"Doğuda Aşk Böyle Yazılır" romanının yazarından...

FATİH DUMAN

İlm-i عشق Aşk

bulanlar, arayanlardır...

NESİL
ROMAN

ayn
şın kaf

ilm-i aşk:
"bulanlar arayanlardır"

FATİH DUMAN

ayn
şın kaf
ilm-i aşk:
"bulanlar arayanlardır"

FATİH DUMAN

Yayın Yönetmeni: Ali Erdoğan
Editör: Ahmet Ay
Tashih: Rahime Sönmez
Sayfa Tasarımı: Ahmet Ay
Kapak Tasarımı: Gökhan Koç
ISBN: 978-605-131-016-9
Yayıncı Sertifika No: 12403
Matbaa Sertifika No: 32789
Baskı Tarihi: Ocak 2016
Baskı Cilt: İstanbul 2023 Basın Yayın Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. No:123/1 Zeytinburnu/İstanbul

NESİL

Sanayi Cad. Bilge Sok. No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 551 32 25
Faks: (0212) 551 26 59
www.nesilyayinlari.com
nesil@nesilyayinlari.com

NESİL YAYIN GRUBU
NESİL | ETKİLEŞİM | GENÇ NESİL | SÖZ | NESİL ÇOCUK
Nesil olmasaydı birşeyler hep eksik kalacaktı...

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak **Nesil Basım Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.**'ye aittir. İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz.

ayn
şın kaf

ilm-i aşk:
"bulanlar arayanlardır"

FATİH DUMAN

NESİL

FATİH DUMAN

1987 yılında Sivas'ın Şarkışla ilçesinde doğdu. 2010 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Bir dönem Ürdün Devlet Üniversitesi'nde de öğrencilik yapan Fatih Duman, Dokuz Eylül Üniversitesi'nde Türk-İslam Edebiyatı alanında yüksek lisans yapmaktadır.
Birçok gazete ve dergide yazıları yayınlanan Fatih Duman Moral FM'de radyo programcılığı yapmaktadır.

www.fatihduman.org
@FatihDuman_
/Fatih.duman.fan

YAYINLANMIŞ ESERLERİ

- *Düş Yanığı & Buhur-ı Aşk* (2009-Deneme)
- *Ayn Şın Kaf; Doğuda Aşk Böyle Yazılır* (2010-Roman)
- *Ayn Şın Kaf; İlm-i Aşk (Bulanlar Arayanlardır)* (2011-Roman)
- *Âh; Âhım Günahımdır* (2012-Deneme)
- *Yandık Elhamdülillah; Aşk İnanmakla Başlar* (2012-Roman)
- *İsimsiz Kitap* (2013-Roman)
- *Pîr* (2013-Roman)
- *Ene* (2014-Roman)
- *Sır; Âşıklar* Ölmez (2015-Roman)
- Aşk Varsa Kusur Yoktur (2015-Deneme)

Her harfiyle babama ithafımdır.

"El veledü sırru'l-ebihi"
(Her oğul babasının sırrıdır)

Dostlarım Gülsüm Esen, Yunus Yerlikaya
ve Hamide Nur Kansızoğlu'na samimi desteklerinden
dolayı müteşekkirim...

Ve bir imza gününde
"Doğuda Aşk Böyle Yazılır" isimli kitabımı okuyup da
"İlm-i Aşk diye bir kitap gerçekten var mı?"
diye soran ismini dahi bilmediğim
kardeşime teşekkürle...

Can yandı nâr-ı aşkına yansın beden dahi
Âteş-peresti-i aşka gerekmez kefen dahi
Ali Ruhi Bey

Önsöz Yerine

İnanmazsan anlatamam ki sana...

BU HİKÂYE yıldızların siyaha değdiği bir gece vakti düştü kirpiklerime. İki damlaydı. Ama akmadı, akamadı da gözbebeklerime oturdu sanki. Ağlasaydım, belki anlatamayacaktım sana bunları ey okuyucu! Şayet o iki damla aksaydı yanaklarımdan sakallarıma doğru, şakaklarımda bu nevi bir damla ter olmayacaktı. Sana anlatamamış olacaktım ve ağlayacaktı gecelerim.

İki damla gözyaşı ile başladı bu hikâye. Eskilerin deyişiyle, eşkimden sâdır oldu. Gözlerime kan yürüdü, bedenimi ter bürüdü de sana anlattım.

Gerçek mi bu olanlar diye sorma sakın bana. En gerçek bildiklerim dahi şüpheye düşebilirken... Gerçekler dahi rüyada görülebilirken ve bu hayat dahi bir rüyadan ibaretken sorma böyle. Ömür kadar gerçek ve ömür kadar hayal bunlar. Bunlar bir sırrın son tılsımı...

Bu hikâye âlemin bir damlada aksi belki. Gücüm yetse, idrakim rıza gösterse sana deryanın tamamını da anlatırdım. Ama ne çare ki acizim. Sadece bir katre...

Bu hikâye, gerçek kadar gerçek, hayal kadar hayaldir.

Sen okuyucu! İster inan şimdi buna. İster rüya de, hayal de, efsun de... İstersen aklını vermiş bu bîçare de. Ama dinle

ve bil ki, bu hikâyeyi inanmazsan anlatamam sana. Kırk senenin kırk sihirli kelam ile gizlendiği bir hikâye. Bir kırık aynaya sırlanmış ki, kusur varsa benim lisanımdandır. Hata varsa benim kelamımdandır.

Kirpiklerime asılı iki damlayla yazmak isterdim ilk harflerini. Ama muhal... Bir lisan-ı hayal ile döküldü satıra. Halen dahi mürekkeple yazılabiliyor olsaydı gönül lisanı, o iki damlayı mürekkebe katar sana onunla anlatırdım. Mürekkebe yalan bulaşmamış vakitlerde, kelama hile girmemiş tarihlerde yaşasaydım sana her daim gerçekleri anlatırdım. Şimdi ise hayalhanemden bir tılsımlı hayal dinletiyorum sana.

Önce kendim idrak ettim bu hikâyeyi. Sonra ne ilham aldıysam, ne anladıysam onu yazdım. Senin lisanınca sadeleştirdim okuyucu.

Yalnız senin için kâğıda düştü bu hikâye. Bu kelam senin kulaklarına dökülmek için girdi dudaklarımın arasına. Gözlerim, sen de göresin diye hayal etti bu diyarı. İstedim ki anla. Ölümle başlamış bir aşka düşsün dudakların. Lügat-ı uşşaktan birkaç kelam devşirsin sana ellerim de anla. Ve dahi sen de bir gece vakti kirpiklerini senin gibi kokan bir toprağa değdirerek ağla. Benim kirpiklerimde asılı olan o iki damla senin gözlerinden düşsün.

Ve bil ki, kâtib aşk bahsinde söyleyecekleri nihayete erdirmiş ve sırrı tüketmiştir. Kelimeler aşkı söyleyebilmenin zorluğundan yorgun düştüler.

Fatih DUMAN
01.06.2011

Doğuda Aşk Böyle Yazılır'ın kaldığı yerden...

Bir gün adamın biri, bir ağaca sırtını vermiş oturur halde gördüğü dervişin yanına geldi. "Ey derviş, aşkı bilir aşkı söylersin. Dilerim ki, ben de düşeyim aşk derdine. Onunla olayım, onunla yanayım da "aşk"a âşık olayım. Lakin öyle çok derdim var ki, aşk derdine düşmüyor aklım" dedi. Tebessüm etti derviş. "A aklını aşkına tercih eden gafil. Aşk varken başka dertle ne eğleşir durursun? Aşktan daha büyük bir dert mi vardır âlemde?"

Anlatıcı: Tarihsiz...

Gül ile gül olup hârı bırakdım
Kamusın âteş-i vahdetde yakdım
Şemseddin Sivasî

BEN YALNIZCA gördüklerini anlatan, duyduklarını yazan bir anlatıcı... Kim olduğumu ben dahi bilmek istemiyorum ki size söyleyeyim. Benim ismim onlarca harf arasından bir kaçı, oysa ben bir lügat veriyorum size, onu okuyun diye. Harfleri siz koyun yerlerine. Onların diyarını siz de görün. Uykusuz rüyalara girin ve bu âlemi seyreyleyin diye.

Nereden işittim bunları, ah bu hikâyeyi kimlerden duydum ve kimlere söyledim? Parmaklarım yanmadı mı yazarken sanıyorsunuz, dilim tutuşmadı mı? Ama esef... Esef ki, kâğıtlar tutuşmuyor ateşinden bu sözlerin. Kalem kurşun, dil hamuş, göz âmâ... Lakin kelimeler hep güzel, hep nazlıydı. Kıyamadım.

Söz vermiştim ben, bir akit yapmıştım; anlatmayacaktım. Susacak ve sözlere düşürmeyecektim gizleri. Öyle demiştim, öyle söylemiştim. Ama kelimeler çok güzeldi, kıyamadım.

Sussaydım gönlüm yerlere düşecekti. Sayıkladığım cümleler gerçeği görmeyecekti, sussaydım.

İstedim, susmak için dualar ettim. Söylememek için yeminler dizdim gecelere, gündüzleri tövbelerle geçirdim.

Sussaydım ağlayamayacaktım bir daha, sussam ve anahta-

rını gömseydim bu efsunlu kapının ben dahi bir daha giremeyecektim.

Denedim.

Sükût etmeyi ve bir gül goncasına; o en kızıl yaprağına hamuş yazdım, suskun yazdım, sükût yazdım. Bu sırrı, bu hikâyeyi kimseye söylememek için kendimle savaştım. "Artık canıma saplamayın tırnaklarınızı, size sesleri ben vermiyor muyum?" dedim kelimelere; "Biz olmazsak seslerin neye yarar ki?" dediler de kelam edemedim, sustum. Bir zaman ellerimde dolaştırdım sırları. Avuçlarımın en nihan yerlerinde renksiz mürekkeplerle yazdığım birkaç satır hatırıma her daim getirdi gizli bir hazineyi. Ya bulacak ya ölecektim. Ama söylemeyecektim. Dile düşürmeyecektim bu sırrı. Bu hikâyeyi kimsenin diline düşürmeyecektim. Kâğıtlara yazmayacaktım. Avuçlarımın içlerine nakşettim.

Dayanamadım. Gördüklerimi anlatmayayım diye nisyana vurdum her sureti, unutmak denilen boyalarla kapladım. Ama kıyamadım.

Suskun dilime bir tılsım değdirdim sonra, gözlerime bir efsunla sihrettim. Ne gördüysem onu anlattım, ne işittiysem onu söyledim. Kimse dokunmamışken ve dahi okumamışken harflerini bu hikâyenin, bir kıvılcımla yaktım yıldızları da geceyi aydınlığa kalbettim.

Ben, sadece bir anlatıcı... Önce zamanın zamansız olduğu anlardan seyrettim her şeyi. O anlarda yaşamak için bütün zamanımı verirdim.

Ama kelimelerin ardından seyredebildim o diyarı. Sonra kendi lisanıma çevirdim. Anlamadım, anlayamadım. Gözyaşımla yıkadım harflerin ellerini, dudaklarına kirpiklerimi değdirdim. Bana tebessüm ettiler. "Anlat" diye cevaz veriyorlar dedim. Öyle vehmettim. Öyle miydi sahiden? Bilemezdim ki!

Bir diyar-ı garipte yüzüstü sefer ettim. Kırk gün, kırk sırlı kelimeyle aşk ettim. Kırk gece, kırk sihirli zindanda, kırk ayrı

kelimeyi meşk ettim. Ömrüm yetmiş olsaydı vallahi kırk senemi de verecektim.

Ahmet dedesinden sırlı sözleri dinlerken de oradaydım, kitabın manasını ararken de... Sonra bu kitabı raftaki kitaplar arasında bir yere iliştirdiğinde de ben vardım. Ömer kitabı aldığında eline, ben, yıldızların üzerinden seyrettim sanki onu. Ne çok isterdim bu kitap yazılırken de görmeyi.

Ne kadar çok isterdim lacivert cilt olmayı üzerinde. Ne çok arzulardım bilsen üzerine bir nokta olup nakşedilmeyi.

Ben gördüm bu hikâyeyi. Kelama çevirdim. Yıl değil, ay değil, gün değil, birkaç saniyeydi belki. Ama uzaklardan seyrettim bu nazlı kitabı. Sonra işittiklerimi anlattım. Sen de oku istedim. İşit istedim asırlar evvelinden gelen garip bir adamın sesini.

"Bişnev" derdim sana daha önce söylenmeseydi eğer. Ama ne yazık söylenmemiş söz yok gök kubbe altında. Şimdi hikâye konuşacak seninle, ben dillendireceğim sadece.

Dinle!

Dinlemezsen kelimelerim konuşmayacak bir daha. Sen dinlemezsen kelimeler kara yapraklar tutuşturacak avuçlarıma. Küskün diyecekler ve beni terk edecekler. Bana gülmeyecek, benimle bir daha raks etmeyecekler. Gözlüğüme bir buğu olup düşecek, odamda bir buhur olup tütecekler, ama gözlerime görünmeyecekler, düşlerime gizlenmeyecekler. Ben ömür verdim onlara, onlar bana sır verdi. Sırrı saklasam daha neler söyleyeceklerdi.

Ama kalem cana geldi işte. Lisan söze geldi. Sen de bil istedim. Bu hikâye kelimeler ile çaldı gönlümü. Susmak ve kendime saklamak istedim. Ama kıyamadım.

Onlara söz verdim. Belki de çoktan terk eylediler diyarımı. Gülleri çoktan bıraktılar penceremin önüne. Güneşsiz yaşamam ben derken, güneşi de götürdüler rüyalarımdan. Belki de gittiler.

Ben söz verdim onlara anlatmayacaktım. Dile düşürme-

yecektim sırrı. Ama bu hikâye gönlümü titretti, kıyamadım.

Söylenmeseydi şayet, sana "Bişnev" diyecektim okuyucu. Ama yazık ki daha evvel söylendi.

Dinle...

●●●

İstanbul
Mayıs 2010

Ömer ağabey.

Burada bulunduğum zaman içinde bana o kadar yakındın ki. Ben İstanbul'u görmeye gelmiştim sadece, oysa sen bana İstanbul'dan fazlasını gösterdin. Doğu'da bazı şeylerin ne demek olduğunu senden öğrendim.

"Hâlâ vardır evladım. Oralarda hâlâ aşkı aşkla seven âşıklar vardır" derdi dedem hep. Sanırım sen onlardansın.

Bana bunca iyiliğin için sana teşekkür etmek istedim hep, ama bunu nasıl yapacağıma karar verememiştim. İşte sana bu kitabı bırakıyorum. Onun içindeki sözler benim sana söyleyebileceklerimden kesinlikle daha güzel.

Bu kitap benden daha çok senin eline yakışacak. Onu bir emanet gibi koruyacağından eminim. Çünkü dedemden bir hatıra o. Yıllardır bu kitaptan pek çok şey dinledim ben dedemin diliyle. Ve işte şimdi sana bırakıyorum. Ki eğer dediğin gibi kitapların ruhu varsa, bu kitap senin yanında ve İstanbul'da olmakla çok mutlu olacak.

Her şey için teşekkürler. Seni ve Mavi İstanbul Oteli'ni hiç unutmayacağım.

Görüşmek ümidiyle...

Ahmet

KİTAPLIKTA NAZLI NAZLI duran o kitabı hemen fark etmişti Ömer. Onu oraya kendisinin koymadığını çok

iyi biliyordu. Her odanın kitaplığına üç kitap koyardı her zaman ve burada dört taneydi işte. Belki odada kalanlardan biri unutmuştur diye düşündü önce. Neden sonra yüreğini bir hüzün kapladı. En son Ahmet kalmıştı çünkü bu odada. Ahmet'i sevmişti, evet doğru. Ama o da ondan önce gelen ve sonra da gelecek olan herkes gibi bu otelin bir müşterisiydi. Hepsi gibi gitmişti işte.

Bir torunu olmamıştı Ömer'in. Hiç evlenmemişti ki bir oğlu, kızı yahut torunu olsundu. Ama Ahmet'i öyle sevmişti işte. Hem bu çocuk kendisinin bile farkında olmadığı bir rüzgârla gelmişti buraya. O, onun otelinin misafiri değil İstanbul'un misafiriydi. Ama ne hazin Ahmet dahi farkında değildi onu ağırlayan ev sahibinin.

Bunları düşünerek almıştı kitabı eline Ömer. Ahmet'in unuttuğunu düşünüyordu. Dudaklarında hem bir tebessüm hem bir acı... Geçen her senenin bıraktığı izlerden dudakları mor bir renk almıştı. İşte şimdi dudakları çatlarcasına acıyordu, ama o acıya inat yine de tebessüm ediyordu kitaba bakarken.

"Hay güzel çocuk!" dedi. "Kitabını buralarda unutmuşsun."

Elindeki kitaba dikkatlice bakmaya başladı. Burnuna doğru inen çember gözlüğünü yukarı doğru kaldırdı sonra. Evet, bu kitap çok eski bir kitaptı ve cildi onun güzelliğinin süslenmiş bir belgesiydi sanki. Öyle alımlı, öyle güzel duruyordu ki. Bu diyarın bir sakini olmadığına hükmedecekti neredeyse. Neredeyse farklı bir seyyareden geldiğini söyleyecekti. O sadece bir kitap gibi değildi. En azından Ömer için öyleydi. Kitaplar onun için bir insandan çok daha ziyade bir dost ve her zaman bir sırdı. Bir ara tereddüt etti, bu kitap Ahmet'in değildir diye. Hem bu çocuk böyle bir kitabı da nereden bulabilirdi ki?

Heyecanlanmıştı. Ellerinde tuttuğu kitabın her noktasını gözleriyle tavaf etti. Cildi maviden siyaha çalan bir lacivertti.

Ve onun en çok sevdiği renk, her tonuyla maviydi. Bu kitap ise maviler içine bürünmüş, görmeyen göze dahi görünmüş eski bir sevgili gibi ya da deryada hiç kimsenin bulamadığı, ama her daim aradığı lacivert bir inci gibi duruyordu. Kitabın kapağını mahrem bir daireye girercesine edepli ve sakince açtı. Onu nelerin bekleyeceğini bilemezdi ki.

Bilemezdi o kitabın da o ahşap rafta; İstanbul'un tozlarıyla setredilmiş güzelliğiyle onu beklediğini. Bilemezdi âlemde tesadüf diye bir şeyin var olmadığını.

Kapağı açar açmaz yere düşen kâğıdı önce umursamadı belki, ya da gözleri o denli bir rüyaya kapılmıştı ki, o rüyadan ayırmak istemedi gözlerini. Hayaldi işte. Bilmem her eline aldığı kitapta böyle olur muydu bu ihtiyar adam? Ama bu kitap ellerinde bir gül kadar asil durdu birden. O da bunu fark etti belki de. Belki de bu yüzden önce avuçlarına aldı o kitabı. Elleriyle değil, avuçlarıyla okşadı. Sonra hayalhanesine buyur etti. Neden sonra bir suç işlemişçesine irkildi. "Bir başkasının kitabıysa?" diye geçirdi içinden. Bu mahrem daireye girmeden çıkardı şayet öyleyse.

Yere düşen kâğıdı aldı sonra. Yerine koyacaktı. Kimse görmüyor dahi olsa okumak aklının ucundan bile geçmezdi Ömer'in. Ar sayardı bunu. Örtüsünü kaldırmazdı bu güzel dilberin. Her kitap sahibinin mahremidir der, öyle inanırdı. Bazı kitaplara sahibinden gayrı birinin elinin değmesinin kitabı da sahibini de inciteceğini düşünürdü hep. Olduğu gibi yerine koyacaktı, illa ki, o ufak kâğıt parçasının üzerindeki "Ömer Ağabey" yazısını görmeseydi.

Mektubu sessizce okudu. Gözlüğünün camları her cümleyle buğulanıyordu sanki. Mektubu okuyup bitirdiğinde öperek alnına koydu. "Aldım, kabul ettim evlat" dedi içinden. Gözleri dolmuştu, hayır ağlıyordu. Ne yapacağını bilemedi önce. Sonra yakasız gömleğinin tam da sol tarafında olan yerde, yani kalbinin üzerinde bulunan cebinin içine yerleştirdi mektubu.

"Ah evlat" dedi tahta iskemleye oturarak. "Bu kitap bir torunun dedesine mirası olacak. Görülmüş şey midir bu? Sen bana bu kitabı hatıra bırakmasaydın da unutmazdım ben seni a evlat."

Kitabın şükrü okumaktır diyerek geçirdi içinden. Sonra adını mırıldandı evvela sessizce. Sesini gittikçe yükselterek tekrarladı. Kızılı mora çalan dudakları arasından laciverdî bir kelime döküldü sonra; *İlm-i Aşk*.

"Ah evlat" dedi. "Sen sırrı öğrenmeye geldin. Lakin sırrını burada bırakmışsın."

●●●

Tekrar tekrar okudu Ömer, Ahmet'in kendisine bıraktığı mektubu. Belki mektup denmezdi; bir nottu bu. Mahcup oluyor gibiydi her okuduğunda. "Bu çocuk otele gelen diğer bütün müşteriler gibi olmalıydı belki de" diye geçirdi içinden. Öyle olmalıydı, öyle olsaydı üzülmezdi belki bu kadar.

Pekâlâ, Ahmet kendisi de verebilirdi bu kitabı ona. Ama biliyordu ki, kendisi verse Ömer bunu kabul etmeyecekti. Ömer de anlamıştı bunu. Üzülmeli miydi, sevinmeli miydi?

Üzülüyordu. Çünkü çok uzaklardan gelen bu çocuğa ne vermişti ki, ya da ne verebilmişti ki, bu çocuk ona böyle bir hediye bırakmıştı? Bırakmamalıydı işte. Bırakmasaydı, omuzlarında böyle bir yük hissetmeyecekti Ömer. Belki de üzülmesinin sebebi Ahmet'i hatırlamasıydı.

Ömer ihtiyarlamış gözlerini pencereden dışarı çevirdi. Gözleri dahi senelerin kokusunu taşıyordu. Neden gözlerde izler kalmıyordu ki? Onca yıldır gördükleri, gözlerine neden izler bırakmıyordu? Gözler yaşlanmıyor, hatıralarla yaşamıyor muydu? Yaşıyor muydu yoksa?

●●●

İstanbul'a akşam ne de çok yakışıyordu. Kara libaslar giyen bir çöl güzeli... Adının ne önemi var. Hem ona İstanbul'dan daha güzel bir isim vermek mümkün mü ki? Sokakta baharın

serin esintisi ve pencere sonuna kadar açık... Elinde tam manasıyla kim olduğunu dahi bilmediği bir çocuğun kendisine bıraktığı hatıra. Saçları bembeyaz Ömer'in ve İstanbul'da bir rüzgâr esiyor.

Sevinçliydi Ömer. Altmış küsur yıllık ömründe onu en çok mutlu eden her daim kitaplar olmuştu. Kitaplara sır verirdi ve hep beklerdi kitapların da bir gün kendisine söyleyeceği sırrı. Kitaplarla konuşur, kendi lisanıyla onları konuştururdu. En sevdiği dostları hep kitaplarda yaşardı. Kitaplar onun en sevgili dostlarının yaşadığı garip bir diyardı. Kimleri tanımadı ki o diyarda? Kimlerle hasbihal etmedi ki? Dizlerinin üzerine yatırdığı her kitaba nefes nefes sırlarını söylerdi. O söylerdi kitaplar dinlerdi. Kitaplar söylerdi o sükût eylerdi.

İşte şimdi bu güzel kitap da onu öyle heyecanlandırmıştı ki. Hem Ahmet bıraktı diyeydi bu heyecan hem de nazlı bir tebessüm kadar güzel duran bu kitap ona böyle hissettiriyordu.

İsmi bile aklına türlü hayaller getirdi Ömer'in: *İlm-i Aşk*. Nasıl bir kitaptı bu? "Ah ne de güzel rengi var!" dedi sessizce. Yılların izini saklıyordu belli. Lacivert elbisesini üzerine geçireli çok zaman olmuştu, muhtemel. Bakmıyordu tarihine Ömer. Önce elbisesini seyretti nazlı kitabın. Uzun beyaz saçlarını gözlerinin önünden çekti sonra. İnce uzun parmaklarını uzattı kitabın kapağına, usulca bir besmeleyle açtı. "Hadi mavi gözlü nazlı dilber, bana sırrını söyle" dedi. Her kitapta ayrı bir cevher arardı o. Her kitabın kendi sırrı vardı. İşte bu kitaptan da sır diledi Ömer. Kitap sır oldu.

●●●

Gözleri kitabın yazarının ismini arıyordu. Bu gece okumayacaktı kitabı. Bu gece onun diyarının hayallerini kuracak ve rüyaya yatacaktı. Ama ne zaman yazılmıştı kitap, kim yazmıştı? "Belki tanıdığım bir yazardır" diye geçiriyordu içinden. Hem önce yazarın hayallerini hayal etmeliydi. Hayalleri

hayal etmek zor iş. Ama yoksa nasıl girecekti kitabın diyarına. Destursuz, selamsız...

Küçücük harflerle yazılmış bir isim gördü sonra. Altında aysız, günsüz, mevsimsiz bir tarih. Şaşkındı, daha önce ismini hiç duymadığı bu kitabın, yazarının da ismini işitmemişti. Ama onu asıl şaşırtan tarih oldu. Sandığından çok daha fazla ömür sürmüştü, bu hâlâ güzel olan kitap. Yaşlanmamış, ama bir hayli zamandır bu fani diyarda dolaşmış. Kim bilir kaç kişinin rüyasına girmiş, hangi diyarların toprağı entarisine bulaşmış?

Neydi bu? Bir işaret miydi ona? Yazarı kimdi? Ahmet bunu nereden bulmuştu? Neden Ömer'e hediye etmişti? Tesadüf müydü?

Oturduğu iskemleden kalktı Ömer. Bacaklarında senelerdir hissettiği saymaktan usandığı senelerin acısı vardı yine. Elinde kitap bir zümrüd misal parlıyor, Ömer kendini anka sanıyordu.

Kitaplar ağlardı. Bazı kitapların gözyaşıydı harfler. Ömer öyle hissediyordu. İşte bu kitap yıllardır bir ağlamaya tutulmuş ve hatta halen dahi ağlıyordu. Bir kitabın gözyaşlarını okumak... Seneler ve seneler sonra Ömer'e nasip oluyordu.

Şaşkındı Ömer. Tesadüfe inanmazdı. Bu âlemde olan her ne varsa biliyordu ki tesadüf olmazdı. Dudağında yazarın ismi ve tarih... Tekrar tekrar söyledi:

Balıkçı Hasan Efendi.

1458.

•••

O gece uyuyamadı Ömer. Siz heyecandan deyin. Bence kurduğu türlü hayaller gözlerine uykunun düşmesini engelliyordu. Gözleri kapalıydı, ama uyuyamıyor, hayallere dalıyordu ancak. Hayallerini rüyaya çevirecek uykunun bir damlası dahi gözlerine düşmüyordu.

Otelin alt katında merdiven altından bozma odasında ön-

ce etrafı seyretti. "Belki odada birkaç değişiklik yapmalıyım" diye geçirdi içinden. Yatağından yavaşça doğruldu. Masasının üzerindeki kitapları topladı önce. Sonra bir tütsü yaktı. Gecenin güzel bir kokusu olurdu hep. Ve bu şehre en çok siyah libaslar yakışıyordu. O öyle inanıyordu. Hem bir de bahar ayıydı. Artık mevsim iyiden iyiye bahara evirilmişti. Bir bahar nesimi esiyordu dışarıda. Penceresi olsa elbette ki açacaktı. Ama küçükten de küçük odasında pencere yoktu. Olmasın istemişti. Gece ve tütsü kokusu... İstanbul'u görmek için pencereler yetmezdi ona. İstanbul'u görmek için İstanbul'un içine girmeliydi beden.

Onu diyarlardan diyarlara, zamanlardan zamanlara götürmeye yetiyordu hayaller. Masanın üzerindeki kitapları raflardaki yerlerine tek tek koydu sonra. Masanın üzerini tamamen boşalttı. Sabahı bekleyemeyecekti kitabı okumak için. Kitap ona fısıldıyorken nasıl duymazdan gelebilirdi? Beklemesine ne gerek vardı ki? Zaten uyuyamıyordu.

İskemlesini yanaştırdı masaya, üzerine bir ceket aldı. Üşümezdi belki, ama hissettiği, kitaba saygıydı. Üstünü başını düzeltti sonra. Kitaplar onun için çok kıymetliydi işte. Kitapların yanına gelince en sevdiği dostlarının yanına girer gibi çekidüzen verirdi kendine. Uzun kır saçlarını tarar, ceketinin düğmesini iliklerdi. Aklından şüpheye düşmeyecek olsa odasına girerken kapıyı tıklatır, girince kitaplara selam verirdi.

Kitabın hayaline girmek ve yazarın hayallerini hayal etmek istiyordu işte. Yaşlıydı, ama bu kitabın yanında öyle genç hissetti ki kendini. Genç, yeni yetme, yağız bir delikanlı oluverdi sanki. Hatırına kim bilir hangi vakitler, hangi İstanbul güzeli düştü. Onun da bir hikâyesi vardı elbet, ama kanla yazsa yine de anlatamazdı.

Öylece, sakin bir gecenin tütsü kokan yanaklarına bir bûse kondurur gibi aldı kitabı ufak sehpanın üzerinden. Masasının üzerine, mürekkep lekesinin en az olduğu kısmına bı-

raktı sonra kitabı. Bir şamdan aldı karşısındaki dolaptan, mumu kibritiyle yaktı. Elektrik kullanmayacaktı hiç. Bunu kitaba saygısızlık saydı, ar etti. "Tamamen girmek istiyorsan bu kitabın diyarına onun diyarının kurallarıyla girecek, hanesinde edep üzere bir mihman olacaksın" diye geçirdi içinden. Okumayacak, yaşayacaktı; dinlemeyecek, inanacaktı. Ancak inanırsa severdi biliyordu. İnanmak zaten sevmek demek değil miydi?

•••

Bir aralık başını kaldırıp muma baktı. Ne vardı şimdi muma bir ufacık böcek atılsaydı. Pervane işte; şem'i görüp aşka gelseydi. Ne vardı? Bir işaret sayardı belki bunu. *İlm-i Aşk* diye isimlendirilmiş bu kitaba kendi can veremezdi belki, ama bir pervane bu kitap okunsun diye kurban olsaydı. Ne vardı?

Kitabı okumaya başlıyordu işte. Kapağını açınca daha önce fark etmediği bir şey çekti dikkatini. Gözlüğünü aşağı düşürerek iyice baktı. Bu ilk sayfa, daha sonradan kitaba iliştirilmiş gibiydi sanki. Kenarlarına tutkal sürülerek kitaba ilave edilmişti, ama sonradan ilave edildiği dikkatli bakılınca anlaşılabiliyordu. Şamdanı iyice yaklaştırdı kitaba. Sayfa tek bir nokta ile başlıyordu. "Ne demek istemişti ki yazar? Neden yalnız başına bir nokta ile başlamıştı? Bu madem ilave edilmiş bir kısım, bir mektup yahut bir not olabilir miydi ki?" diye sualler düştü zihnine.

Sonra tek bir noktanın manasıyla ilgili bildikleri geldi zihnine. "Aşk bir noktadır ancak, bir dilbere düşen gönül aşkı onun yüzündeki bir ben ile müşahede eder. Bazen bütün bir mana noktada bulur kendini. Değil mi ki Kelam'ın dahi özü "be" harfinin altındaki bir noktadır. Bütün harfler bir nokta ile başlar ve aşk dahi bu noktanın manalarından biridir ancak. İnsan bir noktadan ibaret..." dedi ve bir şiir düştü diline ansızın. Ezberlemiş miydi bu şiiri daha evvelden bilemiyordu. Sadece okudu:

Hâk ilminde bu âlem bir nüsha imiş ancak
Ol nüshada bu âdem bir nokta imiş ancak

Ol noktanın içinde gizli nice bin derya
Bu âlem o deryadan bir katre imiş ancak

Âdemliğini her kim buldıysa odur âdem
Yohsa görünen sûret bir gölge imiş ancak[1]

Daha kitabı okumadan heyecanlanmıştı Ömer. Hiç tereddüt etmeden okumaya başladı kitabı. Kitabın tarih kokan diyarına elleri bomboş giriyordu işte. Tahayyülündeki bütün haneleri yıktı. Bir tek o kaldı. Lacivert bir kitap ve gözlerinde yıllar asılı bir adam. Zamanları deviriyor, asırları geçiyordu. Bir yudumda bin türlü zaman içiyor, her zamanda kendi anından vazgeçiyordu. Nerede olduğunu unutmaya çalıştı. Kitap nereyi anlatıyorsa orada olmayı diliyordu. Hangi mekânda düşmüşse bu harfler satıra, o dahi bu cümleleri sadra düşürecekti.

Mekân kayboldu, an yıkıldı. Ama bir yanık kokusu, bir sessiz çıtırtı. Ufacık bir pervane "şem"e atıldı. Söyledikleri dua yerine mi geçmişti? Gözleri doldu birden Ömer'in. Yanaklarını kan bürüdü. "*İlm-i Aşk*'ın kurbanı bir pervane" diye mırıldandı. Nereden bilebilirdi o küçücük yüreği aşkı? Aşk ona ne zaman ilham olunmuştu? Utandı, minicik bir pervane aşk için, aşkla ve aşka atabilirken kendini, o sadece onu seyrediyordu. Aşka bakıyordu. Yalnızca bakıyordu. Oysa pervane aşkla yanıyordu. İşaret parmağını uzattı usulca muma... Ateşe değince gözlerini kapattı.

[1] Hâk ilminde bu fani âlem bir ufacık damla ve bir küçücük sayfaymış ve insan bu ufacık sayfada ancak bir noktaymış.
O nokta ki içinden binlerce derya binlerce âlem ve binlerce sır gizlidir; işte bu âlemde o deryanın içinde sadece bir damla imiş.
Her kim ki bu sırrı anlayıp da insanlığın manasını bilirse insan odur yoksa insan cisminden görünen bu suretler ancak bir gölgedir. (Niyazî Mısrî)

"Ey âşık pervane!" dedi. "Ateşini bana da değdir."

Kitaba indirdi sonra bakışlarını. Gözlerini harflerine değdirdi. Az evvel dolan gözleri dayanamadı, bir damla düştü sağ gözünden kitaba. "Bu ufacık bir pervanenin gözyaşıdır" dedi. Pervane, Ömer'in ateşine el vermişti şimdi. Yanakları yandı katresi düşerken gözünün. Dudaklarına kadar inerken damla, harfler boğuldu, sesi kısıldı sanki. "Aşk şehidi ufacık bir pervane..." dedi içinden. Okumaya devam etti.

Artık kitap onunla konuşmaya başlıyordu.

●●●

İlm-i Aşk

"Fakat onlar ilmini kavrayamadıkları şeyi yalan saydılar."
Kur'ân-ı Hakîm; 10:39.

İlk Varak

BU, ESKİ bir hikâye sâki. Dinleyeceksen anlatacağım. Dinlemeyeceksen hayallerimi hiç kuyularına atıp, gözlerimi karanlıklarla yakacağım. Yıldızlarını sökeceğim düşlerimin, mevsimlerin en soğuğunda boş bir kabirde yatacağım. Ömrümün perdesini lisanıma takıp dudaklarımı dağlayacağım. Dinlemeyeceksen kelimelerimi susturup, sükûtumla ağlayacağım. Dinle ne olur sâki, dinlemezsen çıldıracağım.

Bu, eski bir hikâye sâki. Öyle eski ki, ben dahi gerçeğini unuttum. Ama hikâyem yalan değil. İlla ki gerçeklerden korkuyor. Zindan sayıyor gündüzleri, geceleri mumlarla arıyor. Hikâyem, ağlıyor sanki. Dinle beni sâki! Dinlemezsen pervaneyi şem'e atamayacağım. Hoş, susmayacağım; muhtemel... Harfsiz, kelamsız, lisansız konuşacağım.

Lisanımız, aynı değil sâki. Seninle aynı dili konuşmuyoruz. Sözler aynı, ama anlam başka. Bu hikâye, fikrimin her dehlizinde kıvranıyor. Ve benim lisanım dahi başka. Benim kelimelerim gözyaşlarımla muhkem. Kayadan sert bir düğüm... Dinlemezsen, ağlayarak konuşacağım.

Tarih, gün, ay, yıl... Hangi yılın hangi mevsimi, ne önemi var efendim. Sen bir bâde ver titreyen ellerime. İçmeyeceğim sâki, vallahi yere çalacağım. Ben ki daha üzüm halk edilmeden sarhoştum.

Zaman sorma bana. Tarih ne mühim... Sadece anı hatırlı-

yorum. Bulutların kırmızıya benzediği bir renk ve baran kelamı yakıyor. Sahi kâğıtlar neden yanmıyor sâki, dudaklar neden yanmıyor? Ateş-i aşk bir bir kavururken damarlarımı neden dokunduğum yerlere ateş salmıyor?

Bu eski bir hikâye sâki. Zaman benim zamanım değil. Ben söyledim, lakin kelam benim kelamım değil. Bu hikâye çok eski vakitlerden düştü dilime. Cennetteydi Âdem. Ve Havva'yı gördü. Esmayı öğrendi de hikâyesini bana söyletti sanki. Benim değil sâki bu sükût. Kitabesi silik gayra kapalı diyarım. Dilimde tek bir ses kaldı. Ve inan elimde değil ihtiyarım.

Sesimi duymuyor musun sâki? Sahiden sağır mı kulakların? Sahiden işitmedin mi tek bir sözümü dahi? O vakit lisanım avuçlarında. Ömrümün sermayesi... Sana bırakıyorum sâki. Bir tuhfe-i fakir. Ellerini derya mavisi cildine dokundur. Sayfalarında ömrümü ara. Dudaklarımın izlerini, eşkimin gizlerini ara sâki. Ben harflerimle konuşayım.

Bu hikâyeyi yalnızca ben işitmedim sâki. Duyanların aklından geçtiler. Anlattılar sonra ve şiir için öldüler. Bu bir şiir değil mi sâki? Dudaklarımdan seyret hadi sözlerimi, sana bir şiir okuyacağım. Hikâyemi şiirle yıkayacağım sâki, sonra şiirleri mezarlarda saklayacağım.

Ne nasip ki duymuyorsun sâki. Sesler sana ıstırap vermiyor. Senin kelimelerle dolu diyarın yok. Benim zihnim mefluç, senin seslerin sağır. Hangisi acı sâki? Sırrını bir deryada saklayacağım söz. Seslerimi fezaya mıhlayacağım. Ama dinle sâki, sana bir hikâye anlatacağım.

Kırk gün kalınan çilede ben, kırk sene tükettim sâki. Çilehanem kendi başıboş, harabe evim oldu. Kırk senede kırk kelam öğrendim. Kırk seneye kırk bahis sığdı. Ömr-i fanimi bu kırk sene de kırık bir hokkaya akıttım. Mürekkebimden bir defterdir damıttım. Ağlamadım sâki, yekpare taş gibi su vurdukça dağıldım, turab ve hatta harap oldum.

Kime anlatsam, kime söylesem kelamımı itibar eylemez.

Divanedir der bir ufak kelam söylemez. Dili dermansız, haneyi mihmansız, sözleri lisansız kor da gider. Belki sen de dinlemeyeceksin sâki. Hoş kulakların işitmiyor zati söylediklerimi. İhtimal ki bu sebepten sana anlatıyorum sırr-ı ömrümü. İhtimal ki bu sebepten sana bırakacağım bu defter-i ateşi. Belki okumayacaksın sâki. Ama bir âdemoğluna anlatamazsam şayet bunları... Ömrümü beyhude sayacağım.

Sana kırk senenin her birinde damarlarıma aşkettiğim, gözlerime nakşettiğim, dilime sükût düşürüp kamışımla hapsettiğim sırları diyeceğim.

Beni tanımıyorsun sâki. Simam gözbebeklerine değmedi ki daha evvel. Evvelce hiç gelmedim ben buralara. Ama yazık ki tek kez gördüğüm senden gayrı bir tanışığım yok. Bir sırdaşım, bir haldaşım ve dahi yoldaşım yok.

İşitmediğini bildiğimden sana geldim sâki. Ben kelimelerle diyarlar kuran, kelimebaz, mürekkeplerle deryalar coşturan hattat Hasan. Evvelce böyle derlerdi bana. Böyle seslenirlerdi. Kamışımdan inci inci harfler döker, ak kâğıda kara inciler dizerdim. Mürekkeple karındaş, kamışlarla haldaş, kitaplarla gönüldaşlık ederdim. Hattat Hasan derlerdi. Şimdiler de balıkçı diyorlar. Oysa ben ömrümde tek balık dahi avlamadım.

Kelamdan daha ziyade kalemi sevdim ben. Ona sevda dedim, sevdalandım. Damarımdan kanımı mürekkep eyleyip kamışımın damarlarına sürdüm. Canımdan can eyledim. Ömrümden ân eyledim. Kanımdan kan eyledim.

Bu deftere nefes verdim ben sâki. Bir nefha, ömrümü yazdım. Kırk kelimede kırk derya, kırk deryada kırk inci, kırk incide kırk damla var ve her biri kırk ayrı buluttan nazil oldu.

Her kişi aşk kelamından başka bahseder bilirim sâki. Ben de ancak onlardan biriyim işte. Aklım fena bulana kadar saklasaydım bu kıssamı, belki deryalara dalardım onunla. Yok olmasın istedim. Benimle yanmasın, lakin bir âdemoğlu oku-

sun en az. En azından bir tek âdemoğlu bilsin Hasan denen bir fakirin de yaşadığını bu gök kubbe altında.

Bu eski bir hikâye sâki. Nefsimi çoktan ateş deryalarında yaktığım bilinsin diye mey kokan ellerine verdim bunları. Bu da benim fani ömrümde son imtihanım belki. Ömrümün kırk yılı bu kıssayı terennüm ettim. Sonra döndüm bir yudumda deryaları gönlüme kalbettim. Bir seni buldum anlatacak. Tek ü tenha yılar geçirdim, lakin şimdi seni buldum sâki.

Dinlemesen de sana bırakacağım bu defter-i mahzunumu. Bu kelam-ı efsunumu sana anlatacağım. Tanımıyorum seni sâki. Seni kimseye teşbih etmiyorum. Benzetmiyorum bir kimseye. Gözümden hayaller silindi. Ömrümden seneler... Bir ben ve dahi mavi libaslı bu defterim.

Bu bir ömür hülasasıdır sâki. Sana bırakacağım ve deryalarda yıkayacağım mürekkep karası ellerimi. Mürekkeplerini aldığım deryaya bütün sermayemi saklayacağım. Semada kuşlarla ağlayacak, kırk kelamlık defterimi avuçlarına bırakacağım.

Bu bir mektup değil sâki. Bu bir arz-ı hal, bu benim garib ömrümün beyanıdır. Sana bu nâmeyi bırakıyorum ki, okumadan düşürme ellerinden defter-i mahzunumu. Onu yırtıp hâk ile yeksan eyleme.

Bu eski bir hikâye sâki. Sana anlatacak ve uykuya dalacağım...

●●●

Dibâce-i İlm-i Aşk

Aşk elest bezminde bir güldü ve düştü avuçlarıma,
avuçlarım halen gül kokuyor.

EVVELA ZAMANSIZ bir vakitte bu âlemde seyran ettiğim ömür maceramı anlatmalıyım. Bu deryaya düşmeden evvel hangi diyarlarda seyrettim güneşi, hangi gözlere değdi gözbebeklerim onları söylemeliyim. Neler işittim de düşürdüm kırk harf bu deftere, neleri bildim ve neleri idrak edemedim? Nerelerde cevelan eyledim de ayaklarımdan dikenleri sökemedim.

Aşk sandığım hülyaları, gerçek sandığım rüyaları anlatayım evvelce.

Nazenin dilberlere düşmüş gönülleri bilirsin ey kâri, bilmediğin hayallere düşmek, hayallerle düşmek, yanında olamayanı sevmek ya da cismini bilemediğin, idrak edemediğin bir sevdaya duçar olmak.

Kara, kapkara, belki bir göz karası yahut bir gece Leylası... Laedri...

Bilemem. Bilemedim hiç. Hiç göremedim. Hayale aşk ettim. Aşk dediğim bir hayalse şayet, ben bu hayalde kırk sene, kırk zindanda sermaye tükettim.

Sonra her seneme bir kelime teşbih ettim. Her gün birer nokta iliştirdim kâğıtlara. Bir senede her noktayı bir kelimey-

le tamam ettim. Âlemi seyrettim. Sevdiğim nerede bilemedim önce, sonra idrakime bir çerağ yandı sanki. Her yerde cananımı görüverdim.

Hayal... Gül dalında düştü avuçlarıma. Önce gerçek farz eyledim. Sonra aklımın oyunu dedim. Bir gül bahçesinde başladı her şey. Bilmem kaç sene evvel? Bir gül bahçesiydi. Gülistan... Güle düştüm, küle düştüm, candan geçtim öyle düştüm.

İlm-i Aşk dedim işte bu hayalhanemden düşen seslere. Ömür denilen mekânsız mektepte hatmettim ben bu ilmi. Bir âdemoğluyla dahi aşktan tek kelam etmeden seneler ve senelerce bir ufacık hücremde, ama sanki bir sahrada gezindim. Yanlışsa yanlış öğrendim. Gafilim...

Bu hikâye bir gülistanda başladı. Yaşım kaçtı hatırıma gelmiyor. Belki de tekellüme rıza göstermiyor lisanım. Ama bu hikâye bir gül dalından düştü avuçlarıma. Hattatlık etmeden evvel gülistanlarda mesai tüketirdim. Bulgar ellerinden geldim buralara. Gülleriyle meşhurdur Kızanlık. Ben de oralarda gülistanlarda gül toplar, güllerle hasbihal eylerdim. Önce gül oldu sükûtum, sonra harflere düştü hâsılı.

Anlatayım. Bir tek kişioğlu dahi olsa okuyacak diye aşkla, aşkla ve dahi aşkla anlatayım.

Dinle ey kâri! Bu okuyacakların bir gönül hastasının akik rengi gözyaşıdır.

●●●

Vakt-i Aşk-ı Mücessem
Bir Vakitler/Bulgar Diyarı/Kızanlık

AH KIZANLIK! Aşkın beldesi... Güle meftun bir toprak üstüne kurulmuş cennet misal bir şehir... Gülün aşk koktuğu, aşkın gül niyetine derildiği şehir. Kızanlık, Rumeli diyarında dağların sevda söylediği, bülbülün aşkı dinlediği gül şehri...

Bulgar diyarında etrafı balkan dağlarıyla çevrili bir gonca gibi ovada açmış, münbit, masum bir Müslüman Osmanlı beldesi... Ayağının değdiği her mekânı bir bostana, harabeleri gülistana çeviren devlet-i Osmanî'nin vaktiyle kurduğu bir gül bahçesidir Kızanlık. Ve dahi gülleriyle şöhret bulmuş beldedir. Dikenlerini damıtsan dahi gül ıtrı yayar, güzelleri gönül deler, candan uçurur, tatlı sözlüdür insanı da acıyı bal eder muhabbet Kızanlık'ta. Hâsılı kızanlık cennetin arza adımıdır. Ve aşk Kızanlık'ta güllerin adıdır.

Gül, şayet bir şehre benzeyecek olsaydı bu diyar-ı Kızanlık'a benzerdi muhtemel. Öyle güzel bezeniyor ki, mevsimi gelince güllerle bu belde gözbebekleri dahi gülüyor insanların. Güllerin inci gibi toprağa dizildiği bir tesbih misal görünüyor dağlara çıkınca, havasını genze çekince nefes dahi gül kokuyor. Aşk güle benziyor, gül ise Kızanlık'a...

●●●

Kızanlık'ta bahar sultanı kış şehriyarını alt edip de bahar simalarımıza değmeye başlayınca, yani ki mevsim-i gül gelince ve binbir çemen uykusundan uyandığı vakit, biz en ziyade güllerin tomurcuklanmasını beklerdik. Güller baş verip de goncalarını güneşe gösterince bekleyişimiz başlardı.

Kızanlık gülleriyle meşhurdu. Bu memleketin ahalisinin de en makbul geçim kaynağı gül yağcılığıydı. Eşsiz güller devşirir, o güllerden nadide gül yağları ve gülsuları damıtırdık. Gül bizde aşk olur, güllere âşık olurduk.

Mesken tuttuğumuz gülistanlarda her sene baharın gelmesi için dualar kılar, güllerin ellerinden bûse eyleyip gönlümüze asardık.

Yeni yetme oğlanlar güllere nisbet edercesine gülistanda seğirten dilberleri bu mevsimde gülistanlarda seyreyler, nazenin dilberler memleketin yiğitlerini bu vakitlerde gözlerlerdi. Gülistanlar bir vuslat mekânıydı sanki. Gül nasıl ki bülbül ile orada buluşursa, bu beldenin gençleri de öyle eder ve bir başka heyecanla giderlerdi gülistana.

Bir zevk ü safa meclisiydi bu. Bu bir gülistan efsanesiydi. Seneler ve senelerce böyle olmuştu. Kutsal bir işmişçesine gayret eylerdik ki, vaktinde tamam edelim de nerede bir gül rayihası teneffüs etmek dileyen varsa, arzusu yerine gelsin. Mübarek bir işmişçesine yapardık biz bunu. Dikenlere sabreder, "gül uğruna dikene de sabredilir" der, parmaklarımızdan kanları akıta akıta dererdik gülleri. Ve bâhâda kıymeti bilinmese de en kıymetli güller bu üzerine kan damlayanlardı.

Gül çiçeklerin sultanıydı; sulan-ı ezhar. Bir zehra-yı arûstu o. Hep öyle tahayyül etmiştim ben. Parmaklarıma binbir cerihalar, yaralar açan dikenlere bu sebeple tahammül eylemiştim. O çiçeklerin sultanıydı. Biz dahi onun terini silercesine dokunurduk incecik gerdanına. Evvelden öyle derlerdi hep ve ben de öyle bildim, öyle inandım ki: "Gül, Ahmed-i Muhtar teridür"

Pederim güllere âşık denecek kadar mübtelaydı. O vakit payitaht olan Edirne'den Bulgar illerine gelişimizin sebebi buydu muhtemel. Hiç soramadım pederime bunun sebebini. Zira çok konuşmazdı. Konuşmayı mı sevmezdi yoksa konuşacak bir insan mı görmezdi etrafında bilemiyorum. Maziden konuşulmazdı hanemizde. Mazi belki de bir sürgündü, bilemedim. Muhtemel ki benim de senelerce süren suskunluğum babamdan tevarüs.

Hâsılı daha "gül" diyemeden ben, "gül" demeye dilim daha dönemeden kendimi gülistan içinde buldum. Güller içinde büyüdüm. Bülbül ile gülün kıssasını o âşık ve maşuktan dinledim. Başka beldelerde çocuklar nelerle oynar, hangi hikâyeleri dinlerler bilmem, ama ben gül kıssalarının her türlüsünü dinleyerek büyüdüm.

Hanemizin bir bostanı vardı ki, türlü rayihalarını genzine çeken bir daha gelir, güzelliğini seyreyleyen tekrar tekrar nazar ederdi. İçinde her neviden çiçekleri seyreyler, dallarına konan ismini bilmediğim kuşları dinlerdim. Daha tek kelime etmeyi öğrenemeden kuşların dilini söylerdim.

Bir gül goncasını da ilk defa işte pederimin elleriyle güller büyüttüğü o gülistanda gördüm. Ömrümde hatırladığım ilk acı da o bahçede düştü canıma: Bir gül goncasını dokunmak emeliyle avuçlarıma aldığımda bir diken peyda oldu birden. Sağ elimin başparmağına saplanıverdi. Gülün sadece güzel olmadığını, dikenlerle canını yaktığını o gün öğrendim. Güzel demek elemden, beladan, acıdan müteşekkil bir rüyaymış meğer. Ve güllere, ele diken saplanmadan dokunulmazmış. Dikensiz gül, hicapsız yâre benzermiş.

●●●

Validemin hattı öyle güzeldi ki. Bana harflerle suretler çizer. Resimler yapardı sanki. Kuşlarla ünsiyetimi bilir kuş şekline sokardı harfleri. Kalemi tutmayı da, ak bir kâğıda dizmeyi de ondan öğrendim. Validem kulağıma hep "Güzel yazarsan

güzel yaşarsın evladım" derdi. Güzel yazdım hep. Her daim harflerin en güzellerini meşk etmeye gayret eyledim. Lakin güzel yaşadım mı?

Bilmem validem nereden biliyordu bunca güzel harfler meşk etmeyi. Kimden öğrendi, nerelerden gelmişti bu hediye parmaklarına? Hiç sual etmedim. Dedim ya maziden konuşmazdık hiç.

Mazi miftahı kayıp bir hücreydi hanemizde. Başka evlatları da olsa benim gibi olurlar mıydı acep? Bana benzerler miydi? Lakin yoktu. Hanede bir ben çocuk, bir gülistan, bir kamış... Dahi mazi, maziden de daha eskide kalmış.

Bir aşk sürgünüydü belki bu. Yoksa neden çıkacak, terk edecekti ki, diyarını bir er ve hatun yanlarında ufaktan daha ufak evladıyla? Hiç bilmedikleri diyarlara neden gelsinlerdi? Türlü hayaller ettim bu geliş için. Her defasında bir evvelkini yıktım, yenilerini halkettim. Yine de bilemedim.

Hâsılı çocukluğum bir gül bahçesinde kamışlarla ve mürekkeplerle oynanan oyunlarla geçti. Bir elimde gül yekdiğerinde kamış ve sağ elimde acısı halen dahi var olan bir diken yarası...

Yani ki gülü pederimden, hattı validemden, acıyı da nazlı ve kızıl bir gülden tevarüs aldım ellerime. Ne gülleri nisyana vurdum da unuttum sonra, ne meşki, ne de acıyı. Ellerimdeki mürekkep lekesi validemi düşürdü hatırıma hep, genzime çektiğim her gül kokusu pederimi. Ve elem, her elem de o "güzel ama zalim" gülü hatırladım.

●●●

Çocukluğum Kızanlık'ta bir gül bahçesinde tükendi. İsmim dedemin ismiymiş, öyle söylerdi validem. Maziyle ilgili tek bildiğim de bu belki de. Yani ki mazisi sırlı, istikbali kayıp günlerde büyüdüm.

Çok sonraları "gül" ile "kül"ün aynı şekilde yazıldığını öğrendim. Önce yanacaksın, candan olacaksın belki de. O

vakit gülün diyarında gezineceksin. Önce kül olacaksın sonra güle düşüreceksin yangınını. Gözlerin yanmadan bakamazmışsın güllere. Gül bir aşk tohumuymuş demek ki, cennetten arza düşen. İhtimal ki cennetten sürgüne sebep olan yemiş de güle benzerdi.

Şimdi bunları kelama düşürürken dahi mürekkebim yanıyor. Ve sağ elimin başparmağı her harf ile gam çekiyor da ömrüm acıyor.

•••

Gülün hallerini böyle hatmettim ben. Ve dahi gülün her zerresinin kıymetli olduğunu o diyarda öğrendim. O vakitler gül aşkın adıydı. Aşktan bahsedecek olan gülden bahis açar. Her sözün sonu güle çıkardı. Birinin bir kız evladı olsa ismi muhakkak ki gül ile başlar, erkek evladı olsa güle meftun yaşardı.

En ziyade gül rengiyle boyanırdı haneler. Dudaklar en fazla güllü şerbetlerle yıkanırdı. İsmi gül ile başlayan gül güzeli kızlar gergefini kurarlar, gül işlerlerdi gülün üstüne. Gül varsa aşk vardı bu diyarda. Gül aşkın bu diyarın lisanındaki adıydı. Esef ki aşkın binbir suretinden yalnızca biriymiş gül.

Âşık olan bülbül olur gülistana konardı. Sevdalılar gülistanda buluşur, gülleri aşka şahit kılardı. Bir âşık nasıl ki sevdiğinin verdiği her metayı gözünden dahi sakınır, saklarsa; bu diyarda da gülün her nimeti binbir külfetle de olsa saklanırdı.

Yağ gülü dedikleri beyaz ve kırmızı iki cins gülden olur. Esası kızıl güldür, lakin beyaz güller çabuk donduğundan hususiyetle kullanılır. Gül yağının en makbulü de çabuk donanıdır zati. Bu gülleri gülcü denen kızlar devşirirler dallarından. Türlü türlü nâmeler terennüm eder ve her gül dalını yumuşak parmaklarıyla koparırlar da kadife seslerine "çıt çıt" diye çıkan sesleri musiki eylerler. Yeni yetme civanlar dolaşırlar bu geniş gülistanlarda sırtlarında gül küfeleri.

Çıkımcı derler onlara. Hem nazenin güzellere bir göz kırpışı kadar dahi olsa göz değdirmek için hem de yevmiyelerini kazanmak niyetiyle iştiyakla beklerler gül mevsimini.

Gülcü kızların ince parmaklarına güllerin misk gibi suları yapışır. Ona gül çamuru demişler nedense? Bu gül çamurları gülcü kızların nasibidir. Onları saklarlar. Bazısı pazarlarda meta niyetine satar bazısı koynunda saklar ki, sevdiğine hem de gül kokulu hem sim-teni gibi, kendi gibi huri kokulu bir hediye olsun. Hâsılı Kızanlık'ta güller gül lisanıyla devşirilir, gül gibi nazenin dilberler ellerini gülsularıyla yıkarlar. Gül diyarıdır Kızanlık.

Çıkımcı oğlanlar küfelerinde gülcü kızların parmak izleri ile renk almış gülleri gülabhanelere getirirler sonra. İşte pederimin işi de burada başlar.

Pederim gülabhanede çalışarak sağlardı iaşesini. Öyle geçinirdik. Ben dahi gül bahsindeki bütün bu malumatı orada öğrendim. Yaşım ilerleyince pederim beni de götürür oldu yanında. Orada güller içinde, gülsuları ile yıkadım hayallerimi. Gül-endam dilberler gördüm. İşte aşk dediğim, öyle zanneylediğim ilk katre o vakitte düştü gözbebeklerime.

Bu fena âlemine düşeli daha yirmi sene olmamıştı. Yine pederimle gülabhaneye vardım. Dilimde bilmem hangi şairin söylediği şiirler. Şair olamazdım. Şiir söyleyemedim hiç. Başkaca şairlerin şiirlerini dilimde gezdirdim her mekânda ve zamanda. Onların hayalhanesinde yaşattım hayallerimi. Ama o gün işte bir hayal düştü gönlüme diyar-ı şiirden sanki. Şairler mi aldatmıştı beni? İşte o anlattıkları dilber buradaydı ya! Mücessem bir güzellikti sanki. O cennetten firar etmezdi elbet, kaçılır mıydı hiç cennetten? Acep ben mi bigâneydim diyarıma? Bu diyar, bu içinde yaşadığım diyar cennetti de ben mi cehlime mağluptum senelerdir?

Öylece diz kırmış gül kazanının başında oturuyordu. Üzerinde gül-kızıl bir entari. Başında gözleri gibi mavi bir yaşmak... Şişelere gülsularını doldurmak için öylece bekli-

yordu. Kazanda ömrümü eritiyordu sanki. Şişelere canımı dolduruyordu. "Ne olurdu eliyle kazana attığı güllerden biri olsaydım?" dedim içimden. Vakit durdu. Güneş deveran eylemez oldu sandım o an. Bir o, bir de güller vardı. Ben dahi yoktum. Öylece dizleri üzere oturmuş gülsuyu damıtıyordu. O mu gül kokularını damıtmalı yoksa onun gülden güzel rayihası mı doldurulmalıydı şişeye bilemedim.

Bana baksın bir tek kez diye gözlerimi gül kuyularına atar da dikenlerde yatardım. Ama bir tek nazar etmedi benden tarafa. Güneş yıkılıp da karanlık çökene kadar uzaktan seyreyledim onu. O gün beni hiç görmedi o, oysa ben ondan başkasına bakmadım.

"Bir görüşte aşk mı olur?" deyip de beni gafil bilme. Aşkın hallerinden biridir ki bu tek bir bakışla düşü verir gönle. Ateşe atar âşığı. İşte ben de böyle sonraları kitaplarda okuduğum bu hale duçar oldum. Baktım, gördüm, yandım. Gül demek "aşk" demektir sandım. Ama gönül işte, bir güle bülbül olmadan, aşka âşık olmuyor.

●●●

Derkenar...

Bir derviş bir cuma günü nazlı dilberlerin mesken tuttuğu bir rayiha dükkânının önünden geçerken genç bir cariye gördü. O dakika gönlüne bir muhabbet tebelleş oldu da aşka düşürdü canını. Bir andan kısa zamanda tüm varlığını o gülendam güzelin aşkı sardı.

Hemen yolunu değiştirdi ve dahi o güzeli izlemeye koyuldu. Az ileride bir köprüyü geçene kadar takip etti genç kızı derviş. Kız da onun kendisini takip ettiğini fark edince, dervişe doğru çevirdi adımlarını. Yanına gelince:

"Niçin peşimden gelirsin ey derviş?" dedi ona. O da ona, ne denli vurulduğunu anlattı.

"Beni rahat bırak!" dedi. "Benden sana hayır gelmez. Aşk bahsinde benden alacağın tek bir muradın yoktur."

"Sana bakayım yeter. Başka murad istemem."

Kız şaşırmıştı bu dervişin haline. Belki biraz da acıyarak izin verdi:

"Sadece bu kadar mı? Bak o vakit" dedi

"İsmin?" dedi derviş. "İsmini lütfetsen sultanım?"

"Halvet" dedi genç kız.

"Peki ya seni bir daha ne vakit görürüm?"

"Her cuma aynı vakitte beni gördüğün yerde olurum" dedi genç kız.

Derviş ömrünün sonuna kadar her cuma o vakitte rayiha

dükkânının civarında gezindi. Lakin bir tek kez dahi göremedi o bir bakışta onu aşk kuyularına düşüren güzel dilberi.

Abdülkerim Kuşeyrî

●●●

O GECE bir anlık bile olsa uyuyamadım. Sesini hayal ettim o gül-tenin. Bir nehir yamacında belki, bir kara zindanda dahi olsa rûberû söyleştiğimiz düştü aklıma. Gerçek olsa öyle yazardım. Ne elem ki hayaldi işte. Şairlerin söylediği gibiydi demek ki: Bir kez görüp de ateş-i aşka duçar olmak böyle bir işti. Ama ben bu ilimde bir tek harf dahi bilmiyordum. Hem ellerime aldığım ilk gülün dikeniyle yaraladığı parmağımın sızısı hâlâ duruyordu yerli yerinde. Korkuyordum belki. Gülü seviyor, lakin dikeninden sakınıyordum. Bülbül olamazdım ben, şair de değildim. Lügatler dile getiremez, şakıyıp bülbül misal gülistana giremezdim.

Ertesi ve ertesi günler, belki de bu korkudan sebep hiç gitmedim gülabhaneye. Elime bir kamış aldım yazdım, yazdım ve dahi yazdım. Her cümlemin nihayeti aşk oluyordu. "Aşk!" diyor titriyordu ellerim. Ne aşk bahsinden biliyor ne derya-yı aşkı görüyordu. Gözdeydi bu bahiste aşk ve ben bunu idrakime çok sonraları kabul ettirdim. Dudaklarım rengini atıyordu o vakitler. "Reva-yı hak mıdır bu?" diyordum dayanılacak bela mıdır bu?

Böyle günsüz gecesiz, hanede tek kelam etmeden on gün ve gece geçirdim. Şairlerden cevaz aldım geceleri, gündüzleri

hanemizin gülistanındaki gülfidanlarıyla söyleştim. Söylemek de zindanmış, sükût eylemek de. Ben söylemeye, gönüldeki kelamı dile getirmeye meylettim. Aşk bahsini kırık lisanıma söylettim, kara kamışımla meşk ettim de bir mektup düşürdüm gül kokulu kırtasa:

"Ey gül-i naçize, ismini bilseydim mahzun dilimi isminle mesrur eylerdim. Istırap vermeyeceğini bilseydim canına, o gül şişelerine kanından bir damla damıt derdim. O şişeden bir damla versen bana ab-ı hayat der nûş eyler, ciğerlerime çekerdim.

Söyle! Bu diyarın gülü müsün sen? Yoksa hüthüt fezada sefer ederken mi düşürdü seni bu ellere? Gönlü hasta eyleyen bir iptila mısın yoksa? Ömrümü al da bu derdin dermanını ver bana.

Bu kez gülistanda dikenler gönlümü parçaladı. Bu dikenleri söksen gönlümden acep mi ki? Gecelerce düşlerime değdirdim ince parmaklarını. Ayıp olsa dahi, ben kendimi bülbül, seni gül hayal eyledim. Gönlümü düşürdüm bu gülistana ey dildâr! Bedeni bîmecâl gönlümü harap eyledin. Günler ve gecelerce tecessüs eyledim, aradım bulamadım gönlümü.

Gül hatırına, bülbül hatırına, aşkın hatırına bir bak ki gönlüm sende midir?

Âşık-ı dilber-i gülistan
Mübtela-yı sultân-ı Dilberistan
Bîçare Hasan"

Onuncu gecenin sabahı gülabhaneye vasıl oldum. Güller dahi uykudayken. Uyku bilmez bülbüllerin arasından geçtim. Uykuyu haram eden bir şerbet içtim. Bülbül değildim, ama öyle zanneyliyordum. Erkenden bekledim. Elimde gece karası damlattığım, günlerce tekrar tekrar söze düşürüp, tekrar tekrar hiçe attığım mektuplardan sonuncusu. Diz kırıp gülyağı damıttığı şişenin altına iliştirdim mektubumu. Elbet görecekti. Şayet şişenin altına bir mektup bırakırsa, almak için ertesi günü beklemem gerekecekti. Öyle yaptım. Mektubu bırakıp çıktım gülabhaneden.

Ne kimseyle konuştum ne kimseye bir tek kelam söyledim. Aşkımı aşikâr etmedim hiç. "Ya gönlüm onda değilse?" diye ihtimal deryalarında seyr u sefer eyledim. Düşündükçe yandım, yakıldım. "Ya ona mübtela gönlüm onda değilse? Ya güller arasında turaba düşmüş ve dahi bir kez olsun görmemişse bu huri misal güzel gönlümü? Yeis denilen zindanda bir geceyi bin gecede tamamladım. Her göz kapayışımda karşımda gördüm yâri rakiplerle. Ağladım.

Yine de sükût eyledim. Istıraba dayandım, yandım, yandım. Nasıl oldu bilmem ama uykusuz zamanlardan uyandım. Şayet benim gönlümü yakan bu ateş onun içine düşmemişse, o vakit canı teslime kadar adını unutup dile düşürmeyecektim. Gülü yere değdirmeyecek, güzel başını öne eğdirmeyecektim.

Saat asır, dakika yıl, an ömür oldu. Yâri beklemek kara gecenin karasına, kara nokta düşürmekmiş. Yâri beklemek gönlü büryan eylemek, gözlere ateş değdirmekmiş. Maşukun işi bekletmek ve dahi âşıkın işi beklemekmiş. Gözlerimde pınarlar kurutup bekledim. Lisanıma aşk bahsinden türlü kelam ekledim. Bir tekini dahi söyleyemedim amma her biri için binlerce destan hayal eyledim. Bilemedim bülbülün neden yıllardır böyle ah edip beklediğini. Meğerki aşk dedikleri intizar eylemek, yani ki beklemekmiş. Meğerki aşk dedikleri günün saatlerine saatler eklemekmiş.

Yâri beklemek ölmekmiş.

●●●

İstanbul
Mayıs 2010

BİRDEN BİR sesle irkildi Ömer. Sanki bir rüyadan uyanır gibi... Birden irkilerek uyandı. İlkin anlayamadı sesin nereden geldiğini, sesi tanıyamadı. Odasına bir yabancı gibi baktı bir zaman. "Neredeyim?" diyecek gibi bakındı etrafına. Odada olduğunu unutmuştu sanki. Bu zamanda olduğunu unutmuştu. Neredeydi gerçekten? Nereye gitmiş ve nereden gelmişti? Ve bu geldiği yer neresiydi?

Bir aralık kendinden korktu. Bu bir rüya olmalıydı. Hatta rüya içinde bir rüya. Yoksa neyle izah edecekti ki bunu? İzahı mümkün müydü? Kaç sene evvel oturmuştu bu iskemleye, kaç zamandır öylece duruyordu burada? Birden aklına Ashab-ı Kehf düştü. Yoksa bir Feramuş uykusu muydu bu? Kaç sene uyumuş, nerede uyanmıştı şimdi? Gözlerini bir an olsun kapatmadan nasıl rüya görebilirdi ki?

Tahta iskemlesinden ağır ağır kalkarken duyduğu sesin sabah ezanı olduğunu fark etti. Kitap onu hayaline almış, zamanından uçurmuş, bir başka diyara sürüklemişti sanki. Kendi âlemine buyur etmişti. Ezan bitesiye kadar kitabı seyre daldı. Canlıymış gibi baktı ona. Sanki sinesinde bir kalbi varmış da atıyormuş gibi seyretti. Ya da öyle hissetti.

Nasıl bir hikâyeydi bu? Kitabın yazarı da kimdi? Anlattıkları nerede geçiyordu ki? Gerçeğe döndü Ömer. Hayalden

sıyrıldı. Aklında onlarca soru, dilinde buruk bir tat ve dudaklarında, asırlar evvelinden gelen belki de, bir mektubun harfleri...

Her kitap konuşurdu, biliyordu, ama bu kitap konuşmuyor yaşatıyordu. Rüya gördürüyor ve gerçeğe değdiriyordu düşleri. Bir aralık Hattat Hasan sanmıştı kendini Ömer. Kitap ona sanki bir efsun üflemişti. Mekânı kaymıştı ayaklarının altından, ellerinin arasından zamanı kaymıştı. Gülistanlarda gezinmiş, güllerle ağlaşmıştı. Öyle girmişti ki kitabın hayaline, kendi hayalleri hamuş kalmıştı. Rüyada gördüğü o güzele sanki kendisi vermişti gönlünü. Kitapta okuduğu güzele kendisi mi âşık olmuştu? Bu bir sırdı sanki ve bunu o bulmuştu. Gözlerinin önünde kitabın hayali gerçek oluyordu. Nefesini Hasan gibi alıyor, onun diyarında yaşıyordu. Bedeni bu hikâyeye düşüyor da kendi zamanından kaçıyordu.

Neden sonra sağ eline baktı Ömer. Sahi sağ elinin başparmağı mı acıyordu?

•••

Gönlü düşmüştü bu kitaba. Lakin daha evvel ne görmüştü böyle bir kitabı ne de adını duymuştu. Öyle güzeldi ki, görse unutmazdı elbet. "Belki de bu kitabın başka bir nüshası yoktur" diye geçirdi bir aralık içinden. "Belki de tektir, yegânedir" dedi. İyiden iyiye heyecan sardı içini. Tek olduğunu düşünmek dahi titretmişti nefesini. Üç saate yakındır burada oturup okuduğu kitap ya sadece kendisiyle konuşuyorsa?

Ezan bittiğinde Ömer'in başında hâlâ bir mahmurluk vardı. Neye uğradığını şaşırmış derler ya işte onun gibi. Saatlerdir öylece oturup nefes aldığını dahi unutarak ve hatta kendini unutarak bu kitabı okumuş, Hattat Hasan'ın gönlü konuşturan hikâyesiyle diyardan diyara uçmuştu. Şaşkındı. Ne dese, ne yapsa bilemedi. Bir aralık aklına şem'e atılan pervane geldi. "Boşa kurban eylememiş kendini. Bu kitap safî

aşk kokuyor. Bir sevda hastasının yaban el değmeden, gönlünden geldiği gibi söylediği sözleri bunlar" dedi.

Usulca dudaklarına değdirdi sonra kitabın lacivert cildini. Sonra ihtiramla alnına götürdü. Kitabı yavaşça masasına koydu. İskemlesini düzgünce yerine çekti. Işığı yakmadı. Yakarsa gözleri kamaşırdı hayallerin. Geri doğru iki adım attı, istemeyerek belki, ama yavaşça uzaklaştı. Minareden gelen bu ses onu çağırıyordu. Gitmesi gerekiyordu işte. Ama kitap, ah ne kadar da nazlı duruyordu öyle.

Abdest almaya giderken sendelediğini hissetti Ömer. Gözlüğünü gözlerinden çıkarıp yatağına bıraktı. Sanki fezada yürüyormuşçasına ilerliyordu. "İşte" dedi "*İlm-i Aşk* beni hayalhanesine aldı."

Yavaş adımlarla çıktı kapıdan. Sağ elinin başparmağı acıyordu.

•••

Namazdan sonra odasına dönüp kitabın sihrine kapılmak istiyordu Ömer. Belki de merak ediyordu genç Hasan'ın gülistan dilberine yazdığı mektubun akıbetini. Aklında kitabın devamını kurguluyor. Sonra beğenmeyip geri bozuyor ve yenisini kuruyordu. Odasına dönmek istiyordu, ama sabahları otelde yaptıkları bu sohbette bulunması gerekiyordu. O olmazsa olmazdı elbet bu şiir sohbeti. İlk kez bu sohbete katılmak gelmiyordu içinden. Oysa yıllardır her seferinden aşkla ve şevkle gelir, şiirler okur, şiirler dinlerdi. Fakat bu kez farklıydı sanki. Gönlü uçmak istiyordu. Uçup da o efsunlu kitaba: *İlm-i Aşk*'a konmak istiyordu.

İşte şimdi masanın etrafında otururken aklında bir tek o kitap vardı. Bakıyor, ama görmüyor; duyuyor, ama dinlemiyordu. Başka bir seyyareden gelmiş gibi hissediyordu etrafını. Belki de içinden "Bitse de kitabıma dönsem" diyordu. Ama yine de sohbet devam ediyordu.

Masadakilerden birisi bir şiir okudu. Belki de başka şiirler

de okumuştu, ama Ömer duymamıştı ki hiçbirini.

"Gül gül dedi, bülbül güle, gül gülmedi gitti
Bülbül güle, gül bülbüle, yâr olmadı gitti"

"Bu beyit de mi aynı şairin üstadım?" dedi Ali bey.

"Hayır azizim. Bu şiirin şairini bilmiyoruz. En azından ismini bilemiyoruz. Ya kendisi ismini söylememiş ya da ismi zamanla unutulmuş da bu şaire sonrakiler "bilinmez, bilmiyorum" demek olan "Laedri" demişler" dedi şiiri okuyan Bekir usta.

Bu beyti duyunca birden gözlerinin önünden hayal perdesini çekti attı Ömer. "Gül" demişti Bekir usta. O zaten gülistanda seyre daldırmıştı gözlerini. Hayalinde güller, gül bahçeleri vardı. Gül yaprağına düşmüş bir aşkın sihrine kapılmıştı fikri. Bu sihri yine bir gül kelamı bozmuştu. Birden, hiç düşünmeden söze girdi:

"Azizim, neden bu beyti seçtiniz okumak için desem bağışlar mısınız?" dedi.

Masada oturanların tamamı Ömer'e döndü birden. Ne olduğunu anlamamıştı. Bu kadar tuhaf mıydı, yani sorduğu bu soru? Hata mı etmişti yani? Masada oturanların en tecrübelisi ve hocaları gözüyle baktıkları Ömer, o an küçük bir çocuk gibi mahcup oldu. Ne diyeceğini bilemedi.

Bu kısa sessizlikten sonra cevap verdi Bekir usta: "Sohbetin başında bugün güllerle ilgili şiirler, beyitler okuyalım, gül diyelim gül koksun hanemiz demiştik ya üstadım"

Bu kez Ömer de şaşkındı. Gerçekten kendinden geçirmişti onu demek ki bu kitap. Yüzüne vuran şaşkın bakışların da nedenini anlamıştı.

"Kusura bakmayasın azizim, biraz dalmışım da" diyebildi ancak. Belki de toparlamak için hemen bir beyit okudu:

"Yâr için ağyâre minnet ettiğim ayb eylemen,
Bâğbân bir gül için bin hâre hizmetkâr olur."

Sonra çayından bir yudum aldı Ömer. Devam etti: "Şair aşkı biliyor ve diyor ki; sevdiğim için yabancıya, ele minnet ettim diye ayıplamayın beni, bağban bir gül goncası için binlerce dikene katlanmıyor mu?"

"Ne de hoş söylemiş üstadım" dedi odada bulunanların içinde en genç olanı, Kerem.

Bir tebessümle icabet etti Ömer Kerem'in sözüne. Çünkü konuşamıyordu. Ne diyeceğini bilemiyor ne yapacağını kestiremiyordu.

"Gerçekten de öyle" dedi bir başkası. Aşk için âşığı ayıplamak, tuhaf... Âşık oldu diye bir güle bülbülü nasıl kınarız. Aşk kınanacak şey midir, utanılacak şey midir ki? Aşk bir gizli hazineyse madem onu gizlemek, sırlamak gerektir. Aşikâr etmemek gerektir aşkı. Lakin aşk ateşiyle kavrulan bîçare en fazla söze düşürebilir aşkını. Şimdi onu kınamak mı gerekir, aşkı söze vurdu diye!

"Doğru dersin üstadım" dedi Bekir usta. "Doğru dersin, lakin âşık aşk bahsinde, kınanmak diler, ayıplanmak ister ve hatta rezil rüsvalıktır aşk. O, o denli belaya düşmeli ki safi aşk kalsın. Elin ayıplaması onu incitmez. Yabanın kem sözünü o dert etmez. Onu sakındıran halden anlayanın, yârenin, dostun sözleridir. Hallac-ı Mansur'u idam etmek için götürürlerken üzerine adeta taş yağıyordu. Ahali onu gördükçe hırsına hâkim olamıyor, o erenlerin bedenine taşları fırlatıyorlardı. Hallac bu haldeyken sadece susuyor tek bir kelam dahi söylemiyordu. Bedenine isabet eden tek bir taştan dahi ah etmiyor ve neredeyse tebessüm ediyordu. Lakin o kalabalık arasından biri, bir gül atıverdi Hallac'ın yara içindeki yüzüne de o dakika inlemeye tutuldu Hallac. O vakit ona bu halden sordular:

"Ey gafil! O kadar taştan inlemedin de bu ne haldir ki, bir gül bedenine değdi diye feryad edersin?

"O taşlar" dedi Hallac, "Halden anlamayanların elinden gelirdi. Lakin bu gül ki halden anlayan birinin elinden gel-

miştir sineme. Onca taş bir tek yara dahi açmamışken gönlümde bu gülün açtığı yara nasıl kapanacak?"

Herkes sükût ediyordu. Tek kelam dahi edecek kalmamıştı bu bahiste. Kimse başını yerden kaldırmıyordu. Birden Kerem girdi söze:

"Demek ki âşığın halinden bu hali bilen anlar ve onu asıl ateşlere atan yine bu hal üzere olanın sözleridir."

Sohbet devam ediyordu, ama Ömer pek de sohbete karışmıyordu. Her zaman o konuşur diğerleri dinlerdi. Öyle istiyorlardı belki de. Hep sözü ona verirler, o anlatsın isterlerdi. Ama bugün konuşmaya pek mecali yok gibiydi. Hatta ara sıra gözlerini kapatıyor hayallere dalıyordu. "Acaba" dedi içinden, "Acaba o gül-endam güzel Hasan'ın mektubuna cevap yazmış mıdır?" kitabın anıyla kendi anını birleştiriyor gibiydi. Sanki biraz daha beklese kızın Hasan'a mektup yazdığını kaçıracak gibi geliyordu ona. Belki de içinden "Ya çoktan yazdıysa da ben göremediysem!" diyordu. Gülabhanede Hasan'la beraber dilberin gelişini bekliyordu sanki. Ve işte her yerde bir gül ıtrı. Şişelere dolan gülsularının musiki misal sesleri... Yakındaki gülistandan uçuşan bülbüllerin kanatlarının gölgesi... Ve bir nazenin dilber, üzerinde kızıldan kızıl bir entari, başında ona uydurulmuş bir yaşmak. Yanağında kızıl mı, kara mı kestiremediği bir ben. Şişeyi kaldırsın da mektubu görsün diye kalbi sinesinden uçacak gibi bekliyor o da. Her yer gül... Her yerde gül... Sahi bu şiir sohbetinde gülden muhabbet edilmesi bir tesadüf müydü? Gül kokuyordu sanki her yer. Ömer'in hayallerinin kokusu sinmişti mekâna.

Bir aralık hemen yanında oturan dostuna doğru eğildi. Sessizce sordu sonra:

"Azizim oda gül mü kokuyor?"

"...?"

●●●

Sohbet bittiğinde Ömer odasına gitmek için sabırsızlanıyor-

du. Herkes bir bir dağıldıktan sonra mutadının dışına çıkmış otelin hemen girişinde oturduğu yerde oturmamış aceleyle odasına geçmişti. Kitabının da onu beklediğini biliyordu. İstiyordu ki kitap ile konuşurken tek bir kişioğlu ile kelam etmesin. Kulakları kitabın kelimelerinden başka söz işitmesin.

Eline aldığı yarım bardak çayıyla odasına doğru ilerledi. Duvarlarda kimisi kendi kaleminden çıkmış olan hat levhalarına bir kez daha, ama farklı bir heyecanla baktı. Her birinde farklı bir hikâye okurcasına değdirdi gözlerini. Odasının o ufacık kapısının hemen yanındaki levhaya düştü bir aralık gözleri. Kim bilir hangi yıl, hangi halet-i ruhiye ile ve neye binaen "Hiç" diye yazmıştı o levhaya. Kocaman bir hiç. "Bu âlem-i fani" dedi "kocaman bir hiç olur ancak. Aşk ile tecrübe edilmediği vakit yahut Aşk'ı sildiğin vakit kamışından geriye ancak bir hiç kalacak. İhtimal ki hattat Hasan da bunu biliyordu. Görüyordu bulutların dahi O'na meftun olduğunu. O olmadan, Aşk olmadan neye yarardı ki mal, mülk? Aşk varsa gerisi hiç değil miydi zaten."

Sonra tam ardındaki duvara iliştirdi gözbebeklerini. Aynı harf he; "ah" edip inliyordu işte orada da. Ne gamlı harf şu "he" diye düşünüyordu. Aklına bu harfle başlayan kelimeleri getirdi. Lisanından dizdi sonra seslere. Ama hatırına gelen her harf hüzün kokuyordu. "Gözü de yaşlı bu harfin, sözü de" dedi sonra.

Duvardaki gözleri kan ile dolmuş "he"ye bakarken tek kelime dahi kalmadığını hissetti aklında. Şiir sohbetinden bir tek an bile hatırına gelmiyordu. "Elif"i seyrediyordu ve "he" ye acıyordu içten içe. "Ne gamlı bir harf" dedi. "Ömr-i billâh bir tek kere bile "elif"i ile muttasıl, "elif"i ile beraber olamayacak. Bir tek âdemoğlu dahi onu "elif" ile bitişik, yan yana, diz dize yazamayacak ve her daim gözlerinden iftirak yaşları kan olup akacak. Ne gamlı harf... Maşukuyla bir diyarda, ama her vakit, ayrı kalacak. Ve dahi sırtı dönük, tek bir kez bile ondan, yani ki sevdiğinden yana bakamayacak. Ne gam!"

Odanın kapısını hafifçe araladı önce. Evet, evet oda gül kokuyordu. Gerçek olabileceğini bilseydi eğer ahşaplarından gül tomurcukları görünüyor diyecekti.

Usulca kapısını kapattı odasının. İşte mavi bir gül gibi can alan, can satan o güzel kitap masasının üzerinde öylece duruyordu. Ama korkuyordu Ömer, kitabın hayaline tekrar girememekten ve hattat Hasan'ın düşlerini görememekten korkuyordu. Olmazdı ya: eğer ki kitap ondan gerçeğini istese, hiç düşünmeden kitabın hayalleri için gerçeğini verirdi. Satardı bu kitabın rüyasına, aşk kokan hayaline bütün dünyasını. Ama kitabın ona söyleyecekleri vardı. Tesadüf değildi bu olanlar. Tesadüf diye bir şey olmamalıydı aşkta. "Aşk varsa tesadüf yoktur" dedi. Aşk ezelden yazılmadı mı damarlarımıza? Aşk elest bezminde bir "belâ" ile başlamadı mı? Aşk, aşk...

Heyecandan okumaya başlayamıyordu Ömer. Heyecanlıydı. Belki de biraz tedirgin. Bu halini anlatsa birine elbet ki inanmazdı. İnanılacak hal değildi ki bu. Ne gerçek gibi, ne de rüya gibi. Bu olsa olsa bir tevafuktu işte. Ama neden bu kadar zaman beklemişti bu kitap Ömer'le buluşmak için?

Neden sonra zihni bulandı, aklına ak düştü. Yanakları yandı. Aklına geçmiş zamanda düştüğü bir aşk kuyusu geldi de yerleşti. Onun da bir hikâyesi vardı. Hattat Hasan'ın anlattığı gibi yirmili yaşlarında girdiği bir diyarı vardı. Bir vakitler o da gözü yaşlı "he" gibi damarlarında gözyaşı gezdirmiş, yanaklarına incileri dizdirmişti. Hasan'ın girdiği diyarı vaktiyle o da cevelan eylemişti. Çıkabilmiş miydi ki o diyardan bu vakte kadar? Bir günü dahi o diyarın dışında mı geçmişti? O güzele aşkını unutmuş muydu ki?

Hepsini unutsa dahi aşkı unutmaya yetmezdi zaten gücü. Ölüm dahi unutturamamışken nasıl olur da düşerdi bu diyara gönlü? Bu bir tesadüf değildi. Bir vakitler kendisi yazsaydı şayet aşk bahsinde birkaç kelam, o da ancak bu aşk hastası Hasan gibi yazardı. Hasan gibi bakardı gül dallarına, kelime-

ler ayniyle onun hattı gibi bakardı okuyana.

Sahi hattat Hasan ne de çok benziyordu Ömer'e.

●●●

Kendi zamanını, kendi anını verdi Ömer, kendi hayatı farz eyledi bu hikâyeyi. Kitabın hikâyesine girmek için çok önceleri toprağa gömdüğü gibi, sevdiği bütün vaktini, anını, tarihini, gününü de gömdü işte. Tekrar kayboldu zaman. Hasan ile konuşmak için gözlerini gömdü kitaba...

●●●

İlm-i Aşk'a Devamen...

BÖYLESİNE BİR iştiyakla gittim ertesi gün gülabhaneye. Bedenim değil de ruhum titremeye tutuldu. Damarlarımdan kanım çekildi sanki. Canım, bedenim, ruhum... Her biri bir başka seyyarede gezindi. Aklım başımda olsa düşüp bayılmak gelirdi hatırıma. Lakin hatırımda ondan gayrı tek bir şey kalmadı ki. "Gençlik" diyebilsem. Yeni yetmeliğimin, toyluğumun aklıma oyunu der geçerdim. Lakin düşünmek, akletmek bu bahiste muhal. Adımları fikreyleyip atamıyordum ki, gittiğim yeri bileydim.

Bilseydim ki, şairlerin söylediği o tatlı bâde bir zehirmiş meğer o genç yaşta dilime değdirir de aklı sekre uğratır mıydım hiç? Böyle bir sekteye düşürür müydüm gönlümün damarlara vuruşunu? Daha tazecik gönlümü şerha şerha edecek bir diken saplar mıydım kalbistanıma? Bilemezdim ıstırap olmadan aşk olamayacağını. Bilemezdim rezil rüsva olmadan aşkın gönle konmayacağını.

Bir güzele, en güzel çağımda akmıştı işte gönlüm. Yangınım derya mavisi bir çift gözde sönmeye tutulacağına hâr olmuş da taze bakışlarımı yakmıştı. Söz yanmıştı hâsılı. Gül yanmıştı, deryadan bir yudum nasibi olmayan gönlüm ateş deryasında bir pervane olup gam şerbetine kanmıştı.

Ne bilirdi tazecik dudaklarım, aşk bahsinin kelamını? Ne söyler, ne terennüm eylerdi? Ne görmüştüm ki yârdan, yâ-

renden bahis açacak? Söyleyecek ne sözüm vardı ki, bu kifayetsiz birkaç kelimeden gayrı? Ama gönül işte âdemoğlundan çok daha fazla yaşamış, gönül işte ezelden beri bedensiz bir seyyah... Ve ruha "aşk" denilmiş elest bezminde. Aşk'ı görmüş ezelden âşık. Aşk ruha nakşedilmiş, ruhsa bedenden daha ziyade âşık.

Bilemezdim her maşukun bir ve aynı olduğunu. Mecnun'un Leyla dediği de, Vamık'ın Azra dediği de, Tahir'in Zühre ve dahi Kerem'in Aslı dediği de aynı dilbermiş meğer. Bense o vakitler dilber denince Gülhayal'in gölgesini görüyor, güzel denince onun suretini çiziyordum. O vakitler aşkı gözde sanırdım. Gönlüme düştü, lakin gönlümü dahi sözle tanırdım. Gönül ezelden seyre çıkmış garip bir mihman. Mihmandar arar gezermiş. Yolunu bilmez sahralar, dağlar gezen bîcan seyyah... Lakin dert ile bir aşka düştü ki eyvâh!

O gün gülabhaneye giderken de gelseydi bu cümleler aklıma, bir an dahi tereddüt eylemez bakışlarımı aksi yöne çevirir, o güzelden kaçardım. Elest bezminde "belâ" deyişimi arardım belki. Belki gönül seyyahıma yoldaş olur halde halleşir, sözde söyleşir sevda makamında seyran ederdim. Lakin aşk, baş göstermek için bir tebessüm ararmış. Bilemedim.

•••

Gülabhaneye girdiğim vakit ellerim buz kesti, yanaklarım ateş... Alnımdan buz gibi damlalar indi gözlerime. Bir tek kere benden yana çevirdiğini görseydim bakışlarını, can kuşumu bu diyardan uçurur, Hüthüt'e yoldaş ederdim. Lakin zaman durmuş da bîhaber kalmıştı sanki o gül güzeli benim ateşe atılmış sözlerimden. Sanki bütün yaşadıklarım bir rüyaymış da bir ben görmüştüm hepsini. Ah, ya bir düş gördüysem ben! Ah bir hâba düşüp de gerçeğimi değiştiysem!

Gün akşama dönmüştü de bana bir tek kere bakmamıştı o güzel. Oysa idrak etseydim, ki bir dilbere en çok hicap yakışıyordu, bu denli ye'se düşürmezdim gönlümü. Bilmiyor-

dum o vakitler edebin en ziyade bir dilbere yakıştığını. İçimi kara buhranlar bastı, gözlerimi yaşlar bürüdü. Lakin akşam olup da çekilince insanlar bir bir gülabhaneden, evvelden benim nâme-i aşkımı koyduğum yerde, yani ki gönlümü düşürdüğüm, yangını pişirdiğim yerde bir kızıl gonca gül ilişti gözüme. Heyecandan fezada yürüdüm de gittim sanki. İlkin "bana bir işaret olmalı bu" dedim. Sonra şüphe aldı yürüdü gönlümü. Ya buraya düşmüşse bu gonca diye geçti içimden. Ya o dilber kelamıma hiç itibar etmediyse?

Lakin o goncanın yanındaki ufacık kırtas parçası günlerdir harabata dönmüş gönlümü bağ-ı cinâna, yani ki cennet bahçesine çevirmeye yetti. Üzerinde tek kelime vardı, lakin ben onunla ne deryalar coşa getirir ne diyarlarda hangi kelimelerle destanlar dizerdim. Tek bir kelime yazılıydı kâğıt parçasında. O gülden güzel, gül yüzlünün, kendinden güzel ismi, gül kadar güzel, hayal kadar sırlı:

"Gülhayal..."

Ve bu güzel isim, kayıp gönlüm onda demekti.

●●●

Ne aralık kendime geldiğimi halen dahi hatırlayamam. İsmini okuyunca aklım başımdan gitmiş. Ellerime alınca daha tazecik olan goncayı buhurundan fikrim kanatlanmış. Ne aralık baygın düştüm, ne aralık kendime geldim bilemedim.

O vakit bir düş gördüm. Bu ne haldir hiçbir vakit akledemedim. Gerçekten daha gerçek bir düş... Uçsuz bucaksız bir çölde bir maralın peşine takılmış giderken ben elimde ter ü taze bir gonca gül. Dudaklarımda manasını anlamama idrakimin izin vermediği birkaç sırlı kelam. Ne yana baksam hep aynı suret. Gülistanım harap olmuş. Önümde seğirten ceylan kayıp. Dudaklarım konuşmaz, lâl ü ebkem...

Sahrada kendimi değil gönlümü kaybetmişim. Diyarlarda değil bulutlarda seğirtmişim sanki. Bedenim tazeliğini yitirmiş, şakaklarıma beyazlar dizilmiş. Dudağıma sır çekilmiş de

konuşamıyorum. Rüya olduğunu biliyor, lakin hayra yoramıyorum.

O kara gözlü ceylanı bulmaya gayret ediyor gözlerim. Acûz bedeni seyrettikçe hayret ediyor. Her yer kara, karadan da kara. Ve bir saklı kuyu sahranın ortasında... Ola ki ceylanım kuyuya düşmüştür. Koşarak değil de uçarak gidiyorum kuyu başına. Dudağımda hâlâ sırlı kelimeler. Bedenim de nedensiz bir titreme. Ve bir kuyu... Bir kuyu daha... Tamamı kırk tane... Her birinde o nazlı ceylanı arıyorum. Nazar kılıyorum kuyudan içeri. Kuyuda bir aciz âdemoğlu... Ses edemiyorum ki, benden yana bir baksın. Kuyuda perişan bir âdemoğlu... Başını bana çevirse "Yusuf, sen misin?" diyeceğim. Elimde bir kızıl gonca, dudağımda sesi kayıp bir kelam, uçsuz bucaksız bir sahra ve kuyuda bir âdemoğlu... Gonca elimde titriyor. Bıraksam vallahi atlayacak kuyuya. Ellerime bakıyor hayret ediyorum. Ve kuyuya bırakıyorum gonca gülü. O vakit benden yana çeviriyor bakışlarını kuyuya meskûn bu garib. Bakışları gözlerime değince yanıyor gözbebeklerim. Bu adam bana benziyor.

Bu düş o güzelin bana ihsan ettiği ilk hatırası oldu. Ne ben bu düşü unuttum ne de kuyudaki o sureti. Aklım başıma gelince, yani ki ayılınca bu efsunlu rüyadan yanağımda bir sızı hissettim. Yere yığılınca yüzüme güllerin dikenleri saplanmıştı muhtemel. Yanağımdan aşağı kanlar akıyordu. Dudağımdaki kanla söyledim; "O kuyudaki adam vallahi bana benziyordu."

Canım yanıyordu yanağımdaki yaradan. Rüyadan azade olamıyor ve bu düşü hayra yoramıyordum. Tabir bulamıyordum bu düşe ben. Neden sonra fark ettim, bir damla kan düştü yanağımdan o nazlı dilberin kâğıttaki ismi üstüne.

●●●

Sonraki ve sonraki her gün bir tek onu görebilmek için gezindim gülistanda. Bir tek onun sesini duyayım diye bütün

sesleri sildim kulaklarımdan. Bir tek onun ismi kalsın diye geceler ve gecelerce onun ilhamı ateşe vuran ismini söyledim ve aherlenmiş kâğıtlara dizdim. Ya Rabbi bu nasıl bir isimdi! Ne ilham etmiştin de vermişlerdi bu ismi, bu cennet firarisine?

Yalnızca ismini duysam dahi ateş-i aşka düşerdim zati. Âdemoğlu cennet ağaçlarından arza dökülen sarı yapraklar... O ve ben ezelden aynı ağacın yapraklarıydık belki de. Ezelden aşinaydım ben sanki simasına. İsmini o vakitlerde hıfzetmiştim. Aynı cennet ağacının başka yaprakları... Ben ve o; bir vakitler cennette bahar görmüş iki yaprak, lakin hazanı bu diyarda görmek nasip olmuş. Ben ki ona ezelden aşina, ama o vakitler Gülhayal'in hatırına hiç geliyor mu acep? O dahi hiç hatırlıyor mu o cennet ağacının dallarında yeşerdiğimizi de dünyaya mahpus edildiğimizi?

O Havva'ya benziyor ben ise Âdem. Düştüğümüz toprak cennet kokuyor, geldiğimiz yaprak cennet kokuyor. Bu gönle düşmüş can yakan duygu, yani ki aşk; cennet kokuyor. Âşıkların mekânı değil bu diyar. Bu diyar bir dikenli mekân. Ne anlasan da yanlış olacak, ne anlatsan sırlı. Lakin Gülhayal ezelden aşina sözlerime.

Duam ki hayallerim turab olmasın. Gülhayal'im hayal olmasın Ya Rabbi...

●●●

Derkenar...

Sevmek gözde başlar. Bir suret-i cemal akseder bakışlara. Sonra akla sirayet eder. Akıl şüpheye düşürür sevdayı. Sevda şüphe götürmez dahi şüphe sevdayı götürür. Bu hal üzereysen aklını öldür.

Sonra gönle düşer sevda. Gönle düşmeyen, kalpte pişmeyen sevda günaha çevirir aşkını. Aşını harama çevirir.

Sonra ne göz kalır, ne akıl, ne de gönül... Beden de, kalp de, nefis de ölüdür bu fasılda. Âşığın adı da unutulur, maşukun cemali de sırf aşk kalır. Safi bir aşk kalır avuçlarında cennetten tevarüs.

"Bu bahiste ne öğrendim?" dersen hata olur. Ne bilirsen yanlış. Bilmediklerindir sana bir yol açacak ve dahi bu yolda seni bir mekândan uçuracak olan bilmediklerindir.

Ben ki gafilim... Aşkı bilmiyordum... Daha ölmemiştim ki...

O GÜL dilbere bakmaya dahi dayanamıyordu gönlüm. O yürürken ayağından toz kalksa nefesim kesiliyor yere yığılıyordum. Biri onun ismine benzer bir kelam etse yanıyordum. Biri ondan yana atsa adımını ayaklarına sarılasım geliyor, derd ü mihnette ağlıyordum. Onun entarisinin gölgesini görmek yetiyordu benim gerçeğime düş karışmasına. Ayağını bastığı tozlarla hasbihal ediyor, elinin dokunduğu gülleri öpüyordum. Bilemezdim bunun aşkın suretlerinden bir suret olduğunu... Bilemezdim aşkın elest bezminde var olduğunu. Her âşığın o bezm-i elestte gördüğü cemali hatırlamak için suretlere vurulduğunu bilemezdim. Gafilim...

Lakin gül diyarında hayallerle yanıyordum. Hayal taşlarıyla bir hane bina ediyor, içinde Gülhayal ve ben oluyordum. Ateşten sakınmıyordu ter ü taze bedenim, muhtemel ki ateş benim ateş-i aşkımdan korkuyordu yanacak ve fena bulacak diye. Tek bir kişiyle dahi kelam etmekten zevk almıyordum.

Hoş sohbet, muhabbet... Gülhayal'den bahis açılacaksa güzeldi, lakin ben bu bahsi kendimden başkasıyla konuşamıyordum. Konuşsam dudağımın arasından çıkan harfler kül kokar da sırrım fâş olur diye susuyordum. Gecelere mihman oluyor, kâğıtlarla hasbihal eyliyordum. Her âdemoğlunun rüyalara daldığı vakit ben rüyaları gerçek eyliyor, hayallerimi

gecenin karasıyla gerçeğe boyuyordum. Gülhayal ateşti, o evsedî geceleri hayaliyle aydınlatıyor, yandıkça gül kokuyordu. Beni de ateşe atacak diye korkuyordum belki. Ateş ki aşkın onlarca suretinden bir başkası... Bu ateşi sen yaktın Gülhayal...

●●●

Değil mi ki sükûtu dile verdim, ben de kelimâta konuş dedim. Aynine eyledim kırtasları gönlüme lisanıma hamuş dedim. Aşkı sükût belledim, lakin bilemedim ki, kamışlar da ben misal ezelden âşıkmışlar. Cüda imişler, hasrete düşmüşler, vatanı terk eylemişler. Damarlarından damla damla kan akıtmakmış meğer aşk ki, ben bunu kamışlarda müşahede eyledim. Kamışı da ben misal âşık bildim, sırrımı o âşık-ı sadıka aşikâr eyledim.

O vakitler vakt-i aşktı... Öyle zannediyordum ölmeden evvel. Kendime âşık diyor, iniltilerimi aşk kelamı sanıyordum. Meğerki bu ateşin ıstırabıymış ve ölmek, aşkın daha en başıymış.

Bir kez âşık olana dünya ateşi dokunmaz
Ve bin kez ölmeden bir kez âşık olunmaz

●●●

Derkenar...

Ey şah-ı gülistanım, hüsrev-i kalbistanım, gül-i hayalim, efendim.

Her bir nâmen gönlüme ab-ı hayat sunuyor sanki. Dudaklarımda isminin tılsımlı mestliği, aklım bedenden firar ediyor adını deyince. Gözlerim mekânını terk eyliyor suretine değince. Kelamına nasıl bir aşk efsunladın böyle? Ki okudukça lisan ağızdan uçuyor.

Sana yazacak kelam bulamıyorum. Aciz kalıyor, aşkı kâğıda düşüremiyorum. Korkuyorum ki, sözler kifayetsiz kalacak sana anlatmaya içimdeki sırrımı. Korkuyorum ki, kelimeler gönlümü imlaya vuramayacak. Ne tuhaf haldir bu? Ben idrak edemiyorum. Senin bu bahiste ilmin var mıdır? Varsa söyle ki, bu derd-i aşk ile bîmecal kalan Hasan dahi tederrüs eylesin. Söyle ki, dinsin bu ateş gönlümde. Sen söyle yalnızca. Sen ne söylesen şiirdir bana...

Geda-yı sultan-ı gülistan-ı hayal Hasan.

●●●

VAKİT ARTIK bir vakt-i muhayyel, semada mı geçiyordu ömrüm, yoksa toprak üstünde mi bilemiyordum. Uykulardan kaçıyor, aşkla bütün sırrımı geceye açıyordum. Aşk varken uyku olmazmış. Rüyaya gelecekse eğer maşuk, bu düşü dahi gündüz görmek lazımmış. Geceleri uyku ile tamam etmek aşka ihanetmiş muhtemel... Ben dahi aşkın afyonundan gecelerce mahmur oldum da uykuya düşüremedim gözlerimi.

Artık gülistanda bülbülleyin ben dahi şakıyacaktım. Bir gül düşmüştü gülistanda elime. Bu gül ki, beni diyardan diyara uçuracak, vaktimi aşk ile dolduracaktı. Aşk bahsinde kelam edemiyordum, ben yalnızca yazıyordum. Aşk vadisinde ne gelirse hatırıma yazıyordum. Hattat olmadan evvel âşık oldum ben. Ve dahi çok sonraları duyduğum bir darb-ı mesele bîhakkın inandım: Aşk olmadan meşk olmazmış. Gönlü terbiyeden geçmeyen, ömrü aşkla pişmeyen hattat olamazmış. Hat gönül terbiyesiymiş meğer. Aşk yoksa kırtasa meşk edecek tek bir kelime dahi dökülmezmiş kamıştan. Hâsılı hat bir aşk ilmi imiş. Hayalhanende halkettiğin aşkın harflere düşmüş şekliymiş. Bir hattat için harfi şekillerden kurtarmakmış aşk. Lakin aşk olmadan kamış dile gelmiyor. Ve dahi harflerin yoksa neye yarar ki hayalin?

Demem o ki, mürekkebi isten damıtmadan evvel süvey-

damdan damlattım ben. Aşk yüzüme güldü de her kırtasa lâl renkli cümleler dizdim. İşte bu gül avuçlarımda duruyordu artık. Değil mi ki âşık maşukuna kavuşunca har-ı gül dahi ipek oluyor ve gül dikensiz tomurcuk veriyordu. Ben dahi öyle vehmetmiş, öyle sanmıştım.

Sonraki bir sene aşkı daha bir tecelli ettirdi sanki Hak Teâlâ. Sanki cenneti bana icar eyledi de cihanın her yeri güllerle bezendi. Ben, bîçare Hasan'ı sanki bu gülistana sultan etti. Bir Gülhayal vardı bu diyarda bir de ben. Aşk damarlarıma giriverdi. Gönlüme iniverdi amma yakmak için zaman beklermiş. Bilemedim...

Bir tek kere bile olsa ruberu söyleşmedik onunla. Aşk meğerki arlanmak demekmiş. Tek bir kere dizi dize değdirip gözü göze söyletmedik. "Aşk dokununca sırlanır" dedim kendime. "Aşk gizlersen büyür, gönle gömülmüştür de çıkarmak için ölmek gerektir" dedim. Bedeni toprağa düşürmek, yârin ismini dile düşürmekten evladır. Böyle bildim, böyle söyledim.

Ben ona her daim mektuplar dizdim sarı kâğıdın altınlanmış gerdanına. O dahi aşkıma icabet eyledi. Her harfe düşürdüğü kelam benim gönlümü pare pare etti sanki. Her mektup altında nazlı bakan ismini gözlerime nakşettim. Artık ondan gayrisiyle hasbihal edemez, tek kelam söyleyemez oldum. Elimde bir kamış, aşkı kelamla titrettim. Bitti zanneyledim o vakit ben aşkı. "Aşkın ıstırabı ne de azmış" dedim. Lakin bu yolda son dediğin son değil, baş dediğin baş değil. Çok sonra idrak ettim.

●●●

Sevdayı harflere vuruyorduk biz. Harflere nazar ediyor, onların ellerinden tutuyorduk. Sevda ateşi harlandıkça bir bûse konduruyorduk harflerin gerdanına da aşkı bûs ediyorduk. Bûse-i aşk; ne tuhaf ki, yârin cismine dokunmadan dahi mümkün oluyormuş.

Her harf Gülhayal'in elinde kendi manasından sıyrılıyor da nev-manalara düşüyordu. Lakin Gülhayal'in mektuplarının bahsi yoktur bu defter-i fakirde. O nâmeler ki, benim ömrümün yegâne mülkü. Dünya namına ne varsa değişemeyeceğim sadece onlar. Onlar benim sırrım. Gülhayal'in o sırlı sözlerini benden gayrı biri işitsin istemem ki. Onun gözünün değdiği harflere başka bir göz değse canı kafesten uçururum.

İşte o mektuplar ki, onun gözü değdi diye değdiriyordum bakışlarımı her noktaya. Her harften onlarca mana çıkarıyor, her biriyle yeni lügatler öğreniyordum. Kâğıdın kenarına bir damla mürekkep akmış olsa "Gülhayal buraya mana sırlamış diyor" bir noktaya onlarca mana yüklüyordum. Kâğıdın bir kenarı katlanmış olsa Gülhayal'in bir derdi var da bana diyemiyor diye vehmediyordum. Harfleri biraz büyükçe yazsa aşkının çoğaldığına kani oluyor sevinçten terlemeye tutuluyordum. Yani ki kamışımı kendi haline bıraksam fasılasız "Gülhayal" yazacaktı. Itırları toprağa bulasam "Gülhayal" kokacaktı. Lügatlerde aşkı arasam muhtemel ki, karşısında gül rengi mürekkeple "Gülhayal" yazacaktı.

•••

O bir senede Kızanlık'ı cennet bildim ben, Gülhayal'i de huri... Ama ne eyledim ki, böyle bir ihsana sahip oldum ben? Bu âlem-i hazanda ne ettim de böyle bir nevbahar nasip oldu bana? O vakitler anladım ki, aşkta tesadüf olmazmış lakin tevafuk, yani ki iki bedenin bir gönle sığdırılmasıymış. Ve aşk ancak birkaç kula nasip olan ilahî bir sırmış. Tanrı Teâlâ ilmi isteyene malı istediğime veririm diyor ya; aşkı da acıyla kavrulana, çileyle savrulana ve dahi dertlerin biri bitmeden yekdiğerini arayana veriyor. Aşk; cisimsiz, suretsiz bir bûse, lakin değdiği yeri yakıyor.

İşte bu vakit ki aşkın vakti, mevsim aşk mevsimi, bulutlar aşk diye zikir ediyor, yağmurlar bulutlardan ateş olup düşüyordu. Aşk kokmaz diyenler vardır belki, lakin aşkın bir ra-

yihası var ki, aşk gül kokuyordu. Gül mü bu rayihayı aşktan almış yoksa aşk mı güle düşmüştü? Bilemiyorum. Bu her neyse bu diyar-ı Kızanlık'ta olmuştu. Bu vadi Âdem ile Havva'nın fani âlemde buluştukları yer olmalıydı. Öyle olmasa bu denli aşina olur muydu toprak aşka? Bu denli divane eder miydi güneşin ziyası beni? Bu bir tılsımlı mekân ve âlemde ne kadar âşık vardıysa onların bedeninin toprağı buradan karılmış olmalıydı.

Bu bahisleri söyletemiyordum o vakitler harflere. Harfler noksan, kelimeler kifayetsiz sanıyordum. Gülü hayal ediyor, bu hayale gerçek bulaşmasın diye ağlıyordum. Yanıyor ve dahi yanıyordum. Aşk her daim ateşmiş amma ateşin yaktığını anlamak için zaman gerekiyormuş.

İşte o vakitlerde ben de yalnızca nurunu gördüm ateşin. Sandım ki dünyamı aydınlatacak güneş Gülhayal'in gölgesinde doğuyor. Sandım ki Gülhayal bir güneş ben dahi ona meftun bir gedayım. Ve güneş dokununca yakıyor. Işığıyla yol bulmak gerekiyormuş, güneşe varmak dilersen fezaya çıkman gerekiyormuş, bedenden geçmek ve zehr-i aşktan içmek gerekiyormuş.

Gülhayal güneşten damlayan bir nur... Ben garip bir yolcu. Güneşe bakmadan nuruna vurulmuş ve dahi gözleri bu nurla kör olmuş bir yolcu...

•••

Böyle düşünüyor ve böyle düşüyordum sokaklara. Her nereye gidecek olsam yolum gülabhaneye varıyordu. Her yolun nihayetinde Gülhayal oluyor, her bahsin sonu ismiyle bitiyordu. Saatlerce seyre dalıyordum. Hayalden çıkamıyor, hayalden mamûr bir şehre vasıl oluyordum. Ne de güzel duruyordu feracesi başında, entarisi ne de hoş. Edep kumaşından biçilmiş bir yaşmak simasında. Açılsa yaşmağı, edep sıyrılacak. Edepten biçilmeyen aşk, hicapla görülmeyen aşk, aşk değildi. Gönül bir güzele meftun olurdu, ama harama değer-

se göz, gönül ölürdü. Böyle diyordu tekrar tekrar okuduğum kitaplar. Böyle olmasa gülistan harap, güller turab olurdu.

Alnıma aşkı yazan vuslat diye yazmamıştı demek ki. Benim bu bahiste muradım birkaç günü geçememişti. Bir seneden ziyade olaydı bu fasıl, aslımı kaybeder, cisimlerde kalırdım. Altınları yele verir de bîkıymet metaları alırdım. O silinsin dedi gözümden suret ve O ol derse olmayan mı olur hiç?

•••

Son mektubuma icabet etmemişti Gülhayal. Mektupta yine dertli bülbül gibi aşk bahsini kelimelere söyletmiş nihayetinde de bir an dahi olsa ruberu söyleşmeyi dilemiştim. Gülistandaki güller gibi suskundu hayalimde hep o sim endam güzel... Sesini bir tek kere işitmemiştim. Kim bilir gönle ferahlık verecek bir sesi vardı, o konuşunca şakıyan kuşlar sükûta düşerdi muhtemel. Lakin bir kez dahi işitmemiştim ki sesini, hayal edebileydim. Bu derdimi açmıştım bu nâme-i mecnunumda. İstemiştim ki, hayalhanemde bir emsali dahi olmayan billur sesini bir tek kere işiteyim. "Savt-ı cemîlini hayal dahi etmekten acizim ey hüsrev-i diyar-ı aşk" demiştim mektubumda. Onunla söyleşeyim de dilerse gözlerime mim çektireyim dahi bir tek defa güzel sesini dinleyeyim. Lakin o hâlâ bir tek kelam etmemiş, tek bir cevap vermemişti bu arzuma. Ya yazamadı diyordum yahut bana bir küskünlüğü var. "Ey gafil!" dedim sonra kendime. "Aşkı fezadan toprağa indirmeyi dilersin. El değen aşk elde kalır gönle düşmez bilmez misin de sevgiliden bunu istersin? Aşkı dile düşürmem dersin ele düşürür, bedene verirsin. Aşkta sebep aranmaz dersin, lakin suallerin tamamını hayal ettiğin bir nedene verirsin."

O vakit kendimden hayâ ettim. Dilimden, lisanımdan, kelamımdan utandım. Aşka nefsi değdirmeyi dilemiştim meğer ben ve dahi aşk beni tümden terk eylemişti. Bilemezdim

içimdeki bu yangının başka türlü bir dert ile peyda olduğunu. Bilemezdim bu vakte kadar gördüğüm, işittiğim ve hatta yaşadıklarımın daha gönlüme yeni düşmüş bir tohum olduğunu ve bu anda baş vermeye başladığını bilemezdim. Bu elemin müsebbibi o gönüldeki gamsız tohummuş meğer ve her tohum boy veren de toprağa elem verir feryad eder de ciğeri delermiş.

●●●

Ertesi ve ertesi günler mecnun oldum da düştüm yollara. Her yerde aradım onu. Gülistan mahzun bekliyor, güller feryad ediyordu. Gülabhaneye gelmiyor, güllere elini değdirmiyordu. Benden sakınıyor, takatten düşmüş bedenimi, mercandan taşa dönmüş cemalimi görmeye dahi tahammül göstermiyordu.

Bense geçtiği yollarda ayak izlerini arıyor, bastığı toprağa onu soruyordum. Yanıyordum işte. Ateş o denli kavuruyordu ki gönlümü, sevgiliyi benden uzaklaştıracak kelamıma binbir beddua okuyordum. Aşkı bedene düşüren kelam, maşuku âşığından uçuruyor işte. Aşk ki, bedene hapsolmayandır. "Ve sen dahi" diyordum kendime, "kelamınla kestin aşkın gerdanını. Aşkı katleyledin. Sen bu yola gireceklerden değilsin."

Hayalsiz günler tükettim. Gülsüz gülistanlarda seğirttim. Ne ettiysem ben ettim. Böyle sandım her şeyi, sebebi yazdığım kelamdır zannettim. Evvelden yazılmış kelam bir tek kere gelmedi hatırıma. Kendimi mücrim bildim. Lakin Gülhayal... Selamı eleme bağlamıştı işte. Selamı gelmeden elem gelecekti. Kelamı ateşe sırlamıştı. Evvela ateş beni kül edecekti.

Böyle bîmecal bekleyip durdum günlerce. Kimseye onunla ilgili bir sual edemiyor, halimi bir tek kişiye söyleyemiyordum. Kudretim kesilmiş, lisanım acz kokuyordu. Kime sual edebilirdim bu bahsi? Yoktu. Aşkı benden almış da toprağa gömmüştü. Ve suretini de silmeyi dilemişti gözlerimden. Ne

dilersen, ne murad edersen, kimi istersen vardı, lakin o yoktu.

Nihayetinde fermanı gönle okutamadım da hanesinin yolunda bekledim. Bir kimseye sual eder de öğrenirim diye günlerce bende misal sokağında oturdum. Hanesinin bahçesindeki güllerle halleştim geceleri. Ki onların da boynu bükük... Bu hali anlamak ne mümkün? Anlamaya gayret ettiğimden belki, bir mana veremiyordum. Gayret yokmuş da ilham ve keşf varmış bu bahiste. Gözlerine bir güzel surette düşermiş bu sır ki, gözlerden perdeyi yırtmak gerekmiş. Bulutlarımı ben silemedim gözbebeklerimden.

Bir gün yine bu hal üzere onun yolunda gamla eğleşirken bir oğlan çıktı hanenin kapısından. "Sual etsem maksadımı fehmetmez, anlamaz" dedim. "Anlasa da ayıplamayı aklet-mez." Usulca yanaştım oğlanın yanına. Bir dilenci gibi iliş-tim:

"Çarıkların" dedim. "Toprak olmuş a genç oğlan. Diler misin ki, sileyim toprağını."

"İstemem" dedi. "Hoca kadına gideceğim. Çekil yolum-dan. Hasta var hanede eğleştirme beni. "Acele git" dedi anam. "Hoca kadın şifa okuyacak" dedi koşarak ayrıldı ya-nımdan.

Oğlanın sözleri ömrümü titretti. Ne diyeceğimi, ne söyle-yeceğimi bilemedim. Diyemedim ki, kimdir bu illete tutulan? Boğazımda bir düğüm ki, nefes inmez ciğerime. Ya maraza tutulan Gülhayal ise?

•••

O oğlan dönene kadar toza toprağa karıştı gözümden akan yaşlar. Aşkımı eşk ile yıkadım. Meşk ettim toprak üstüne feryad ü figanı. İsimler hak ile yeksan oldu. Bekledim. Bekle-dim de vakit yandı göğsümde. An dahi sene oldu sandım. Hak Teâlâ'ya dualar uçurdum lisanımdan. Bir vakit ki ken-dimden geçtim, yığıldım olduğum yere. Bakamaz, göremez,

işitemez oldum. Ama gül rayihası gitmedi hiç genzimden. Dimağımda bir hoşluk... Böyle olurmuş demek ki bâde nuş etmeden sarhoşluk.

Bir vakit sonra o küçük oğlanı gördüm yine karşımda. Koşuyor, lakin gelemiyordu. Ben bekliyordum diye zaman anını sekteye uğratıyor, mekân gözlerime mekr ediyordu. Oğlan koşuyor, lakin gelemiyordu. Sanki sene geçmişi o yanıma gelene kadar. O düz yol dağlarla bezemiş de geçip gelemiyordu sanki.

Oğlan iyiden iyiye yaklaşınca yanıma sırtımda sanki cihanı tartarak doğruldum yerden. O dakika derd ü gamdan, bâde-i aşktan sarhoş olan dilim edep perdesini yırttı. Dudağımın arı söküldü, gönlümde gizli ne varsa ayan oldu da döküldü lisanıma.

"Ey oğlan" dedim. "Ayağına turab, gözlerine serap olayım. Canımı sana vereyim, ömrümü yoluna sereyim de hele de bana Allah hatırı için, illete tutulan, maraza vurulan Gülhayal midir?"

Öyle dertli baktı ki oğlan, gözüme... Yangınımı görmüş, bîçare halime acımıştı belli. Yanakları kızılını beyaza verdi de oğlanın benzi safrana döndü o an. Bilmem ki neden, daha bir yaklaştı yanıma da kulağıma doğru fısıldadı:

"İsmin Hasan mıdır senin a toza toprağa bulanmış garip?"

"Belî" dedim. "İsmin Hasan'dır. Allah aşkına de ki, hasta yatan Gülhayal midir?"

Oğlanın adımı bilişine dahi taaccüp edecek halde değildim. Belki de ismimi bilişinden aldığım cesaretle böyle sual edebilmiştim. Aklımda olan Gülhayal'di. O ki ben bütün fikrimi yok eylemiş aşkın edebini dahi terk ederek sual etmiştim.

"İsmini bir kırtas üzerinde görmüştüm evvelce. Gülhayal bacımın elinden düşürmediği bir nâme üstünde. Okudum, lakin kimseye haber etmedim. Kelamdan anladım ki, edep

vardır bu nâmede. Öyle vehmettim, ses etmedim. Gülhayal ablamdır benim. Üç gün oldu ki hastadır. Gözlerini dahi açamaz oldu bugün. Düştüğü illetin ismini bilen bir âdem çıkmadı. Bekledik ki sıhhat bulur. Lakin benzi safrana döndü, dudakları mora çaldı. Rengi uçtu gözlerinin. Ne kelam eder, ne işitir oldu. Bir illet ki adını dahi bilen yok."

O vakit ki bütün âlem çöktü. Cennetin ağaçları kökünden söküldü de feza başıma devrildi sanki. İçimdeki ateş beni yakmıyor, ben safi ateş oluyordum. Dudaklarımın mührü çözüldü. Bedenim ruhumdan söküldü ve dahi edepten, ardan, hayâdan ne varsa hamurumda bedenimden döküldü de aklımı elden verdim sandım. Başımı toprakla yudum. Sırlanmış sükûtu kelama vurdum. Muhtemel ki, aşk-ı fena bu bahiste terk eyledi beni. Gönlü dile veren bir âşık mı olurdu? Derdi gönlünden diline vuran bir ehl-i aşk mı olurdu? Ama içim yanıyordu gözlerimde toprak, dudağımda sayha, derd ile ben aciz, dünya mefluç... O an yığıldım olduğum yere. Ne ses işittim, ne suret gördüm. Ölmek buysa ben dahi öldüm.

Bir savt-i hafi işittim nâgâh. Çökmüş simama bir gölge düştü. Gölgesine dahi toz bulanmış bir adam. Öylece bana bakıyor, lakin susuyordu. Belki halime acımış da bir deva vermek istiyordu derdime. Ama bu derdin şifası mı olurdu? Aşk bizatihi dertti. Şifası cennette kalmış dünyalık bir dert...

Yüzüne bakamadım ki, kimdir bileyim. Bir tek sesini işittim. Söyledi ve gitti. Giderken beni aldı da başka bir diyara sürgün etti. Lisanı benden gölgeleri sildi. Başka bir âleme düşürdü bakışlarımı. Öyle bir kelam düşürdü ki lisanından, ben dahi demek ki o rüyada düşmüşüm bu sırrın kucağına ve demek ki bir rüyada âşık olmuşum. Sesi halen dahi kulaklarımda mahfuz o adamın, sırrını söyledi ve gitti.

"İnsanlar ancak uykudadırlar ve öldükten sonra uyanırlar."

Ben bu sırrı bir rüyada öğrendim.

●●●

Üç gün geçmişti üstünden de Gülhayal Cemal'e gitti. İrtihal eyledi bu diyardan. Bu aşk-ı fenayı dünyaya bıraktı da aşk-ı bekaya temayül etti. O vakitler isyana düşmüştü sözlerim. Bunları diyemiyordum. Kulağımda bir fısıltıydı bütün bu kelamlar da sağırdım, işitemiyor ve sırrını çözemiyordum. Herkes vardı, lakin Gülhayal yoktu bu âlemde. Çok sonra idrak ettim, meğerki kimse yoktu da bir Gülhayal vardı Cemal'e gittiğinden beri.

Mezarını gülistanın ardına kazdılar. Nasıl kıydı elleri de koydular onu toprağa? Nasıl oldu da yanmadı ciğerleri onun toprağa yatırırken? Gülistanı seyreden bir mezar. Lakin o gülün yeri gülistan olmalıydı. O gülistanın içinde kalmalı bülbülle hasbihal etmeliydi. Yürek nasıl dayanırdı buna? Buna sahib-i can olan bir âdem nasıl olur da tahammül ederdi? Uzaktan seyreyledim mezara eller üstünde getirilişini.

Tabutu ömrümü yüklendi içine, bedeni gönlümü yüklendi. Beni alsaydı Hak Teâlâ ne vardı sanki. Beni alsaydı da onu toprak altına götürmeselerdi. Bir baygın, bir ayık seyrettim. Gözlerimden akik rengi yaşlar döktüm avuçlarıma. Ne yaptım, ne ettim bilemedim de başımı taşlara vurdum. Gözlerimden akan yaşlar, kanıma karıştı. Meğerki Gülhayal bu uykudan uyanmıştı.

Bembeyaz kefene sarılmış bedenini toprağa bırakırlarken bülbüller feryad eyledi. Bütün güllerin boynu bükük. Bir ah etti ki gönlüm o vakit. Erbâb-ı gönül olanlar bu sayha ile irkilmiştir muhtemel. Üzerine ilk toprağı attıklarında dünya başıma yıkıldı da gözlerim gölgelere gömüldü. Ben de öldüm Gülhayal ile o vakit. Lakin bilemezdim bu vadide ölmek gerekmiş evvelce. Ve ölmeden âşık olunmazmış.

Gitme gel Gülhayal!

Gitme ki, gönlüme düşürdüğün tomurcuk güle yazsın. Gül açsın ve dahi bahara dönsün hazan denilen bütün mevsimler.

Gitme gel Gülhayal. Başını kaldır o beyaz entarinin için-

den. Bu rüyada beni tenha eyleme, yalnız bırakma beni gel.

Gitme. Hatır-ı aşk için gitme gel!

•••

Mezarı başında günlerce ağladım. Toprağını kokladım. Feryadım isyan ile karıştı. Toprağından doldurdum ceplerime. Halen dahi gül kokuyordu yattığı yer. Zira tazeydi daha bu gül. Lakin kopmuştu bir kez dalından. Bir kez bu diyardan göçmüştü işte. Parmağıma yıllar evvel saplanan dikenin acısı tekrar tebelleş oldu canıma. Ah ne vardı, şimdi mümkün olaydı da bir başka diken de tam burada saplanaydı kalbime! Gülhayal'in mezarı üstünde uyansaydım ben dahi bu uykudan.

Ben Gülhayal'i "ben"de taşıyordum. Ona "öldü" diyorlardı da sanki ben yaşıyordum? Onu toprağa değil de sineme gömdüler. Kimse bilmedi. Kimse bilemezdi ki, bu bahsi. Kime söylenirdi? Cennet ağacının yaprakları... Sılaya avdet eyliyordu.

Feryadımı Kızanlık dinledi. Ben ağladıkça ağladı cennet ağacı. Dağlarda Ferhad ağladı, çöllerde Mecnun. Kandiller söndü feryadımla hanelerde.

Gülhayal... Bir uykudaydın sen ve uyandın Gülhayal. Rüyada gördük birbirimizi. Rüyada aşk düştü gözlerine. Değil mi ki, aşkı gözden toprak dahi silemez. Değil mi ki, rüyaya yalan giremez. Senin rüyandan bakiyye bir aşk şimdi avuçlarımda. Sen uykudaydın uyandın Gülhayal. Lakin beni rüyada neden terk eyledin? Ben dahi seninle uyansaydım bu uykudan. Ama değil mi ki, ben bu ilmi sen uyandıktan sonra öğrendim.

•••

Derkenar...
Mektup

Affet beni Gülhayal... Aşktan gayrı ne varsa silindi gönlümden. Seni unutmadım, lakin aşka çevrildi adın lisanımda. Sen varsan ben dahi vardım bir vakitler. Ama şimdi sen yoksan varım. Bu vadiye girdim. Bu yola sen düşürdün beni sonra yalnız ve tenha bıraktın. Gitmeseydin, bu seyrden geri dönerdim belki de. Hatıran hep var oldu gönlümde. Aşkını nisyana vurmadım Gülhayal. Dilimde o kâğıt parçasındaki ismin kaldı. Vuslatı ahrete bıraktım ben sultan-ı aşkım. Aşkını hiç düşürmedim hatırımdan. Ben bu sulûka sen varsın diye girdim. Adım âşıklar arasında anılsın da bir dua diye seni eyleyeyim Aşk-ı asldan diye. Ben "aşk"a "belâ" dedim tâ ezelden. Dileseydi seni aklımdan çıkarırdı O. Aşkı istemese, aşk vermezdi gönlüme.

Evvela O bana, yani ki âdeme âşık oldu da sonra beni kendine âşık eyledi. Aşkı bu fani âlemde göreyim diye de seni gösterdi gözlerime. Sen ki, nefhasını gül simanda taşıyorsun aşkın. Sana baktım, aşkı gördüm. İhtimal ki, seni görmeseydim nisyana düşerdi aşk gönlümde.

Affet beni Gülhayal... Seni unutmayayım diye bir an dahi yazdığın o nâmeyi yanımdan ayırmadım. Her vakit yenimde, her vakit yanımda taşıdım. Sen olmasan aşkın ilmine giremezdim. Benim bu diyarda aşk kelamımın harflere düşmüş

halidir ismin; Gülhayal... Evvel vakitte "belâ" dedim ben aşka. Bilemedim gönlüm o vakitten beridir meczup imiş. Aşk ile inler imiş. Bu gafil bedenden gayrı tüm mahlûk onun nalişlerini dinler imiş. Evvel vakitte "belâ" dedim ben aşka.

Ben "belâ" derken o suale yanımda sen vardın değil mi?

●●●

SEVDAM DİLE düşmüştü işte ve Gülhayal toprağa düşmüştü. Ne ehemmiyeti vardı ki artık bunların? Gülhayal ağlıyordu toprak altında. Elleri bana bir sır bırakıyordu. O olmayacaktı artık bu diyarda. Hayalhanem çökmüştü. O ve ben... Cennet ağacının sarı yaprakları... Biri toprağa düşmüştü işte. Kökünden sökülmüştü bu ağaç. O, dallarından düştüğümüz ağaç da ağlıyordu muhtemel, yoksa bu vakitsiz yağmuru neye yoracaktım? Ve ben bu sırra yeni girmiş bir tilmiz bu denli bir firkate nasıl dayanacaktım? Nasıl anlatacaktım bu fasıldaki sözleri? Güllere nasıl dokunacak ve dahi gül ıtrını nasıl çekecektim genzime? Gülhayal, gülleri de öldürüp gitti. Gönlüm bir kâşaneydi evvelden viraneye döndü şimdi.

Ömrümün sırrı işte burada başladı. Güller arasında ve nazenin hatla dizilmiş bir kırtas parçasında. Bu vakitten sonra harflere söylettim aşk bahsini. Bilemezdim bu aşkın daha ilk adımıymış. Mutlu, mesrur olmak aşk bahsinde muhal... Ben gözü kanlı yaşlara gark olmuş dertli he, o ise bir an bile ellerimi değdiremeyeceğim elif... Ne elem ki vuslat dediğim her anda "elif" "he" ile buluşuyor, sema bir ah ile tutuşuyor.

•••

İşte ömrümün bütün ilmini idrak edişim de böyle başladı ey

kâri. Ben bu ilmi öğreneyim diye Hz. Aşk, Gülhayal'i uyandırdı bu uykudan. Ben bu sırrı göreyim diye bu rüya toprağa bulandı.

Rüyadaydım, uykudaydım. Ben de öldürdüm Gülhayal ile içimdeki o düşü. Ama içim öyle yandı ki! Bakışlarımı fezaya çevirsem feza tutuşur, deryaya değdirsem bedenimi, buhar olur da derya uçuşur.

Ölmeden aşka nasıl girilir ki? Aşk bu diyarın çocuğu değil. Gölgesi düşmüş buralara. Suretlere tozu karışmış. Gülhayal dahi gölgeymiş ve dahi gönlüme vuran güneşi inkıtâ tutarmış. Ah! Gölgesi gitmeseydi gönlümden.

Gülhayal çekildi güneşin önünden. Bile isteye çekti bedenini bu rüyadan. O bu uykudan uyanınca yandım, yandım ki küle döndü ömrüm. Lakin bilemedim o vakitler aşk bir ummanda söndürmekmiş yangınını. Ve dahi tekrar ateşe tutturmakmış. Yanmazsam nasıl sönecektim?

Ben dahi pervane oldum, güneş düştü gönlüme. O idi mürşidim benim. Beni bu seyr u sülûka o soktu. Yolu o gösterdi, çerağı o yandırdı yolum üzere. Evvelce bir nur sandım onu. Sonra idrak ettim ki, nur ona değermiş. Ben dahi o nura talip oldum. Bir tek an dahi edepten ayrı gelmedi ismi hatırıma. "Aşk ki, edeptir" dedirtti lisanıma.

Kim olduğunu bilmiyorum senin ey kâri! Lakin şu ana kadar anlattıklarım fani bir adamın ömründen devşirilmiş alelade cümlelerdi. Sen şimdiye kadar okuduysan bunları tuz ekmek hakkı için ayıplama beni. Aşk bu bahiste başlarmış.

Ben dahi bütün bu kıyl ü kali aşk ilminde devşirdiğim cümleleri anlatmak için düşürdüm satıra. Sen ki şayet bir vakitler ben bîçare gibi aşka düşmüşsen halimi anla. Cahilliğime ver bütün bunları. Bu aşk ilminde ne öğrendiysem kırk senede hepsi o güzellikte güllere nazire yapan güzeli gördükten sonra başladı.

Bundan sonrası o mekteb-i aşkta öğrendiğim, isimleri kendi kendime tekellüm ettiğim, sırlarını bir bir terennüm

ettiğim tılsımlı vadidendir. Bundan sonrası ben acizin ilm-i aşkıdır ey kâri!

Beni ayıplasan da Gülhayal'imi dile düşürme.

Ben bir rüyada gördüm bu sureti. Ömür dediğin bir rüyaymış meğer. O sırlı adamın kelamını çok sonra idrak ettim. Meğerki cümle âdem uykuda görürmüş bu âlemi ve rüyada aşka düşenler de olurmuş. Gülhayal cennetten düştü bu diyara. Bir uykudaydık. Aynı rüyanın iki mihmanı... Ben ilkin yanımdaki o mihmana meftun oldum. Gönlüm ona öyle mübtela oldu ki, bir tek damla bâde içmeden sarhoş oldum. Aynı yolda karşılaşmış iki seyyah. Ama ne güzeldi o. Endamı serviye nazire yapar, gözleri bir yakut mu mübarek! Gönlümü yazdığım o nâmeyle ona verdim ben. Onda dahi yoktur şimdi. O rüyayı terk eyledi. Yani ki uyandı. Ve ben dahi hâlâ uykudayım. Sonraları mihmandarı arayıp durdum bu rüyada.

Sen dahi uykudasın ey kâri! Ve dahi ölmeden bu uykudan uyanamazsın. Bu *İlm-i Aşk*'ım ki, bir rüyanın tabiridir işte. Ve benim bu uykuda gördüğüm düşümün adı Gülhayal...

Ve işte bana bıraktığı tuhfe, yani ki *İlm-i Aşk* tam da bu vakitte başladı. Şimdi senin avuçlarında... Her harfini sakla isterim, lakin ateşe atacaksan dahi bütün bu kelamımı Gülhayal'i yakma. O ki, aşkın benim lisanımdaki ismi. İsmimin başka bir lisanda telaffuzu. Sırrı saklamak değil mi ki aşkın namusu?

●●●

İstanbul
Mayıs 2010

NE SÖYLEYECEK bir şey bulabiliyordu Ömer, ne de yaptıklarının farkındaydı. Elinden bir şey gelmiyordu. Gelse Gülhayal ölmesin diye elinden ne geliyorsa yapardı elbet. Ama yapamıyordu işte. Bu sadece bir kitaptı. Sadece bir kitap olduğuna inanmalıydı. Öyle olduğunun düşünmeli, öyle bilmeliydi. Öyle olmasa dayanılır dert miydi bu?

Ama bu sadece bir kitap değildi. Gerçekti bunlar. Gülhayal'in mezarının yerini bilse gider ağlardı şimdi mezarının başında. Mümkün olsa Hasan ile derdini paylaşır, onunla haldaş olurdu. Bu bir aşk seferiydi ve bu seferde canından daha kıymetli saydığından geçmişti Hasan. Kim ona gıpta etmezdi ki?

Fakat içten içe Hasan'a acıyordu Ömer. Gönlü yanıyordu Hasan'ın halini düşündükçe. Kendini girdiği bu hayalden çıkarmayı bile diledi bir aralık. Daha fazla tahammül edemeyeceğini düşündü. Yaşlı gözlerinde damla yaşlanmıştı okurken. Dudakları hiç bilmediği bir hikâyede ve hiç tanımadığı iki aşk hastasının sözlerini söylüyordu. Ama her harf ateşle giriyordu dudakları arasına. Hasan'ın dediği gibi "Gönül bu denli yanıyor da sahi kelimeler, harfler neden yanmıyordu?" Neden yanmıyordu bu kitap da okudukça kelimeleri Ömer'i daha fazla yakıyordu?

Kitabı okumaya ara vermişti, ama hâlâ masasının başında lacivert libaslı bu kitabı seyrediyor ve gözlerindeki yaşlarla bulanık hayaline bakıyordu. Gerçekti bu hikâye. Ona bir hikâye demek bile yanlıştı belki. Hasan nasıl dayanmıştı bu acıya. Yârini toprağa gömmek –ki daha vuslat nedir bilmeden ve hatta daha o gencecik yaşında aşk nedir bilmeden– dayanılacak bir iş miydi hiç?

Okudukça ağlamıştı Ömer. Hasan sevdiğini anlattıkça gözyaşlarında gemiler yüzdürmüş, hayallerini tekrar tekrar yakmak için söndürmüştü. Ama Gülhayal ölmüştü işte. Hasan'ın her hali gözlerinin önüne geliyordu. Onun çektiği acıyla neler yapabileceğini biliyordu. Hasan dert ile feryad ediyor, ama Ömer'in canı yanıyordu. Yüzlerce sene öncesinden gelen bir ölüm haberi Ömer'i olduğu yere mıhlamıştı sanki. Dayanamıyor, bu ölüme yas tutuyordu. Dudakları dişleri arasında çiğnenmekten neredeyse kanayacak hale gelmişti. Düşleri kâbusa evrilmiş, kitabı okurken kurduğu bütün hayaller ölmüştü işte. Gözleri bilmem kaç sayfa öncesinden beri beyazını kaybetmişti. Kızıl ve ateş...

Bu bir aşk hikâyesiydi belki. Ama daha en başında ölmüştü Leyla. Ya Leyla olmadan Kays nasıl Mecnun olacaktı? Bu bir aşk hikâyesiydi. Ama Leyla toprak altındayken Mecnun nasıl gerçek aşkı bulacaktı? Sonra kitabın ismi geldi hatırına Ömer'in; *İlm-i Aşk*. "Hayır" dedi. "Bu bir aşk hikâyesi değil, bu aşkın kendi hikâyesi. Önemli olan ne Gülhayal bu hikâyede ne de Hasan. Önemli olan sadece aşk... Onlar dahi bunun farkında. Ama Gülhayal girmeseydi o genç yaşında toprağa. Ne vardı?"

Bir kez daha ağlıyordu Ömer. Kim bilir kitabın bu sayfalarını okurken kaç kez pınarları kurumuştu gözlerinin? Dayanamıyordu. Bu hikâyeye şahit olmuştu işte. Alnına yazılmıştı belki bu şahitlik. Lakin ne ağır bir yüktü bu. Odasında gül değil artık kül kokuyordu. Ve değil mi ki, bütün güllerin boynu bükük...

Ne yapacağını bilemedi önce. Ne yapacak ve nereye gidecekti? Kitabın sihirli kapısından öyle girmişti ki; kendini bîçare kalan Hasan gibi hissediyordu. Gidecek yeri de kalmamıştı artık, diyecek sözü de yoktu. Gülhayal ile beraber sözler de toprağın altında kefenliydi. Ne söyleyecekti ki artık, kime söyleyecekti? Kim dinlerdi ve dahi kim anlardı onun söylediklerini. O bir garip âşık; aynı yoldan ne Ferhadlar ne Kayslar geçti bir vakitler. Peki ya o? Bu yolda yârsız yârensiz ne eder nasıl giderdi bu gencecik yaşında? Bu eleme nasıl dayanırdı?

Gecenin zifiri karanlığında açtı Ömer gözlerini bu düşten. Evvela bir düş gibiydi, lakin şimdi kâbus olmuştu. Ömer mesrur bir hikâye zannediyordu onu. Öyle sanmıştı. Laciverdî bir çift göz hiç ağlamaz gibi gelmişti ilk başta ona. Ama işte kan ağlıyordu bu kitap ve hatta bu kitap bir derdnâme olmalıydı. Yoksa bu kadar yüke kelimeler nasıl dayanırdı? Harflerin dudakları yanık, kelimeler hepten takatsiz. Yanmak neymiş bilmeseydi Ömer, ömrünü ateşlerde geçirmese bunları anlayamazdı elbet.

Ne aralık yakmıştı masasının başında duran mumu? Ne aralık kendinden geçmişti ve ne aralık gelmişti kendine. Sanki dinleyecek birileri olacakmış gibi kendi kendine konuştu.

"Neden böyle söyledin ey âşık Hasan? Ne oldu da sen bu sırra erebildin de diyebildin bu sırrı; insanlar uykudaydılar ve öldüklerinde uyanırlar. Ya Gülhayal? O dahi gerçek bir rüyaya mı gitti? Sen söyleme ey âşık! Bırak ben gireyim o rüyanda gördüğün kuyulara. Ben dahi seninle yanayım. Şimdi ben nasıl olur da gül ile hayali bir araya getiririm? Dilim nasıl söyler bu iki kelimeyi yan yana getirip? Bana bir rüya verdin sen ki, sanki benim rüyalarım yetmiyor gibi. Ben kimseye bahis açmam rüyalarımdan. Susar ve sükût ederim Hasan. Ben rüya görmeyenlerle konuşmam ki! Ya sen? Sen ne diyorsun şimdi bana, ömrüm bir rüya mı yani? Yani öldü diye senelerdir feryadı efkâra karıştırdıklarım uyandılar da yanı ba-

şımda benim uyanmamı mı bekliyorlar?

O "kâri" dediğin benim işte. "Ey okuyan" deyip de tanımadığın. Rüyada olduğunu söylediğin o gafil, o perişan benim işte. Sırrını bana söylediğini bilsen yine de söyler miydin bunları? Gülhayal'in benim lisanımda ses olsun ister miydin? '*İlm-i Aşk*'ın benim sözlerimle kelama düşsün diler miydin? Bil ki, her Gülhayal dediğimde bütün kelimeler ağlıyor dudağımda. Bu ne elem ki, benim feryadım sana değmiyor, ama senin feryadın sinemi deliyor ey âşık."

Peki ya kimin için ağlıyordu şimdi Ömer? Gülhayal için mi? Hasan için mi? Kendi için mi yoksa? Ya aşk? Aşk için gözyaşı dökmeyen mi vardı ki?

Varsa dahi ona insan denir miydi?

•••

Ömer saate bile bakmadan hızlı adımlarla çıktı odasından. Yanaklarında kendinin dahi adını bilmediği bir renk. Gözlerinin kızılından her yer kırmızı. Ne diyecek şimdi? Nasıl okuyacak tekrar bu kitabı? Gülleri nasıl koklayacak? Nasıl hayal kuracak bu yaşlı adam?

Gözleri yaşlı çıktı odasından. Otelin kapısının önüne çıkıp İstanbul'a baktı. İstanbul da görüyor muydu onu? O da anlıyor muydu bu türlü bir yangını?

Bu kitap Ömer'e bir hediye... Ama can yakan, can alan bir hediye... Gönlü olan nasıl dayanır bu hikâyeye?

Ömer gecenin o vaktinde otelin kapısının önünde tahta taburesinde oturmuş öylece gökyüzünü seyrediyor. Sırtını dayadığı beton da mı yanıyor? "Bu ne haldir İstanbul? Yoksa sen dahi gördün mü bu aşkı bir vakitler. Sen ki, şehirlerin maşuku hiç dinledin mi böyle bir hikâye? Hiç duymadın mı bu denli ateşin sözleri? Senin yangınına yanan yiğitler bunları terennüm etmediler mi sanki? Ey İstanbul! Şehirlerin ecesi diyorlar sana. Kaç yangın gördü tarihi bebeğine hapseden gözlerin? Kaç rüzgâr zülfünü tarafı da geçti? Kaç yiğit âşık

yatar senin göğsünde? Ki sen elbette bilirsin bu denli bir yangını ve her nisanda onlara ağlarsın."

Neden sonra birden gömleğinin sağ cebini yokladı Ömer. Bir kâğıt çıkardı oradan. Ufacık bir kâğıt... Sol cebinden de bir kalem... Ne yazacaktı ki bu vakitte. Hâlâ ağlıyor muydu?

Usulca kâğıda eğildi. Osmanlı harfleriyle bir kelime yazdı kâğıda. Hasan'ın hayallerini terk eylemek istemiyordu işte. Canı acıyor gönlü yanıyor, lakin Hasan'ın hayallerini terk etmek istemiyordu. Onu öylece yalnız başına bırakmaya razı olmuyordu gönlü. Hasan ki ömrünün bütün sırrını ona anlatıyordu. Nasıl yüz çevirirdi ondan? Onun elinde Gülhayal'den bakiye olan küçük kâğıttan bir tane de kendinde olsun istedi. Kâğıda Osmanlı harfleriyle bir kelime yazdı; Gülhayal... O böyle yazınca kalem düştü elinden. Parmakları titredi. O "Gülhayal" diye yazınca kâğıda otelin hemen yanındaki çınar ağacı iki sarı yaprak düşürdü İstanbul'un gerdanına. İki sarı yaprak... Cennet ağacının sarı yaprakları...

●●●

Her anını hissetmişti Ömer, Hasan'ın acısının. Ne de güzel söylemişti Hasan. Ne de samimi anlatmıştı. Bunları bir kitap olsun, bir hatıra olsun diye değil de sanki bir dosta mektup yazar gibi yazmıştı. Okuyunca yanmamak mümkün müydü ki? Ama ne olacaktı bu hikâye? "Gülhayal Cemal'e gitti" diyordu Hasan. Ne de güzel tabir. Ama nasıl oluyordu da bu kadar kolay söylüyordu. Gülhayal gittikten çok sonra yazmıştı muhtemel ki bunları, ama ne olmuştu da bu kadar kolay söyleyebilmişti bunları. Hem "Beni ayıplama ne olur" demek de neydi? Aşkta ayıplanacak yan var mıydı sanki? Elhak ayıplanmaktan çekinmezdi âşık olanlar. Ayıplanmak dilerlerdi.

Biliyordu ki Ömer, bu yolda dert ve acı vardı. Olmazsa, olmayacaktı bu bahiste kelam. O da biliyordu bunu. Aşkın bir manaya zuhur etmeden bu diyardan geçmeyeceğini o da

biliyordu. Ama ne ki, söz geçiremiyordu gönlüne. Ağlıyordu.

Odasına geri dönünce dolabından kendisi kadar yaşlı radyosunu çıkardı. Tek kanalı mı çekiyordu, yoksa o sadece bu kanalı mı dinliyordu, bilmiyorum. Ama aradığı her neyse tam da orada olduğunu biliyordu. Radyoyu açıp yatağına atarcasına düşürdü yaşlı bedenini. Artık eskisi kadar genç değildi. Aşk bahsinde konuşmaya cesareti yoktu. "Cesaret gençliğin bir nimeti" dedi ve sustu. Aşk neydi ya şimdi onun için? Onun için aşk seccadeye alnın değdiği andı. Ama içinde neden bir ateş peyda olmuştu böyle bu kitabı okurken. Kitap ona sırrını söylesin istemişti Ömer. Söylemişti de. Ama neden şimdi içi yanıyordu. Çok eskilerden kalan bu ateş ne olmuştu da tekrar cana gelmişti?

Ömer'in aklında o kitap. Dudaklarında oradan okudukları. "Kızanlık" diye bir yer var mıydı ki gerçekten? İlk kez duymuştu bu yeri. Ya bu anlatılanlar, bu isimler daha evvel işitmiş miydi bu hikâyeyi? İşitse unutur muydu hiç? Hiç unutulur muydu? Duymamış, dinlememişti. Görmemiş ve dahi söylememişti. Ne söylenirdi ki? "Kâl ilmi değildir bu bahis, bu bahis kelamla anlatılmaz ve dahi anlaşılmaz ki!" dedi kendi kendine.

Sonra elindeki ufak kâğıda düştü gözleri. Ne de güzel bir isimdi bu böyle. Ne kadar nazlı... "İhtimal ki" dedi "Hasan Gülhayal'in gözlerinden ilhamla böyle laciverde boyadı sözlerini." Kâğıda baktıkça gözlerinin önüne önce Kızanlık geliyordu. Sonra Gülhayal'i hayal ediyordu. Sonra kapı önünde, güller ardında, sokak başında, hane ardında onu gizliden seyreden Hasan'ı. "Ne vardı, bu hikâye burada bitseydi?" Gülhayal toprağa düşürmeden taze yapraklarını hikâye nihayete erseydi ne vardı?

Elindeki kâğıda bakıyor ve hayaller kuruyordu Ömer. Ne ki bütün hayalleri fena bulmuş. Bütün efkârı ziyan olmuştu.

"Bu isim, yalnızca Gülhayal değildir ki. Bu kelimenin altında onlarca isim vardır zahir. Leyla bu harflerle yazılır.

Züleyha desem bu harflerle yazılır. Dil başka kelam ettim sanır, ama hangisini desem aynı kelam. Aşk dahi bu harflerle yazılır. Bu da kelimenin noksanlığı..."

Yaşlı gözlerini ufak kâğıttan ayırmadan öylece düşünüyordu Ömer. Biraz daha okusa kitabı dayanamayacaktı. Öyle sanıyor ve korkuyordu. Radyoda bir ses... Bu ses dahi yanıyordu. Bir şarkı. Sükût kadar derin...

İncecikten bir kar yağar tozar Elif, Elif diye
...
Ak elleri kalem tutar yazar Elif, Elif diye

Evvelden aşinaydı bu şarkıya kulakları ve hatta dudakları aşinaydı. Sağ tarafına döndü neden sonra yatağında. Uyumuyordu. Uyku hayallerini öldürür diye korkuyordu. Ama gözlerini kapadı. Yanaklarından aşağı bir damla indi sonra. Kâğıtta ne yazıyordu unuttu. Bütün isimler aynı değil miydi zaten? Bütün sevilenler, maşukların bütünü aynı...

Sessizce mırıldandı sonra. Dudakları arasında tek kelime. Tekrar tekrar döküldü.

"Elif" dedi. "Elif" dedi, "Elif" dedi ve sustu.

Aşkın bütün isimleri "elif" ile başlayıp "he" ile nihayet bulmuyor muydu zaten?

•••

Tuhaf bir şekilde kendini iyi hisseder halde uyandı Ömer. Gece dinlediği şarkının sesleri hâlâ kulaklarındaydı. Hasan'ın sırrı hâlâ aklında... Ama sanki mutluydu bu sabah. Gözlerini açınca rüyalarını hatırladı. Yıllardır gördüğü bütün rüyaları hatırlar gibi rüyaları düştü hatırına. Gece öylece uyuyakalmıştı. Muhtemel ki gözlüğü güzünden düşüp ses çıkarmasa da uyanmayacaktı.

Rüyasında dahi Hasan'ı düşünmüş, gözlerini kapatınca bile onu görmüştü. Neden Gülhayal yoktu rüyalarında? Rüyalardan dahi silinmişti demek ki. Onun ziyaret edeceği tek rüya Hasan'ın görecekleriydi belki de... Hasan'ın gördüğü

kuyular onun da rüyalarının diyarıydı. Uzaktan Hasan'ı seyretmiş, belki de konuşmak istemişti, ama nafile. Hasan onu göremiyordu ki, hoş kendi bile kendisini göremiyordu. Rüyalar çabuk unutulurdu biliyordu. O da ayrıntılarıyla hatırlayamıyordu gördüklerini zaten. Hatırladığı Hasan'ın dediği o dudağındaki sırlı sözlerdi. Hasan rüyasında kuyu başında söylediği sırlı sözlerden bahsetmişti. İşte Ömer de bunları işitmeye çalışıyordu. Hasan'ın dudağında sükûtla karışık birkaç kelam. Belki de hep aynı şeyi tekrar ediyordu. Hasan kuyu başında sessiz sessiz "Elif" diyordu sanki. Ömer öyle zannetmişti belki de.

Yatağından yavaşça doğruldu. Saat epeyi geçmiş olmalıydı. Önce masasının üzerindeki kitaba baktı. Gözleri bir mezarı seyreder gibi anlamlıydı. Ne yapmalıydı şimdi? Bir kimseye bahis açamazdı ki bu kitaptan. Öyle yaparsa kitap kendisi ile sırdaş olmaktan vazgeçecek diye inanıyordu.

Radyoya doğru yaklaştı sonra. Sabaha kadar açık kalmıştı. Kapattı. Birden rüyası geldi aklına yine. Muhtemel ki, gece dinlediği şarkının tesiriyle Hasan'a o kelimeyi söyletmişti. Aklım karışık diye geçirdi içinden.

Odasından çıkarken son bir kez daha döndü baktı kitaba:

"Ama eminim Hasan o sırlı kelam ile o rüyada Elif demişti" dedi ve sustu.

•••

"Sahiden böyle bir kitabı hiç duymadın öyle mi üstad?" dedi Ömer sahaflar çarşısındaki dostuna.

O duymamışsa şayet, bu kitabın var olduğundan şüphe edilirdi. Sahaf Mehmed Bey, yıllardır sahaflar çarşısında esnaflık yapan bir zâttı. Genzinden aşağı kitap kokularından daha ziyade bir koku inmemiş, gözlerinin nurunu bu kitaplar uğrunda vermişti. Şimdi kendisi gibi iki cam parçası ardından bakıyordu dünyaya. Bir kitap istendiği vakit ne kaydettiği defterlere bakar ne de yerinde tereddüt ederdi. Aranan ki-

tap hangi rafta, hangi kitabın yanında, hemen bilir; onca kitabın arasından hemen çeker çıkarırdı. Tanırdı kitapları. Onlarla konuşur, onları dinlerdi. Hâsılı kitaplarla yaşardı bu adam. İşte o da bu kitap âşığını tanıdığı için gönlüne bir ateştir atan bu kitabı, yani ki *İlm-i Aşk*'ı bilip bilmediğini sormak için onun yanına gelmişti.

İlm-i Aşk bir rüya gibi geliyordu Ömer'e. Yüzlerce sene evvelinden bir başkasının gördüğü bir rüyaydı belki de ve bu rüyayı gören rüyasını kendinden asırlar sonra gelen birine anlatıyordu. Ama ne yazık bu rüyayı yalnız kendisi mi duymuştu bilmiyordu Ömer. Bilmek istediği bu kitabın ve yazarının gerçek hikâyesiydi. İşte onu belki öğrenirim ümidiyle gelmişti Mehmed Bey'in sahaflar çarşısındaki dükkânına.

Ömer'in Mehmed Bey ile dostluğu çok eskilere gidiyordu. Kitapların efsunlu dünyasını o tanıtmamıştı ona belki, ama o sevdirmişti.

Yaşını hiç sormamıştı Ömer Mehmed Bey'e fakat kendisinden en az dört-beş yaş büyük olduğunu tahmin ediyordu. Bu nedenle de ekseriyetle "Mehmed ağabey" diye hitap ederdi önceleri ona. Sonraları aralarındaki ilişkinin değiştiği gibi hitabı da değişmişti. "Üstad" diyordu.

Müsait vakitlerde bu dükkâna gelir, saatlerce oturur, kitaplar arasında bir seyre yoldaş olurdu. Oteldeki odasında bulunan kitapların çoğu bu güzel sahaf dükkânını çok iyi tanırlardı. Çoğunu buradan almış, şimdi kendi kitaplığında misafir ediyordu. Ama Ömer de biliyordu ki burası onlar için daha iyi bir misafirhaneydi. Binlerce kitabın bulunduğu bu misafirhanede yaşamak muhtemel ki, kitapların da hoşuna giderdi.

İşte bu misafirhaneye diğer insanlar sahaf diyordu. O da sahaf dediği zamanlarda tanımıştı Mehmed Bey'i. Çok sonraları idrak edecekti burasının bir misafirhane olduğunu.

Sahaflığın zor bir iş olduğuna inanıyordu Ömer. Sahaflık ona göre değildi, ayrılamazdı o dokunduğu bir kitaptan. Bir

kere gözlerini, değdirip, ellerine aldı mı o kitaptan ayrılmak ona ölüm gelirdi. Ama sahaflar her defasında ayrılıyorlardı işte. Hâsılı sahaflık zor işti.

Bundan seneler evvel geldiğinde kendisi gibi Mehmed Bey'in de yaşı küçüktü. O zamanlar bu dükkânı Mehmed Bey'in babası Arif Efendi işletir, Mehmed Bey de ona yardım ederdi. Buraya ilk defa ağabeyiyle gelmişti Ömer. İçeri girer girmez kitapların kokusu başını bir hoş etmiş, kendini kitapları seyre dalmışken bulmuştu.

Sekiz-on yaşlarındaydı. Rengârenk bir gökkuşağı gibi duran kitaplar onun küçük dünyasını boyamaya yetmiş ve hayretler içinde öylece bakakalmıştı. Kitapların güzelliği kadar Arif Efendi'nin yüz çizgilerini dahi aşan pos bıyığı da hayrete düşürmüştü onu. İşte o zaman Mehmed Bey ile tanışmıştı. Daha sonraları ise mektep çıkışı koşarak soluğu burada alır, oyundan kaçar burada farklı bir eğlenceye dalardı. O zaman bilmiyordu belki Ömer, ama çok sonraları ciğerlere bir kez kitap kokusu teneffüs edilince onun bir iptila haline geleceğini anlamıştı. Bu koku bir kere girdiği zaman ciğere bir daha çıkmıyor ve hatta kişi çıkmasın diye dualar okur oluyordu.

İşte o Mehmed Bey'e biraz da istemeyerek *İlm-i Aşk*'tan bahis açmış, bir nüshası daha olabilir mi merakıyla sormuştu. Ama "yok" diyordu işte. Bir nüshasını, kopyasını geç, Mehmed Bey böyle bir kitabın varlığını dahi bilmiyordu. İsmini bile duymamıştı. Demek ki bu kitap Ömer'in tabiriyle bu beyan-ı hal, sadece kendisinde olan bir kitaptı.

Mehmed Bey'in "Neden sordun Ömer kardeşim? Bu bahsettiğin kitapla ilgili duyduğun bir şey mi var? Ya da bu isimde bir kitap mı gördün bir yerlerde?"sorusuyla kendine geldi Ömer.

"Yok üstad" dedi. "Böyle bir kitap varsa şayet senden iyi bilecek biri yoktur bence. Sen yok diyorsan yoktur. Sadece merak ettim" dedi Ömer. İçi acımıştı birden. Yalan söylemiş

olmak istemiyor, ama Hasan'a da ihanet edip sırrını aşikâr etmekten çekiniyordu.

"Pekâlâ Ömer kardeşim. Madem öyle diyorsun öyle olsun. Ama bu isimle yazılan bir kitap kanaatimce çok hoş bir kitaptır" dedi Mehmed Bey belki de Ömer'in bir sır sakladığını bilerek.

"Haklısın üstad" dedi Ömer. Haklıydı o sadece bir kitap değildi ki, bir sırdı Ömer için ve Ömer onun tek olduğunu ve hatta duyulmadığını, bilinmediğini düşündükçe kendisinin Hasan'ın haldaşı ve hatta tek sırdaşı olduğuna gönülden inanmaya başlamıştı.

"Ihlamur?" dedi Mehmed Bey Ömer'in gözlerine bakarak. Buraya her geldiğinde mutadı olmuş, beraber ıhlamur içerlerdi. Hatta her gelene ıhlamur ikram etmek Mehmed Bey'in âdeti haline gelmişti. Bu dükkânı bilen kitap düşkünleri buraya bir isim dahi takmışlardı: Ihlamur Sahaf.

"Eyvallah üstad. Ihlamur olsun, ama aşk koksun" dedi tebessüm ederek Ömer.

"Aşkın ıtrı bizdedir Ömer kardeş, bilirsin. Kitaplar aşk kokar zaten..."

"Evet, bilirim üstad. Kitaplar aşkla yazılırsa aşk kokar" dedi gözleri dalarak.

Bir müddet sustu ikisi de. Ne diyeceklerini bilemediklerinden değil susmaları gerektiği için sustular belki de.

Sonra sessizce tekrar etti Ömer kendi kendine:

"Âşıkların kitabı da, nefesi de aşk kokar vesselam."

●●●

Aşk kokulu ıhlamuru içmiş otele doğru gidiyordu Ömer. Dudaklarında *İlm-i Aşk*'tan okuduğu bazı cümleler... Söylüyor, söyledikçe şaşıyordu. Tesadüf denen bir şeyin var olmadığına bir kez daha kanaat getiriyordu. Hem kendi hikâyesi ile Hasan'ın hikâyesi ne kadar da çok benziyordu.

Şimdiye kadar bu kitabı gören, okuyan, bilen olmadığına

inanmak geliyordu içinden, gönlü öyle istiyordu, lakin bu zamana kadar gelmesi için birilerinin refakatine ihtiyaç duymuş olmalıydı bu kitap. Ahmet ve dedesi biliyordu mesela bu kitabı. Ama demek ki Hasan'ın bu kitabı bıraktığı o sâkiden beri kimler bu kitabı almış ve dahi okumuşsa bir emanetmişçesine saklamış ve kimseye de bundan bahis açmamıştı. Şimdi ise bu kitabın refakatçisi kendisiydi. Onun da kimseye bu kitaptan bahis açmaması, söz etmemesi gerekirdi belki. Ama bir kimseye bu kitaptan bahis açmamaya dayanabilecek miydi bilemiyordu.

Hava güneşliydi. İstanbul buluttan entarilerini sıyırmış güneşle raks edercesine alımlı duruyordu. İstanbul biliyor olmalıydı bu hikâyeyi. Aşkın ilk vatanı olmasa da uzun seneler aşka vatanlık etmiş şehirdi. Bilmediğine inanamazdı Ömer. İnanmıyordu da zaten. İstanbul'a küstüğü vakitler aklına geldi birden. Utandı. İşte İstanbul yine karşısında ve yine güzel... İstanbul hiç küsmemişti ki ona. İstanbul âşıklara küsmezdi.

Ağır adımlarla yürüdü dar sokaklarda. İlerlemek istemiyormuş gibi yürüdü. Sadece seyre daldı ve belki de sadece yürümek istiyordu. Aklında bir kitabın hayali, başında kelimelerin efsunu, bilmeyerek ve bir yere gitmek istemeyerek yürüdü. Bir Hasan'ın zamanında oluyor uyuyor bir kendisi oluyor, bu zamana geliyor uyanıyordu.

Pek çok kitap onu böyle etkilemişti. Hatta okuduğu bütün kitaplar hayalinde canlanırdı hep. Ama bu kitap farklı geliyordu ona. Hele bu zamanda ve diyarda sadece kendisinin bildiği, haberdar olduğu bir kitap olduğunu düşündükçe.

Aklında onlarca soru. Gönlü hüzünlü, zira Gülhayal ölmüştü. Kendi yâri ölmüşçesine üzülmüştü Ömer. Sorulara gömüyordu hüznünü. Bu Kızanlık neresiydi? Hasan gerçekten kimdi? Ne olacaktı bu hikâyenin sonunda Hasan'a? En çok aklını bulandıran soru ise; acaba bu hikâye gerçek miydi?

Sonra başını ardına çevirip baktı. Oteli geçmişti. Yorgun

hissetti kendini biraz. Onun yaşında olan birisi için bu kadar yürümek iyi olmayabiliyordu. Sırtını yanındaki çınar ağacına dayadı. İşte çınarlar aşkın bu diyara bıraktığı nişaneleriydi. Çok eski vakitlerden gelen bir rüyadan ve aşktan mülhem ve tevarüs bu ağaçlar... Bir Osmanlı rüyası... İstanbul'un her yanındalar... Bedeni bu çınar altından dinleniyordu belki, ama zihni hâlâ karışıktı. Aklını hâlâ istila eden sorular vardı.

Aşk gerçekti, ama gerçek denilen şey neydi ki?

•••

Otele girer girmez odasına doğru yöneldi Ömer. Aklındaki bütün soruları soracağı tek kişi Hasan'dı. Bütün soruları ona soracak, onun gerçeğini öğrenecekti. Ama bir kitaba nasıl sual edilirdi ki? Etsen dahi cevapları olur muydu? Bu kitap daha sormadan veriyordu cevapları Ömer'e. Sorular aklına gelmeden cevapları yazılmıştı sanki. Bunun içindi Ömer'in bu kitaba bu denli âşıkane tavrı. Okumuyor, dinliyordu. Tenkit etmiyor, inanıyordu Ömer.

Odasına doğru ilerliyordu. "Demek ki" dedi. "Demek ki ölüm bir son değildi. Öyle olsa Hasan şimdiye kadar anlattıklarımı unut ve bunlar için ayıplama beni der miydi? Bitirirdi anlattıklarını burada. Sükût eder, kitabın sözlerini sustururdu. Söz bu âlemde susmuştu Hasan için. Ama harflerin daha söyleyecekleri vardı. Sözlerini bitirmemişlerdi daha. Asıl *İlm-i Aşk* şimdiden sonra başlayacak olmalı. Ölüm bir son değildi işte. Ve demek ki ölüm aşkı öldürmüyordu."

Odasına girerken gözü bir kez daha o tabloya ilişti. "Âh" yazıyordu. "Âh" ediyordu harflerin tamamı bu kelimeyi gördükçe. Hasan da devamlı bundan bahis açmıştı. "O endamı servi "elif" ben ise gözü yaşlı, gamlı "he"yim" diyordu. "Elif" ardından gelen hiçbir harfle bitişmezdi, kaide böyleydi. Hasan hattattı, bunu biliyordu elbette.

"Bir tek kere olsun bitişseydiler ne olurdu?" dedi Ömer kendi kendine. Bir tek kere "Elif" kollarını açsa da "he"nin

gözyaşlarını avuçlarına alsa ne olurdu?"

Kitabın lacivert örtüsünü bir kez daha kaldırdı Ömer. Ama gönlü kırık, gözleri mahzundu bu kez. Zira bu andan sonra Gülhayal olmayacaktı kitapta. Kitabın lacivert örtüsünü kaldırdı ve bir uykuya daldı, kaldığı yerden devam edeceği bir rüya için kapadı gözlerini.

●●●

Birinci Kapı

Elif

Aşkı topraktan bir kalıba doldurdum.
Meğerki toprak dahi "Aşk" der, ağlarmış...

Kasım 1457

KIZANLIK GÜLHAYAL olmadan zindandı bana. Yangınımı sığdıracak kap bulamıyor, aşkı imlaya vuramıyordum. Ne haneye uğruyor ne de insanlar arasına çıkıyordum. Her şey nihayet buldu sandım o sene. Aşk o sim-ten güzel gidince bitti sandım. Ben vardım, ama o yoktu. O yoksa ben bu diyarda ne edecektim ki?

O andan sonra kalamazdım Kızanlık'ta. Kızanlık gönlümü viran ediyor, ömrümü yıllara vuruyor ve dahi aşkımı da toprağa gömüyordu. Her baktığım yerde o, seyr eylediğim güllerde o, bütün lisanlarda o ve baktığım bütün insanlar o oluyor, Kızanlık Gülhayal kokuyordu. İçim acıyordu o rayihayı teneffüs ettikçe, kendi terk eyledi bu diyarı lakin kokusu vardı. Ve bu rayiha beni benden alıyor, aklımı bir buluta yük ediyordu. Gülhayal'in mezarında günlerce döktüğüm gözyaşım gerçeğimi gize vuruyordu. Dayanamıyordum sokaklarda yürümeye, hatırıma o nazenin dilber geliyor ömrüm yanıyordu.

Hele ki güller... Güllere nazar edemiyor, gülistana giremiyordum. Kızanlıkta gülsüz yaşanmazdı oysa. Ve ben dahi ömr-ü fanim boyunca bu diyarda bulduğum tek gülü yele vurdurmuş, gözlerimin önünde toprağa koydurmuştum. Bir gonca-i taze düşmüştü nasibime onu da el sürmeden melûl, mahzun düşürmüştüm toprağa.

Ahali iyiden iyiye anlamıştı Gülhayal'e olan aşkımı. Aşkın dile düşmesi âşığı divane ediyordu. İnsanlar yüzüme baktıkça ciğerim yanıyor, dillerde Gülhayal'in adını işittikçe feryad ediyordum. Onun adı başka dillere yakışmıyordu. Günlerce feryadı lisana söyletmesem de ağlayıp yanmasaydım mezarı başında olur ki, kimse Gülhayal'in ismini lisanında ezmeyecek, kırık harflerinin yanına isminin harflerini dizmeyecekti. Gönül yanınca lisana söz geçmiyor meğer. Efganı bulut oluyor da âşığın topraktaki yârine döktüğü gözyaşını bütün âdeme değdiriyor.

Üç gün ü şeb mezarı başında ağladım. Öyle bir ateşe düştü ki gönlüm, gözbebeklerim yandı sandım. Öyle zanneyledim de sayha sayha derde düştüm mezarı başında. Kızanlık'ta duramazdım, yaşayamazdım burada. Ben burada yaşamak değil, burada, bu mezar başında, bu mezarın koynunda ve Gülhayal'in boynunda ölmek istiyordum. Gülhayal ile beraber ölmüştüm zaten. Ölmeden âşık olunmazmış işte. Aşk yolunda ilk idrak ettiğim bu oldu. Fikrimde bir nurdur ki parladı. Ya ben Gülhayal ile beraber ölmüştüm ya da o da benimle yaşıyordu. Ve her ikisi de benim için düğün sayılırdı.

Çok sonraları anladım ki, bu bir âlem-i hab, yani ki uyku âlemiydi. Ben de kaleme tutturdum sözleri ve ilk öğrendiğim kelamdan başlayarak kırk kelam ile ilm-i aşkımı yazdım satırlara.

●●●

Derkenar...

Bir dervişin yolu adı aşk ile anılan bir beldeye düştü. Bu diyarda herkes aşktan konuşur, her bahis aşka varır, her kelamın sonu aşkla biterdi. Aşk olurdu bütün kalemlerin yazdığı.

Derviş güngörmüş, devran sürmüş bir adamdı. Halden anlar, hâl ile konuşurdu. Bir gece bir haneye misafir oldu. Ona öyle iltifat gösterdiler ki, yanında nesi var nesi yoksa o ev sahibine vermeyi diledi. Ev sahibinin tazecik bir evladı vardı. Yüzü ay gibi parlak, gözü evsedî kara... Lakin bir derde duçar olmuş, kendinden geçmiş bir hasta. Oğlana bu halinden sual eyledi de derviş tek kelam düşüremedi dudaklarından. "Bu bahisten konuşmak benim harcım değildir" dedi sukut eyledi.

Sonraki gün genci bir çadırı seyreylerken buldu. Bu beldede konaklayan bir kervanın çadırıydı bu. Bu güzellikte Yusuf misal oğlanın simasına tebessüm yerleşiyor, çehresine renk geliyordu çadırı seyrederken. Bir aralık yerinde duramaz oldu oğlan. Derviş kendince bu derdin adını koyuyor, aklınca ona devalar devşiriyordu. Lakin nafile...

Neden sonra bir gölge düştü çadırın önüne. İçerden bir nazlı dilberin eteğinin tozu güneş altında kavrulan kumlara değdi de oğlan oracığa yığılıverdi. Derviş bu hali görünce "maraz" dedi; "Maraz-ı aşk."

Aklından gidip o kıza bu hali bildirmeyi diledi. Kızı tenha

bulduğu vakit genç âşığının hallerinden haber verdi ona. Can kuşunu ona uçurduğunu, entarisinin gölgesini dahi görünce bedenden olduğunu söyledi. Lakin kız bakışlarını hiç kaldırmadı yerden. "O haste-i aşk madem entarimin gölgesini görünce kendinden geçer, ya beni gördüğü vakit ne eyleyecek? Var yoluna git derviş. Beni âşığın âh'ına düşürme."

●●●

Birinci Sene,
Birinci Kelam:
Elif
(1419)

Her kelamın elif ile başladığı gibi aşk dahi "elif" ile başlar ve "he" ile son bulur. "Aşk"tan kelam edildiği vakit her maşukun adıdır elif.

GÜLHAYAL ÖLMÜŞTÜ ve ben ne yapacaktım yahut ne yapabilecektim böyle bir başıma. Aşkın yolunda kimsesiz, yârensiz, yoldaşsız yürünür müydü ki? Derdimi kâğıtlara dökmek istedim ilkin ve gecelerce harflerle hasbihal ettim, onlara anlattım aşkın beni terk edişini. Meğerki aşk hiçbir vakit terk eylememiş beni, her daim yanımda, her vakit benimle durmuş. Aşk yolunda ölen olmazmış meğer. Ölüm aşka el sürmez, dokunmazmış ve âşık bir başına kaldığı vakitlerde dahi yalnız olmazmış.

Harflere sual ettim, onlar okudu bu sırrı bana ve harflerin tümü mürekkep boyalı şahadet parmaklarıyla elifi işaret ettiler. Bildim ki, harflerin yegâne maşuku elifmiş ve aşk nurdan bir kalemle elif diye yazılmış levh-i mahfûza.

Aşk bahsinde ilk idrak ettiğim kelamdır elif. Her lisanda, her mekânda ve her zamanda bütün maşukların adı elif ile başlar. Elif bir nazlı dilber, bir nazenin güzeldir ve maşuk-u

asliye benzer. Harfler arasında bir müstesna güzel. Servi misal endamlı bir cennet hurisi...

Elif, aşk mescidinin cümle kapısı, elifle girilmeyen aşk bir suret-perestliktir; o ki harflerin sultanı ve âşıkların lisanıdır. Aşk elif ile başlar ilm-i aşkımda. Hangi harfi düşürecek olsa elimde kamış kâğıt üzerine, elif yazası gelir de kan damlar damarından ve kara mürekkep dahi kızıla boyanır. Bütün hattatların maşukudur elif, her rengiyle mürekkebin maşukudur, sazlıklarda ağlayan kamışların maşukudur o.

Aşk bahsinde ikiliğe yer yoktur ve dahi gönül bir yâr bulduysa kendine bir başkasına meyletmez. Her kelamın elifi yegâne ve bir başka harf ile başlayan kelam aşk bahsine bigânedir. Bir kez ateş-i aşk ile büryan olan gönül nasıl olacak da tekrar ateşe tutulacaktır? Yanmış olanları ateş tekrar yakabilir mi ki?

Tevhid-i aşkın nişanesidir elif. Âşık da eliftir, maşuk da eliftir, aşk da eliftir. Senliğin yok olduğu, benliğin son bulduğu kapıdır; âşık yok olur o kapıdan girildiği vakit, maşuk yok olur, bir aşk kalır ki, o da her lisanda elif ile başlar.

Bazı vakitler bir nazlı dilberdir o, bir sim-ten güzeldir. Bir an olur, ok gibi düşer de kana, gark eder âşık yüreğini, lisanda ezilmez de seslere sultanlık eder, harflerle eğleşmez lügatlere sertablık eder. İsimler öğretilirken ilk terennüm edilen harftir. Hz. Aşk ki, her ismi elif ile başlar ve âşıklara aşkı söyletir. Yani ki elif demek doksan dokuz güzel ismin her birini bir harfte söyletmektir. Ve dahi binlerce nüshasını cem edip bir araya toplasan kitapları, hepsinin manası bir ufak kâğıt üzerindeki elife denk gelmez. Elif aşkın harfe düşmüş tecellisidir, aşkın imlaya vurmuş aksi ve âşıklar alnına yazılmış emaresidir.

Bu ilk senesiydi aşkın. Bu aşk bahsinde elifin manasını idrak edişimin ilk senesiydi. Gülhayal'i gülsuları arasında gördüğüm ilk seneydi bu. Onu gördüm ki, "Aşk"ı hatırladım. Meğerki aşk daha rengine boyamaktaymış beni. Nihayetinde

ne renk alacak gönlüm bilemiyorum. Kırtaslara aşk yazayım diyorum eliften başka kelam bulamıyorum.

Her aşk "elif" ile başlar ve "he" ile nihayet bulur. Bu fasılda "elif" gönle aşkı salan maşuktur ve "he" her elif dendiğinde kan ile ağlayan âşık olur.

Âh ki araya girmese suret kokan harfler!

●●●

İkinci Sene,
İkinci Kelam:
Uyku
(1420)

Bu ilmimin ikinci kelamıdır ve bu kelam cennete gözlerime aşk ile çekilmiş sırdır; uyku. Ben bir rüya gördüm rüya içinde. Ömür dediğim bir uykuydu zaten. Rüyalarım da kuyu.Ve sen dahi bir karanlık kuyudasın âdemoğlu, külliyen uykudasın.

MEĞERKİ BÜTÜN ömrüm boyunca bir uykudaymışım ben. Uyku gözlerimi meğerki kör etmiş. Bu âlem, bu diyar, bu beden dahi rüyadaymış. Uykuda görmüşüm Gülhayal'i. Uykuda aşka düşmüş gönlüm. Uykuydu hâsılı bütün ömür. Gözlerimi kapadım ve dahi açamıyorum.

Aşk uykuda düşürdü bakışlarını bana. Ama aşkın gözleri Gülhayal'in gözleriydi. Aşk, Gülhayal ile baktı bana ve beni bir uykuya esir etti. Gözlerimi sırladı bir gülistanda. Müddeti ömrümü bir hiçe çevirdi. Bu uykuda olduğumu aşk bahsinin mekânsız yolunda öğrendim. Bir mezar önünde diz kırdım da rahle-i tedris-i aşka talib oldum.

Bu diyar bir uyku halinde müşahede edilmiştir. Belki cennette bütün âdemoğlu da bir uykuya yattılar ve halen uyuyorlar. Bir Ashab-ı Kehf uykusu, bir Feramuş uykusu, bir

ömürlük uyku belki. Bu bahiste pir ararsan Ashab-ı Kehf'e nazar kıl. Onlar ki, uykuyla düştüler gerçeğin sadrına.

Ne sebeple ki anlatmadı Ashab-ı Kehf rüyalarını kimseye? Niçin ki asırlarca gördükleri rüyadan bahis açmadılar? Ben onların rüyasına talib oldum, ancak bana vermediler de onlar rüyaları Yusuf'a bıraktı belki. Belki bu diyarda rüya görmek aslolanı görmek, aşk olanı görmek ve sırrı görmekti de sustular. Bütün kişioğlu onları kendi divane gözleriyle gördü. Ya onların gözleri? Daldıkları bu uykuda neler gördüler? Yoksa rüya görmeden mi uyudular? Asırlarca süren bir hâbdan bînasib halde rüyasız mı kalktılar? Ömür göz açıp kapayınca bitiyor. Ve halen dahi kapalı benim gözlerim. Kıtmir dizi dibinde uyuyorum.

Ve dahi gördüklerim bir rüyaydı muhtemel... Cennette bir rüyaya yattım, bir uykuya daldım. Kevser havuzunun başında seyre düşmüşken gözlerim. Cennet benim sıla-yı rahimim. Ve ben bu başımı bir kayaya yaslayıp uykuya daldım. Yanımda Ferhad vardı belki. Gönlünü bir dağa yaslamış uyuyor. Âşıklar bu diyarda yaşamaz ki. Onlar bu diyarın çocukları değil. İlla ki uykuya daldılar cennette. Bir yanımda Bayezid, bir yanımda Hallac... Cennette zindan yok, Bayezid zindan da yatmıyor. Cennette Hallac'ın kanı akmıyor. Külliyen uyku bunlar. Âşıklar aynı taşa dayamış başlarını ve murad o ki, hepsi aynı rüyayı görüyor.

Bu âlem-i faninin uykusu aşkı öldürür. Uykuda uyumaktır bu yaptığın ey gafil! Aç ki gözlerini cennette uyuyorsun. Rüyalarında âlem-i asla uçuyor, cennet lisanı sesler duyuyorsun. Bu bahsettiğim cennet uykusudur, beden aşk, mekân aşk, uyku aşk...

Bu diyarda ölmek o sebeple bir düğün ancak. Âşık maşukuna rüyada kavuşsa ne olur? Vuslat ki diyar-ı asılda olmalı. Gülhayal beni terk eylemedi. Bir uykudan uyandı. Gerçek diyarda beni bekliyor.

Aşka düşen ömrümde ilk öğrendiğim kelamdır uyku.

Uykudan evvel ne hal vardı bilmiyorum. Aşk fani bedende bir uykuyla başlıyormuş. Ben de öğrendim ve dahi inandım buna. Cennette "Aşk"ı gördüm, "Uyu" dedi gözlerime. "Uyu ki aşkını sınayayım. Göreyim düşlerin dahi meftun mudur bana." Cennette her şey cemîl, her şey güzel... Bir sırr-ı cemîl ile müzeyyen bir diyar orası. Bu diyarda düştü gözlerim uykuya. Uyuyor ve düşlerde aşkı görüyordum. Uyandığımda "Aşkı unuttun mu?" diye sorarlarsa bana, bu suale ne cevap vereceğim?

Damarlarımda kan renksiz akıyor şimdi. Gözlerimden uyku akıyor ve ben gözlerim bu fani âleme açık halen dahi uyuyorum.

"Uyku" bu sırrın, bu ilmimin ikinci kelamı... Hata ediyorsam cehlime ver. Lakin ben elif ile başlattığım bu aşk sırrını, âlem-i fanideki aşk bahsini ve dahi ilm-i aşkımı böyle düşürdüm satırlara. Uykuda olduğuma inanmasam, bu dünyada âdemoğlunun uyku ile var olduğuna kanaat etmese gönlüm diğer bütün kelamlar olmayacaktı. Uyku olmasa aşk olmayacak ve fani bedenle, akl-ı acizle anladığım aşk ölecekti.

Yani ki bu dünya uyku âlemidir. Aşkı sınıyor bu âlemde Maşuk-u Asl. Aşkı rüyada hayallerle gösteriyor sonra uyandırıp sual ediyor. Suallerden değil korkum, "Aşk"a ihanetten korkuyorum. Bedenler öldü ve uyandı bu diyarda. Lakin ben aşkı öldüremiyorum.

Meded ya Ashab-ı Kehf, ben bu uykunun sırrını çözemiyorum.

●●●

Derkenar...

Sen yokken Kızanlık'ta güller kan kokuyor Gülhayal. Sen yokken gülistanda bir gubar-ı meyyit, ölü toprak değiyor gözlerime. Gülsuları katrana döndü, bülbüller ölü doğuyorlar ey dilbaz güzel. Sen gitmeseydin bir uykuda olduğumu idrak etmeyecektim. Sen gitmesen bu diyarı gerçek zanneyleyecektim. Ama yine de gitmeseydin sen.

Sen terk eyledin ya bu diyar-ı Kızanlık'ı, ben dahi bu topraklarda gezdirmeyeceğim uykuya düşmüş bedenimi. Kaçacağım, firar edeceğim Gülhayal. Senin mesken tutmadığın diyarda ben dahi durmayacağım, duramayacağım.

Değil mi ki bir uykuyla düştük bu diyara. Ben de uyanacağım o günü bekleyeceğim. Uykuya gömecekler bu bedeni, bir cennet bahçesinde uyanacağım. Sen de o bahçede bir gül ol. Beyaz bir entariyle tekrar geleceğim.

Gülistanda gül değil diken açıyor. Min bad güller dahi gül kokmuyor gülizarda. Gülsuları ile yuyup da gül yapraklarını mı kefen ettiler sana? Giderken güllerin kokusunu da mı yoldaş eyledin tenine?

●●●

Üçüncü Sene,
Üçüncü Kelam:
Rüya
(1421)

Bütün bir âlem ki, bir rüyaymış meğer; bu diyarda ağlasa dahi yâr gözyaşı düşe değer.

BİR UYKUDAYDIM ben ve bütün âdemoğlu uykudaydı. Lakin uykudaysan eğer rüya görmen icap ederdi. Ben dahi seneler ve senelerce rüya gördüm. Ama bir tanesini; en naçize, en güzel olanını unutmadım. Unutamadım. Tabire gerek yok, bu rüya aslıyla güzeldi zaten. Lakin rüyalar kısa sürermiş. Öğrendim.

Aşkın üçüncü bahsidir ki rüya; bu bahiste gerçek düşe karışır. Rüyada maşuku görmeden ve hatta rüya görmeden âşık olunmaz. Bu sır ilkin Yusuf'a verilmiştir ki, kara bir zindana düşer. Rüya âşık olmayana zindandır. Bu bahsin piri Yusuf'tur.

Onun gözleriyle bakarsan rüyaların aslını görürsün. Rüyalarda ilk gördüğün ve son gördüğün dahi Yusuf'tur. Yusuf'u tanımıyorsan suretlere gömülürsün. Bir başkası zanneylersin onu ve dahi rüyaları heder edersin.

Ben ki, Gülhayal'i rüyada gördüm de gözlerim yandı. Can dayanmadı bu düşe; aciz, gafil bir oğlan dayanamazdı. Yu-

suf'u görmek gerekmiş düşlerde, Yusuf'u bilmek gerekmiş. Yusuf'u tanımıyorsan ya?

Rüyada gördüm ben o gülistanın gülünü. O gül yüzlüyü ben bir düşte seyrettim. Muhtemel ki, vatan-ı asliye benzer bir diyar düştü gözlerime de rüyada bir tek o diyarı seyrettim. Gülhayal'i evvelden görmemiş olsam nasıl girerdi rüyalarıma? Bir diyar olmalıydı evvelden ki, ben Gülhayal'i o diyarda tanıdım.

Bu rüyada yandım. Rüyamı gerçek zanneyledim de rüyada gördüğüm bir mezara ağladım. İçinde bir dilber-i düş medfun... Lakin ben sustum, tek kelam etmedim. Etsem rüyalarım kaybolacaktı. Altını mizana koydum, topraktan hafif geldi, rüyayı tabire yordum gönlüme ağır geldi. Gülhayal bir zümrüd-i anka idi düşümde, düş gerçeğe bulandı da zümrüdüm toprak oldu.

Bil ki, rüyada gördüklerin bir surettir zihninde. Sim ü zer, dür ü güher... Kıymet ü baha biçtiğin ne varsa uyandığında bir parça tozdur avuçlarında.

Rüyada sükût gerektir. Bırak sırrı fısıldasın sana düşlerde meskûn maşukun. Konuşma ki, sesleri duyasın. Rüyalarından bahis açma bir ağyara, dilin gönlün, sırrın yanmasın. Rüyalar terk eylerse seni, bil ki, aşk da terk eylemiş demektir. Rüyasız âdeme âdem demem ki ben.

Hoş ben rüya görmeyenlerle kelam etmem. Rüyada aşkı görmeyen rüya gördüm demesin ve dahi rüya görmeyen aşkın bahsini etmesin.

Hâsılı âdemoğlu mademki uykudadır. Her birinin bir düşü var. Bu bahiste Gülhayal benim düşlerde gördüğüm bir peri-i aşktı. O benim düşüm, rüyamdı hâsılı.

Ya ben?

Onun rüyasında ben dahi var mıydım? Uyandığı vakit (siz bu uyanışa ölüm diyorsunuz) avuçlarında tuttuğu bir parça toprak bana benziyor muydu?

●●●

Gülhayal uyandıktan, yani ki öldükten sonra ne yapacağımı bilemedim. Ne söylesem manasız, bir kişi dahi sözlerimi anlamıyor. Onlar konuşuyor, ama sesleri dahi tanıdık değil.

Artık terk edecektim bu diyarı. Güllere veda edecektim. Belki de derdimi unutmayı murad ettiğimden düştü bu fikir aklıma. Ne valideme ne de pederime bu sırrımdan haber verdim. Bütün Kızanlık benden bahsediyor, Gülhayal'i ve beni konuşuyordu. Ne yapabilirdim ki bu vakitten sonra?

Kudretim bu acıya derman bulmaya yetmiyordu. Kızanlık'ın her yeri ona benziyordu işte. Güneş onun gibi parlıyordu, güller onun entarisi renginde libaslar giyiyorlardı, sema gözlerinin rengine boyanıyor, feza kirpiklerine özeniyordu. Kızanlık diyar-ı Gülhayal idi ve ben, o bu uykudan uyanmışken ona benzeyen bu kadar çok şeyi görmeye tahammül edemiyordum.

Benim sırlayıp da sakladığım, arlayıp da bakmadığım aşk kelamım ahalinin dilindeydi işte. Pederim ve validemin dahi haberleri olmuştu sırr-ı aşkımdan. Lakin ne bir kere bir bahis açtılar ne de sual ettiler bana. Yandığımı görüyorlar ve sükût ediyorlardı. Hoş, konuşsalar dahi ben işitmiyordum ki.

Bir seyyah gibi yollara düşecek, gördükçe unutacaktım Kızanlık'ı, gülleri, Gülhayal'i. Şehir şehir dolaşacak, adımlarla silecektim ismini. Şehirler gördükçe Kızanlık nisyana tutulacaktı. Başka şehirlerde güller onun renginde olmayacak, güneş ona benzemeyecekti. Öyle zannettim, öyle inandım, yollara düştüm.

Nereye gidersem onun da benimle geleceğini bilemezdim ki.

•••

Gülhayal'in terk-i diyar edişinin ikinci senesiydi. Bir sabah erkenden kalktım. Başımda tarifi mümkün olmayan bir sızı... Ne etsem kâr etmiyor, ne deva bulsam dinmiyordu. Bedenim yanıyor, ellerim titriyordu. Unutmaktan korkuyordum işte.

Gülhayal'i unutmak yahut unutabileceğimi düşünmek ıstırap veriyordu bana.

Gecenin hangi vaktinde gözlerimin uykuya mağlup olduğunu bilmiyordum. Uyumuşluğumdan utandım. Yâri toprağa gömüp de nasıl uyunurdu? Nasıl böyle bir gaflete düşmüştüm. Elimde ismini yazdığı kâğıt, dudağımda silinen isimler. Kalkar kalkmaz çıktım haneden. Gideceğim yer belliydi. Nereye gidebiliyordum ki Kızanlık'ta? Beni teskin eden, gönle deva veren tek yer mezarıydı onun.

Güneş dahi uykusundan yeni yeni ayılıyordu mezara vardığımda. Sanki onun toprakla örtülü bedenini bulabilmek için toprağı eşeliyordu nur-ı şems. Onun bedenine nurunu değdirmek için çırpınıyordu. Hâlâ orada mıydı ki Gülhayal?

Mezarı başına diz kırıp oturdum. Önce dualar gönderdim uykudan uyanmış yârime. Dualarla süsledim kelamımı. Sonradır ki, bir muhabbete düşürdüm sözlerimi. Öyle güzel bir sohbet ki, sanki Gülhayal ile gerçek bir âlemde kelam etmiş, konuşmuşum gibi sözler söyledim. Yüzüne bakarcasına baktım toprağına. Değil mi ki, cihanda âdemoğluna en çok benzeyen varlık topraktır. Kokusu toprak kokar, bedeni toprak... Âdemoğlu; toprağın torunu... Gülhayal'in üstüne örtülmüş toprağa vuran gün ışığı ve benim âşıkane kelamım ve Gülhayal beni dinliyordu.

"Neden gittin Gülhayal? Bu âlem bana öyle elem veriyor ki sen yokken. Güller dahi sen yoksun diye goncaları açmadan düşürüyorlar toprağa. Sen yoksun ya, halimi kime anlatayım şimdi ben? Kiminle seyre gireyim bu yolda? Sen yoksan ben ne edeyim gülistanı, gülleri?

Toprak soğuk mu, üşüyor musun?"

Böyle deyip yasladım alnımı Gülhayal'in toprağına. Ne kadar zaman böyle kaldım bilmem. Neden sonra kaldırdım başımı mezarından. Toprağında gözyaşımdan damlalar, avuçlarına değmiştir belki, diye murad ettim. Aşkımı dua ile düşürdüm kelama da toprağına fısıldadım. "Ben de uyanana

kadar bekle beni" deyip doğruldum yerimden.

Gitmek istemiyordum, lakin ne edeceğimi kestiremiyordum ki. Dağlara doğru gitmek düştü içime. Öyle yaptım. Başım önümde saatlerce ilerledim. Yürüdüm ve dahi hayaller düştü gözlerime. Neden sonra bir ağacın dibinde öylece oturmuş bir adam gördüm. Öylece oturmuş cihanı seyrediyor. Bana çevirdi bakışlarını aniden. "Gel evlat" dedi. "Otur yanıma."

Başka ne yapabilirim diye bile düşünmeden yanına yanaştım. Saatlerce oturdum dizi dibinde. Tek kelam etmedi. Öylece gözlerini kapayıp sessiz sessiz birkaç şey terennüm ediyordu ve ben ne söylediğini anlıyor ne de bir şey söylemeye cesaret edebiliyordum. Saatlerce oturdum yanında. Neden bilmem bir sükûnet çöktü gönlüme, ellerimin titremesi kayboldu. O adam deva istiyor, lakin şifası bana değiyordu sanki.

Sanki aşina gibiydim bu mekâna ve hatta bu bikes, kimsesiz adama çok evvelden aşina gibiydim. "Tanıyor musun beni ey adsız?" diye sual etti. Neden adsız dediğini dahi düşünmeden "Tanımıyorum" dedim. "Elbette ki tanımıyorsun. Terk etmeden tanıyamazsın. Terk etmeden bulamazsın" dedi. "Evvela bildiklerini unutacaksın. 'Bilmiyorum' diyecek ve ismini dahi nisyana tutturacaksın. Bildiğini unutmazsan bu yolda yürüyemez, yanarsın ey adsız!" dedi ve başını eğdi tekrar önüne.

Yanından ayrılmak istemedim ilkin bu mecnun adamın. Sual etmeye cesaretim yoktu, kelam etmeye takatim yoktu. Söylediklerinin manasını dahi düşünemiyordum. İçimden gitmek geliyor, lakin kalkamıyordum yerimden.

"Hadi git şimdi. Git ki, yolun uzundur senin" dedi bakışlarını hiç bana değdirmeden. Kalktım. Konuşacak oldum, titredim.

"Ama unutma" diye ekledi sonra "unutma; terk etmezsen bulamazsın."

"Neyi terk edeceğim ki?" diyebildim güçlükle.

"Her şeyi" dedi. "Her şeyi terk et ve bütün bildiklerini unut. Terk etmezsen bulamazsın, unutmazsan bilemezsin" dedi ve sustu.

•••

O andan sonra terk eyledim her şeyi. Dünya malı namına neyim varsa aldım bir çıkına doldurdum. Ne aradığımı bile bilemeden, neden kaçtığımı dahi çözemeden yollara düşmeyi aklıma koymuştum bir kere. Ertesi sabah güneş doğmadan düştüm yollara. Ne yana gideceğimi dahi bilemeden haneyi, Kızanlık'ı, gülleri ve Gülhayal'i terk eyledim. Kimsenin adımı bilmediği, ben, tanımadığı diyarlara gidecektim. İçim yanıyordu, ama gidecektim. Gönlü Gülhayal'e mezar edecek, yolları kendime mesken bilecek, bîmekân, bîzaman gidecektim. Kimseye adımı dahi söylememek için ismimi silmeye çalıştım zihnimden. Benliğimi verecektim, sahip olduğum ne varsa vazgeçecektim, ama ne alacaktım ki buna karşılık? Bütün ömrümü çıkınıma doldurdum ve düştüm yollara.

Terk etmezsem bulamazdım ki...

•••

Dördüncü Sene,
Dördüncü Kelam:
Terk
(1422)

Aşk ki, terk etmek demektir en eski lügatlerde ve bu kelime kan ile boyanmış kirpiklerle yazılır kamuslara.

AKIL, İLİM; mal, mülk; yâr, yâren... Bu bahisten yana neyim varsa sahip olduğum terk eyledim de öyle düştüm ben yollara. Evvela gördüklerimi "terk"e düşürdüm ki yeni bir diyarda yeni manalar göreyim. Bildiklerimi bir nisyan beziyle kefenleyip gömdüm ve bilmemek için yürüdüm. Zira dudaklarımda tek zikir "Bilmiyorum" oldu. Yani ki bildiklerimi terk eyledim. Aklı bir güvercin kanadına bağlayıp uçurdum ve kendime gönlü kılavuz eyledim. Terk etmezsem bilemezdim, gitmezsem gelemezdim ve dahi suretleri silmezsem göremezdim. Öyle yaptım ben de; aklımda ne varsa "terk" diye bir kelimeyle sırladım. Ne biliyorduysam evvelden, ne öğrendiysem, hangi sesleri işittiyse kulaklarım, dudakları hangi isimleri söylediyse, ayaklarım hangi diyarlara gittiyse tamamını bir tek kelimeyle anlattım; terk. Yâri, diyarı, cismi ve dahi doğduğum vakit kulağıma okunan ismi terk eyledim. "Bilmiyorum" deyip de çıktım yollara.

Her adımda Kızanlık'tan yana çevirdim başımı. Terk et-

mek ne zor, ne müşkül bir iştir bu. Kızanlık adımlarıma yalvarıyordu sanki gitme diye. Sanki toprağı çarığıma yapışıyor ve dahi rüzgârı Gülhayal'in kokusunu taşıyordu. Kal diyecek oluyordu bülbüller gülistanlarda, lakin onlar da benim gibi âşık. Terk etmezsem aşkı bulamayacağımı biliyorlardı. Gözlerimden güllerini, lisanımdan sözlerini sildim. Kaç sefer durdum da göz pınarlarımla sakallarımı suladım bilmem. Aşka sadakat miydi bu, yoksa yâre ihanet mi? Bilmediğim bir diyara nasıl gidecektim? Aşkı nerede ve nasıl olacak da bulacaktım ben, hem görsem dahi tanıyacak mıydım ki? Bildiğim tek şey o ki; aşk ezelde yazılan bir lügatte "terk" demekmiş.

Ben dahi bütün bir Kızanlık'ı, Gülhayal'i, gülleri ve maziyi terk çukurlarına attım ve her adımda bir kere daha terk ettim ömrümü. Her birine gücüm yetti de Gülhayal bir tek kez silinmedi, yok olmadı hatırımdan.

Bu aşk bahsimin dördüncü kelamıdır. Duvarlarda bir kerpiç eksik, şakağımda bir tek beyaz saç ve yağmurlara gömdüm bütün ömrümü. Terk etmeyen, terk'i bilmeyen âşık olamazmış meğer. Ve aşk kendini bilenin yolu değil. Aşk evvelde miladını, sonra adını ve nihayetinde muradını terk etmekmiş. "Ben" diyerek "ben"i bilen aşkı nereden bilecek ki? Aşk ki "ben"i terk etmekmiş.

Aşk terk ile düşüyor âşığın avuçlarına. Yüzünü bir terk suyuyla yıkamayınca âşık, yani ki yârine giden yollarda ayaklarından zincirleri söküp de atmayınca bulamıyor maşukunu. Terk ki aramak için girilen ilk menzil... Maksud o ki, varılan yer aşk olacak ve aşkı muhakkak ki arayanlar bulacak.

Muhabbet rüzgârında savrulmanın adı terk, hasret ile kavrulmanın adı terk, yola düşüp hiç olmanın adı terk. Yâri ölmüş âşığın alnındaki yazı terk...

Sinesinde aşkın savtıyla damarlarına kan yürüyen âdem, dünyalık gözüyle gördüğü sevdiğini toprağa gömdüyse ne edecek o diyarı? Aklıyla bulamıyorsa sevdayı, aklı ne edecek? İsmi aşk ile beraber anılmıyorsa şayet ismi ne edecek?

Terk ile aramaya düşmeli bu diyardan göç eden yârini ki, ölüm aşkın giyindiği bir entaridir ancak. Aşk hiç terk eylemez insanoğlunu. Damarlarda gezinendir aşk, gözlerden süzülendir, kırtaslara dizilendir aşk. Lakin mademki sevdiğin bu diyardan aşk-ı asla uçmuştur, o vakit terk eyle aşktan gayrı neyin varsa. İsmin Aşk, cismin Aşk, zikrin Aşk olsun. İsimsiz, cisimsiz, renksiz ol ki aşk sana bir isim versin, kalıbıyla cisme düşürsün varlığını, rengini elvan-ı aşk ile boyasın. Parmakların yansın aşkı ararken, adımların tutuşsun giderken ve bu âlem-i fani senin ayaklarını öpsün her adım attığında. Mal ü menal ayaklarının altında ezilsin. Aşkı olmayan ki gedadır, bu âlem-i düzaha ve âlem dahi âşık olana kul olur.

İsmim, cismim, ömrüm ve dahi dünya namına ne varsa sahip olduğum onları isteyene ver. Ben külliyen terk eyledim. Bana aşk ver.

Her ne varsa terk eyledim de bir tek isim dudaklarımın arasında terk ile yan yana hiç gelmiyor. Lügatimde ne varsa yok ettim, terk eyledim de bir tek ismi silemedim gönül kamusumdan; Gülhayal...

Sen de bu diyarı aşk için terk eyledin öyle değil mi Gülhayal?

●●●

Artık Kızanlık'ı seneler evvelinde bırakmış gibi yürüyordum. İçim yanıyor, lakin bir an dahi dönüp ardıma bakmıyordum.

Bir kez "Bilmiyorum" dedim Kızanlık'ı unuttum, bir "bilmiyorum" dedim gülleri unuttum, bir kez "Bilmiyorum" dedim ismimi dahi unuttum. Bir aşk kaldı dudaklarımda ve ben gafil onun da daha ne olduğunu bilmiyordum.

●●●

İstanbul
Mayıs 2010

ÖMER SONRAKİ sayfalarda üzeri karalanmış cümleleri görünce şaşırdı. Şimdiye kadar nasıldıysa buraya kadar da öyle gelinmişti, ama bu bahisten sonraki cümlelerin olduğu bir sayfa neredeyse tamamen karalanmış, üzeri çizilmişti. Bir anlam veremedi buna. Neden böyle yapmıştı Hasan? Yazmış ve yazdıklarını neden karalamış, üzerini neden çizmişti böyle?

Şimdiye kadar Hasan'ın anlattıklarını düşündü Ömer kendi kendine. Uyku, rüya ve terkti bu nasipsiz âşığın kırk senede öğrendiğim kırk kelam dediği ilm-i aşkının ilk üç kelamı.

Bütün insanların bu dünyayı bir uykuda gördüğünü söylüyordu. Belki de sevdiğinin öldüğüne inanmak istediğinden düşürüyordu bu sözleri lisanından. Ama mantıksız değildi anlattıkları, isyan etmiyor, anlamaya çalışıyordu. Gayret ediyordu bir tek manasını olsa bile çözmeye bu sırrın. Aşka inanıyor, onu ezelde arıyordu. Yola doğru girmişti muhtemel ki Hasan, ama nereye gidecekti böyle?

Gülhayal'i bir rüyada gördüm ben diyordu, rüyalarını aramaya çıkıyordu ve vatanını, anasını babasını ve Gülhayal'i (ölmüş de olsa) terk ediyordu. Nasıl bir haldi bu? "Aklım almıyor" diyebildi Ömer başını ellerinin arasına alarak.

Peki ya bu sayfadaki cümlelerin üzerini neden çizmişti? Utanılacak şeyler mi söylemişti? Satırlara tek tek baktı Ömer. "Belki birkaç kelime okuyabilirim" diye sayfada bir şeyler aradı, gözlerini gömdü satırlara. Birkaç harfi okuyabildi sonra; "Gidemiyorum, adsız, bilmiyorum, meded ya Vedûd!"

Bu birkaç kelime Ömer'in bir şeyler anlamasına yetmişti. Muhtemelen Hasan yola çıkınca, daha köyünden ayrılamadan gönlünü hasret kapladı da terk edip gitmek ağır geldi genç bedenine. Geri dönmeyi düşündü, sonra bu düşündüğünden utandı. Belki de Gülhayal'in mezarına gitti veda etti sevdiğine de öyle çıkabildi yola.

"Kalemle değil de can ile yazılmış" dedi Ömer. Sonra başını yukarı doğru kaldırdı da devam etti; "Meded ya Vedûd! Hasan kendi ismini dahi kaybetti.

•••

Kitabın bir sonraki sayfasını çevirmişti ki, kapısının çalındığını duydu. Gizli bir iş yapıyormuşçasına toparlandı. Kitabı gizlemeye çalıştı birden. Masasının üzerinden alıp alt taraftaki kilitli çekmeceye yerleştirdi aceleyle. Çekmeceyi açar açmaz bir fotoğraf ilişti gözüne. Ama bakmak istemedi sanki. Bakışlarını kaçırdı da hemen kilitledi çekmeceyi. Anahtarı keçeden yeleğinin iç cebine yerleştirdi. Sonra sanki öylece oturuyormuş gibi iskemlesini hafif yana çevirdi. Tok ve kendinden emin bir şekilde "Buyurun" dedi sonra. Kapının önündeki her kimse çok beklemişti.

Yavaşça açıldı kapı. Ömer gözlerini kısarak bakıyordu kapıya doğru. İçeri giren Kerem'di. Saatin kaç olduğundan bile haberdar değildi Ömer. İskemlesinden doğruldu. "Gel, buyur Kerem" dedi. Kerem selam verdi ve Ömer'in gösterdiği bir iskemleye oturdu.

"Rahatsız etmiyorum inşallah Ömer ağabey" dedi çekindiği her halinden belliydi.

"Estağfurullah" dedi Ömer. Ama rahatsız olduğunu bili-

yordu. Kim gelirse gelsin rahatsız olacaktı zaten. Kitapla ilişkisini sekteye uğratacak her ne olursa rahatsız olurdu.

"Birkaç gündür sohbetleri sensiz yapıyoruz. Ben de merak ettim, 'Acaba bir sıkıntın mı var?' diye sormak istedim. Bugün de gelmeyecek misin?" dedi Kerem yine aynı çekingen tavırla.

Ömer'in aklı karışmıştı. Tamamen unutmuştu sohbetleri o. Otelde olan bitenlerden de haberi yoktu ki. Aklını bu kitaba vermişti tamamen. Kitapta anlatılanları düşünüyor oradaki mekânlarda geziniyordu. Yalnızca Hasan'la konuşuyor, bir tek onunla dertleşiyordu. Aklında onlarca soru varken, o nasıl olur da başkalarının sorularına cevap bulabilirdi ki?

"Birkaç gündür halsizim biraz Kerem. Bedenen değil rahatsızlığım, zihnim yorgun. Onun için gelemedim sohbetlere. Bugün katılacağım inşallah" dedi ve saatine çevirdi gözlerini. Yanlış görmediyse on dakika vardı sohbete. Belli bir saatte sohbete başlanacak denmemişti hiç, ama sözleşilmiş gibi sabah yedi de herkes otelde toplanıyordu.

"Pekala Ömer ağabey" dedi Kerem odadan çıkarken. Ama Ömer de bir tuhaflık olduğunu Kerem de sezmişti.

Ömer arkasından bakarken seslendi Kerem'e; "Sen çayı hazırla ben de hemen geliyorum Kerem."

Kerem odadan çıkınca masasındaki çekmeceyi açtı Ömer. Bir kez daha baktı kitaba. "Lacivert cildi sandığı gibi mesrur, mesud bir renk değildi demek ki" diye geçirdi içinden "Belki de lacivert hüznün rengidir" dedi. Sonra tekrar kilitledi çekmecesini.

Zihnini toparlamaya çalıştı. Uzun beyaz saçlarını elleriyle arkaya doğru tarar gibi yaptı. İstemeyerek de olsa odasından çıkıyordu. İstemeyerek de olsa gidiyordu işte. Kitaba tercih etmemişti hiçbir şeyi. Ama içi acıyordu. Kitabı terk etmek istemiyordu, ama Hasan dahi neyi varsa terk etmemiş miydi? Hem terk etmenin ne demek olduğunu şimdiye kadar anlayamamıştı ki Ömer. "Terk, aşkın bir manası, ezelden yazıl-

mış bir kamusta" diyordu Hasan. Terk etmeden, vazgeçmeden aşk olmuyordu demek ki.

Odadan tam çıkacaktı ki, kapının hemen sağ tarafında duran kitaplığında kendi el yazısıyla yazdığı bir not çarptı gözüne. Kim bilir nerede okumuş da beğenip bir kâğıda not etmişti. Kitaplara âşık olunmaz mıydı? Âşık olunmayacak bir şey mi vardı ki dünyada?

Dilber-i nevbahta bakmam varken hatt-ı sutûr
Yâr-ı cânânımdır habîb-i nâzeninimdir kitâb
Ali Emîri

Odada ağlayan lacivert bir kitap bıraktı ve çıktı odasından Ömer.

•••

Herkes masanın etrafında toplanmış Ömer'i bekliyordu. Kerem çoktan çayı demlemiş ve bardaklara dolduruyordu bile. Oda öyle güzel bir kokuyla dolmuştu ki. Taze çay kokusu sabahın bu saatinde ne de hoş geliyordu insana.

Birkaç seferdir sohbete katılmadığı, belki de katılamadığı için bir özür dilemesi icap eder miydi Ömer'in? Bilemedi. Her zamanki gibi yerine geçti ve oturdu. Elinde odadan çıkarken aldığı bir kitap ve sakin, mütebessim baktı masadakilere.

Kitaplığında duran notu okuduktan sonra notun ardında duran kitap ilişmişti gözüne; *Necatî Bey Divanı*. Belki arkadaşlar da kabul eder de bugün Necatî Bey'in şiirlerinden okuruz diye düşünerek almıştı kitabı yanına.

Kerem bir bardak çay getirip Ömer'in masanın üzerine koyduğu kitabın hemen yanına bıraktı. Çayına bir şeker attı Ömer ve karıştırırken yanında duran Mehmed Bey'e; "E, üstadım bahsimiz nedir bugün; ne okuyacak, ne konuşacağız?" diye sordu. "Fark etmez pirim" dedi Mehmed Bey. "Varsa aklınızda bir konu ondan bahsedelim, sen konuş dinleyelim yeter" dedi.

Hem hoşuna gitmişti Ömer'in bu cevap hem de yanında getirdiği kitabı okumak için bir manada cevaz almıştı. Kitabı açıp çok evvel altını çizdiği şiirleri okumaya başladı Ömer. Kim bilir ne zaman okumuş da nasıl bir halet-i ruhiye ile çizmişti bu satırların altını?

Terk eyle varı dost yoluna gedâlıg it
Âlem içinde başı açuk padişâlıg it

Ey pir-i mey-fürûş başumda humar var
Gel bir ayağ sun elümi al atâlıg it

Akl ister imiş ayıra gönlümi ışkdan
Kim dir ana ki araya gir kethudalıg it

Gark oldı bahr-ı mihnete dil zevrakı meded
Ey hızr-ı pey-huceste yetiş dil-rübâlıg it

Cânâ Necatî çok seni dünyâ kadar sever
Dünyâ gibi gel imdi yeter bî-vefâlıg it [2]

Ömer daha ilk kelimeyi okurken kendinden geçmişti neredeyse. Rastgele okuduğu bu şiir dahi "Terk et" diyerek başlıyordu söze. Sanki asırlar evvelinden Hasan ile Necatî Bey sözleşmiş de aynı sırrı haykırıyorlardı Ömer'in zihnine. Bu nasıl bir işaretti. Ömer de mi terk etmeliydi ne varsa sahibi olduğu. "Terk et" diyordu şiirde Necatî Bey. "Neyin varsa maldan mülkten yana terk eyle Dost'a kulluk ve kölelik et ve

[2] Ey gönlüm bütün varını terk edip de dost yolunda dilencilik et ki, ancak böyle olursa dünyaya padişah olursun.
Ey mey satan İhtiyar! Başımda mahmurluk var. Gel, bir kadeh olsa da bâde sun da beni elimden tutup kaldırmış, büyüklüğünü göstermiş ol.
Akıl ki gönlümü aşktan ayırmayı diliyormuş. Kim ona gönlümle benim arama gir de kethüdalık et diyor ki?
Gönül sandalım mihnet ve bela denizine gark oldu. Yetiş ey ayağı uğurlu Hızır da gönlümü kurtar.
Ey yâr artık dünya gibi vefasızlığından vazgeç, yeter ki Necatî seni dünyalar kadar çok sever.

hatta gerekirse o yolda dilenci ol. Neyin varsa geç de taçsız, tahtsız olarak dünyaya sultanlık et" diyordu. Demek ki, dünya namına hiçbir şeyin olmazsa dünyanın asıl sultanı oluyordun.

"Ne de güzel söylemiş" dedi masadakilerden birisi. "Ama üstadım mey diyor, içki diyor şair. Bunlarla gerçekten içkiyi mi kastediyor?" diye ekledi.

"Eyvallah. Bu soruyu sormasaydın ben söyleyecektim azizim. İçki içmiyor şair, başım mahmur diyor da mahmurluğunun sebebini söylemiyor, bir ihtiyardan diliyor ki bir mey versin ona da başının mahmurluğuna deva olsun. İşe bakın ki mahmurluğu, yani ki sarhoşluğu içkiyle çözecek. Ne tuhaf! Onun dilediği mey bir başka meydir üstad. Ezelden sarhoş olur âşıklar, mey içmeden, harama girmeden sarhoşturlar. O halden anlayan bir pirden yardım istiyor" dedi Ömer soruyu soran adamın gözlerine bakarak. Ama adamı daha evvel görmemişti hiç. Belki de onun gelmediği şu birkaç gündür sohbeti dinlemeye geliyordu.

"Ben de bir beyit okuyabilir miyim üstad?" diye müsaade istedi Ömer'e soru soran adam. Gözlerinin içine öyle baktı ki Ömer'in, Ömer önce şaşırdı sonra kaçırdı bakışlarını adamdan.

"Hay hay azizim. Buyur. Memnun oluruz" dedi.

Mal ü menâli terk eyle gir yola da aslı bul
Gül, hayalle idrak olmaz hamuşânda faslı bul

Ömer birden yerinde titredi. Bu öylesine söylenmiş bir şiir olamazdı ki. Okuduklarını anlatıyor, düşüncelerini tasvir ediyordu sanki. *İlm-i Aşk*'tan söylüyordu sanki bu garip adam. Ne diyordu bu adam böyle? Bunları nasıl bilebilirdi? Adamın gözlerine attığı nazar oklarının manasını anlamıştı. Lakin nasıl olmuştu da böyle bir kelam edebilmişti? Hem terk eyle diyordu, hem gül diyor, hayalle anlatıyordu. Sırrı hamuşânda, yani ki ölülerde ara diyordu ona. Bu tesadüf

olamazdı ki. Ömer zaten tesadüfe inanmazdı.

Ne diyeceğini bilemedi Ömer. Gözleri, bedeni yanıyordu da elleri buz kesmişti. İçi titredi, kalbi kafesinden dışarı çıkarcasına çarpıyordu. Lisanında kelimeler acze boğuldu da bir şey diyemedi. Kimdi bu adam ya da kim olabilirdi ki?

"İsminiz üstad? İsminizi lütfetseniz" diyebildi zorlukla ve titrek bir sesle.

"İlyas" dedi adam. "Hızır ile seyre çıkan İlyas gibi..."

•••

Buna benzer şiirler okundu daha sonra da sohbette. Masadaki diğerleri Ömer ile İlyas arasındaki sohbeti dinlemiş, belki de hoşlarına gitmişti bu konuşma. Ama hiçbiri manasını kavrayamadı bu muhabbetin. İkisi, yani ki Ömer ve İlyas cisimsiz bir vasıtayla mekândan uçmuşlar da yalnızca ikisinin kavrayacağı bir diyardan bahsetmişlerdi. Bir Ömer anlamıştı İlyas'ın ne dediğini ve ne demek istediğini ve yalnızca İlyas biliyordu Ömer'in bu şiirden ne anlaması gerektiğini.

Bu vakitsiz ziyaretçi Ömer'e bir sır, bir mana vermek için mi gelmişti buralara? Yoksa o da mı lisanından dökülen mananın farkında değildi? Bilemezdi Ömer. Sohbet bitesiye kadar kaçamak gözlerle İlyas'ı süzdü.

Kırışık, uzun sakallı bu adam, yel esse uçacak gibi zayıf bedeni ve güneş altında sararmış gibi duran simasıyla sohbet boyunca Ömer'i izledi. Ya da Ömer öyle vehmediyordu. Bu adam sanki griye çalan saçlarına uysun diye üzerine toz rengi gri bir ceket giymişti. Hâli, daha çok evinden aceleyle çıkmış birine benziyordu, ama konuşurken o kadar kendinden emindi ki.

Hem ismi İlyas'tı, hem de kendisi esrarlı. Öyle olmasa nereden bilecekti bunları ve bu kelamı nasıl asırlar öncesinden buraya getirecekti? Hem "Hızır'ın yanındaki İlyas gibi..." de ne demekti?

●●●

Sohbet bitmiş, ama Ömer'in aklında tek kelime kalmıştı; terk. İnsanlar dağılıp gitmişti, ama o hâlâ oturduğu yere mıhlanmış gibi duruyor ve gözlerini bilinmez bir seyre daldırmış öylece bakıyordu. Anlaması ve idrak etmesi gerekeni, gözlerinin önüne bir derya gibi serileni anlamıştı işte. Terk edecekti ve kitabın sırrının peşine düşecekti. Bir kitap uğruna neler yapabilirdi hepsini görecekti. Ama ne vardı daha genç yaşlarında bulsaydı *İlm-i Aşk* onu.

O an karar verdi Ömer, *İlm-i Aşk* için diyarları gezecekti. Hasan'ın diyarına gidecek, hayali dünyalık gözüyle görecekti. Ama Kızanlık neresiydi? Nasıl gidilirdi oraya? Bulgaristan sınırlarında bir yer olduğunu Hasan söylemişti. Ama halen dahi adı Kızanlık mıdır emin olamadı. Hem terk etmeyi düşünmek bile ne zor bir işti.

Masadan heyecanla ve aceleyle kalktı. Koşar gibi hızlı adımlarla yürüdü odasına doğru. Kapıdan içeriye daha evvel hiç yapmadığı bir şekilde girdi; selam vermedi kitaplarına. Gideceği yer belliydi; kitaplığına yöneldi hemen. Sohbete gelmeden evvel gözüne ilişen kâğıdı bir kenara çekti. Parmaklarını kitapların üzerinde gezdiriyor ve birkaç kitap ismi tekrarlıyordu. Önce bir kitap aldı kitaplıktan, sonra bir tane ve bir tane daha... Kitaplığın yanında duran ufak taburesine (ki bu tabureyi eski bir masanın parçalarından kendisi yapmıştı) oturdu sonra.

Bu kitaplarda daha önce Bulgaristan'la ilgili bir şey okuduğunu biliyordu, ama Kızanlık diye bir yerden bahsetmişler miydi bilemiyordu. Aklına bir soru takıldı birden; neden daha kitabı okumaya başladığı ilk anda gelmemişti ki aklına Kızanlık'ı merak edip araştırmak? Eline aldığı ilk iki kitapta Bulgaristan'la ilgili çok şey vardı, ama o bugünün Bulgaristan'ını değil Osmanlı'nın Bulgaristan'ını, Müslüman Bulgaristan'ı arıyordu.

Nihayet üçüncü kitapta altını kırmızı kalemle çizdiği bir

isim çarptı gözüne; Stara Zagora. Altında kendisinin düştüğü ufak bir not; "Stara Zagora, Osmanlı'nın Eski Zağra, Zağra-i Atîka diye isimlendirdiği şehir." Sonra bir sayfa çevirdi kitaptan ve altı çizili başka bir cümle; "Kızanlık, Eski Zağra'da gülleri ve gülyağı ile meşhur beldedir." Öyle sevinmişti ki Ömer, gözlerini alabildiğine açmış tebessüm ederek elindeki kitaba bakıyordu hala. Aradığını bulmuştu işte. Demek ki, Kızanlık şimdi Bulgarların Stara Zagora dedikleri yerdi ve kim bilir ne zaman okuduğu bir kitapta bu belde dikkatini çekmiş de altını (hem de kırmızı bir kalemle) çizmişti. "Daha önce okuduğum bu yeri nasıl olmuş da unutmuşum?" diye hayıflandı Ömer kendi kendine. Ama aradığını bulmuştu ya, Kızanlık'a gitmek için bir adım atmış gibi heyecanlandı.

Aklına hemen Evliya Çelebi geldi. "Mademki Kızanlık Hasan'ın bahsettiği gibi hayale benzer bir beldedir, Evliya Çelebi o diyarda da seyre çıkmış ve anlatmıştır gördüklerini" dedi kendi kendine.

Aldığı kitapları teker teker ve özenle yerlerine koydu. Sonra Evliya Çelebi'nin adımlarıyla satıra düşürdüğü kitabı, *Seyahatnâme*'yi aldı en üst raftan. Kızanlık diye bir yeri bulamazdı belki, ama Eski Zağra ya da Zağra-i Atîka diye bir yerden bahsetmiş olmalıydı Evliya ya da en azından Ömer öyle ümit ediyordu.

•••

Evliya tabii ki gitmişti bu diyara ve gördüklerini, işittiklerini tek tek satıra düşürmüştü işte: "Eski Zağra" diyordu Evliya Çelebi "766 senesinde Yıldırım Bayezid Han'ın vakt-i saltanatında feth olunmuştur. Kuzey tarafı dağlara yaslıdır ve bağlıktır. Halkı temiz yüzlü, hoş sohbetli ve misafirperverdir. Evlerinin ekserisi kıble tarafına bakar. Her bir hanede bir çeşme akar. İklimi mutedildir. (...)"

Artık karar vermişti Ömer Hasan'ın memleketine gidecek ve gözleriyle görecekti kitapta Hasan'ın anlattığı, toprağına

aşk kattığı, güllerini aşka sattığı mekânı kendi kelimeleriyle söze dizecekti. Ama Hasan terk etmişti o diyarı. Kim bilir şimdi nerelerdeydi?

Masasına doğru yöneldi Ömer. Yeleğinin cebinden anahtarını çıkardı. *İlm-i Aşk*'ın da bir kalbi olduğuna ve hatta nefes aldığına ve aşk koktuğuna inanarak aldı kitabı çekmeceden. Aşkın kokusu yoksa eğer bu kitap neden hâlâ kül kokuyordu?

Bu kez odasında okumayacaktı kitabını. Nedensiz bir şekilde içine dışarı çıkmak, semayı seyrederek kelimelere boğulmak, güneşin gözlerine vuruşuyla Hasan olmak istedi. "Aşk mekâna sığmıyor, onun mekânı fezadır ancak" dedi kendi kendine. Sanki bir işiten olacak gibi. Harfler aşka yetmiyordu işte.

Semaya okumalıydı kitabı, harfleri unutmalı, harfsiz, lisansız okumalıydı. Ama bunu kimsenin olmadığı bir yerde yapmalı ve gökyüzüne bu sırrı fısıldamalıydı. Aklına ilk gelen yer teras oldu. Mavi İstanbul Oteli'nin semanın mavi gözlerine değen bir terası vardı. Orada okuyacaktı kitabını. Üzerine bir ceket aldı ve odasından çıktı. Kapıyı kapatırken Evliya Çelebi'ye bir teşekkür etmezsem olmaz diye düşündü içinden. Tekrar girdi odasına. *Seyahatnâme*'nin arasına bir gül yaprağı koydu, Evliya'ya bir hediye olarak.

Sonra hızlı adımlarla merdivenlere doğru ilerledi. Basamakları yaşından umulmayacak bir hızla sanki ezercesine çıkıyordu. Terasta müşterilerin ve çalışanların girmesine müsaade etmediği bir oda vardı. Oda denmezdi aslında burasına. Orası sadece ona aitti. Semayı, güneşi, bulutları özlediği vakit, gece ya da gündüz olsun fark etmez buraya çıkıyordu Ömer. İçeride saklanacak bir şey yoktu, ama o sadece kendinin olan bir gökyüzü istiyordu ve bu ufak bölmenin baktığı gökyüzü sadece kendisinindi. Burada ikinci bir kişi için hiçbir şey yoktu. Sallanan bir sandalyesi vardı Ömer'in. Bir sehpa ve kim bilir ne zamandan beri içmeyi hatırına dahi getir-

mediği nargile ve ardındaki lambriye asılı "elif" yazılı bir levha...

Sallanan sandalyesine oturdu ve semaya kaldırdı başını, sonra derin bir nefes çekti içine sanki bir daha çekemeyecek gibi ve kendi kendine "İstanbul" dedi "İstanbul, terin dahi aşk kokuyor."

Ve kitabın nefesini dinlemeye koyuldu yeniden.

●●●

Beşinci Sene,
Beşinci Kelam:
Hayal
(1423)

Bu ölümün dahi olmadığı bir diyardır ki, hayale ölüm yakışmaz.

AŞK BİR gonca-i ilahî. Gözbebeklerimde açıyor. Karanlık denilen bir renge bürünüyor âlem ve dahi o gonca arz-ı endam ediyor karşımda. Kim demiş zıllî bir gecede kara ben müşahede edilmez? Hayali olmayanlardır ki, geceleri gözleri görmez de kör olurlar ve dahi o gafiller ki kör ölürler.

Ne ben anlıyorum bu aşk denilen efsunun sırrını ne de goncalar bir tek kere olsun bana anlatıyorlar. Nagah bir yağmura tutuluyorum ismini dahi bilmediğim diyarlarda. Diyar yabancı, sema yabancı, yağmur yabancı ve ben, ben dahi kendime yabancıyım. Ne diyecek kelam düşüyor dudaklarıma ne gidecek takatim var. Geri dönmek düşüyor mefluç zihnime, yapamıyorum. Ne olur bir damla olsun aşk koksa yağmurlar bu ellerde de?

Her anım hayal şimdi. Hayallerde aşkın diyarına uçuyorum. Sözlerim lisan-ı hayal... An geliyor kendimden dahi korkuyorum. Damarlarımda bir şeyler geziniyor, biliyorum. Aşk damarlarda dahi gezinenmiş meğer. Aşk ki bedeni çok-

tan hiç etmiş, yok etmiş. Ya ben neyi arıyorum bu bilinmez mekânlarda? Bana mekân lazım değil, bana her zerresiyle aşk lazım. Lakin nerede bulunur, ah bir bilebilsem.

Kızanlık'ı terk eylemek dil-i derunuma öyle bir dert nakşetti ki, yürüdükçe toprağa düşüresim geldi gönlümü. Her adımda geri dönmemek için dualar dizdim dudaklarımın arasına. Sağ ayağım ile attığım her adımda "Bilmiyorum" diye zikirler çektim, her sol ayağımla attığım adımda sualler düştü ayak izlerime:

"Neyi?"

Ama nasıl tahammül edebilirdim ki ben, Gülhayal'in mezarı oradaydı. Aşkı orada bulmuştum, lakin Gülhayal ölünce o da terk etmişti Kızanlık'ı. Aşk da gitmişti hâsılı o diyardan. Ben dahi hayallerde aşkı yaşattım da aslını bulana kadar avuttum kendimi.

Gülhayal mezarda değildi, öyle inanıyor, öyle biliyordum ben. Yani ki Gülhayal her nereye irtihal ettiyse aşk da onun kirpiklerine asılmış ve onunla beraber gitmişti. Ya da Gülhayal bu suret âlemini terk etmiş de âlem-i aşka gitmişti. Ya Gülhayal aşkın bir suretiydi ya da "Aşk" beni imtihan etmişti.

Bu gönlümdeki yangını "aşk" diye tesmiye edişimden, yani ki yangınıma aşk deyişimden sonra öğrendiğim beşinci kelamdır. Hayal, diyarların en güzeli... Âşıklar memleketi; belde-i uşşak...

Sevdiği bu diyarı terk eyleyen âşık, maşukunu bu hayal diyarında yaşatır. Sözüm o ki, maşuklar âşıkın gönlüne gömülmüştür de ölmezler hiç. Âşık-ı sadık ölse dahi ölmezler.

Yâr ölmemiştir hiç. Maşuklar diyar-ı aşka göçerler ancak. Hayal, ölümün kaybolduğu bir mekândır ve dahi bu suret âleminde diyar-ı aşk ancak hayalle idrak olunur. Aşk ki, hayalhanede yaşar ve dahi hayalle yaşar âşık. Gözle görülmezse şayet hayallerde müşahede edilir. Yani ki aşk gözün görmediğidir. Gerçeğin girmediği, giremediğidir, gönlü büryan

olanlardan gayrısının çözemediğidir. Aşk ki, ölümün dahi öldüremediğidir.

Resmi çok evvelden çizilmiştir âşık gözüne maşukun. Gözden damlalar aktıkça berraklaşır suret-i aşk. Kokusu bir ıtr-ı hayal... Genizlerde ta evvelden vardır da haberdar olmak, rayihaya boğulmak zor zanaat. Bir kenz-i mahfi, bir sırr-ı muhayyel, bir suret-i mutalsam...

Aşk, sırrın tılsımlı sureti, aşk, bir gizli hazine ve dahi aşk hayalle görülen bir sır... Yâri olmayanın sevdiği hayaldedir. Gül hayaldir, Leyla hayal, Züleyha hayaldir, Azra hayal... Bu âlem-i faninin çocukları aşkı ancak hayalle anlarlar. Hayal olmazsa aşk girmez bu âleme. Ve hayal ölüm ile bitmez, nihayetinde ölüm yoktur onun. Ve bu hayalistan ki, beden gözü onun diyarında çakıl taşı olur ancak.

Gözler ne bilir ki zaten? Ne görür ki onlar? Âşıklara kör olmak gerektir ve âşık olacaklar kör doğarlar zaten. Kör doğmayanların hayalhaneleri harap, düşleri turab olmuştur. Ne vakit ki, aşka girmişsen yahut aramaya düşmüşsen aşkı gözlerini kör et, ne varsa sil gözbebeklerinden ki, aşkın suretini görmeyesin. Çok evvelden gözüne nakşedilmiş yârin kalsın illa ki gözlerinde. Suret ki, senin gözlerinde tecessüm eylesin. Gözlerin halketsin sureti, suret aşkını mahvetmesin.

Gülhayal doğduğumda gözlerime nakşedilmişti yoksa bu denli O'na benzemeye gücü yeter miydi? Hayale göm yârini ki, hayal aşkın en kaybolmaz diyarıdır bu âlem-i fanide. Ve hayal beden gözüyle seyredilmez, beden gözü kör olan hayal görür, lakin gönül gözü kör olanın hayali de ölüdür ve aşk onun hanesinde ölü doğmuştur. Hayalleri ölü olanın alacağı ne vardır ki nimet-i aşktan?

Hayal olmadan bu dünyanın zifiri karanlığında ne görelim biz? Hayaller aşkın yaşadığı tek diyar... Hayal ki aşkın cennetidir. En latif hayaller âşıkların hayalleridir.

●●●

Hayalle çizmiştim artık Gülhayal'i gözlerime. Evvelden, çok evvelden gözlerimde suretinin olduğunu anlamıştım. Bedeni yaratan, gözü yaratan, gönlü yaratan ki, gözlerime onun resmini nakşetmişti. O âşık olmasaydı, gözlerime aşkı nakşeder miydi hiç?

Mademki Gülhayal bu âlemde yoktu, beden gözüyle görülemiyordu madem, o vakit onun gül veçhini görecek bir diyar halk etmeliydim. Bir başka gözle görmeliydim ki, o orada olmalıydı. Ve dahi ben de öyle yaptım. Bir diyar-ı Gülhayal halk ettim tahayyülümle ve beden gözümü kapadıkça onu o diyarda seyrettim. Güller goncalarının boynunu yere düşürmemiş, sema ah edip inlememiş ve Gülhayal işte orada seğirtiyor da toprağa girmemiş.

Bu hal üzere kaç belde geçtim, kaç geceyi gündüz, kaç gündüzü gece ettim, kaç mevsim değiştirdim bilmiyorum. Geceleri bulduğum bir ağaç koynunda uyudum, gündüzleri adım üstünde yürüdüm, yürüdüm. Gülhayal'in ölümünü unutabilmek için çıkmıştım oysa ben yola, ama dünya namına ne varsa gözlerime değen her birinde ben Gülhayal'i gördüm. Yani ki aşkı gördüm. Ve bildim ki, mazi namıma ne varsa bildiğim, silmezsem zihnimden bu yolda yürüyemezdim.

Evvelce aşktan kaçtığımı sanmıştım. Bütün varımı terk edersem aşk da gider sanmıştım. Oysa aşk bir nefha, bir nefes imiş insanoğlunun ciğerlerinde... O vakit anladım ki, aşktan kaçılmaz ve hatta aşkın el sürmediği, kokusunu değdirmediği bir diyar arasan dahi bulunmaz.

Böyle bîmecal halde bir köy gördüm gece vakti. Sema ki karadan daha kara bir hırka geçirmiş boyuna, başını kaldırıp bir baksan esved libası arzı öpüyor da karanlık toprağa değiyordu. Ben ki açamamıştım o vakitler gözlerimi de, gecenin o kara libasını göremiyordum. Beden gözüm bakıyordu, lakin gönül gözüme ziyayı kaplayan örtüler setretmiştim.

Bu gece vakti köye girsem insanlar benim niyetimi kem

zanneder diye düşündüm. Gündüz vakti köye bir yabancı, belki de bir meczup olarak girmek gece vakti bir hırsız gibi girmekten iyiydi. Yollarda aç susuz yürümüştüm, aklıma dahi düşmemişti bedenin açlığı oysa benim gönlüm susuzdu, yanıyordu. Sabaha kadar bir ağaç altında beklesem ne olacaktı ki sanki.

Üzerimde tozdan rengini kaybetmiş bir hırka, ayağımda çarıklar çoktandır taşlardan mecruh, dilimde terke dahi düşmeyen yalnızca bir kelam...

Köyü uzaktan gören bir ağacın altında seyre daldım yıldızları. Sırtımı ağacın koynuna yasladım, çöktüm olduğum yere. Sonra seneleri düşündüm, yılları, asırları... "Belki asırlar sonrasından da beni tahayyül edecek biri olur" dedim içimden. Nasıl ki Kays'ı unutmadıysa insanlar, nasıl ki Ferhad'ı unutmadıysa... Sonra sustum. Ben konuştukça Gülhayal de konuşuyordu ve ben susunca o da konuşamıyordu. Gülhayal gönlümde yaşıyordu.

Bakışlarımı kara bir geceye astım, sustum ve kapadım gözlerimi. Diyar-ı hayal, göz kapaklarında asılıymış insanın ve gözleri kapatmadan hayaller görünmüyor.

Ve uyku âlemi olan bu âlemde, uyku içinde bir uykuya daldım.

•••

Bir gürültüyle uyandım uykumdan. Gözlerimi ilkin açamadım, belki de açmak istemedim, zira rüyamda Gülhayal'i görmüştüm. Daha evvelden hiç görmediğim hiç duymadığım bir yerde, ismini bilmediğim çiçeklerin olduğu bir bostanda, zamansız bir zamanda öylece oturmuş da gül entarisi üstüne renksiz iple, hiç görmediğim desenler işliyor.

İlkin yaklaşmak istiyorum ona, lakin ben adım attıkça daha da uzaklaşıyor Gülhayal. Ama ben ona doğru yürümek istiyorum, adımları ondan tarafa atmak, onun olduğu diyara girmek istiyorum. Neden sonra kendime çeviriyorum bakış-

larımı. Bir elimde ismini yazdığı ufak kırtas, üzerinde kızıl renkle "âh" yazıyor. Diğer elime bakıyorum başparmağıma saplı bir diken, bulutlar üstüne kan damlıyor.

"Neredesin Gülhayal? Bu diyar neresidir?" diyecek oluyorum dudaklarım arasından tek kelam çıkıyor; "Bilmiyorum." Günler belki de aylardır ettiğim bu zikirden başka tek bir söz gelmiyor hatırıma.

Sonra bakışlarını kaldırıyor Gülhayal. Bana mı bakıyor? Baksa yanar rüyalarım, baksa lisanımda sözler yanar, bana baksa rüyada ölür bedenim benim. Lakin bana bakmıyor Gülhayal belki de görmüyor beni. Ardımda bir yere bakıyor. Ben dahi bakışlarımı ardıma çeviriyorum da bir ağaca sırtını yaslamış uyur halde kendimi görüyorum.

Gülhayal her neredeyse oradan beni seyrediyor.

İşte böyle bir rüyadan bir gürültüyle uyandım. Gözlerimi açmamak için gayret ettim bir müddet, sonra başıma inen bir nesnenin şiddetiyle açtım gözümü, lakin başım değil de sağ elimin başparmağı acıyordu ve dudağımdan tek bir ses düştü "ah" dedim. Karşımda pos bıyıklı bir adamın kara yüzü ve yığıldım olduğum yere.

Lakin Gülhayal hâlâ bana bakıyordu.

•••

Gözlerimi açtığımda başımda bir acı hissettim. Gayr-i ihtiyari elimi başıma götürecek oldum da kaldıramadım ellerimi. İlkin mecalim yok sandım, lakin sonra ellerimin kalınca bir sicimle bağlı olduğunu anladım. Oysa ben kendimi halen dahi rüyada sanıyordum. Halen dahi Gülhayal'in olduğu bir mekânda sanıyordum gözlerimi.

Başımı kaldırıp etrafa baktım önce. Bir oda içinde ellerim ardımdan bağlı bir sedirde oturuyordum. Ayağa kalkacak oldum kalkamadım. Ayaklarım da bağlanmıştı. Önce anlamaya çalıştım neler olduğunu, başıma ne haller geldiğini anlamaya çalıştım. Lakin hiçbir anlam veremedim olanlara. Ne

vakit buraya getirilmiş ne vakit ayılmıştım? Beni hangi insan ne için bu hale getirebilirdi ki? Kime ne zararım olmuştu ya da kime ne menfaati olacaktı benim gibi güçten takatten düşmüş, aklı aşka kurban etmiş, ömrü gönle hibe vermiş birinin burada olması?

İçinde olduğum odayı süzdüm sonra yarı kapalı bakışlarla. Sekiz-on adım uzunluğunda beş-altı adım genişliğinde bir odaydı burası. Üzerinde oturduğum sedirden başka bir de mangal vardı odanın içinde. Karşıda, tam odanın orta yerinde ufakça bir sofra duruyordu. Sofranın hemen sağ yanındaki duvarda bir kandil asılıydı. Kandilin yanında büyükçe bir ahşap dolap ve üzerinde bir raf...

Buraya nasıl getirildiğimi hatırlayamıyordum ki, günahımın da ne olduğunu anlayayım. Başımdaki sızı gittikçe şiddetleniyordu. Ne edeceklerdi bana diye düşünmüyordum bile. Bu işte de bir hayır olmalı diye bir kelam düştü dudaklarımın arasına sustum. Elbet öğrenecektim buraya neden getirildiğimi. Lakin bana bu denli öfkesi olabilecek adam da kimdi?

Az sonra içeriye bir adam girdi ve ardından bir başkası ve sonra bir başkası daha... En önde giren adamı tanımıştım. Başımda o elemi hissedip de gözlerimi hiç açmak istemediğim o rüyadan ayılır ayılmaz gözlerime siması çarpan kara yüzlü, pos bıyıklı o adamdı. Üzerinde safran rengi bir gömlek, onun üzerinde kara bir cepken ve kara bir şalvar vardı. Öyle hiddetle geliyor ve bana bakıyordu ki, çatılmış kaşlarının altında gözlerinden alevler fışkırıyordu sanki. Ardındaki iki adam da aynı gözlerle süzdüler önce beni. Sonra iyice yanıma yanaştılar da daha bir dikkatli nazar kıldılar gözlerime. Önlerinden gelen ve görüntüsü rüyaları kaçıran o adam hiddetli bir sesle elini başımın üzerine koyarak gözlerimin içine bakarak konuştu sonra:

"Bre densiz, arsız, edepsiz seni enseleyemeyeceğimizi mi zannederdin? Nihayet düştün işte elimize."

"Ama ben..." dedim ki, konuşmama müsaade etmedi ardındaki daha yaşlı adam ve atıldı söze:

"Nafile kelam etme, dua et şimdi itikadın varsa" dedi ve bir sille aşketti suratıma.

Sonra eliyle başımı yukarı doğru kaldırıp gözlerimin içine baktı; "Demek harama el uzatıp, ahalinin mallarına, mülklerine kastedersin ha! Hırsız herif!" dedi.

Ne diyeceğimi bilemedim. Alnımdan aşağı kızıl kanlar akıyor, yanağım yediğim sillenin acısıyla yanıyordu. Muhtemel ki beni bir arsız, pirsiz; bir nursuz, hırsız zannediyorlardı. Sual dahi etmeden derdest bir halde öfkelerini alıyorlardı.

"Şimdi konuş Allah'tan korkmaz herif, kimsin, ismin nedir?" dediler de diyecek kelam bulamadım. Lisanımda kaç zamandır ettiğim tek kelam, ne varsa nisyan zincirleriyle perdeli. Bu kez iki yanımdan tuttu iri olan pos bıyıklı adam. Öyle sıktı ki elleriyle aç bîilaç gezmekten kemiklerimle bir olan omzumu, parmakları kemiklerime geçti sandım. Omuzlarımdan sıkıca tutarak sual etti bu kez "Konuş dedik sana, ismin nedir?"

Başımı kaldırdım yavaşça. Her birinin gözlerine masumiyet beyan edercesine baktım. Ama onlar beni görmüyorlardı ki. Bana nazar kılıyorlar, lakin bir hırsızı görüyorlardı. Onlara neyi anlatacaktım şimdi? Gülhayal'i anlatamazdım. İsmini dile düşüremezdim ki, hele bu âdem bozması adamların diline... Onlara aşk desem ne anlayacaklardı bundan?

"Demek konuşmayacaksın ha!" dedi sonra omuzlarımdan tutan adam daha bir sıkarak. Sonra bir kez daha aynı suali işittim; "İsmin nedir?"

Bütün gücümü toplayıp kelimelere can vermek istedim. Ne kadar kelam varsa bildiğim söylemek halimi anlatmak istedim, lakin ismimi her düşündüğümde tek kelam geliyordu hatırıma. Bana ismimi soran adama çevirdim bakışlarımı ve bir tek kelime düştü dudaklarım arasından; "Bilmiyorum."

Ben aşka esir düşmüştüm zaten daha bu âleme gelmeden evvel. Burada, bu hanede, bu diyarda esir olsam ne olacaktı. İsmimden sual ediyorlardı. Oysa ben canımı, malımı ve dahi adımı Gülhayal'in gül kokulu mezarına gömmüştüm. Ben ki, artık ismimi dahi bilmiyordum.

•••

İstanbul
Mayıs 2010

GÖZLÜĞÜNE DÜŞEN birkaç damla ile kaldırdı Ömer başını kitaptan. Gökyüzü ansızın yağmurlarını düşürmeye başlamıştı İstanbul'a. İnci gibi yağıyordu. Ve yağmurlar bu şehrin gerdanını süslüyor, inciden bir gerdanlık oluyorlardı İstanbul'un boynunda. Ömer kitabın ıslanacağını düşünmese bu yağmurun altında ıslanmak için olduğu yerde saatlerce otururdu. Hayalleri yağmurlarla yıkamak... Ah ne de güzel olurdu! İstanbul'un gözyaşları insanı sırılsıklam etse ne elem! İstanbul ile beraber ıslanmak... Ne hoş! Ama bu lacivert gözlü güzele, bu mücevher misali kitaba kıyamadı. Gözlerinden sürmeler akardı yoksa ıslanınca, yani ki mürekkebi sayfaları kana boyardı.

Kitabı ceketinin içine sakladı hemen. Kendisini düşünmüyor, belki de düşünemiyordu da kitabı saklıyordu ıslanmasın diye. Oysa aniden bastıran yağmur çoktan onun yaşlı bedenini sırılsıklam etmişti bile. Başını semaya kaldırdı yüzüne damlalar vursun diye. Yağmur İstanbul'un gözlerinde ağlıyordu. Ve İstanbul'un gözyaşları Ömer'in ihtiyar simasına değiyor da İstanbul yanaklarından öpüyordu Ömer'i.

●●●

Aceleyle içeri girdi sonra. Terasın kapısını kapatır kapatmaz önce kitabı yokladı. Çıkarmadı ceketini siper edip de sakla-

dığı yerden. "İnşallah ıslanmamıştır" diye geçirdi içinden. Sonra teras kapısının yanındaki ufak pencereden tekrar dışarı baktı. İstanbul inciden gerdanını koparmış, taneleri toprağa düşüyordu. Ne de hırçın görünüyordu böyle. Kime kızmış, neye öfkelenmişti İstanbul? Yahut onu ne bu kadar fazla üzmüştü? Şehirler ağlamaz mı diyordu insanlar? Lakin İstanbul ağlar.

İstanbul hırçın olduğu zaman bile güzeldi.

Odasına gelir gelmez kitabı itinayla çıkardı ceketinin içinden. Aceleyle dolabından bir havlu aldı. Önce kitabın güzel yüzünü sildi havlu ile. Üzerindeki damlaları teker teker temizledi. Sonra kendisini gördü aynada. Tamamen ıslanmıştı. Önce başını kuruladı havluyla, sonra üzerine kuru bir şeyler giyinmek için odanın kenarına sonradan ilave ettirdiği ahşap duvarlı küçük odaya girdi. Kitaplarının olduğu yerde üzerini değiştirmezdi hiç. Onların karşısına edeple çıkması gerektiğine inanıyordu. Onlara edeple dokunmazsa konuşmazlardı onunla.

Üzerini değiştirdikten sonra tekrar kontrol etti *İlm-i Aşk*'ı. Belki ıslanmış sayfaları vardır diye tekrar tekrar gözden geçirdi sayfaları. Her sayfada başka bir sır vardı sanki. Sayfalar arasında bir misk, bir ıtır vardı ve yağmur değince kokusunu daha da çok yaymıştı sanki. Ama o kitaba değen damla ateşe değen su gibi buhar oluyor da uçuyordu. Ufacık bir katre dahi bu yangından kaçıyordu. Ama Ömer o ateşe girmek ve yanmak istiyordu belki.

Yanmazsa nasıl sönecekti ki?

●●●

Sonraki iki gün yataktan kalkamadı Ömer. Hasta düşmüştü. O gün terasta yağan yağmur onun yaşlı bedenini hasta etmeye yetmişti. Artık genç bir oğlan değildi Ömer, dikkat etmesi gerekiyordu. Yalnızca o dikkat etmeliydi kendine; yanında ona dikkat edecek, yaptıklarını düşünecek, belki de kontrol

edecek kimsesi yoktu ki. Belki de bu kitaba bu yüzden bu kadar yakın hissediyordu kendini; işte Hasan'ın da kimsesi yoktu. Ve bir şiiri mırıldandı durdu hasta yattığı iki gün boyunca:

Kimsesiz hiç kimse yok var herkesin bir kimsesi
Kimsesiz kaldım yetiş ey kimsesizler kimsesi[3]

Ve Hasan ile Ömer iki sırdaş olmuşlardı. Belki de Hasan'ın ismini bilen tek kişi oydu. Böyle düşünmek Ömer'i mutlu ediyordu, ama ya Hasan? Acı çekiyordu o, sevdiğini toprağa gömmüş ve kendisi ölmüştü sanki. Gönlü elemle yanıyor ve o yangını söndürecek bir pınar arıyordu diyar diyar dolaşarak. Aşk, yangını söndürür müydü oysa? Aşk ki, ateş demek değil miydi zaten? Ateşler içinde kavrulana kadar yanmak değil miydi aşk? Ab-ı hayatla yıkasan dahi aşkın bir parça ateşini söndürmeye yeter miydi? Ab-ı hayat da yanmaz mıydı aşkın ateşiyle?

Ah hasta olmasaydı Ömer. Hasan'ın diyarına gitmeyi ne de çok istiyordu oysa. Hasta olmasa, belki de çoktan yola çıkmış olacaktı. Ama takati yoktu işte. Hasta olmak acı vermiyordu ona da sanki Hasan'ı o diyarda bir başına bırakmış hissediyordu, asıl acı veren bu oluyordu.

Aşk onu da derdi ile belalara savuruyor gönlüne tarifi imkânsız bir acı salıyordu. "Ama âşıklar bu dertten kurtulmak istemezlerdi" dedi kendi kendine yatağında yatarken. Başında bir sızı hissetti sonra, gözleri yanıyor ve göz kapakları ağır geliyordu.

"Dert yoksa aşk da yok" diyecekti onlar elbette. Aşk bir tek gül goncası için binlerce dikene katlanmak değil miydi? Ya o gül bu diyarı terk ederse ne olacak? Âşık hangi beldeyi mekân tutacak ki, orada aşk yaşıyor olsun?

[3] Ruşenî.

Aşk bir zehir zerk eder ki kanına, bu yola girenlerin öldürmez de akıldan eder. Akıl yoksa ne ile yol bulacak âşık bu sapa dağda, taşta? Ne edecek, kime danışacak da aşkın yolunda yürüyecek? Aşk yolda olmaktır belki de. Yolu bulamasan da yollarda olmaktır. Aramaktır aşk..." dedi ve gözlerini kapadı Ömer.

Sonra sessizce bir şiir daha döküldü dudaklarından, ama gözlerini hiç açmadı:

Cümle lezzetten leziz iksirsin ey zehr-i aşk
Zevki derdinden alan her ruh dermandan geçer [4]

Aşk ki, dermanı değil derdi aramakmış meğer. Bulamasan dahi aramanın adı aşkmış.

•••

Günlerdir zihninin yorgunluğundan belki ve hastalığın sebep olduğu halsizlikten uyuya kalmıştı Ömer. Oysa bir an olsun *İlm-i Aşk*'tan ayrılmak istememişti hiç. Aynen Hasan'ın söylediği gibi işte şimdi o da uyuduğundan utanmıştı. Asırlar evvelinden kendisini sırdaş diye seçen bir dosta ihanet etmiş gibi hissetmişti kendini. Ama rüyalarında dahi Hasan'ı ve *İlm-i Aşk*'ı düşünmeden edememişti.

Elinde mavi ciltli *İlm-i Aşk*'ı ile ağlayan Hasan'ı görmüştü rüyasında. Aynen anlattığı gibi bir ağacın gölgesinde oturmuş elinde tuttuğu lacivert deftere gönül lisanını yazıyordu. Muhtemelen daha adına *İlm-i Aşk* dememişti. Acaba hangi senesindeydi bu ilmin ve hangi kelamı düşürüyordu satırlara? Kaç sene olmuştu Gülhayal'i görmeyeli? Ömer onun lisanınca konuşabilse kendini tanıtıp "sırdaşın, haldaşın benim Hasan" diyecekti. Ama rüyaların kendine has bir lisanı vardı ve Ömer bu dünyada onca yıl yaşamış ve onlarca rüya gör-

[4] Yahya Kemal Beyatlı.

müş olsa da rüyaların lisanını bilmiyordu henüz. Hasan bu lisanla yazıyor ve hatta rüya görmeyenlerle konuşmuyordu. Sahi ne demek istemişti Hasan "Ben rüya görmeyenlerle konuşmam" diyerek? Belki de "Onlar bu lisanı bilmiyor nasıl edeyim de konuşayım ki? Konuşsam da anlamayacaklar zaten beni" demek istiyordu.

İşte böyle bir rüyadan uyandı Ömer gözleri kanlı ve bitkin bir halde. Başının ağrısı hâlâ geçmemişti. Zorla da olsa doğruldu yatağından. Yatağının hemen yanında duran terliklerini geçirdi ayağına ve *İlm-i Aşk*'ı bir kez daha aşkla aldı eline. Rüyayı kendisine bir işaret olarak kabul etti ve Hasan'ın ona yalvarırcasına "Haydi oku ey sırdaşım. Allah aşkına oku" dediğine yordu düşünü.

Ve Ömer Hasan'ı dinlemeye devam etti. Hasan hâlâ *İlm-i Aşk*'ı yazıyordu oturduğu ağacın altında. Rüyası gerçek olsaydı keşke. Neden sonra aklına geldi Ömer'in rüya olsa da Hasan'ın sağ elinin başparmağında o çok küçükken saplanan dikenin açtığı yara hâlâ kanıyor muydu? Hatırlayamadı...

Sustu Ömer. Çünkü Hasan hâlâ konuşuyordu.

•••

Altıncı Sene,
Altıncı Kelam:
Sır
(1424)

Aşk bahsinde gönül kelamını sırlamak,
yâr ismini sükût ile arlamak gerektir âşığa.
Ve aşk, manasını yalnız âşıkların bildiği bir sır,
bir tuhfe-i ilahîdir ancak.

AŞK BENİ bu diyarlara sürükledi de yalnız ve tenha bıraktı. Lakin her daim sustum ben. Bildim ki, aşk çok evvelden bana ve benim gibilere verilmiş bir sırdı ve bu sırla imtihan olurdu âşıklar. Hayat denilen bu âlem bir uyku âlemiydi öğrendim ve suretler bir rüyanın gözlerime astığı birkaç resim... Suretleri geçmek için terk ettim neyim var ne neyim yoksa. Yani ki sahip olduklarımdan ziyade sahip olabileceklerimden vazgeçtim ben. Sonra hayalhanemde hayallerle terennüm ettim aşk bahsinin kelamını. Lakin bu sırrı ağyara hiç bildirmedim. Söylesem, bu sırrı ayan etsem gönlümün gözleri kör olurdu. Ve ben dahi sustum. Aşk, sırlandığı gönlümden firar etmesin diye sustum.

Bu aşk yolunda öğrendiğim efsunlu bir kelimedir; sır. Doğduğu vakit âdemoğlunun kulağına okunan ezan gibi daha doğmadan kulağına fısıldanmış bir çift kelamdır. İşitenler

bu sırra mübtela olurlar da duydukları her bir ses o sese benzer. Ah ki, o sesi işitmeyenler bu dünyayı baki zanneylerler. Uykuyu bilmez gafiller, düşleri bilmezler, hayali bilmezler, sırrı bilmezler...

Aşk bir sırr-ı ilahîdir. Konuşursan bu sır bahsinde seni anlamaz insanlar. Meczup derler, mecnun derler, deli derler de dâra çekerler. Bu sırdan anlamayanlara anlatacak ne vardır ki bu fani lisanla. Bu lisan, bu kelam, bu harfler bu sırrı anlatmaya muktedir değiller ki söze düşürsün âşıklar bu sırrı. Lakin bu sır ile konuşanlar olmuş da kimi şehid edilmiştir aşk uğrunda, kimi zindanlara atılmış, kimi topraklara bulanmıştır.

Bu sır ilimle anlaşılmıyor, ilimle bilinmiyor, ilimle idrak olunmyor. Unutmak gerekiyor bu sırrı anlayabilmek için, neyin varsa, ne biliyorsan unutmak gerekiyor en başta. Aklın girmediği bir yer... Öğrenmeye çalışınca bilinmiyor, lakin anlamaya gayret etmezsen de âşık olunmuyor. Aşk bir sır ve bu sırrı bilmek için bildiğin bütün sırları unutmak gerekiyor. Aşk, aklın girmediği bir sır, gizli, ama nerede bulunacak? Bu âlem onun vatanı değil. Aşk çok uzaklarda beni bekliyor.

Bu sırrı çözmek için can gerekmez. Bu âlemde bu sırrı arayanlar suretlerde boğarlar gönül kuşlarını. Lakin suret Aşk'a benzeyen bir tecessüm... Sır ki, daha can yokken gizlenmiştir âşık gönlüme. Can-ı bigâne ne anlayacaktı ki bu tılsımlı sözlerden. Meğerki bu sır cananın gönlüne sırlanmış. Ezelden bir selam ile düşmüş damarlara. Beden yokken saklanmış sadırlara.

Sırr-ı süveyda... Kalbin orta yerinde bir kara noktadır der eskiler. Süveyda ki, zati lügatlerde kara diye yazılır. Kalbin tam orta yerindedir, gönlün merkezinde bir kara nokta. Sevda dahi bu noktadan zuhur eder, boy verir. Gönülde sevdanın mekânı burasıdır. Sırr-ı aşk ki, işte bir vakitler buraya gömülmüştür, süveydada gizli. Amma gönülden bilmeyene ne çare ki anlatacaksın aşk bahsini? Gönlü görmeyen sırrı

nasıl olacak da anlayacak? Sırrı bilmeyen nasıl olacak da âşık olacak?

Bu sırr-ı ilahî Gülhayal suretinde gözlerime tebessüm etti. Sonra onu bu diyardan aldı da Aşk, âlemde ne varsa her birinde tecessüm etti.

●●●

O ağacın altında başımda bir sızı ile ayılıp da bir hanede derdest suale çekilişim üzerinden bir sene geçmişti. Bir sene; bu beldede kim olduğunu tam manasıyla bilmediğim insanlarla tükettiğim ve kim olduğum sualine cevap veremediğim bir sene...

O gün suallerine cevap vermediğim o üç adam meğerki bu köyün halkının tuttukları adamlarmış. Aylardır köydeki hanelere girip de paha edecek ne varsa aşıran eşkıyalardan ahali kurtulmak için bu yolu bulmuş. Bu üç nursuz-pirsiz adamı geceleri nöbet tutmaları için tutmuşlar. Bu adamlar da gece vakti bir ağacın altında şehri gözlerken beni gördükleri vakit bu eşkıyalardan biri zannetmişler. Uykuya daldığımı görür görmez de yanıma yanaşmışlar. Sorgu sual etmeden ellerindeki kalınca sopayı başıma indirerek zati aşk ile baygın bedenimi olduğu yere yığmışlar.

Ben bunları çok sonraları yine o adamlardan birinden dinledim. O gün suallerine "bilmiyorum" diye cevap verince daha bir hiddetlendiler de kadıya götürecekleri yere beni üç gün ve gece bu vaziyette bu kulübeden bozma hanede tuttular. Onlara derdimi anlatamıyordum. Hoş anlatsam anlamayacaklardı. Zati dinlemeyi dahi bilmiyorlardı.

Gündüz erken saatlerde ve akşamüzeri pala bıyıklı ve iri cüsseli olan adam bana yiyecek bir parça ekmek ile içmek için bir tas su getirdi. Lakin her gelişinde bir evvelkini yemediğimi görünce biraz şüphe biraz da şaşkınlıkla baktı hep. Oysa ne bilirdi bunun bir "aşk orucu" olduğunu.

Üçüncü günün sonunda yine akşamüzeri aynı adam ye-

mem için bir şeyler getirdi. Beni bir hırsız zanneylediklerinden köy emn ü selamet içinde farz ediyorlardı. Hırsızı yakalamışlardı ya artık kötü bir olay vuku bulmaz ahali evlerinde selametle uyuyabilirler diye vehmediyorlardı. Lakin o gece köydeki hanelerden birinde yine bir hırsızlık vakası olunca şaşkınlıkla geldiler beni esir tuttukları haneye. İlkin birbirlerine bakındılar sonra hep birden bana çevirdiler bakışlarını. Evvela biri yanaşıp elimden ve ayaklarımdan bağları çözdü. Üç gündür iplerin kelepçe olduğu morarmış ellerime kan yürüdü. Sonra beni sedire oturttular ki, yürüyecek derman yoktu dizlerimde. Sonra bir başkası yiyecek bir şeyler verdi de yiyince canıma can, yüzüme kan geldi. Gözlerimin feri az da olsa yerine gelince karşıma oturup af dilediler. Oysa ben şikâyetçi değildim ki, ne gelirse bu dert-keş âşık başıma O'ndan geliyor diye inanıyor, bir an dahi şikâyet etmiyordum. Sadece yola çıkmıştım ben, nereye gittiğimi, nerede olacağımı ve dahi nerede bulacağımı bilmiyordum ki. Başıma neler gelirse bu yolun kuralıdır diye biliyor, gönülden itaat ediyordum.

Bu üç adam saatlerce dil döktüler, helallik dilediler benden. Ben dahi ne varsa helal ettim onlara. Onlar gafil, cahildi... Halden anlamıyor, aşkı bilmiyorlardı ki.

O seneyi orada, o köyde geçirdim. Ahali beni bir gönül ehli, bir meczup, belki de mecnun zannediyorlar iltifat ve muhabbetle muamele ediyorlardı. Bense onların aralarına karışmıyor dağ başında taş ve toprağı seyrediyor, ağaçların altında Gülhayal ile hasbihal ediyordum. Tefekküre düşürüyordum bütün kelamı. Niyetim konuşmayı dahi unutmaktı belki, ama gücüm yetmiyordu. Ben de insanlarla değil de dağ-taş ile konuşuyor, derdimi onlara açıyordum. Ahali beni görür görmez sualler ediyor, gönül bahsinden soruyorlardı. Oysa ben gönül nedir ne bilecektim. O vakitler gönlü tanımıyor, onu bilmiyordum ki.

•••

Bir gün bir derviş geldi köye. Diyarları geziyor, benim daha mana veremediğim gönlünü beldelerde arıyordu. Yolu bu köye düşmüştü işte. Neden bilmem bu adamla tanışmak, gönül bahsinden konuşmak düştü aklıma. Bu niyetle köye indim. İnsanların arasından geçip beldenin biraz dışında olan hana doğru ilerledim. Hanın önündeki kalabalığa takıldı gözlerim. Aradığım adam işte oradaydı. Yüzüne bakınca anlamıştım zaten. Gözlerinde, simasında bir başkalık vardı. Ama o benim gibi değildi sanki, insanlarla sohbet ediyor, suallere cevap veriyordu. Oysa ben mecbur kalmazsam ne insanlarla bir tek kelam konuşuyordum ne de suallerine cevap veriyordum. Benim cevaplarım değil yalnızca suallerim vardı her daim yanımda taşıdığım.

Bende bir kenarına iliştim kalabalığın. Beyaz sakallı, geniş alınlı bu adam başına geçirdiği haki sarığıyla üzerindeki kara mı, yeşil mi çözemediğim cübbesiyle hiç de bana benzemiyordu. O kelamıyla insanların gönlüne hoşluk veriyor, sohbetiyle lisanı tutuşturuyordu. Oysa ben hangi lügatten hangi kelamı konuşacağımdan dahi emin değildim. Lakin onda bir başkalık vardı. Nasıl bana benzemiyorsa, benden gayrı kimseye de benzemiyordu.

Kalabalık dağılıp da bir ben ve bir de o derviş kalınca gözlerinin içine bir hançer saplarcasına baktım gözlerine. Konuşmazsam da beni anlayacaktı, öyle olmasa şayet bir sene boyunca neden bu beldede beklemiştim. Beklediğim bu dervişti belki de. Onunla karşılaşmak için o adamların eline düşmüş, ona sırrı sormak için bir sene buralarda eğleşmiştim muhtemel.

Ben sadece dervişin gözlerine bakıyor ve susuyordum, tek bir söz söylemeden öylece nazar ediyordum senelerin izleriyle dolmuş gözlerine. O dahi ben ne ediyorsam öyle icabet ediyor, susuyor, konuşmuyor ve gözlerime değil de derunuma değdiriyordu bakışlarını. Anladım ki, onun gözlerine attığım oklar benim gönlüme saplanıyordu. Avcı olacağımı

umarken av oluyordum. Neden sonra bakışlarımı yere eğdim de yine bir kelam söyleyemedim. Sonra başımı kaldırdım. Derviş tebessümle baktı bu kez gözlerime. Belki bana cesaret veriyor "Susma, konuş haydi" diyordu.

Ansızın bir sual düştü dilime de düşünmeden söyleyiverdim; "Kimsin sen ey derviş?"

Gözlerini benden hiç ayırmadan sakalına attı sol elini, sağ elini göğsünün üzerine koydu da sualime öyle cevap verdi:

"Sen dahi henüz kendini tanımazken ben nasıl edeyim de sana kim olduğumu söyleyeyim ey adsız?"

●●●

Sonraki günler hep o dervişin yanına gittim. Suallerle dolu nefesimi onun yanında verecek, her nefes aldığımda cevaplarla avdet edecektim. Öyle zannettim. Lakin o hiçbir sualime cevap vermedi de her seferinde bakışlarıyla evvela ezdi gönlümü, sonra bir kalıp ile yeniden şekle vurdu. İhtimal ki, gönlümü aşk suyuyla yıkamadan evvel üzerine setredilmiş perdeleri sıyırıyordu.

Tam yedi gün o handa kaldı bu garip derviş ve ben dahi bir sene boyunca bu beldede meskûn olmama rağmen ilk kez ahali arasına bu denli fazla karışıyordum. O derviş nereye gitse peşinden gidiyor, kiminle bir kelam etse bana anlatıyormuş gibi dinliyordum, itaat ediyordum.

Yine bir gün kendisine sual eden bir dert-keş ile konuşurken bir tek cümle söyledi. Belki de daha neler söylemişti de benim nasibime yalnızca bu kelam düştü. "Aşk yoluna girene bir pir, bir üstad gerektir ve aşkı bir başına arayanı helak eder aşk ve belki helali dahi haram eder" dedi ve bana çevirdi bakışlarını. O an karar verdim ki, ben dahi bu derviş her nereye giderse yüzünde ter, gözünde fer olacak, onunla adım atıp bu seyirde yolu bulacaktım.

Aşk haramı helal ettiği gibi helali de haram edebiliyordu demek ki. Ateşten bir libastı bu ve giymek için bir adabı var-

dı ve ben henüz bu adabı bilmiyordum. Aşk yolunun cahiliydim ve aşk kitaplardan öğrenilmiyor ona bir kılavuz gerekiyordu.

Sorduğum hiçbir suale cevap vermemişti ya ben dahi onunla bu yola çıkmak için müsaade istemedim hiç. Zira suallerimi işitmiyordu bile.

Dervişlere aşkı sordum "Sual yasak" dediler.

●●●

Yedinci Sene,
Yedinci Kelam:
Sükût
(1425)

Aşk ki, sözsüz kelam etmeye denir. Söz ile tarifi mümkün olmayandır aşk. Sesleri kulağından, sözleri dudağından sildiğin vakit ki, işiteceğin tek ses aşkın sesidir.

BU SIRRIN beyanı sözsüz olacakmış. Aşk kelamın yeri değilmiş meğer. Aşktan konuşmak ateşe bir damla su düşürmeye benziyor ve her ateşin içinde bir damla katre var. Su ki miktarı az olunca söndürmezmiş ateşi de daha bir harlandırmış. Aşkla ölmeyenin aşk bahsindeki kelamı da işte bu ateşe düşen bir damla suya benziyor. Bihakkın bilmeden kelam etmek aşkta acemîliğin nişanesi... Ehl-i aşka sükût gerektir. Gönül kelamı, dilin kelamından evladır bu fasılda.

Sükût bir derin hal... Anlatamamak değilmiş meğer o. Anlatmaya, kelam etmeye güç yetiremediğinde susmanın adı değilmiş. Asıl en ziyade kelam edeceğin vakit sesleri saklamakmış. Sükût demek, susmak demek değilmiş meğer.

O, harflerin, kelimelerin, cümlelerin ve dahi bütün sözlerin anlatamadığını anlatmaya çalışmanın hâle düşmüş adıymış. Sükût etmeden işitilmiyor bu âleme düşen ilahî terennüm. Dudaklar birer kelepçe, sözler sırlanmış birer işkence

oluyor. Sükût etmezsen işitemiyorsun kulaklarına akseden seda-yı aşkı. Konuşarak öğrenilmiyor. Yolcu değil yol şaşırıyor, sözler değil lisan karışıyor.

Sükût eyle ey saik! Bu, harflerin kâfi gelmediği, seslerin mana vermediği anda başlayan bir başkaca haldir. Dil lâl ü ebkem, kelam mefluç, bülbül hamuş... İşitince sükûtu, kelam avâza tutuyor da sesler tellerinde ağlıyor.

Neden benzemiyor bilmem hiçbir âdemin sesi yekdiğerine? Lakin sustuğu vakit her âdemin sesi birbirine benziyor. Aşk ki, herkesin yitiği ve Âdemin bütün torunları aynı sesi işitince kaybettiğini buluyor. Aynı noktaya bakıp da aynı sureti görmek gibi... Lakin gönlü sağır olanlar, yani ki bînasib-i aşk olanlar surette suret görüyor ve dahi sükût edince gam çekiyorlar.

"Nasıl ki bedenin orucu varsa her bir uzvun da ayrı ayrı orucu vardır diyor erenler." Meğerki dudakların dahi orucudur sükût... İşitmezsen neyi söyleyeceksin. Söylediğini işitemeyene sağır diyorlar, ya işittiğini söyleyemezsen? Kelam edişiyle kıymete vurulmuyor dudaklar ne kelam ettiğinden sual ediliyor. "Ya aşktan konuş ya da sükût eyle" diyor erenler...

Âdemoğlunun diğer mahlûkattan farkı kelam edebilmesi değil de dilediği vakit sükût edebilmesidir belki de. Lakin müşkül ki dileyebilmektir. Sükût etmeyi dileyebilmek... Kimse sükût etmek istemiyor bu âlemde... Sağlam harfler sakat kalıyor, sahih kelam ziyan oluyor da söyleyen değil de sözler mahcup...

İsraf-ı kelam, dudakları nasıl harap ediyorsa gönlü dahi beyhude sözlerle sağır ediyor. Gönlü sağır olanlar da aşkı işitecek ne hal vardır ki artık? Sükûtun kıymete bindiği, baha ettiği bir mizan var mıdır bu diyar-ı fanide?

●●●

Derviş ile çıktığım yolda bilmem kaç sene yürüyerek öğ-

rendiğim bahistir sükût... Dervişten öğrendiğim ilk bahis ve aşk-ı Gülhayal ile ketb ettiğim yedinci kelamdır. Kaç zaman lisana oruç tutturdum ben dahi bilmiyorum. Sükût ile neler anladım ve dahi kimlere neler anlattım söylemeye yetmiyor gücüm. Derviş kaç senedir bu yolda bilemem. Lakin ben ömrümü vermeyi diliyordum bu yola.

Gönlümün kalıbında resmin asılı Gülhayal. Her ne varsa unutsam dahi sen nisyana tutmuyorsun. Haramı helal mi edeceksin sen yoksa, çoktandır helali haram eyledin de bîhaber miyim?

Takatim yok, yine susuyorum.

●●●

Sekizinci Sene,
Sekizinci Kelam:
Edeb
(1426)

Adab-ı aşk kitaplarda yazılmıyor. Edep ile girilmiyorsa bu yola aşkın gözleri kan ağlıyor. Âşıklara edeb gerektir bu bahiste, lakin edeb en çok cins-i latife yakışıyor...

Evvel bahiste Gülhayal'de müşahede ettim ben edebi. Gözlerini bir tek kere kaldırıp benden yana bakmamıştı, bir tek kere yaşmağını yere düşürüp de saçlarını yele savurmamıştı. Meğerki maşuklar edeb üzere gezinirlermiş bu vadide. Ayaklarının altında toprak, edeb ile yürüyünce tebessüm eder, dağlar dahi ancak edeb olursa yol açarmış.

EDEB, BİR gülün goncasında asılı ve asırlar evvelinden bir Ken'an yeliyle sesleniyor âlemlere. Âlem ki edeb üzere yaratılmış. İsimleri öğrendiğinde Hz. Âdem "edeb" kelamını işitince semada bir gül tecessüm etmiş, toprak ki bir nefesle bu kelama düşmüş de cennette melekler tebessüm etmiş. İşte âşıklar bu meleklerin avuçlarından tevarüs ile almışlar o edeb nimetini. Yani ki edebi olmazsa insan meleklere benzemiyor.

Edeb en çok cins-i latife, müennese yakışıyor. Bir müzeyyen ben oluyor simasında, dudağında bir akikî kızıl renk, gözlerinde sürme ve edeb ki siması çirkin olanı dahi güzel

eyliyor gözlere. Aşk edeble sınanıyor en gizli rüyalarda. Âdemoğlu uyku âleminde yaşıyor ve rüyaları dahi edeple düşüyor nakkaş eline. Değil mi elinden güzellikler akan nakkaşın nakşettiği de güzel olacak? Kamışı elinde edep ile tutan, yârine gözlerinde edeple bakan ve dahi suyu edep ile yakan âşık bir suret-i edeb oluyor da öyle aşka düşürüyor sevdasını. Aşk edebden sonra geliyor ve edeb ile başlamazsa aşk işte o vakit helali dahi haram ediyor.

Züleyha'yı hatırla ey kâri! Hani o ki daha Yusuf'un getirdiği hak dini bilmediği vakit Yusuf ile bir odada tenha kalınca, yani ki nefsinin eline verdiği vakit hem aşkını hem aklını yapacaklarından utanmıştı da inandığı putun üzerini örtmüştü. Ve o gül yüzlü, mercan gözlü Yusuf dahi şöyle terennüm etmişti edebi inci misal dişleri arasından:

"Ey Züleyha sen bu yaptıklarından hicap edip de tapındığın putun yüzünü örtersin de, ya ben bütün yaptıklarımı bilen, bütün ettiklerimi görenden nasıl olur da hicap etmem? Edebi hangi örtünün altına sırlayayım da görmesin O? Mümkün müdür bu?" demişti de nefsini beyaz gömleğiyle setretmişti. İşte o vakit ki, Züleyha Yusuf'un gömleğini parçalamıştı da sonraları idrak etmişti gömleği değil de edebi parçaladığını.

O aşk hastası Züleyha'nın halini düşür hatırına. O ki, öyle bir aşka düşmüştü ve gönlünü lime lime eden aşk edebini setretmişti de Yusuf'un nefsine kastetmeye niyetlenmişti. Oysa Yusuf nasıl ki rüya bahsinin piri ise edeb bahsinin de piri idi de bir adım olsa atmamıştı haram bir aşka. Ne vakit ki edebinin üzerindeki örtüyü savurdu attı Züleyha, işte o vakit Yusuf dahi onun gül yüzünü gördü. Lakin edeb olmasaydı ne Yusuf zindandan çıkacaktı ne de Züleyha vuslatı bulacaktı.

Ah ki Züleyha! Ben yine de acırım sana. İsmini söyledikçe içim yanar. Aşktır bütün sebebi bunların bilirim. Yusuf'un parçalanmış gömleğini tekrar tekrar söyler, imlaya vurur söz

eyler, kafiye ile şiir söyler şairler, lakin ya senin gönlün? Yusuf'un gömleği nasıl parçalanmışsa senin de yüreğin paramparça halde idi. Ya senin aşk ile parçalanmış gönlün ne olacak? Ondan bahis ne denli zor böyle...

Nefse kılıç kuşanmaktır edeb, arzu ile harbe girmek ve beden ile savaşmaktır. Sevdiğini edeb gözüyle görmeyen gönlünü zindana atmıştır da kırbacı kendi indirir aşkın bedenine.

Aşk utanılacak şey değildir; yeter ki âşıklar utandırmasın aşkı.

Ve edeb, Yusuf'un parçalanmış gömleğidir sırtında.

●●●

Bu ilm-i aşkımın sekizinci kelamıdır. Daha en başta görmüştüm ben bu kelamı da henüz idrak edebildim. Başımı öne eğdim manasını çözmeye gayret ettim. Derviş her adımında edeb ile eğdi başını da öyle yürüdü önümde. Sual yasaktı ve ben sual etmedim hiç. Kendi akl-ı aczimle bir mana verdim buna ki, bu âlemde edeb ayaklar altına düşürülmüştür de, dervişler edebi bulmak için eğerler başını yerlere. Lakin edeb, cennetten tevarüs, ona arşta olmak gerektir.

Her girdiği beldeye ardı sıra yürüdüm. Hiçbir kelam etmeden yürüdük, yürüdük. Her uğradığı handa ben de ardı sıra gittim. Benimle konuşmuyordu hiç de ahaliye ders veriyordu. Uğradığımız diyarlarda insanların suallerine cevap veriyor, ben de bu cevaplardan kendimce manalar çıkarıyor ve bana söylenmiş gibi idrak ediyordum.

Bu sükût kaç sene devam edecekti böyle bilmiyorum. Oturup saatlerce gözümün içine bakıyordu yollarda. İnsanın aklına hiç mi merak düşmezdi bu ardım sıra gelen garip de kimdir diye? Biliyorsa şayet neden merak edecekti ki?

Bana bu edebi öğretmek için evvela sükûtu öğretiyordu. Ve edeb bana seneler evvelinde kızanlık toprağına gömdüğüm bir gülfidanını hatırlatıyor, hatırıma geldikçe de gön-

lüme dikenler saplanıyor da sağ elimin başparmağı sızlıyordu.

Ve edeb en çok cins-i latife yakışır. Edebden berî olan bir maşuk muhtemel ki aşkı da helak eder.

Edeb olmadan aşk yolunda yürünmüyor.

Edeb ya Hû!

●●●

Dokuzuncu Sene,
Dokuzuncu Kelam:
Firkat
(1427)

Her geçen dakika, her giden gün, her ay ve dahi her sene azalan bir duygu değil bu. Bu vakit geçtikçe sinirleri kemiren, damarları bir saz eyleyip de dertli nâmeler döken ve bu dünya uykusundan uyanan bir yârin gönlüne bağ olan bir haldir. Sevdiği ile arasına ölüm girenin firkati bir an dahi bitmez.

BİR AN OLUYOR dervişi de, yolu da, kelamı da unutuyordum. Gönlüm seneler evveline gidiyor Gülhayal'in mezarı başında o ilk günde kendimi ağlar halde buluyordum. Halen dahi tazeydi gönlüme sapladığı o iftirak oku. Onu benden ayrı düşünmemek için seneleri gün eylemiştim, lakin ne kadar zor geçirdiysem bunca seneyi o denli kolay oluyordu seneler öncesine dönmem.

Bir an oluyor gülistanda kanla boyanmış güllerle bu bahisten konuşuyor ve bu anı unutuyordum. İç cebimde sakladığım ismi yazılı o kırtas bütün ilm-i aşkımı tek bir kelam etrafında yakıyordu; firkat.

Firkat ayrılık demekti fani âlem lügatlerinde ve sevdiği ölmüş olan bir âdem için her akşam güneşin batışı dahi fir-

kati hatıra getiriyor da ay ile güneşin ayrılığı ile bütün bir ömür sızlıyordu.

Firkat ilk anki acısıyla duruyor göğüs kafesinde. Âşığı bir zindan içine hapsediyor ve kapıda koca elleriyle bekleyen bir cellât. Zindandan kurtulmanın yolu yok. Cellâdın elinden firar etmenin yolu yok. Firkat zindanda bir paslı parmaklık; ellerini bıraksan dahi ellerin pas kokuyor.

Ölümlü olan her aşkın kaderi aynı; alnında kasvetli mürekkeple firkat yazıyor. Ayrılık olmayan, firkat kokmayan aşk yok mu ki diyecek şimdi akl-ı evveller. Elbet ki yok. Aşk firkat ağacının meyvesi... Buralara düşeli beri, âşıkların genzini yakıyor. Ezeli bir kelam firkat ve bu diyarlar bir oyun ile eğleşince insan firkat hiç olmamış sanıyor. Oysaki hata ediyorlar; firkat zılli bir gecenin ak sabaha sevdasına benziyor ve kıyamet gelmeden dünya âlemine vuslat nasib olmuyor her ikisine de.

Bir kırtasta, ufacık bir kâğıtta isim firkat, bir dalda kanlı gül; bir cümlede elif firkat, bir yangında harlı kül...

Bir ateş-i suzandır ki bu firkat denen kelam değdiği, dokunduğu ne olursa olsun yakıyor ve en ziyade âşıkın derununa kastediyor.

•••

Derkenar...

Firkat damarlarıma bir rüyada zerk edildi Gülhayal. Sen gitmesen bu denli yanar mıydı şakaklarımda terler? Gitmesen firkat beni zindanında esir eder miydi? Seninle girdim bu yola, elhak bu doğru, lakin sen yoksun diye göğsümde ölü bir parça taşıyorum da kalbim mengenelerde sıkışmış gibi acıyor.

Bu bir ateş ve beni her diyarda buluyor. Vatanımdan firar ettim, sevdiğimden firar ettim, kendimden dahi firar ettim, lakin o nereye gitsem benimle geliyor ve ben bu firkatten firar edemiyorum. Nerede tenha bulsa beni gönlüme tebelleş oluyor. Gönlümde bir ateş ve yanmış ne varsa tekrar yakıyor. Sen oralarda üşüme ey şah-ı süveydam ben senin için de yanıyorum.

Sen ki bu aşk bahsinde elif'sin biliyor ve bütün lisan-ı aşkı senin ile başlatıyorum. Amma bu lisanın son harfi bildiklerime ve dahi bu dünya gözüyle gördüklerime hiç benzemiyor. Ya bu ateşi hangi harflerle düşüreyim bu defter-i mahzunuma? Firkat diye yazmak ne denli zor bilir misin? Nasıl edeyim de yazayım Gülhayal? İsminin geçtiği bir deftere firkat diye bir kelam yakışmıyor. Lakin aşkın firkat ile var benim diyarımda.

Hayalhanem seninle dolu, ama gözlerimi açınca firkat kokuyor her yer.

Onuncu Sene,
Onuncu Kelam:
Hasret
(1428)

Bu, her mekânda ve vakitte âşıkın boynunda taşıdığı bir muskadır. Hasret ki en ziyade âşıkların harcı oluyor. Hasretin hakkını vermeyen vuslata eremez ki...

HASRET BENİ derd ü belaya salmıyor, canıma yaralar açmıyor artık. İdrak ettim ki, her nereye gitsem maşukum benimle ve o her vakit beni bir rüya kadar yakından seyrediyor. Öyle olmasa yahut bana âşık olmasa maşuk-u asıl rüyalarıma dahi aşk diyarını düşürür müydü hiç? Aşk haram değil ki, onu insanoğlu haram ediyor.

Aşk bedenin hasretiyle vuruyor nefesime, ama artık nefesim dahi aşk kokuyor ve hasretin gamına alıştım yutamıyorum. Lakin hasret bahsini geçmeyince, yani kalp denilen etten bir parçayı hiç edip de "kalb"i bilmeyince bu bahis bir cenin-i sakıt oluyor da ölü doğuyor.

Doğar doğmaz cennetin hasretiyle başlıyor bu bahis; ta ezelden bir cennet sürgünlüğünün verdiği sızı ile ağlıyor insanoğlu bu âleme gözlerini açınca. Zira bu âlem bir vakitler tuba ağacının altında bekleştiği, Kevser suyunun kenarında meleklerle söyleştiği diyara hiç benzemiyor. İnsan o cennet-

ten bir emare bulabilmek için seneler ve senelerce aranıyor her mekânda. İlkin validesi düşüyor gözlerine; insan suretinde bir melek... İşte bu âlemdeki aşk o vakitte başlıyor. İlk emare fani bir gözle görülen... Hasret ile doğan bir âdemoğlu cennetten gelme bir avuç nura bakıyor evvela. Aşkı bir kez görmüş olan ne ederse etsin onu bir dahi bulabilmek için yanıyor ve bu yangının adına tekellümü yeni öğrenmiş dudakları hasret diyor.

Bir vakit sonra ki, insan o cennetten ayrılırken yanında ve dahi göğsünün tam orta yerinde taşıdığı belki de bir lütuf ile aldığı şeyi idrak ediyor; aşk. Sonraki seneler aşkı arıyor her gördüğü surette ve gördüğü her aşk validesine benziyor dünyalık gözlerinde. Yani ki bu dünyanın aşkı gözlerde müennestir. Aşkı bu diyarda arıyorsan şayet işte o aşk en çok müennese benzer. Lakin nihayetinde bir ilahî bûse olurda göğsünde taşıdığın hasrette konar.

Hasret evvel bahiste bir sabinin gözyaşına asılıdır. Sonradır ki, cennetten düşen bir yemiş ararcasına düşer senelerin sırlı koynuna. Aşkı bulduğu vakit ki, cennette gördüğü melekler düşer aklına, lakin insan bundan bîhaber olur her daim.

Sonradır ki bir sevgiliye, bir dilbere, bir güzele, bir şehre ve dahi bir taş parçasına belki düşer aşkın sureti de âşıkın gönlü dahi o surette akseder. Lakin yine içinde hasret vardır bu gamlı gönlün. İnsan yine hasretle yanar. Aşk bu yaraya deva olsun diye dünyaya salınan bir şifa-yı hasret.

Hasret diye tekellüm edilen bu hiss-i insanî her daim vardı garib gönlümde. Lakin aşk varsa hasretin acısı az da olsa hafifliyor. Ama aşkı bulamayanlar? Onlar zaten hasreti bilmiyor ki...

Aşk cennetlik bir hasretin dünyalık devasıymış. Bir sürgün âleminde öğrendim.

●●●

Ömrüm yolda mı geçecekti böyle, bilmiyordum. Ama halen dahi yoldaydım ben. Bütün başıma gelenler bir bir gözlerimin önünde cana geliyor da on yılda neler yaşadığımı tekraren seyrediyordum. Önce Gülhayal düşmüştü dünya pasıyla kirlenmiş gönlüme. Sonra perdeleri kaldırıp da hem beni, hem dünyayı hem de aşkı terk etmişti. Akıl ile anlaşılmayan bir ilim düşmüştü bu dünyanın ancak nasipsiz bir bendesi olacak aciz benliğime. Elif diye bir kelam düşmüştü ilkin. Her bir alfabeyi ve dahi aşkı onunla başlatmıştım ilmimde. Sonra bir uykuda olduğumu ve bütün insanların dahi benimle uykuda bu âlemi gördüğüne inanmıştım. Ve ben rüya demiştim Gülhayal'i gördüğüm vakte. Her sene de bir kelime öğrenerek yollara düşmüştüm. Ve terk etmiştim neyim var ve neyim yoksa. Sonra bir hayal diyarında cana gelmiş bir mahbub bulmuştum. Ve bu sırrı kendimden dahi gizlemek için sır demiş ve sırra vurulmuştum.

Ve bir derviş çıkmıştı karşıma; sükûtu gözlerime mıhlayan bir derviş... Ve sükûtu onun konuştuklarından değil de konuşmadıklarından öğrenmiştim. Sonra edeble yürümek için başımı yere eğmiş ve tozlar arasında aramaya koyulmuştum. Ve firkat ve hasret...

Artık dervişle adımımı dahi bir atıyor, bastığı yerlere basıyordum. Tam on sene olmuştu Gülhayal gideli, sinemde hâlâ aynı acı... Ter ü taze duruyordu ve ölene kadar da öyle kalacaktı mesken tuttuğu yerde.

Hiç konuşmayacak mıydı benimle bu derviş?

●●●

Gide gide bir kuyuya vardık. Bedenim takatsiz, dilim susuzluktan kör kesilmişti. Kuyunun hemen başında durduk da benim aklıma çok evvelden gördüğüm o rüya geliverdi. Kuyuda bir garib âdemoğlu ve siması ayniyle bana benziyor.

Kuyunun hemen kenarına oturduk çıkınımızda sadece adımlarımıza kuvvet verecek kadar bir yiyecek ve kuyudan

çektiğimiz bir yudum su... Lakin ben artık bu sükûta dayanamıyordum. Sual etmesem dahi en azından konuşsaydım o dervişle gönlüm, belki bir anlık şifa bulacaktı. Bütün bir cesaretimi topladım da kaldırdım başımı. Kaldırır kaldırmaz dervişin gözlerini gözlerimde hissettim. Ne diyeceğimi biliyor ne düşündüğümü seziyor muydu?

"Konuş ey bana yoldaş olan. Ne varsa aklında söyle?" dedi hiç beklemediğim bir anda. Benimle hiçbir vakit konuşmayacağına öyle inanmıştım ki.

"Aşk" diyebildim ve eğdim başımı.

"Aşk ezeli bir kalemle dört harf üzere yazılır ey yollara düşen garib. "

" Üç harf...?" dedim.

"Unut" dedi. Onlar bu diyarın harfleridir. Elhak doğrudur dediğin üç harf ile yazılır. Lakin bu diyarda öyledir bu. Gönlüne sor suali gönül lügatinde aşk dört harf ile dökülür. Kalemin bir ezeli olanı vardır ariflere göre ilk yaratılandır kalem ki, levh-i mahfuza düşürür harflerini. Bu gördüğün âlemde kalem sahte, levha sahte... Üç harf ile satırlara yazılır. Lakin dört harf ile sadırlara... Belki üç harf ile okunur, ama dört kapıdan girilir bu sırlı yola. Ve her biri başkaca bir harftir esasında, ama okuyabilmek için ömrü tüketmek gerekir. Ömrü üç harfe verirsen aşkı bulursun doğru, lakin sözlerime inanır da dört harfe verirsen ömrünü Maşuk'u bulursun. Sen hangisini arzu edersin; aşkı mı Maşuk'u mu? Hoş hepsi birdir zaten. Şimdiki andan sonra bu suali düşün

Mürekkebi bu âlemden alırsan üç harf ile yazarsın, lakin aslı dört harf ile yazılır bu deryaların hülasası olan kelime. Sen attığın her adımla ve tükettiğin her seneyle yeni harfler öğrenmedin mi daha? Yahut ki sen öğrendiklerinin farkında değilsin"

"Bu ilim hangi kitapta yazıyor ey derviş? Ne edeyim, kimlerden ders alayım, kimlerin önünde diz kırayım, nereden okuyayım da öğreneyim?"

"Evvela tanı ey can! Evvela kendini tanı. Düşlere gir, hayalleri yaşat ki gör. Bil ki âlimler düşünür ve bilir, lakin arifler düşler ve tanır."

Ve ben dahi o andan sonra öğrendiğim her kelamı dervişe gönül defterimden okudum. Derya gibi coşa geldi bütün bir on sene lisanımda. Ne gördüysem ne işittiysem ve dahi ne öğrenip neleri tanıdıysam anlattım. İlk harfte öğrendiğim on kelam vardı ve daha evvelden öğrendiklerimin hepsini unuttum.

Derviş sırtını kuyuya yaslayıp uykuya daldı sonra, lakin ben on senelik bir düşten henüz uyanmıştım. Kuyu dahi Yusuf diye inleyip ağlarken nasıl edecek de uyuyacaktım ki ben?

•••

İstanbul
Mayıs 2010

ZORLA DA OLSA kalktı Ömer yerinden. Artık kesin karar vermişti; gidecekti. Mademki yolda olmaktı aşk, o vakit o ne diye oturuyordu ki? Hasan beldeler aşıyor adım üstünde yaşıyordu. Ama dolaştığı gördüğü yerlerden bahis açmıyordu hiç. O şehirleri değil de öğrendiklerini anlatmaya çalışıyordu. Hasan'ın sırdaşıydı madem (kendine öyle diyordu) o zaman Hasan'ın sırrını anlaması ve onun konuştuğu lisanla kelam etmesi gerekmez miydi?

Hasan onu hikâyesine ortak ediyor da sanki yanında yürümesine müsaade ediyordu. Nasıl bir hikâye derdi buna şimdi Ömer? Hasan ile beraber gidiyordu işte. O ne anlatsa Ömer'in anında yaşıyordu ya da belki Ömer Hasan'ın yaşadığı zamanlara gidiyordu. Her nasıl oluyorduysa bu kitap Ömer'in gözlerine bir efsun üflemiş, gönlünü titretmiş, geçmişi an, uzağı yakın etmişti. Ömer okumuyor da gözleriyle öpüyordu sanki bu kitabı.

On senede öğrendiği on kelimeyi tamamlamıştı Hasan. Yoluna bir derviş çıkmış ve derviş ile yürümüş, ondan öğrenmişti bu kelimelerden bazılarını. Ama aralarında hiçbir konuşma geçmemiş ve sohbet etmemişlerdi. "Demek ki konuşmadan da bir şeyler öğrenilebilirmiş" dedi Ömer. Her senesini bir kelime için tüketmiş de öyle idrak etmişti Hasan

her bir kelamını. Bu bütün kelimeleri Ömer de biliyor ve hatta soranlara anlatıyordu, ama Ömer'in bildiği ile Hasan'ın öğrendiği aynı şey miydi? Sükût, edeb, firkat, hasret... Harfler aynı, ama mana başka. Aynı sesi duyuyor, aynı sözü söylüyorlardı belki, ama aynı şey değildi bunlar. Ne kadar farklı anlatıyordu Hasan bu kelimeleri.

Bu kelimeler bir elmas parçasıydı. Herkesin gördüğü, lakin kıymetini bilmediği ve hatta mezada çıkıp da tek bir alıcı dahi bulamayan elmas parçaları... Zümrüd, zebercet, akik... Her kelime bir ayrı âlemi anlatıyor ve hepsi aşk yolunda sefil düşmüş bir adamın gözyaşları kadar gönülden. Aşk uğrunda bir damla olsa dahi gözyaşı dökmeyen bir adamın kalbinin taştan ne farkı kalırdı ki ve işte Hasan kelimelerle ağlıyordu. Ve Ömer gözyaşının pınarının gözde değil de kalbde olduğuna inanıyordu. Buna inanmayan birine nasıl anlatacaksın ki bu sözlerin kıymetini? Hasan gözyaşı ile sulandırmıştı mürekkebini, yazdıklarını gönül kalemi ile yazmıştı. Gönül gözü kör olanlar okuyabilirler miydi ki onun yazdıklarını?

O kadar yol yürümüş, o kadar kelam öğrenmiş, ama hiçbir vakit Gülhayal'i unutmamıştı, ismi yazılı kâğıdı koynunda saklamıştı bu âşık-ı sadık. "Aşk her şeyi unutmaktır belki" dedi Ömer. "Her şeyi unutmak, lakin sevgili ismini silememektir" dedi ve kalktı yerinden.

İlkin başı döner gibi oldu, ama kararlıydı Hasan'ın diyarına gidecekti. Ne olursa olsun gidecekti. Yatağından kalkıp üzerini değiştirdi. Başındaki o acı hâlâ yerli yerinde duruyordu, ama aldırış etmedi. Sonra aynada kendi simasını seyre daldı. Neler görüyordu o aynadaki aksinde? Belki seneleri, belki bütün bir ömrü seyrediyordu. Bir kitap neler yaptırabilirdi insanoğluna? Bir kitap için yaşayıp bir kitap uğruna can verenler geldi hatırına. Bu kitap onu bir sihir etmiş, büyülemişti sanki. Bir insanı bu denli etkileyebilir miydi ki? Ve işte bir kitap yüzlerce sene önce ölmüşleri diriltiyordu sanki. Seneleri bugüne getiriyordu. Bir kitap aşk ile yazılırsa aşkı dile

getiriyordu. "*İlm-i Aşk* yalnızca bir kitap değil ki" dedi kendi kendine, duyacak birileri varmış da onlarla konuşuyormuş gibi. "*İlm-i Aşk* yalnızca bir kitap değil o bir aşk beyanı, ölmüş bir sevgiliye yazılan mektuplar gibi. Peki, bana düşen ne şimdi bu bahiste? *İlm-i Aşk* beni tesadüfle bulmadı. Mektupları sahibine ulaştırmak değil midir benim vazifem?" dedi ve senelerin izleriyle kırışmış ellerini alnına koydu.

Ömer koynuna *İlm-i Aşk*'ı alıp Hasan'ın geçtiği yollardan gidecek ve *İlm-i Aşk*'ı vatanına götürecekti, ama ona zor gelen İstanbul'u terk etmekti. Önce İstanbul'dan helallik dileyecek ve dahi veda edecekti.

Ömer gurbete çıkacak belki, ama *İlm-i Aşk* vatanına gidecekti.

"İstanbul'a veda etmek ne zor iş" dedi Ömer ve eğdi başını.

•••

Ertesi gün sabah erken saatte uyandı Ömer. Hastalıktan tamamen kurtulamamıştı, ama yine de tereddüt etmedi. Uyanır uyanmaz saatini kontrol etti. "Daha bir saat var" dedi kendi kendine. Biriyle sözleşmiş de, buluşmasına yetişecek gibi biraz heyecanlı, biraz da aceleci tavırlarla hazırlandı. *İlm-i Aşk*'ı her zaman koyduğu çekmeceye özenle yerleşirdi. Sonra hızlı adımlarla çıktı odasından. Sabahın bu saatinde nereye gidecekti böyle? Hem acelesi niyeydi ki?

Mavi İstanbul Oteli'nin kapısından çıkınca İstanbul'un sert rüzgârı dokundu önce yüzüne, ama o aldırış etmeden biraz yürüdü. Sonra ceketinin düğmelerini ilikledi. İstanbul'un dokunuşu dahi insanı hicrana düşürebilir de hasta ederdi. Zaten hasta olan bedeni ise buna dayanabilir miydi bilemiyordu.

Önce yürüyerek gitmeyi düşünmüştü Ömer gideceği yere, ama saatine tekrar bakınca bir taksi ile gitmenin daha uygun olduğuna kanaat getirmiş olacak ki, otelin hemen alt soka-

ğındaki taksi durağından bir taksiye bindi. Taksici otelde yaptığı sohbetlere katılan dostlarından Salih'di. "Tesadüf işte" diyecek oldu Ömer, ama tesadüf diye bir şey pek karşısına çıkmamıştı şimdiye kadar.

Selam verip taksiye bindiğinde önce fark etmedi şoförün Salih olduğunu neden sonra aynada yüzünü görünce biraz rahatsız oldu sanki. "Ooo Ömer ağabey hoş geldin" dedi Salih aynadaki yüzün tanıdık bir dosta ait olduğunu anlayınca. "Hoş bulduk Salih kardeşim. Afiyettesin inşallah" dedi Ömer biraz boğuk bir sesle. Şükür Ömer ağabey iyiyim" dedi Salih. Sonra aynayı düzelterek "Nereye gidiyoruz ağabey?" diye sordu. Ömer sanki söylemek istemiyor gibiydi. Riya olur diye düşünüyordu ve açıkçası taksiye bindiğine dahi pişman olmuştu. Ama elden ne gelir, bir defa binmişti. "Vardır bunda da bir hayır" dedi kendi kendine ve sessizce. "Buyur ağabey. Anlayamadım" dedi Salih hâlâ gözleri dikiz aynasındaki Ömer'in aksine bakarken. "Eyüp" dedi Ömer. Eyüb'e gidelim lütfen Salih kardeşim."

•••

Eyüb'e gelince taksiden indi Ömer, gelene kadar Salih ile neler konuştuklarını düşünmeyi hiç istemiyordu. Hem başının sızısı izin vermiyordu bunu düşünmesine hem de onun bugün tek konuşmak istediği İstanbul'du. Şehirler konuşmaz diyenlere aldırış dahi etmiyordu. Onlar şehirlerin dilinden anlamıyorlardı ki. Hem İstanbul yalnızca bir şehir değildi. Öyle olsa bu semte ismini hediye eden kutlu mihmandar Medine gibi bir memleketi bırakır da buraya gelir miydi? Onun için sabahın bu saatinde kalkmış Eyüp'e gelmişti. İstanbul ile konuşmak istiyorsa bir kişi, ilk kelamı Eyüb Sultan Camii'nde kıldığı bir sabah namazı ile değmeliydi seslere. İstanbul'un alfabesi Eyüp ile başlıyordu. Şayet o alfabenin ilk harfini öğrenir, yani Eyüp'te sabah namazını kılarsa, o za-

man İstanbul da onunla konuşmaya başlayacaktı. İşte onun için İstanbul gelen turistlerle konuşmuyor da daima sükût ediyordu.

Taksiden inince işte o beklediği buluşma vaktinin geldiğini söyleyen sesi işitti. Yalnızca camiin içi değil dışı, avlusu ve hatta sokaklar bile bu lisanı öğrenmek için koşup sabahın bu erken saatinde gelen insanlar ile doluydu. Kulağında minarelerden dökülen bir nazlı seda ile girdi camiden içeriye. Sanki sadece bir mekâna girmiyordu da Burak misal bir binek ile zamanları geçiyordu. Burası İstanbul'un gönle düştüğü mekândı. Burada İstanbul bir kutlu mihmandara mihmandarlık ediyordu. İstanbul mesud, Eyüp mesud ve minarede bir sırlı selam asırlar evvelinden... Her sabah vaktinde Eyüp'te minareler aşk ile ağlıyordu.

•••

Namazdan sonra türbeyi ziyaret etti Ömer. Dualar okudu, gizli sırlarını söyledi sanki. İstanbul'a veda etmek onun gönlünü kara zindanlara atıyor ve ömrünü bu zindanda tüketip hiç ediyordu. Ama İstanbul'a veda etmek için evvela Eyüp'e veda etmek gerekirdi.

Camiin avlusundan çıkınca İstanbul'un sert rüzgârlarını çektiğini ve havanın biraz daha yumuşadığın gördü. Artık yürüyecekti. Ve işitmek istediklerini yürüyerek dinleyecekti.

•••

Fatih Camii'nin karşısındaydı şimdi Ömer. Sultan Fatih Han'ın yaptırdığı cami olmasa da burası İstanbul tamamıyla onun adından harfler taşımıyor muydu zaten? "Ah keşke" dedi içinden. "Fatih Sultan Mehmed Han'ın yaptırdığı o ilk cami yıkılmasaydı da belki ellerinin dokunduğu bir taşa değdirebilseydim elimi." Evvela bu kutlu sultana selam verdi Ömer. Halini arz etti de göğsünde kalbi çırpınmaktan halsiz düştü.

Her bir taşına sultanların aşk kattığı şehir bugün her se-

ferkinden daha güzel görünüyordu gözüne. Ömrü bu şehirlerin ecesi denen mekânda başlamış, "ilk" denebilecek her ne varsa hayatında burada yaşamıştı. Camileriyle, çarşılarıyla, çeşmeleriyle onun şehriydi burası. Bütün güzelliğiyle onun şehriydi bu Sinan yüzlü şehir. Silmeye çalışanlar olmuştu onun gül yanağından Sinan ustanın kondurduğu bûsenin izini, ama o hâlâ o izi kutsi bir nişan gibi yanağında taşıyordu. Sinan yüzlü, mükehhal gözlü bir İstanbul... Ve yanağında Fatih'e matuf bir kara ben...

İstanbul Ömer'in onunla vedalaşacağını bilir gibi buluttan entarilerini yere indirmişti de gözlerinden nurlar güneş olup Ömer'in gözlerine değiyordu sanki. İstanbul üzülmüyor, "Neden gidiyorsun?" demiyor da bunun bir aşk yolculuğu olduğunu anlamış gibi en mütebessim simasıyla bakıyordu Ömer'in gözlerine. O bakınca bütün şehirler onun gözlerine hayran, onun semasına meftun olup kirpikleriyle setrediyorlardı gözbebeklerini. İstanbul gözlerini açıp da bakınca hangi şehir ki ar etmez de açar gözlerini. O gülünce Sinan'ın bûse ile resmettiği yanağında bir pembelik beliriyor, yüzündeki kara beninden sevda dökülüyordu. Ama Ömer'e "gitme" demiyordu. "Ne olurdu gitme dese" diye geçirdi Ömer içinden. "Gitme" deseydi İstanbul Ömer'e belki de söz geçiremeyecekti gönlüne. Muhtemel ki, İstanbul da *İlm-i Aşk*'ı biliyor ve en ilahî şekliyle aşkı tanıyordu da Ömer'in yaşlı yüzüne tebessüm ediyordu.

Fatih semtinden sonra Aksaray'a inmiş, oradan da Laleli ve Beyazıt'ı geçip Sultanahmet meydanında gelmişti. Ayasofya'yı karşısında görünce her seferinde olduğu gibi içi sızladı birden.

"Ne vardı" dedi. "Ne vardı Ayasofya'nın minarelerinden bir ezan sesini işitebileydi kulaklarım." Teessürle eğdi başını ve yürümeye devam etti. Sultanahmet'in maziyi âna getiren meydanında ilerledi yavaş yavaş. Bir adımını atınca ardında kalan adımı gelmek istemiyordu sanki. Beyni ayaklarına

hükmedemiyordu. İstanbul nazlı bir gelin gibi ona bakarken o nasıl edecek de gidecekti ki?

Ağır adımlarla tramvay yolunu takip ederek Eminönü'ne indi. Her zamanki gibi kalabalıktı yine burası. Etrafta seyyar satıcılar, her tarafa şaşkınlıkla bakan turistler ve kulakları sağır edercesine yayılan bir araba gürültüsü... Ama o aldırış etmeden yürümeye devam etti. İskeleden kalkan ilk vapura binip Anadolu yakasına geçecek ve geçerken İstanbul'u bir de denizden seyre dalacaktı. Değil mi ki sema İstanbul'un mavi gözlerinden birisi ve derya yekdiğeri idi. Ne kadar da ahenkle birbirlerine değiyorlardı derya üzerinden bakınca.

Vapura son anda yetişti Ömer. Geminin güverte kısmına geçti. Tahtadan üç tarafı çevreleyen oturakların en uç tarafına oturdu. Çok evvelden boğazda yüzen kayıkları, filikaları, mavnaları düşündü bir aralık. onların üzerinde yapılan boğaz sefalarını hatırına getirdi. Tambur sesini, udun nâmesini ve sazendelerin içi titreten seslerini duyar gibi oldu. Vapur yavaş yavaş hareket etmeye başlamıştı bile. Bütün bu seslere şimdi bir de vapurun siren sesi ekleniyordu. Ama Ömer'in kulağında İstanbul'un asırlık musikisi yankılanıyor ve oturduğu tahta sedirde onu mest ediyordu.

Vapur ilerledikçe Ömer'de zamanı delercesine farklı bir âna gidiyor etrafında ne olup bittiğini görmüyor ya da belki görmek istemiyordu. İşte İstanbul tam karşısında göz kırpıyor asırların çizdiği Sinan yüzüyle Ömer'e tebessüm ediyordu. Az sonra gelecek ve Ömer'in işittiği bu musikiye eşlik edeceklerdi.

Bir ara üşümüş olacak ki, ceketinin yakasını kaldırdı Ömer ve ellerini ceplerine soktu. Neden sonra ceketinin cebinde bir şey olduğunu fark etti. Bir parça kâğıttı bu. Ortadan katlanmış kâğıdı açınca bir kez daha aklı *İlm-i Aşk*'ın ateşine tutuldu ve başını kaldırıp bu kez o tebessüm etti İstanbul'un güzel yüzüne. Bu kâğıt birkaç gün önce *İlm-i Aşk*'ı okurken Hasan'ın her daim yanında taşıdığı kâğıda yazdığı

ismi kendi el yazısıyla düşürdüğü kâğıttı ve mahcup harflerle "Gülhayal" yazıyordu kâğıtta. Ömer bir süre kâğıda baktıktan sonra onu aynı şekilde katlayıp cebine koydu.

İşte şimdi duyduğu ses aşkın sesiydi. Zamanın gürültüsü karadan uzaklaştıkça azalmıştı. Ne seyyar satıcıların bağırmaları, ne otomobil gürültüleri ne de turistlerin kendi lisanlarınca yaptıkları şakalara itici kahkahaları yoktu. Gözlerini kapattı Ömer. Şairin dediği gibi İstanbul'u dinliyordu. Deryanın ortasında tambur sesi, ud sesi, onlara eşlik sazendelerin latif sesi ve martıların deniz kokan nefesi. Cebinde ise edep ile yazılmış tek kelimelik, ama manalara boğulmuş bir aşk mektubunun nüshası ile gözleri kapalı hayallere daldı Ömer. İstanbul onu seviyordu. Yoksa hâlâ tebessüm eder miydi yaşlı yüzüne bakarak?

●●●

Vapurdan inip Üsküdar'a doğru yürüdü Ömer. Nereye gideceğini biliyor, ama bilmeden yürümek istiyordu. Sadece ve sadece yürümek... Bu yaka İstanbul'un diğer yarısıydı. Rumeli sağ yanağıysa şayet, Anadolu sol yanağı; orası sağ gözüyse bu yaka sol gözüydü. Ama ikisi de birbirinden güzel. Biri de İstanbul, öteki de... İstanbul güzellikte kendi yarısıyla kıyaslanıyordu. Derya arada bir ayna oluyor da İstanbul iki yakaya da aksediyor kendi güzelliğini seyrediyordu.

Aziz Mahmud Hüdayi'nin kabrini ziyaret etti önce. İstanbul'un bu yakası onun ellerinde ve ona emanetti, dualarıyla anlattı derdini.

Sonra sahile doğru yürüdü. Aradığının nerede olduğunu biliyor ve belki de son kez onunla bir hayalde buluşmak istiyordu. Sahile gelince biraz daha hızlandı. İşte orada, asırlık bir güzel ve aşk abidesi; Kız Kulesi. Bu kule, belki bir Müslüman eseri değildi, ama maddeyi başkaları verse de manayı Müslümanlar vermişti ona. Ve bu kule iki yakanında hayran olup da el süremediği bir yerde; deryanın tam ortasında nazlı

bir edayla iki yakaya da el uzatıyordu. İkisinin de değil, ama ikisinindi de.

Ömer sahilde Kız Kulesi'ni karşıdan gören bir banka oturdu. İstanbul'dan İstanbul'u seyretmekti bu ve bu seyrin verdiği saadet Ömer'i mest ediyordu. Kız kulesi denizin ortasında öyle bir alımlı bakıyordu ki iki yakaya da, her ikisi de hava kararınca dahi onu görebilmek için bütün ışıklarını yakıyor da yine gözlerini ona sabitliyorlardı.

"İstanbul kurulduğu vakitten beri aşkın şehriydi" dedi Ömer Kız Kulesi'ni seyre dalmışken. "Öyle olmasa ta asırlar evvelinden getirip deryanın ortasına ve İstanbul'un gözünün o en mavi noktasına aşkı hapsederler miydi hiç?" dedi ve İstanbul'u gecelik entarisiyle izlerken Kız Kulesi'nin hikâyesi düştü aklına. Bu kez bu hikâyenin yaşayan tek şahidi konuşuyordu sanki; İstanbul. Ve Ömer'e bir sırrını açar gibi martıları dahi susturmuştu.

Asırlar evveline giden bir hikâyeydi bu. Hatta İsa'dan bile önce... İnsan aşka yasaklanabilir miydi? İşte aşka yasaklanmış bir kızın hikâyesinin İstanbul'a bıraktığı bir nişaneydi bu kule. Kuleye varmak için deryada canını veren sevdiğinin ardından İstanbul'un mavi gözlerinde boğulan bir Rum güzelinin hikâyesi... Oturduğu yerden kalkamadı Ömer. İstiyor, ama yapamıyordu. Bütün aşklar esasında aynıydı. Ve İstanbul'a aşk çok yakışıyordu. Evvelden beri aşkın beldesiydi bu şehir ve onu anlamak için kara elbisesini yeşile boyayacak bir yiğit gelmeliydi. Ve gelmişti de. Artık İstanbul'un koynunda uyuyordu o yiğit.

Bir kez daha baktı Ömer, Kız Kulesi'nin gamlı çehresine ve kalktı oturduğu banktan. Ömer'in gözleri dolmuştu, zira İstanbul'dan ayrılıyordu. Ardına baktı bir kez daha Kız Kulesi asırlardır her gece yaptığı gibi bu gece de sessiz sessiz ağlıyordu.

"Aşk İstanbul'a yaraşıyor ve aşk İstanbul'a yakışıyor. Senin toprağında öleyim ey İstanbul, Hz. Fatih'in, Hz. Eyüb'ün

koynunda öleyim" dedi Ömer ve geldiği yoldan geri dönmek için yürüdü. Yanında bir sessiz gözyaşı ve minareleri ile İstanbul bu kez onun gözlerinden öpüyordu.

İstanbul yine mütebessim, yine alımlı bir güzel... Ömer'in gidişine üzülmüyor gibiydi ve "Gitme" demiyordu. O dahi Ömer'in bir aşk hastasına yoldaş olacağını biliyor ve yıldızlarıyla semaya aşkı yazıyordu dünyada bilinen bütün harflerle.

•••

Ertesi sabah erkenden yola çıkmak için geceden ihtiyacı olan her şeyi hazırladı Ömer. Çantasının içine tek bir kitap koydu, onu bu sonunu bilmediği yola sokan, kelimeleriyle zamanından alıp da tarihlere uçuran kitap; *İlm-i Aşk*... Artık bunun dönüşü yoktu ve Ömer yaşının ilerlediğinin farkında olarak geri dönemeyeceğini bile düşünüyor. Ölürsem dahi aşk yolunda olacak diye içten içe seviniyordu bile.

Yatağına uzamış şu birkaç günde başına gelenleri düşünüyor da düşündüklerine kendi bile inanmıyordu. Neler olmuştu böyle? Ahmet'in kendisine belki de farkında olmadan bıraktığı bu kitap onu almış da asırlık bir aşkın peşinden götürüyordu işte. Böyle düşündü önce, sonra düşündüğünden utandı. Aşk zamanla kavranılmazdı ki; eskisi veya yenisi; geçmişi ve şimdisi olmazdı. Olmamıştı şimdiye kadar.

İlkin sadece bir kitap sanmıştı oysa bunu. Ama *İlm-i Aşk* yalnızca bir kitap değildi. Bütün kitapların ruhu vardı, ama bu kitap sanki ne kadar kitap varsa hepsinin ruhun kelamıyla konuşuyor da Hasan'ın âşık gönlünde mesken tutuyordu. Kitaplara çok evvelden âşık olmuştu zaten Ömer. Ama bu kez kitap ona aşkını anlatıyor, bir çeşit ilan-ı aşk ediyor ve en gizli sırlarını söylüyordu. Nasıl ihanet ederdi Ömer ona? Gidecekti... Kızanlık'a gidecek ve kendini Hasan'ın yerine koyup elifi bulacaktı. Değil mi Hasan'ın dediği gibi elif ile he'nin vuslatıydı aşk.

Aklında bütün bu düşünceler bir cenge tutuşmuşken

Ömer harflerin diyarını hayal etti. Onlar da ağlar mıydı acaba kendileriyle söze dökülürken en mahzun hikâyeler? "Elif" dedi Ömer ve kapadı gözlerini. Hasan rüya görmeyenlerle konuşmuyordu ve Ömer rüya görebilmek için andı bu kez Yusuf ismini de gözlerini duaya düşürdü.

●●●

Sabah bir rüyanın sarhoşluğuyla tebessüm ederek uyandı Ömer. İnanmayanlar aklında bu düşüncelerle uyuduğundan desin, ama inananlar bilsin ki duası kabul olmuş Hasan asırlar evvelinden onun rüyasını ziyarete gelmişti. Belki Hasan da dervişle oturdukları o kuyunun başında uykuya dalmıştı da rüyasında Ömer'i görmüştü. Ama görmüştü işte Ömer; Hasan kuyuya sırtını dayamış koynunda sakladığı sevdiğinden kalan bir parça kağıda bakarken kuyunun içinde Ömer onu bekliyordu. Hasan'ın gördüğünü söylediği o ilk rüya gibi aynen kuyudaydı Ömer ve belki de Hasan'dı Ömer'e benzeyen. Neden sonra Hasan başını uzattı da kuyuya, Ömer'i gördü. Ömer'in elinde de aynı kâğıt ve koynunda yılların mavi rengini kararttığı *İlm-i Aşk*... "Kuyudan çık artık" dedi Hasan Ömer'e. "Sen çıkmazsan bu kuyudan aşk seni bulamıyor" dedi ve tekrar kayboldu gözden. Bir rüyaydı işte ve Ömer bu rüyadan bir tebessümle uyandı. Zira Hasan onunla konuşmuştu. Ama nihayetinde bu bir rüyaydı.

Yataktan kalktı ve sanki bir dostunu ziyarete gider gibi hazırlandı. Çantasını eline alınca bir şey unuttuğunu düşündü belki de, masasına doğru ilerledi. Çekmecesini açtı sonra. Orada duran eski bir fotoğrafı aldı ve çantasına yerleştirdi. Sonra akşamüzeri geri dönecek gibi sakin bir şekilde çıktı odasından. Otelin çıkış kapısına yaklaşınca "Ne Tuhaf!" dedi. "Ne tuhaf bir kitap beni kendi âlemine çağırıyor. Ne tuhaf!"

Oteldekilere nereye gittiğini söylemedi, ama "Yakında geleceğim" dedi ve ardına bakmadan yürüdü, yürüdü.

Senelerin ağarttığı sakallarında tek bir kara tel kaldıysa o

dahi işte şimdi beyaza bürünmüştü. İstanbul'dan ayrılmak zor geliyordu Ömer'e. Bulgaristan'a giden otobüse binecekti, ama terk edilen yer İstanbul olunca nereye giderse gitsin insan bedeni daha gitmeden hasretle titriyordu. Ömer kendi hikâyesini bırakıp bir kitabı kendine kılavuz ederek hiç tanımadığı birinin hikâyesini bir başka şehirden dinlemeye gidiyor ve bunun içinde İstanbul'a veda ediyordu.

Garaja gelip de otobüse binerken son kez İstanbul'a baktı Ömer. "Ellerinden öptüğüm şehir aşk, seninle biliyorum. Ama gönlünü kaybetmiş biriyle yollarda yürüyüp de bulmak için gidiyorum" dedi ve bindi otobüse.

●●●

Aşk yolda olmaktı ve Ömer yolunu bulmak için açtı *İlm-i Aşk*'ı. Artık Hasan'dı Ömer. Ya da Hasan, Ömer'di... "Aşk bahsinde yol da bir, yolcu da bir" dedi ve otobüs ilerlerken Hasan'ı dinlemek için *İlm-i Aşk*'ın kelimeleriyle konuşan bir sırrı dinlemeye koyuldu.

●●●

İkinci Kapı

Lam

Aşk bana bir cisim verdi,
bütün cisimleri unuttum...

On Birinci Sene,
On Birinci Kelam:
Nisyan
(1429)

Aklında ne varsa unutur âşık bu kelamı öğrendiği vakit. Akla bildiklerini unutturmanın ve sadece gönülde olanlarla hatırlamanın adıdır nisyan...

NİSYAN AKLIN bildiklerini unutmanın adı... Gönlün bildikleriyse ölsen dahi unutulmuyor. Akıl zaten bu yolda bir kara taş, ayaklarına dolanıyor da yerlere düşürüyor seni. İşte o sebeple ki, âşıklar toza toprağa bulanıyor da hak ile yeksan bir halde görünüyor insanların gözüne. Ne zor nisyana düşürmek aklın mülkünü! Âşıklar aklını elden veriyor da insanlar onları mecnun zanneyliyorlar. Oysaki onlar aşkı bulabilmek için aklı kurban ediyorlar. Değil mi ki unutmak ve aklı yele vermek; aşkı vermemek için bulunan bir çare...

"Gönle bir mühür vurulmuştur insan aklının hatırlamaya aciz kaldığı bir vakitte" diyor derviş. İşte o vakti hatırlamak için nisyana düşürmek icap ediyor bildiklerini. Daha ziyade bilmemek icap ediyor. Bildiğini söylersen neyi arayacak, niye arayacaksın ki? Maziden konuşmak bu kelamı öğrendiğin vakit canını yakıyor. Unutmak diyor bu kelamın manasına

bilenler. Bilen varsa şayet o dahi bildiğini söyleyemiyor. Söylese de bu kelama itibar etmiyor gönlünü aklı uğuruna satanlar. Unutmak muhal diyorlar, yani ki imkânsız. Lakin akıl her suale cevap veremiyor. Gönül müsaade etmezse akıl tek bir şey dahi bilemiyor.

Nisyan maziyi unutmak, dünyayı unutmak, mal ü menali unutmak ve dahi kendini unutmak bir gözyaşı yağmurunda... Unutmak elem veriyor ve ağlamazsan silinmiyor sahip oldukların gözlerinden. Gözden akan damlalar mazi defterini pak ediyor ve nisyan işte o an düşüyor harfleri silik lisanına. Değil mi ki en ziyade ağladığın vakit insana benziyorsun. Ve gözünden akan damlalar bir bir siliyor mazideki kiri, pası.

Unut ey gamı ile deryada damlaları, fezada yıldızları ağlatan âşık. Bil ki, aşkı tanımak için bilmek değil de düşlemek gerekiyor. Gözlerinden cisimleri, dudağından isimleri, zamanından mevsimleri sil. Unutmazsan şayet gecelere gelmiyor düşler. Düşlemezsen aşk tanınmıyor. Aşkı tanımayanın ise kalbi ayakları altında, yolunu kesiyor da tökezletiyor sahibini.

Unutmanın nasıl bir acı saldığını bilirim canına. Lakin canan arıyorsan bu bahs-i derunda, canan seni kendi aksinde görmeyi diliyor. Cennetten çıktığın o ilk günün hatırına, o vakitteki haline benzemek için bu alem-i suflide ne bildiysen unutman gerekiyor.

Harfler bu kelamı yazmak için yetmiyor. Ve ben dahi bu kelamın sırrını anlamaya dayanamıyorum da kudretim yetmiyor. Unutamıyorum. Nisyan bana beni unutturuyor da aşkı gönle düşüreni ve aşk ile gönle düşeni unutamıyorum. Gücüm yok, takatim kesik... Gafilim...

Nisyan esasıyla kendini unutmak demekmiş. Ben daha kendimi bilemedim ki unutayım bu adını bilmediğim diyarlarda.

•••

Derviş ile gönül bağım vardı artık. Aramızda bir ülfet bir muhabbet kesbetmişti bu yolculuk hali. Can ile sohbet ediyor, bilinmedik harflerle konuşuyorduk. Gâh bir ağaç altında sözsüz kelam ediyor, gâh arzı kendimize seccade eyleyip, yıldızlara dua salıyorduk. Ben sual ediyordum o cevap veriyordu. Sesindeki mahzunluk beni kendimden alıyor onun haliyle hemhal ediyordu. Gözlerinin ferinden başka yaşadığına bir emare yoktu bu garib dervişin.

Ben ona derviş diyordum o bana yoldaş diyordu. İsmini sormuyordum hiç; ismi benim lisanımda dervişti işte. Sanki ismini bilmek aramızdaki ülfeti yok edecek zannediyordum da susuyordum.

Bütün suallerime bir mana veriyor, cevaplarıyla sualleri eziyordu, lakin ne vakit "Aşk nedir?" diye soracak olsam "O öğrenilecek bahis değildir" diyor ve susuyor, tek kelam etmiyordu. Sustuğu vakit dahi hal ile konuşuyor da sükûtu dahi yanıyordu. Lakin asıl ben yanmalıydım. Sevdiğimi kara toprağın koynuna bırakmış, sevda denen lisanın daha ilk harfini dahi öğrenmeden harfleri kanla yazmaya başlamıştım. En ziyade ben yanmalıydım. Dervişe hiç anlatmadım Gülhayal'i. Cebimdeki o ufacık kâğıt parçasından; gönül haritasından bahsetmedim, bilmiyordu. O nasıl ediyordu da sükûtu dahi yakabiliyordu?

Yine böyle nerede olduğumuzu bile bilmediğim, belki de bilmek istemediğim bir yerde kelamsız sohbet ettik dervişle. Sonradır ki uykuya dalmış, yürümekten mecalsiz kalmış bedenim. Gecenin karasına gözlerimi asmışım da olduğum yerde uykuya düşmüş bedenim.

Uyandığım vakit dervişi ağlar halde buldum. Gözlerinden yaşlar mercan olmuş akıyor, yere damladıkça toprağı yakıyordu. Ne diyecek, ne edecektim ki ben bu anda? Ben teselli edilecek makamda, o teselli edecek makamdaydı. Ona ne söyleyecektim de gözlerinden inci gibi akıp ihtiyar yüzünü yıkayan damlaları durduracaktım?

"Bu ne haldir ey derviş? Neden ağlıyorsun?" dedim gözlerimde uykunun mahmurluğuyla.

"Gözlerim dua kılıyor ey yoldaş! Gözler ağlamakla dua ediyorlar. Gözyaşı gönlümü temizliyor" dedi ve kapadı gözlerini. Gözlerinden düşen son damla sanki ellerime düşmüştü de avuçlarım yandı. "Ağlama" deseydim keşke. Ah keşke ağlama diyebilseydim.

Doğru söylüyordu derviş, bu öğrenilecek bahis değildi. Bu anlatılacak bir misal değildi. Her âdemin kendi yolu vardı bu bahsi idrak edecek ve bu yol bir başkasına anlatılırsa manası kayboluyor, sırrı harap oluyordu. Yani ki bu yolda nasıl yürünecek diye sual etmek manasız... Zira her yolcu bu yolda kendi takatince yürüyordu. Bir kılavuz buluyordu kendine bu doğru, lakin bu kılavuz ona sadece yürüyeceği yolu gösteriyordu da yolcu kendisi biliyor ve hatta buluyordu bu yolda nasıl yürüyeceğini. Gözyaşına dua nasıl ettirilirdi ya Rabbi?

Belki benim dahi yazmamam gerekiyor bunları bu defteri garibe. Belki de bir vakit gelecek bu yazdıklarımı pişmanlık deryasına düşürecek, ummanlarda boğacağım. Lakin elimden başka çare gelmiyor; yazmazsam aklımı toprağa gömecek, kimsenin bilmediği bir yerde bir başıma çıldıracağım.

●●●

On İkinci Sene,
On İkinci Kelam:
Gözyaşı
(1430)

Gözden dökülen yaşlar aşk ağacının meyveleri... Bu yemişi görenler nasıl ki renksiz zannetse de onu, kızıl bir gonca renginde dökülmedikçe ham kalıyor göz toprağında. Ve gözler ağlayarak dua kılıyorlar...

"AŞK UĞRUNDA ağlamayanın aşktan kelamına itibar olmaz" diyor derviş. Göz pınarları kuruyanın bu vadide işi yok. Çorak topraklarda gül yetişmez ki, o göze sevda ekelim. "Göz yalnızca görmek için vardır" diyenlere aldanma. Onlar bakmayı görmek zannedip de sırrını bilmeyenlerdir. Nasıl ki görmek bir nimetse gözü olan bütün mahlûkata, ağlamak dahi bir başka nimettir. Ve gözyaşı gönlün hararetiyle düşer kirpikler arasından.

Evvelce göze bir suret düşürür aşkı gönle düşüren. O ki, gözün gördüğü en güzel cisimdir yokluk diyarında. Ona bakınca sözler coşa gelir, sesler sayhalaşır, ateş dolaşır damarlarda. Kessen kan değil de ateş dökülür. Sonradır ki bu ateş gönlü mesken tutar. Evvela yakar, sonra ateş dahi kendi harıyla yanar. Bir duman olur da bedeni inletir, dudakta söz olur efsunla söyletir ve hatta elem olur da rüyaları titretir.

Böyle girer sevda insan kalbine. Yandıkça bir duman tüter ateşin harından. Gözler aklın değil, kalbin hükmünde... Kalb yandıkça göz yaşarır. Ateş su halini alır, bu hale gelince âşık. Gözlerden akar da ab u revan olur. Bu anda âşığın göğsüne değdirsen elini parmakların yanar, acırsın haline bu hastanın. İşte eşk deyip de imlaya vurulan gözyaşı böyle ateşken damlaya dökülür. Yanan, lakin yakamayan bir damla ateş; katre-i aşk...

Gözyaşı aktığı vakit gözdeki perdeleri yakar da bakan gözü gören eyler. Perdeyi yakamayanlar ise bedene bakınca beden, âleme bakınca toz toprak görürler.

Aşk tarifi mümkün olmayan bir hale denir, ama gözde başlar. Göze düşürür noktasını harflerin fakat esef ki, harfler kifayetsiz... Anlatmaya yetmiyor. İşte o vakit göz, mürekkebi kendi eliyle veriyor bu bahisten söz edeceklerin kalemine. Yazanlar bu bahsi gözyaşı ile yazıyorlar da bir âşıklar okuyabiliyor bu renksiz harfleri. Diğerleri ise nasipsiz... Ağlamazlarsa nasıl okuyacaklar gözün nâmesini?

Ağlamak göze abdest aldırmaya benziyor. Yani ki gözün duasıdır gözyaşı... Abdestsiz dua okuyan ve ağlayamayan göz nasıl edecek de açacak ki dua kapısını? Her "ah" edişiyle binbir dua söylüyorlar bu hali bilenler. Aşk ise secdede değiyor alnına ve şakaklarından öpüyor. Yalnız bu hali bilenler alnını değil de canını seriyorlar secde toprağına. Toprak ki en ziyade insana benziyor. Âşıkları hor görme onlar bir güzel yüzünde "Aşk"ı görebildiklerinden, yani ki ağlayıp da gözlerindeki perdeleri yakabildiklerinden bu denli meftunlar dilber yüzüne.

Bu bahiste gam ile yüklü ceylandır yolcu. Ceylanlar nasıl göğüslerindeki bir yaranın içinde misk taşırlarsa âşıklar da cennet rayihasına hamal olurlar da göğüslerinde taşırlar onu. Bu dünyada ise nasıl ki bir maral, bir ceylan av olursa avcı gözüne âşık da gamze oklarına hedef olur da ölmeden o ıtrı vermez canına kastedene. Bir maralın kara gözlerinde kararır

bulutlar. Ve eski meseldir; ceylan vurulduğu vakit göğsünden atar miskini ve öleceği anda kara gözünden bir damla yaş süzülür; ceylan öldükten sonra ağlar.

Ve bir garib, yârini toprağa gömer, nazlı bir mezar başında gözyaşıyla abdest alır, duası misk olur da yayılır mekânlara. Ağlamak yâre selam vermektir ve gözyaşı maşukun her daim gönülde olduğunu bilmektir. Damağımda yasak bir meyvenin tadı mıdır yahut cennet ıtrının adı mıdır aşk?

Hatrıma yine de Hz. Yakub geliyor. Ne vakit gözlerim dolsa, ağlayacak olsam Yusufî bir gözyaşı düşürüyorum da Kenan, kuyu ve hatta gökte on bir yıldız ağlıyor. Ve Yakub'un gözleri ağlamaktan kör...

Ağlamaktan kör olanların gözlerinden öpesim geliyor.

●●●

Beyhude kelam etmekten ar ediyorum. Harfler, kelimeler, cümleler manasız kalıyor da söyletemiyorum içimdeki yangını onlara. Gönlün lisanına ses veremiyorlar harfler. Gözümden yaşlar döküyorum da kâğıda değdiği vakit gözyaşı dahi "Gülhayal" diye yazıyor. Her şeyi, sahip olduğum her şeyi siliyorum da gözyaşıyla yazılan bu ism-i cemîli silemiyorum. Bu yol beni nereye çıkaracak? Düşünüyorum, lakin bilemiyorum. Cahilim...

Kelimelerle anlatamadıklarım var. Sözlerle imlaya vuramadıklarım, cümlede bir yer bulamadıklarım var. Nasıl edeyim de anlatayım onları? Lisan-ı eşk ile konuşuyorum, yani ki gözyaşımın diliyle. Söylemeye gücümün yetmediklerini ağlayarak anlatıyorum sana.

Ağlıyorum ey kâri işitiyor musun?

●●●

On üçüncü Sene,
On üçüncü Kelam:
Körlük
(1431)

Âşıklar kör doğarlar ve öldükleri vakit açılır toprak ile sürmelenmiş gözleri.

ACEP Kİ gördüklerimizle baktıklarımız aynı şeyler midir? Her âdemin bakıp da "gördüm" dediği her ne varsa benzer mi birbirine? Ve dahi kırık bir cam parçasında gördüğüm aksim gerçekten ben miyim? Aynı olsaydı şayet Leyla'ya bakarken her Kays mecnun olmaz mıydı? Ya âşıklar kördür de bir başka suret görürler yahut da aşkta nasibi olmayanların gözleri âmâ...

Âmâ bakar âleme gönlü sevda ile hasta olanlar. Onlar her maddede aynı manayı seyrederler de gafil olanlar anlamazlar onları. Bu dünyaya kördür onlar. Gözleri simalarda dolaşsa da, bakışları suretlere değse de görülen hiç değişmez. Aslıyla baki kalır.

Bu bahiste iki veçhesi vardır körlüğün ilkinin sultanı o sevda semasının gamlı, kederli yıldızı Züleyha'dır ki, nereye baksa Yusuf'u görür, ne söylese "Yusuf" der, kim ile konuşsa Yusuf olur. Ağaçlar yapraklarını bir nesim-i nevbahar ile savursa Yusuf'un saçları dalgalanır; geceleyin ay gümüş gibi

parlasa Yusuf başını yerden kaldırır, yağmurlar semayı terk eyleyip de düşseler arza, Yusuf'un gözlerinden yaş dökülür farz eyler de canı uçar Züleyha'nın, aman Yusuf'un gözünden yaş akmasın. İlk veçhesi budur körlük kelamının ki Züleyha'nın Nil yeşili gözlerinde meskûn. Yani ki maşuktan gayrı ne varsa görmez olur âşık da Züleyha gibi âmâdır evvel misalde.

Bu bahisten geçen âşık gözlerini gönlünün ateşiyle dağlar ve gönül suretini görür gözünde. Bu bahiste Mecnun-u bîçareden ziyade âlim yoktur. O ki ne Leyla kalmıştı gözünde ne bir gayrı âdemoğlu. O ne varsa silmiştir gözbebeklerinden.

Leyla esasında güzel değildi derler. Hoş güzel neydi ki? Onu dahi göz görmüyor muydu? Lakin hangi göz mecnun gibi bakmaya muktedir Leyla'nın yüzüne ve hangi göz onun gördüğü ilahî nakışı idrak edebilir? Bu bahiste âmâ olmak o dur ki, Mecnun Leyla'sını gördüğü vakit onu dahi tanıyamaz. "Kimsin sen?" der de döner ardına. Ve dahi "Yalan söyleme, sen o değilsin" der ve inanmaz sözlere. Aşk gözü âmâ eder, lakin bu sırrı kavramak için âşık olmak gerektir. Âmâlığın ikinci veçhesi de odur ki, maşuk dahi silinir gözlerden, Aşk'tan gayrı bir suret kalmaz.

Kör doğar âşıklar ve kör ölürler. Onların öldükten sonra açılacak gözleri ve uykudan ayılacaklar ve güzel denen ne varsa tamam olacak da bütün varlıklarıyla görecekler.

Onlar gördükleri bir güzele vâ-beste yaşarlar. Her suret o olur, her cisim o... nereye baksalar gördükleri bir, neye düşürseler gözlerini baktıkları bir. Öyle bir vakit gelir ki, gözlerinden bütün suretler silinir. O derdiyle eleme düştükleri, uğruna canlarını mezada koyup sattıkları, akıl yükünü başlarından attıkları maşuka dahi kör olurlar da göremezler. Görseler de tanıyamazlar ki onu. Yalnızca aşkın resmi kalır gözlerinde ve aşk tektir, yanında bir başka suret istemez ve dahi ona suret de gerekmez.

Züleyha'ya gafil, Mecnun'a deli diyenlere veyl olsun...

●●●

Bu kelamın sihrini aklıma derviş düşürdü. Onunla konuştuğum onca kelamı bu kitaba sığdıramıyorum. Hoş maksadım bu hikâyeyi anlatmak değil de öğrendiğim kelamları bir tek kişiye dahi olsa söyleyebilmek. Söylemezsem dayanılacak dert değil bu.

Yolda derviş ile yürürken hafifçe eğdi başını bana doğru "Sana bir sır söyleyeyim mi ey yoldaş?" dedi. "Buyur üstadım söz senindir" diye icabet ettim de manası derya, kendisi nokta olan bir cümle ile inletti sesleri ve bedende gözleri titretti.

"Âşıklar kör doğar bilir misin?" dedi ve yine sükût etti. Manayı ben kavrayacaktım. Bana sual ediyor, lakin cevap vermem için değil sual etmem için. Cevap beklemiyordu; zira biliyordu ki, cevabı arayan bendim bu yolda. O belki bulmuştu, belki de halen dahi arıyordu. Yine de bana sırrı söyletmek için sual ediyordu. Derviş kapıyı ardına kadar açıyordu da mekâna girmek benim gafil başıma düşüyordu.

İşte ben dahi dervişin o sözünden ne anladıysam onu yazdım buraya. Lakin dervişin kelamı bitmemişti ve ilk defa benimle bir kerede bu kadar uzun kelam ediyordu ve bu kelamı sekteye uğratmamak gerekirdi. "Sen bu kelamın sırrını düşün ey yoldaş. Belki bir sene, belki on sene düşün... Gel bu bahiste bir kıssa anlatayım sana ben" dedi ve cevap vermemi beklemeden Fırat nehrine düşmüş bir çift gözün kıssasını düşürdü öpülesi sözlerinden.

Fırat aşkı sınamıştı da, aşk değil, âşık boğulmuştu onun koynunda.

●●●

Derkenar...

Anlatılır ki, Fırat nehrinin iki yakasında birbirine aşka tutulan iki genç vardır. Aşk öyle düşmüştür ki tazecik gönüllerine, ne söyleseler birbirlerinin adını söyler, ne dinleseler birbirlerinin seslerini işitirlerdi. Sırlı camlarda gördükleri akisleri dahi maşuka benzer ve dahi kendi simalarında sevdiklerini izlerlerdi.

Aşk edeb ile düşmüştü gönüllerine de edeb perdesini bir an dahi yırtmamışlar, gönüllerini beden lisanına vurmamışlardı. Lakin her gece yıldızlar semayı süslediği vakit iştiyak ateşi ikisinin de bedenini yakar da kavururdu. Ah ki araya Fırat girmeseydi.

Böyle gecelerden birinde gönlü aşk ile mest halde atladı genç Fırat'a da sevdiğinin gül yüzünü görmek için çırpındı nehrin koynunda. Âşık olanın yolunda durmaya Fırat olsa dahi ar eder. Nehir ile boğuşup karşı kıyıya geçince yiğit sevdiğinin hanesinin önünde sermest dolaştı evvela. Sonra bir ah etti ki, yalnızca gönülden anlayanlar işitti. İşte o vakit o dilber güzel dahi duydu sevdiğinin sesini de karanın karası bir gecede edeb denen nuru karartmadan aşk u muhabbet ettiler.

Sonraki her gece yiğit Fırat'ı geçti, sevdiğinin yanına geldi. Aşk öyle yakıyordu ki gönüllerini, yüzlerinde nur oluyor da parlıyordu. Ar öyle bir ülfet kurmuştu ki aralarında, biri konuşmasa da yekdiğeri anlıyordu.

Aşk böyle dokundurmuşken elini bu iki garibin gönlüne, gözleri bakmıyor da birbirlerine safi aşk ile yanmış gönüller görüyorlardı.

Yine bir gün yiğit Fırat'ı geçip de yârinin yanına gelince bedeninde bir soğukluk hissetti; aşk ateşini söndürmeye Fırat'ın gücü yetmezdi beli. Lakin ne olmuştu da yangını sönmeye tutmuştu böyle? Sonradır ki, yüzünü kaldırıp da yârine bir kez daha baktı ilk defa gönlü değil de sureti gördü karşısında.

Neden sonra "Senin siman böyle mecruh, yaralı mıydı ey can?" dedi. Meğerki kızın yüzü ilk andan beri yaralıydı da gözleri görmezdi o yiğidin. Zira o vakte kadar yiğit surete değil de gönle bakardı.

Tebessüm etti güzel ve "Bu gece Fırat'a girme" dedi. Lakin yiğit manasını anlamadı kızın sözünün de yine geldiği yoldan döndü beldesine. Fırat'a atladı, lakin bu sefer nehir onun yolunda taş oluyor, sönmeye yüz tutmuş ateşine su vuruyordu. Meğerki yiğit ilk andan beri yüzmeyi bilmiyordu da aşk ile geçiyordu nehri.

"Aşk görmemektir" diyebildi yiğit bedenini Fırat'a gömerken ve dahi aşkın gözü işte bu mana ile kördür.

●●●

On Dördüncü Sene,
On Dördüncü Kelam:
İştiyak
(1432)

İştiyak âşık canına ekilmiş dikenli bir tohum ne vakit bir damla su değse üstüne dikeni cana saplıyor öyle boy veriyor da âşıkın feryad ü figanı gülleri inletiyor ve gönlü olanları nedensiz titretiyor.

DERVİŞ İLE yolumuz nereye gidiyor ve hatta bizi nereye götürecekti bilemiyordum. Ne ahvalim bilmeme müsaade ediyor ne de ben buna gayret ediyordum. Ayrı bir dünyada geziniyordum bu on dört senedir. O çok evvellerde Kızanlık'ta bıraktığım ben değildim gayrı. "Ya ben kimdim?" diye bir sual düştü zihnime de cevabı almak için, kime sual edeceğimi dahi bilemedim. Sual eden de bendim, cevap verecek de ben...

Kaç belde geçtik, kaç yol değiştirdik, kimlerle halleşip neler söyleştik ve hatta ne yedik ne içtik bilmeden yürüdüm. Yanımızda azık namına bir kuru ekmek, bir de deriden bir matara içinde su. Bunlar dahi doymak için değildi de ayaklarımıza takat olsun diyeydi.

Bir yere geldik ki, bir bostan içinde köyden uzak tenha bir hane... Etrafı türlü çiçeklerle müzeyyen ve dışı beyaz bir en-

tari ile boyanmış. İki yanında sıra sıra serviler duvar olmuş sanki ve ahşap kapısının üstünde bir tılsımlı kelime; Ya Hafız. Haneyi korusun diye bir dua niyetiyle yazıldığı aşikâr. Bu hane öyle güzel ki, hayale benziyor. Nasıl ki güzeller halk içinde yalnız kalır da göze değerlerse, bu haneyi her kim getirip bu tenha mekâna kondurduysa o dahi böyle düşünmüş olmalı dedim kendi kendime.

Derviş biraz su istemek için yanımda ayrılıp da haneye doğru yürüyünce ben de çiçeklerle değdirdim nazarımı. Onlarda da can vardı ya benim gibi yanar mıydı canları? Onlar da aşkı bilir miydi?

Böyle çiçeklere bir bir bakarken gözüm çiçeklerin şahına ilişti de ilkin toprak yandı ayaklarımın altında. "Ey şah-ı gülistan yakma canımı!" diyebildim önce. Sonradır ki, öyle bir feryad ettim, bir yaprak düşürdü gül bedeninden. Onu görmek seneler evveline götürdü canımı, canımı canlar pazarına götürdü. Kızanlık değdi gözlerime, güller değdi ve ah Gülhayal gözbebeklerime değdi de ah ile feryad edip inledim. İşte özlem dedikleri iştiyak lisanıma böyle düştü. Nasıl ki, bütün bu bahis bir gül ile gelmişse nasibime bu kelam dahi bilmediğim bir beldede aşk siretli bir gül ile düştü.

Ah Gülhayal bütün güller sana benziyor.

•••

Bir gülün goncasından düşen tek yapraktır iştiyak. Özlem denen bu kelam bir ateş-i suzandır ki, yandım desen de yakıyor. Yeter desen de durmuyor, bittim desen dahi bitmiyor. Özlem öyle bir çöküyor ki yüreğine, gözlerinin önünden maşukun ahvali bir an silinmiyor. Yâdına bir eski hal düşüyor da iştiyak tohumları sinene saplıyor mazi kokan dikenlerini. Bu her daim olduğu yerde bekleyen, unuttum dediğin vakit yârin ismini kulaklarına söyleyen bir münadi. Bu ismi işitince ah etmekten gayrı bir şey gelmiyor elinden.

Canı en ziyade bu kelam yakıyor. Zaman, an, vakit, nis-

yan ve hatta terk dahi bu derde derman olmuyor her biri bu kelam ile yanıyor. Bi-dermanı beladır iştiyak ve ilm-i aşka kastediyor. Yollarda tükettiğim senelerim yanıyor.

Neyim var ki benim, sahip olduğum ne var da bu kelam ben gibi bir âşık-ı avarenin canına kastediyor? Ne varsa bildiğim bu zamanı terk ediyor ve o ilk anda sağ elime zehrini zerk eden gülün nefesi değiyor simama. Sonra ki, gülabhanede gülsuları damıtırken seyre dalıyorum gülleri hicaba düşüren bir dilberi. Oysa ben çok önceleri unuttum sanıyordum bu bahsi.

İştiyak bir gül yaprağı ile canımı toprağa düşürüyor da mezarda yatan bir mahbubun ellerine tutturuyor canımı. Mezar yanıyor, ben yanıyorum ve ilm-i aşk ne vakit bu kelimeyi yazmak için değdirsem kamışı bedenine, bütün harfleri saklıyor da kâğıtlar yanıyor.

●●●

On Beşinci Sene,
On Beşinci Kelam:
Gurbet
(1433)

Ben yola çıktığım vakitte başladı zanneyledim gurbet denen kelamı. Lakin bu dünyada gurbete gelmişim de bilememişim.

GURBETİ VATAN bilmeye aşk diyor lisan-ı hal ile konuşanlar. Derviş bana "sus" diyor ve ben gönlümle yazıyorum. Biliyor musun kâri bu yazdıklarım aşkın bulabilmek için ve dahi o vatanda ölebilmek için yürüyorum. Oysaki "aşkın olduğu yerdir vatan" diyor derviş. Aşk ile toprağına can karılan mekândır. Aşk mekâna sığmaz doğru, lakin bu ondan başka bir kelamdır; gurbet.

Gurbet çok evvelden başlar bu manayı çözenler için, daha bu âleme gözlerini açtığı vakitte gurbete düşmüş bir can sahibidir insan ve ne elem ki, aklı var da bu gurbeti anlıyor.

Bu gözlerinle şahit olduğun, sesleriyle işitip, güzelliğiyle mesrur olduğun âlem bil ki bir âlem-i gurbettir ey kâri. Anlamak için ki vatanını düşüneceksin. Vatan-ı aslî ne mekânla izah edilebiliyor ne de kelam ile lisana dizilebiliyor. O evvel bahiste adını senin dahi bilmediğin, ayrı düştüğünü dahi anımsayıp da idrak edemediğin bir yerdir.

Ne edecek de hatırlayacaksın o diyarı ki? Nasıl hatırına gelsin ki, sen o vatanı görmedin. Sen değil de atan, deden terk eyledi o yedi katlı beldeyi. Sen gafilsin gurbeti vatan bilir vatana dönmekten korkarsın. Korkma ey insan öldüğün vakit gurbet diyarını terk eyleyip de vatana döneceksin zaten diyor derviş insanların suallerine. Derviş gurbeti biliyor, sılayı biliyor ve dahi o manayı biliyor.

Ya bu gurbet âleminde yok mudur vatana benzeyen, ona teşbih edilip de gerdanını onun gibi süsleyen bir mekân? Vardır elbet diyor rüyalarda işittiğim bir ses. Elbette ki vardır. Aşkın olduğu mekândır vatan bu gurbet âleminde ki o mekânın toprağı aşk kokar, çeşmelerinden aşk akar, yağmur aşk diye düşer o mekâna, ağaçlar dahi aşkın onca güzel isminden birini yazar mekâna. Lakin buna göz gerektir, göze gönül gerektir, gönle aşk ve dahi aşka âdem gerektir.

Bu dünya bir âlem-i gurbet, lakin aşkın olduğu her kûy-ı tenha, yani ki tenha bir köy dahi aşk ile vatan oluyor.

Aşk ki, gurbeti dahi vatan eyleyendir...

●●●

Dervişle tam on sene diyar diyar dolaştım. Frenk ellerinde, Müslüman beldelerinde gezdim. Türlü türlü lisan işittim, çeşit çeşit insan gördüm. Vakit geldi halka karıştım, vakit geldi kurtla kuşla konuştum. "Her ne varsa unut" dedi derviş, unuttum. "Bildiklerini sil" dedi aklından ben dahi ne varsa sildim de illa ki, aşk kaldı ve aşk benim aciz lisanımda evvela Gülhayal demekti ve Aşk'a en ziyade Gülhayal benziyordu. Sonra "Sükût et" dedi bana, öyle yaptım. Susmak ile sükût arasındaki farkı idrak ettim de sessiz terennüm ettim aşk zikrini.

Bu sapa yolda yolumu kaybedecektim muhtemel ki derviş olmasa. Onu kendim bildim de bir an olsun yanından ayrılmadım. Nereye gitse peşinden gittim, ne diyecek olsa sözlerini ezber ettim. Ne öğrendimse ondan öğrendim. O mürşid

olmuştu da ben cahil bir mürid... Ya ne olmuştu şimdi de bana "Git" diyordu. Dağları aşıp da bir düzlüğe çıktığımız vakit durdu derviş ve bakışlarını bana çevirip "Haydi git" dedi. Nereye gidecektim? Neden diyordu böyle? Ben yolumu kaybederdim bu vadide de toprakta boğulurdum. Neden "Git" diyordu bana. "Nereye gideyim ey derviş?" dedim. "Ne kusurumu gördün de muhabbetimizi sekteye düşürürsün? Ben kılavuzsuz bu yolda yürüyemem. Aklım ayaklarıma dolanır da yolumu şaşırırım. Nereye, nasıl gideyim?" dedim ve mahzun başımı eğdim önüme.

"Senin aşkın aklını çoktan yakmıştır ey yoldaş! Ben mi öğrettim sanırsın sana bu bahsi? Ben senden öğrendim. Sen aşkta boğuldun, lakin bîhaber gezersin yanımda. Gönlün kılavuzun olsun ey yoldaş" dedi. "Bu andan sonra ismin âşık olsun, isimleri öğretene aşk olsun. Şimdi sen var git bir tekkeye düşür gönlünü. Bu yol Edirne vilayetine çıkar. Orada gönül lisanından anlayanlar boldur. Ben bu yolda sana yürümeyi öğrettim, sen dahi bana gönlü öğrettin. Bundan sonrasını ben dahi bilmiyorum ki, sana söyleyeyim ne hal vardır. Onlar dahi benim bilmediğim sırrı versinler sana da bu yol nereye çıkar öğren. Sana kimsin diye sual etmedim hiç. Sen dahi bilmiyordun kim olduğunu. Şimdi var git kim olduğunu fısıldasınlar kulağına. İsmini onlar okusun. Aşk ilmini mesrur, mutlu olanlar yazamaz, acı çekip de derdi şerbet bilenlerle konuşur kelimeler. Gitmezsen gönlündeki ateş beni dahi yakacak. Derdin daim olsun ve sana aşk olsun ey yoldaş..." dedi ve bir pusula tutuşturdu titreyen ellerime. "Bu pusulayı gittiğin tekkenin şeyhine ver. Sual etmez anlar halinden."

"Gel gitme ey derviş! Hatr-ı aşk için gitme gel" demeye yetti gücüm.

"Ben dahi hatr-ı aşk için gidiyorum işte ey yoldaş. Sen üzülme." Dedi döndü ardına.

"Ya ismin?" dedim gözümden akan damlaları söze kata-

rak. “İsmin nedir ey derviş? Bana yürümeyi öğrettin bu yolda ya ismin? Bir isim söyle bana ki, kelimelerden birini olsa dahi senin simana benzeteyim”

Başını kaldırıp tebessüm etti ve bir sır verircesine söyledi; ”İlyas” dedi derviş ve yürüdü. “İsmim İlyas ey yoldaş... Hızır ile seyre çıkan İlyas gibi...”

O yürüdükçe canım ezildi adımları altında. Gitmeseydi ne vardı. Gitmeseydi de yine ben onun ardı sıra toz ile, toprak ile tekellüm etsem, cübbesinin karasına tebessüm etseydim.

Derviş iyice ilerleyip de bir noktaya dönüşünce yolda olduğum yere oturdum da ağladım, ağladım. Elime tutuşturduğu kâğıda baktım sonra. Pusulaya ne yazmıştı diye düşünemiyordum ama gözlerim elimdeki kâğıda ansızın değdi. “Âşıktır” diye yazmıştı derviş. Ve bu tek kelime sırtıma ezelden bir yük bağlayacak, lakin her kapının kilidini açacaktı.

Neden sonra kuşağımda senelerdir sakladığım kâğıda düştü aklım. Elime alınca elim yandı yılların verdiği dert ile sararmış kâğıdı. Sağ elimde bir kâğıt üzerinde Gülhayal yazıyor ve diğer elimde yekdiğeri; âşıktır...

Derviş terk eyledi beni de tek ü tenha kaldım ve bir kelamın daha ağırlığını hissetti dudağımda harfler; uzlet.

●●●

Yolda Bir Yer
Mayıs 2010

O İSMİ işitir işitmez otobüste oturduğu koltukta irkildi Ömer. Başına sancılar girdi de yüzünden ter boşandı. Etrafını ateş sardı zannetti birden. Nefesi kesildi de soluk alamadı, dudağından tek söz çıkmadı; konuşamıyordu. Dili kesik, sözü kayıp, aklı olanlardan sarhoş... Benzi sarıya çaldı, nerede olduğunu ne ettiğini, nereden gelip de nereye gittiğini unuttu. Olabilir miydi bu? Mümkün müydü? Sadece bir kitap bunları yapabilir miydi ve kelimelerin gücü buna yeter miydi?

Hasan'ın yoldaş olduğu dervişin ismiydi Ömer'i böyle okuduğu anda kendinden geçiren. "İlyas" demişti derviş yahut Hasan böyle hayal etmişti de yazmıştı; "İlyas. Hızır ile seyre çıkan İlyas gibi..." Hasan ta seneler evvelinden böyle bir şeyi bilebilir miydi ki, hayal etsin? Bu ancak kelimelerin bir efsunuydu ve onların zaman diye bir mefhumu yok.

Ömer düşündükçe titriyor, avuçlarında soğuk terler peyda oluyordu. Bu kelamı daha önce de işitmişti. Otelde yaptığı şiir sohbetine katılan o adam, kendisine bir sır verir gibi konuşan ve gözlerinin içine okuduğu o şiir ile dokundurur gibi bakan o adam da aynı sözü söylemişti. İsmi aynı olabilirdi doğru, ama o da aynı ismi aynı şekilde söylememiş miydi? Böyle tesadüf mü olurdu? Derviş de, o zamansız misafir de

birbirlerinden asırlarca arayla konuşmuşlar da dudaklarından aynı kelam dökülmüştü;

"İlyas. Hızır ile seyre çıkan İlyas gibi..."

•••

Benzi safrana döndü Ömer'in. dudağında bir tek söz söyleyecek mecal kalmadı. "Bu ne haldir böyle?" diyecek oldu da konuşamadı. Konuşsa dahi bunu anlatabilir miydi bilmiyordu, bilemiyordu.

Yanında oturan adam Ömer'in yüzündeki bu tuhaflığı fark etti ve Ömer'in titreyen ellerinden tuttu. "İyi misiniz?" diyebildi tedirgin bir seda ile. Ama Ömer o anda değilmiş gibi boş gözlerle baktı adamın yüzüne. Adamın sorduğu soru Ömer'in mefluç zihninde yankılanıyor, ama Ömer bir anlam veremiyor ve hatta hiçbir şey anlamıyordu. Adam bu kez elini daha da sert sıktı ve ısrarla yineledi sorusunu.

Sonrasını Ömer dahi hatırlamıyordu. Başını bir an yanında oturan adamın yüzüne çevirdi. Gözünün önünde silik bir suret, sesler hâlâ yankılanıyor ve sanki Ömer'i bir uykuya gömüyorlardı. Bütün bir bedenini bir ateş sardı birden, yüzünün tamamından ter boşandı ve gayriihtiyarî kapandı gözleri.

•••

Burnunda keskin bir koku ile gözlerini açtı Ömer. Otobüste ne kadar insan varsa etrafındaydı sanki. Ve bütün dudaklardan sesler bir gürültü edasıyla dökülüyordu Ömer'in kulağına. Ne olduğunu ve nerede olduğunu anlayamadı önce. Sonra gözlerini açar açmaz karşısında duran adamı tanıdı. Otobüste yanındaki koltukta yolculuk eden adamdı bu. İlk karşılaşmalarında selamlaşmışlar sonra da Ömer kendini kitabına gömmüştü. Ama işte şimdi elindeki keskin kokulu kolonyayı Ömer'e koklatan yine aynı adamdı.

Ömer gözlerini iyice açıp yerinde doğrulmaya çalıştı. Olan biteni anlamaya gayret ediyor ve bir izah getirmeye

zorluyordu kendini. Yerinde doğrulup da aklı iyice ayılınca ilkin ellerine bakındı, ama *İlm-i Aşk* yoktu. Sonra yanında yöresinde gezdirdi bakışlarını, ama bulamadı. Ayılır ayılmaz ilk söylediği söz; "Kitap, kitabım nerede?" oldu.

Yanındaki adam kitabı Ömer'e verince tekrarladı sorusunu; "İyi misiniz?"

"İyiyim" dedi Ömer yatırılmış koltuğunu kaldırırken. "İyiyim. Merak etmeyin. Sıcaktan biraz içim geçti sanırım. İlgilendiğiniz için teşekkür ederim" dedi.

"Korkuttunuz bizi. Yüzünüzde bir tuhaflık görünce aksi bir durum olduğunu anladım. Ama ne yapacağımı pek bilemedim."

"Eyvallah. Sağ olasın" dedi Ömer ve elini uzattı adama. "Ömer" dedi zorla da olsa tebessüm ederek. "Bilal" dedi adam Ömer'in elini sıkarken. Belki nezaketen biraz daha konuşması gerekirdi Ömer'in, ama yaşlı bedeni bu kadar fazla harekete dayanamıyordu. Başını ardına yaslayıp *İlm-i Aşk*'ı iki eliyle göğsüne bastırdı. Bu atan kalp Ömer'in yaşlı kalbi miydi yoksa *İlm-i Aşk*'ın aşk ile imlaya vurulmuş kalbi mi?

Yorgun ve bitkindi Ömer, ama dayanamadı. Hasan ile muhabbetini kesmek istemiyor ve hatta onun dahi kendini tanıdığına inanıyordu. Ve hatta merak ediyordu bu sırlı kitabın Hasan'ın diliyle kendisine daha neler söyleyeceğini.

Bitkin gözlerle baktı kitabın maviyi ağlatan cildine. Ve aşkın kelama vurulmuş halini okumak için tekrar açtı sayfaları. Ama aklında tek bir soru vardı; bir kitap bütün bunları bilebilir ve hatta bu olanların tamamını yapabilir mi? Ömer'i bir yolculuğa çıkarmış sırlı sözlerle efsun dökmüştü zamana.

İlm-i Aşk yalnızca bir kitap değildi ki!

●●●

Ömer artık tesadüf kelimesini tamamen silmişti lügatinden. Tesadüf diye bir şey yoktu. Bunca sene ve hatta bunca asır her nerede ve kimin yanında kaldıysa bu kitap Ömer'i bek-

lemiş de nihayetinde bir yolunu bulup ona gelmişti. Sanki onun anını biliyor da ona göre sözler söylüyordu. Başka bir insan okuyor olsa böyle olmaz, bu denli hayali gerçeğe vuramazdı belki. Ama Ömer için öyle değildi ve bu nazlı kitap onunla konuşuyordu. Öyle değilse bile Ömer artık bunun böyle olduğuna gönülden inanıyor ve kendini bu kitabın sırdaşı addediyordu. Sırdaş olanlar birbirinin sırrını bilir elbet ve bu kitap dahi Ömer'in sırlarını çok evvelden biliyordu.

●●●

On Altıncı Sene,
On Altıncı Kelam:
Uzlet
(1434)

Kimsesizliğin adı uzlet, yalnız, tenha ve bikes kalmanın ismi... Aşk düşmeyince gönlüne insanın ve ateşîn parmaklarını şakaklarına dokundurmayınca yalnızlık dahi muhal... Uzlet âdemi kendiyle bir harbe sokuyor da kendini bulmak için kendini katletmek gerekiyor. Ve insan kendi benliğiyle bir imtihana düşüyor bu kelam tamam olunca.

BU KELAMI öğrendiğim an kuşlar dahi semasız kaldılar, bulutlar yağmursuz yağdılar da arz topraksız değdi ayaklarıma. Ben uzlet dedim; kimsesizler ağladı aba üstünde. Ben uzlet diye düştüm yerlere, yârsiz aşka düşenler feryad eyledi, bülbül gülistandan ayrı kaldı da figanını sessiz söyledi. Ve ben uzlet dedim aşk yalnız başıma bir dağ başında inlerken buldu beni. "Uzleti bir âşıklar anlar" dedi ve mürekkep oldu bir kelamın bedeninde.

Kalabalıktan tecrit edilmiş bir aşk ve mücerret bir sevda, bu benim nasibime düşen. Yâr gönülde, lakin yanımda değil. Bu ki, kendi kendime ve yalnızca kendimden ve kendi benliğimden öğrendiğim bir kelam; uzlet... Yârin terk ettiği dünyada onsuz yürümenin ismine ben uzlet dedim.

Bu bahiste kelam dahi kendini bir başına bulur cümle içinde. Bütün bir kelimât kendini terk eylemiş, yalnız ve sessiz bir kelamdır bu. Bu kelime ki, koskoca bir kırtas üzerine tek ü tenha yazılsa ve yanına bir başka kelam gelmese yine de tefekküre düşürür gönlü ile görenleri. Bu kelam sazlıkta yalnız başına boy veren bir kamış ile diğer bütün kelamlardan ayrı ve yalnız yazılır kırtas üzerine.

Kimileri yalnızlık diyor bu halin ismine. Lakin ben bu kelam ile değdirdim düşü gerçeğe. Bildim ki, uzlet derya içinde bir katre olmak ve dahi deryaya karışmamak demekmiş. Dünya denizine dalıp da ıslanmamak ve hatta toz ile toprağa bulanmanın ve deryadan kuru çıkmanın adı. Âşık ki, deryada yalnız başına akan bir katre... Var, lakin yok gibi...

Kalabalıklar içinde yaşasan, her an ve her dakika bir yâren ile ülfet etsen de sohbet ü muhabbetle coşa getirsen kelamını dahi uzlet her daim var olacak. Uzlet boynumda asılı benim ve alnımda yazılı... Zira uzlet yârdan uzak olmanın ve dahi yârsız olmanın, maşuka hasret kalmanın dudaklara çizilmiş resmi. Ve bu cisimsiz resimde göz tek başına kalmış bir garibi görür.

Aşk uzlete düştüğün vakit, yani ki yalnız kaldığın vakit konuşuyor seninle. Yanında kişioğlu olduğu vakit kelam etmekten sakınıyor. İstiyor ki, bir onunla kal ve dahi bir onunla konuş. Ya aşkı terk edeceksin de insanlarla tekellüme düşüreceksin savtını yahut da bütün bir âlemi terk edip aşkı işiteceksin. Yalnız olmazsan aşk seninle konuşmuyor.

Yalnızlık aşkın bir hali... Aşkı olmayanlar yalnızlığı nasıl bilecek ki? Gönülden inanıp da "Yalnızım" demek ve uzlet ile âlemi temaşa etmek "aşığım" demenin ve hatta tenhada aşkı görmenin bir başka şekli değil mi?

Uzlet deyip de gönlümü şerha şerha toprağa düşüren bu kelam ki, dünya zindanında yârsız kalmanın adı. Canıma saplanmış bir hançer çekip çıkarsam, kanlar boşanacak âşık bedenimden yahut ki çıkartmasam pare pare eyleyecek gön-

lümü. Ve aşk ki, gönlüme uzlet ile saplanmış bir aşkın gizli kelamı... gönlüme yârin kanını karıştırıyor da damarlarda yâr aşk ile dolaşıyor. Aşk sinemde bir hançer, bilenler nefha diyor ona; ilahî bir nefes ve gönülde paslanmış gövdesi yâr kokuyor.

Aşkın terk etmediği âdeme kim yalnız diyebilir ki? Aşk ki, herkes sustuğu vakit bir tenhada benimle konuşuyor. Ve aşk bir an dahi beni kimsesiz koymuyor.

Uzlet aşka duçar olanların sinesinde saplı... Ve damarlara aşkın kanını damıtıyor.

●●●

Derkenar...
Mektup...

Yalnızım diye üzülme Gülhayal! Her ne varsa gözümün değdiği, sana benziyor. Ve dahi sen aşka benziyorsun. Yalnızım... Uzlet denen bu kelam beni bir köşede pençesine aldı da kan dolduruyor gözbebeklerime. Lakin aşkı aradığımdan böyle kimsesizim. Uzlet bu sebeple ki canıma kastediyor. Üzülme, hiç elem düşmesin gönlüne. Kimsesizlere kimse olanı bulmak için yürüyorum. Onu bulduğum vakit seni dahi bulmuş olacağım.

Aşk aramak diye yazılmış eski bir kitapta. Evvela aşkı bulayım sonra gönlümü bıraktığım yere geleceğim ki, o halen dahi sende.

Toprak âşıkların bedenine ilişmez, gözlerinin rengine el sürmez Gülhayal. Onlar vuslat vaktini beklerler de tazecik bir uykunun koynuna sererler bedenlerini. Ve orada zaman diye bir mefhumdan söz edilmez. Bak ben bu yolda saçlarımın karasını ak ettim, ellerimde izleri kaldı öğrendiğim her kelamın, seneler gençliğimi eritti, aşk beni mecnun misal meczup etti, lakin sen bir gonca tohumu gibi bekliyorsun toprakta. Açacaksın Gülhayal; gözlerini kızılyapraklar gibi şems-i aslinin ışığıyla açacaksın. Bense zulumat ülkesinde ab-ı hayatı arıyorum. Bulduğum vakit içmeyeceğim vallahi sultan-ı hamuşanım, toprağına dökeceğim yaprakların yeniden açılsın diye.

Bulduğum vakit o cana can veren, ömre an veren suyu sana sunmak için geri geleceğim. Sen şimdi düşünme beni, bulmak için çıktım ben yola. Ab-ı hayat-ı aşkı bulacak ve içmeden aşka doyacağım. Her damlasını sana vermek için bulacağım aşkı. Kapa şimdi gözlerini... Uyandığın vakit aşk ile yanında olacağım.

●●●

On Yedinci Sene,
On Yedinci Kelam:
Dua
(1435)

Aşk ki, hercai gönlümün duasıdır. Kabul olduğu vakit yâr ile cennet diyarında söyleşeceğim.

AŞKA DUA dedim ben. Yanlışsa hata işledim, gafilim. Ama böyle olduğuna inanmasam isyana düşerdi bütün ahvalim, bütün lisanım isyan ile boğulur ve dahi aşkım günah olurdu.

Âşık olmak, dua etmek ile aynı şey... Duayı bilmeyene aşkı anlatamam ki, duaya inanmayana, gönlünde imanı olmayana aşkın yalnızca bir damlası nasip olur da bütün bir aşk ummanına sahip oldum sanır. Oysaki imanı bilenler bütün bir deryayı hatmetmek için aşkı dua ederler de öyle feryad eylerler. Ve bu dua dile düştüğü vakit Hüthüt kelamını taşımak için gözlerine bakıyor. İşit ey Basîr, aşkım dua oldu da arzdan semaya yağıyor.

Aşk dua haliymiş meğer. Bu yolda eza cefa çekmeyi, derdi katık edip de nasiplenmeyi bu sebeple istermiş âşıklar ki, gönülleri yansın da duaları ateş ile değsin fezaya. Değil mi ki, yanmış bir gönlün duası bu, elbet Yaradan işitir. Aşk duada olma halidir ve bu sineyi hûn eden acı lokmayı bütün bir

ömür ağızlarında çiğner de yutamaz âşıklar. Ömür boyu bu duayı lisan-ı hale döker de gezerler ve dahi bütün bir ömür dua ile geçer, lakin senelerce dua diye diledikleri yine de aynı şeydir; aşk.

Bir ömür aşkı dilenirler maşuktan. Yolda yolcu, vatanda garib ve hatta şah iken geda olurlar. Aşk dua olur onların halinde. Sırtlarında kara, yamalı bir hırka, boyunlarında içi boş, harfsiz bir muska ile yürürler ve dahi buldukları vakit ölürler. Ömürleri duadır onların, adımlarıyla dua okur, gözlerinden döktükleri imcilerle bir meleğin kanadına asarlar. Onları gördüğün vakit meczup der, deli der, gafil der de geçersin, lakin onlar bir tek aşkı bilirler ve aşk onların duasıdır. Yani ki, aşk gözyaşına sarılmış bir dua kelamıdır.

Bana aşk ver ey can-ı mecruhumu benden dahi iyi bilen. Bana her daim aşk ver ki, dua olsun da dökülsün bu yangın dudaklarımdan. Damarlarımda aşk gezinsin de dualarım makbul olsun, yani ki aşk olsun bütün bir alem benim gözlerimde.

Aşk diye dua etti âşıklar, aşkı gönlün duası bildiler ve öyle öldüler...

Ya Rab aşk ver bana!

●●●

DERVİŞ BENİ bir başıma bıraktığı vakit uzlet ne demektir anladım ve dahi Kızanlık'tan çıktığım andan beri her ne öğrendim ve ne ettiysem bir dua imiş; inandım, iman ettim. Aşk dua demekmiş. Böyle bildim de her haline şükrettim aşkın. Gönlüm yandı kelam etmedim, yârsız kaldım söz söylemedim, ömrümü bilmediğim bir binek ile gabya yolladım da bir kere ses etmedim. Bildim ki her biri aşk içinmiş. Ve aşk sırrını yalnızca âşıkların anladığı bir lisanla dua etmekmiş.

•••

Dervişin terk edip de yanmış gönlümü tekrar ateşe attığı andan sonra bu ateşi söndürmek için gösterdiği yoldan yürüdüm. Dediği gibi Edirne vilayetine varacak ve bir tekkeye vasıl olacaktım. Bir şeyhin önünde diz kırıp halimi arz etsem ve ondan feyz alsam sönecek miydi ki bu ateş? Mümkün müydü? Muhtemel ki ateş-i aşk daha bir coşacak da bir beni değil, bütün bildiğim herkesi ve her şeyi yakacaktı. Ateş-i aşkın insafı yok, hoş bu ateşle yananlar insaf dilenmezmiş, yandıkça tekrar tekrar yanmak için figan ederlermiş.

Yalnızlığım ve ben bir an olsun ayrılmadan yürüdük. Evvela Hasköy denen beldeye geldik ki mevsim baharı terk edip

rüzgârları giyinmişti üzerine. Öyle bir esiyordu ki deli yel uzlet diye boynuma düşen ayrılığım benden bir adım uzak kalmamak için ve rüzgâr onu benden alıp uçurmasın diye yakama sarılıyor da bedenime mıhlanıyordu. O estikçe savruluyordu mazi yâdımda, benliğimden yana kalan son birkaç emareyi dahi önüne katıp götürüyordu da nereye götürdüğünü ben dahi bilmiyordum. Nasıl ki benden alıp götürdükleri varsa bu zamansız yelin, getirip de gözbebeklerime bıraktığı birkaç damla da vardı. Ve ben gözlerimden yaş aktığı her vakit Gülhayal'in bana verdiği tek kelam olan o nâmeyi açar tek kelamlık bir kitabı okumaya dalardım. Ben okudukça bütün bir âlem gül kokar, bütün kuşlar bülbül kesilirdi.

Ben yürüdüm ve gözümün önünde mekân eridi. Ayaklarımın altından zaman kaydı. Gözlerimi yel aldı da götürdü sanki ve göremedim. Ne çok insan arasından geçtim, ne şehirleri ardımda bıraktım, ne sesler işittim ne dualar dinledim. Lakin ben yola aramak için çıktım. Bütün ömrümü yolda geçirsem dahi bileceğim tek şey; aşkın aramak olduğuydu. Yani ki âşıklar bir ömrü fasılasız aramakla geçirirler de zaman gelir ne aradıklarını dahi bilmez, onu bile unuturlar.

Ben yalnızca arar idim. Aşkı bulsam dahi tanır mıydım bilmiyorum. Bütün gönlüm bu sualin ateşi ile mefluç halde güneş semayı terk ederken ben dahi Hasköy topraklarını terk eyledim. Sene kaçtır, mevsim hangi mevsim, günlerden ne hiç düşünmedim. Lakin bahar değildi. Bunu da güllerin boyun büküşleriyle anladım ancak.

Sinemde bir an dahi durmadan çarpan bir aşk, koynumda kelamın ağladığı bir kâğıt ve tek yoldaşım uzlet... Böyle girdim devlet-i Osmanî'nin payitahtı Edirne vilayetine. Çok şehirler gördüm, çok beldeler ezdim adımlarım altında, künhüne şahit oldum hanelerin, bostanların gülleri damarlarıma kan damıttı, lakin bu şehir adımımı attığım o ilk anda dahi benimle konuşmak için sanki ayaklarıma sarıldı.

O ilk andan şimdiye kadar bildim ve inandım ki aşk her

nerede doğduysa onu almış da fethettikçe açtıkları her beldeye çil çil serpmişti âl-i Osman. Ve bildim ki, cihat aşkı bütün bir âleme yaymak için kılıç kuşanmaktı.

Bu belde aşkın pazarıydı. Ve can satılırdı bu pazarda. Aşka düşmüş bütün canlar mezada konulurdu da alacak bir âdem bulunurdu. Lakin âşıkın canından kime ne fayda var? O çoktan bir tılsım ile Hüthüt kanadına bağlayıp uçurmadı mı canını? Ah bulunsa bir kişioğlu ki, bana canımın bahsinden anlatsa da bilsem kendi canımı.

Aşkı bir Yunus geçmişti bu dünya hanından ve onun dediği gibi aşkın pazarıydı bu belde. Bu pazarda can alınır, can satılırdı can akçesi ile. Aşktan anlayanlar ve bütün bir malını serenler olurdu onun yoluna. Lakin kim canın manasını anlatacak bana?

Bağır tellal "Bir can vardır" de. De ki; "Aşk pazarında can satmaya geldi bir garib. Manayı her kim verirse onun firkat ile mecnun aklına o kişiye canını verecek" de. "Ömrünü yollarda tüketmiş, bulmak için gezinmiş de şimdi ne aradığını dahi unutmuş" de. Bağır tellal Yusufleyin bir mezada koy canı. Aşk bu beldenin neresindeyse oraya götür de manayı verene meccanen ver canımı. Bahası candır bu aşk bahsimin, en başında aşk idi elhak ve dahası da candır.

Dervişin bir vakitler o kuyu başında kulağıma bir kurşun dökercesine terennüm ettiği sözler döküldü dilime. Onca kelam etmiş, onca söz söylemişti, lakin bir tek kere "aşk" dememişti o. Dudağından tek kere "aşk" kelamı dökülmüştü de o da Âşık Yunus'un sesiyle. Ah ne vardı şimdi de olaydı yanımda derviş. O yoktu, lakin bana verdiği bir tuhfe zihnimde canlanıyordu. Dervişin lisanıyla Yunus söylüyordu. Ben ağladım o söyledi ve dahi o söyledi ben ağladım. Ve hatırımda bu şiirden öte mana ile girdim payitaht-ı Osmanî Edirne vilayetine.

Aşkın pazarında canlar satılır
Satarım canımı alan bulunmaz

...
Deryalar içinde susuz gezerim
Beni kandıracak umman bulunmaz

●●●

On Sekizinci Sene,
On Sekizinci Kelam:
Feryad
(1436)

Âşıklar konuşamaz, feryad ederler... Ne vakit ki, biri aşktan bahis açsa yanlarında figan ile düşer sesleri. Gafiller aşk der de manayı dile düşürürler, lakin bu kelam feryad ile söylenir.

AŞK FERYAD ile söylenir bu bahiste. Daha en baştan beri bilir bunu bu ummana girenler. Feryad dil-i derunun, yani ki gönlün lisanıdır. Bu lisanı bilenler konuşmayı bilmezler de her söz ile feryad ederler. Ve hatta onları işitecek âdem bulunmaz. Söz kelime ile dillenir, feryad can ile söylenir; söz lisanı, feryad semayı deler de aşkın en ücra beldesinde ağlasa bir dil-hasta gümüşten kanatlarıyla bir kuş ağlar, cennette tuba ağacının yaprakları titremeye tutulur, zamanda an, bedende can ağlar.

Bu bahsi bülbül-i şeydadan öğrenmiştir âşıklar. O ki dilara bir gül uğurunda sesleri yakar. Nasıl bir feryad ile gam çeker ki, baygın gezer gülistanda. Canını bir gül yaprağına asar ve öyle söyler aşkın şarkısını. Değil mi ki, feryad bir aşk bestesidir de yanmadan söylenmez. Ve bu kelam mektepte öğrenilmez de onun mektebi gülistandır ve üstadı şah-ı bülbülistandır. Bir kül rayihasıyla göğe karışan sestir feryad

ve bu bahiste pir olan bir insan değil de sesi feryada vuran bülbüldür.

Bülbülün feryadını işitenler mest olur, lakin nedir manası kavrayamazlar. Onların kulağına bir hoş seda gelir bülbülün inleyişleri. Nalişlerini bülbül misal kanatsız uçurmayanlar anlayamazlar ki bunu. Bülbül feryad eder de inler amma bu sesi işitenler muhabbet ile duyarlar onu. Onlar dinlemezler sadece duyarlar bülbülün feryadını.

Bütün bir kuşlar içinde dertbâz olan bu canı gül dikenine takan sevdakeştir. Kuşların mecnunudur bülbül. Kanadında pervaneleri taşır, gözleri leyli karası, sinesinde Ferhad'ın bisütüna vurduğu külüngün yarası ve bütün aşıların sesi küçücük dudağında feryad olur. Bir avaze ile salar ki, gülün bedenine vefadan nasipsiz gül dahi ağlar. Feryad onda mana olur.

Bülbül ki, feryadı küçücük bedeninde yakan bir can parçası... O can ki, pek çok insandan daha sadıktır bu yola. Bütün ömrü hicran ile geçse de yine de gülistandan ayrı kalamaz. Lakin o cana ses veren kuş aşkın aslını kavrayamaz. Surete feryad eder, gam ile inler, nam ü şandan ve hatta candan geçer. Ah bilseydi aşkın aslını gülden dahi vazgeçerdi. Ama bir feryad eder ki, suretleri titretir.

Akıldan geçerler dedim evvelden bu yola girenler. Ve aklı yitirince gül de tanınmaz. Aşk da gidecek diye midir feryadı aşka düşenlerin? Aşk bir an olsun onu dileyeni yalnız bırakmaz. Kimsesiz kalanlar değil de aşksız kalanlar yalnızdır.

Ey bülbül-i divane senden tevarüsle aldım feryadı. Dil konuşmayı unuttu da kelam edemiyor. Sen misal çırpıyorum kanatlarımı ve beden terk ediyor da gönül gülistandan gidemiyor. Sen ki, kanını damıttın da renk verdin güle. Ya ben nasıl edeyim de gideyim? Rengini kime vereyim aşkın? Sen ki, bu yolda beden daha âlimsin, söyle ki aşkı kime benzeteyim, feryadı kime edeyim?

Âşıkların lisanıdır feryad. Nasıl ki gam yutmadan, derdi

bilmeden saadetin manası anlaşılmazsa feryad etmeden de sükûtun manası kavranmaz.

Ey bîçare-i gülistan, ey bülbül-i divane konma gayrı virane beldelere, feryadını gafillere dinletme. Gel seninle gülistanda sevgiliyi yâd edelim, kırık bir gül dalı önünde diz kırıp gam ile feryad edelim.

●●●

On Dokuzuncu Sene,
On Dokuzuncu Kelam:
Vefa
(1437)

Vefa, âşıkın alnından damlayan pür ü pak bir terdir. Yüzüne değen bütün suretleri siler de bir tek yâr kalır. Vefa ile süslenir âşıkların siması. Aşkta vefası olmayanın aşkı da yoktur zâti.

AŞK İKİLİĞİN mekânı değil. Sevilen bir değilse şayet her ne hale düşse de insan âşık değildir ve bu düştüğü hal ile de hiçbir vakit âşık olamaz. Gönle bir yâr düşmüşken bir başka dilbere temayül etmek, ondan yana seğirtmek belde-i aşkta yasaktır. Ve dahi bu beldede iki sultan olmaz, sultan-ı can birdir ancak. Her ne ki bir maşukun onlarca âşıkı vardır, lakin maşuk her daim yektir.

Nasıl ki dinde şirk olmazsa aşkta da dahi olmaz, yâre vefa göstermeyenin, yani ki gönlünü verdiği yârini unutup da bir başka yâre gönül verenin diyar-ı aşkta barınacağı hane yok. O haneyi viran etmiş, gönül sultanını hal'etmiş, yârini pay-i mâl etmiş de gönlü ayaklar altına vermiş ve dahi aşkı ziyan etmiştir.

Vefasızlığın yeri değil bu diyar. Bu diyarda cemre toprağa bir tek kere düşer ve aşk tohumuna can suyu olur da taravet ile büyür. Can diyarının toprağı münbittir, lakin tek bir sev-

giliye verir bütün canını. Başka bir zehra açmaz, dalında tek gonca veren bir gül yeşerir ve dahi diğer bütün goncalar daha açmadan döker yaprağını.

Vefa bir nazlı cemre... Mevsim-i aşkta bir gece karasıyla düşer tek bir tohum üstüne. Ve o tohum ki bir gül-i naçize, eşi olmayan bir çiçek; bakmazsan daha tohumken yanar da yok olur. Maşuk dahi aslıyla yegânedir. Onu bilmeyen, unutan gafil ise daha doğmadan öldürmüştür sevdiğini de sırr-ı aşka bigânedir.

Ey bu yola giren saik, bil ki aşk seni elbette vefa ile sınayacak ve vefa bu yoldaki imtihanlardan yalnızca biri... Dertsiz, belasız mı sanırdın sen bu can oyununu? Vefadan nasibin yoksa adımlarını çek bu yoldan da ayakların utanmasın.

Aşk vefa ile boy verir ve muhtemel ki aşk vefa demektir de vefasız âşık nasipsiz kula benzer. Seyre düşse dahi tariki, menzilsiz yola benzer.

Dilberler diyarında bir nazenin güzelden gayrısına kör olmaktır vefa. Vefa namusudur aşk bahsinin. Vefayı yitirirsen aşkı kaybedersin, aşkı yitirirsen canı kaybedersin, canı yitirirsen insanlığın bile uçar da gider.

Vefası olmayanları sürgün et bu diyardan, onlar ne aşkı, ne canı ne insanı bilirler. Onlar daha bu diyara gelmeden avdet eder de geri giderler.

Ve yâr ölse de vefa denen bu kelam toprağa gömülmez. O ki sevgili mezarı başında gözden düşen bir damla kanlı sudur ve vefa aşkın namusudur...

●●●

Edirne vilayetinde öğrendiğim ilk kelam vefa oldu. Vefasızlık aşka işkence etmeye benzermiş ki, bu imtihanı görmeden idrak edemedim ben bunu.

Edirne öyle güzel, öyle hayali gerçeğe düşüren bir şehirdi ki, bir an oldu seneleri unuttum, öğrendiğim kelamları unuttum da halkın içine karıştım. Şehrin mamur yüzüne baktıkça

nefse buzlu şerbetler sundum ve gaflete düşürdüm bu yolda bütün bildiklerimi. Çarşılarda gezindim, insanlarla meşk ettim. Bir gün için olsa dahi aşkı hatırımdan sildim, hiç ettim. Gafletten bir duvar çektim aşkhanemin önüne de ben dahi giremedim ve hatta o gün hatırıma bile gelmedi bu hane.

Nasipsizler uykudan bîhaber nasıl yaşarlarsa bu rüya âlemini, ben de o bütün bir günü onlar gibi geçirdim. Bütün kelamları unuttum da manaları ele verdim, seneleri unuttum da aşkımı yele verdim.

Lakin bu halim bir gün sürdü de tövbe ettim bütün bu halimden. Kendimden, ettiğimden, vefasızlığımdan utandım. Seneler evvel Kızanlık'ta sevgili için yaktığım ağıttan ve koynumda sakladığım aşk kokulu kâğıttan utandım.

Anladım ki, bu yol halkın içinde bir uzlet haliyle olacak. Hem onlarla hem onlardan ayrı yaşayacaksın. "*Halvet der encümen*" diyorlar bu hale hal lisanını bilenler. İnsanın olmadığı tenha bir dağ başında aşk zikrini ezber etmek kolay, lakin cennetten düşmüş bir beldede ahali içinde aşkı unutmamakmış marifet. Bu manayı daha bilmiyordum ki, gafil düştüm.

İşte bu vefa kelamını böyle öğrendim de hem gelmiş geçmiş bütün âşıklardan, hem bütün maşuklardan lakin en ziyade Gülhayal'den af diledim. Ve o gecenin kara gözleri üstünde feryad ederek aradım tekkenin yolunu. Zira derviş bana öyle demişti. Ben dahi öyle yaptım. Muradiye Medresesinin kapısına vardım da sırtımdan gaflet yükünü indirecek bir şeyh aradım.

Halen dahi o gönlü gaflete tuttuğum ve vefayı unuttuğum gün hatırıma geldikçe sineme bir ok saplanır da yanarım.

●●●

Yirminci Sene,
Yirminci Kelam:
Elem
(1438)

Yola düşüp de aşkı arayanların bineği derd ü mihnet, azığı bela ve gam; içtiği elem şerbetidir de ne dertten ayrı gezerler, ne belayı katık etmeden bir lokma yerler ne de elem şerbetine kanar onlar.

AŞKIN ENTARİSİ karadır. Nasıl ki gözleri semayı boyarsa kara entarisi de geceyi boyar ve kendini temaşa edene elem şerbetini içirir. Elem; acı çekmek, dert ile yanmak demektir ve aşk, öyle gülistanda dikensiz güller arasında gezmeye benzemez. O dikenleri bedene saplamak, acıyla kıvranmak ve hatta yanmaktır.

Sevgiliden ayrı olduğun vakit yanında olmadığına, yanında olduğu vakit bir gün gelir de ayrı olacağına yanarsın da elem kelamı her an yakana yapışır. Hiçbir vakit bırakmaz ellerini, acı çeker, kıvranır da elem ile ağlarsın.

Âşıkların gönlü mahzun olur, ilişme onlara, dertleri senin gönlünü de gama boğar, dillerinden mesrur bir söz işitemezsin. Hasret ile yanan bir canı olanın yüzünde tebessüm mü olur? Ve hatta benim gibi daha bu yola adım atmadan yâri kaybedenler tebessüm etmekten ar etmezler mi hiç? Onlar

konuştuğu vakit sesler dahi ağlar. Elemle yürümektir bu sırrın anahtarı, bu kelamın ıstırabıyla kendinden geçer de yine de ses etmez onlar. Susar, sükût ederler. Harfler acı çeker, cümleler ağlar.

Aşk ne hal ise beni derd ü belaya salıyor. Bu hale düşenlerin hepsi mi benim öğrendiğim bu kelamları öğrenirler bilmem, lakin ben o gülistanda ilk kez bir güle dokunduğum andan beri, elem duyarım da yanarım. Parmağımda hâlâ bir kanlı diken acısı, her gece sızı ile söyletir beni ve ben elem kelamını böyle yazarım bu defter-i derunuma.

Kelimelerle bir misak yaptım ben. Aşkı onların sesleriyle anlatacaktım. Lakin bu kelam satıra düşünce onlar dahi mürekkebin değdiği yerden firar ettiler. Meğerki onlar benden önce manasını bildiler bu elemin ve bilmenin acı verdiğini idrak ettiler. Elemi harflere söyleteyim dedim, harfler bunu söylemeye yetmediler. Ve ben de dudağımda sesleri gömdüm de sustum.

"Neden susuyorsun?" diye sual etti kelimeler. Boynum bükük "Susuyorum çünkü yetmiyorsunuz" dedim de yine sustum...

Elem kelimelerin dahi firar ettiği bir kelamdır, ben ne edeyim de anlatmaya güç yetireyim bu bahsi sana ey kâri? Gönlüne sor bu kelamı, zira onu en ziyade eleme mübtela gönül bilir.

●●●

İşte böyle yârsız yârensiz geçirdiğim, nakış nakış aşkın izini sürdüğüm, bütün mahlûkatta tek bir sureti gördüğüm yirmi seneyi tamam ettim ve yirmi kelamı hatmettim de öylece vasıl oldum Edirne'de Muradiye Medresesine. Gafleti eleme vurduğum bir gece vakti çölde su arayan Hacer gibi sinemde İsmail'i ağlatarak tekkenin kapısının önünde boyun büktüm de kıvrıldım kaldım. Gece gözlerimi örttü, sema gözyaşlarıma değdi. Kapı önünde hıçkırığı feryada vurdum da ateşe su

serpecek, düştüğüm kuyudan beni çekip alacak, kaybettiğim yolu tekrar bulacak bir mürşid aradım.

O gece feryadımı işiten bir mürid çıkıp da almasaydı beni içeri, belki de tekkenin eşiğinde ağlamaktan helak olacak ve gözyaşlarımda boğulacaktım. Lakin o pak yüzlü, ince bedenli genç mürid sesimi işitti de beni aldı içeri. Kimsin diye dahi sormadan bir hasbi tebessümle önce gönül kapısını sonra tekke kapısını açtı önümde. "Hoş geldin ey can" dedi ve incecik, mecalsiz kolundan tutup beni bir ufacık odaya götürdü. Oda demek garip gelir bu mekâna, zira bir hücre gibiydi; istirahat için bir peyke ve duvardaki mıha asılı bir haki hırka... O geceyi o odada (yahut hücrede) damla uyku görmeden geçirdim. Lakin düşünemiyordum da. Başıma bu gelenleri, geçen yirmi seneyi anlamak için akıl sahibi olmak yetmiyordu ve ben dahi anlayamıyordum. Meğerki onu anlamak için aklın yanında gönül gerekmiş ve bende henüz gönül de yoktu yahut fark edemedim, gafildim.

Burası sultan II. Murad Han tarafından henüz on sene önce inşa ettirilmiş bir külliye imiş meğer. Mescid, tekke, imaret ve çeşmeden müteşekkil bu külliye dar bir yolla varılan bir küçük tepe üzerine kurulmuştu. İçindeki Mevlevi tekkesi cana can verirmiş. O gece bütün bunları düşünmeye, anlamaya halim dahi yoktu ki. Bunları çok sonraları öğrendim.

Ertesi sabah ezanla beraber kapıma üç defa vuruldu. Her vuruluşta bir "Hû" sesi iştim de sebebini bilemedim evvelce. Bu bir benim bulunduğum odada değil diğer bütün odalarda aynı imiş. Sonra bütün bir zevatla beraber dar bir holden mescide geçtik. Namaz bitip de herkes dağılırken beni gece içeri alan o genç müridi gördüm. Henüz simasını yeni sarmaya başlayan seyrek sakalları başında destarı ve sırtında hırkası ile ayaklarını yere değdirmeden yürüyor gibi geldi bana. Öylece seğirtip yanıma yanaştı. "Halin nasıldır ey can?" dedi gönlümü titreten sesiyle. Sesi bir dost sesi, yüzü

bir tanıdık siması gibiydi de o anda aramızda bir ülfet doğmuştu sanki. O bana "can" diyor ve o can dedikçe, canım ona akıyor da muhabbet doğuyordu.

"Şükür" diyebildim sadece. Belki diyecek daha çok kelam vardı, lakin ne diyeceğini bilmediğin vakit az konuşmak, sözü noksan tutmak en iyisiydi.

Sonra yine o geceki hasbi tebessümü ile gözlerime nazar kıldı da beni şeyhin yanına götürdü. Şeyh henüz mescide idi. Etrafına toplanmış onca müridi arasında yüzü nur gibi parlıyor, aksakalları ak bir nişan gibi duruyordu simasında. Başında fıstıki destarı üzerinde kar cübbesi ile onu gören her mahzun gönül mesrur olurdu elbet.

Mürid yanımdan ayrılıp da şeyhin yanına gitti. Öyle edeble yürüyordu ki, gören semada uçuyor derdi ona. Ellerini önünde birleştirmiş, başını öne eğmiş halde şeyhe yanaştı ve kulağına doğru biraz yanaşıp bir şeyler söyledi. O başını geri doğru çekince şeyh birden bakışlarını bana çevirdi. Ve o an mekân kaydı ayaklarımın altından, ciğerimde nefes hapsoldu, zaman sırlandı, bir ben ve bir de şeyh kaldı sandım. Bakışları bütün benliğimi seyrederken "Aşk ola" dedi de titredim. Bir kez "Aşk ola" dedi, "Ah" deyip kubbeyi inlettim. Bütün müridlerin gözü bende. Benim gözümde bir tek kişi vardı. Şeyhten gayrısını göremiyordum o dakika. "Gel ey can ki dostsun" dedi de yürüdüm. Ben yürüdükçe o gözlerime daha bir heybetle düşüyordu da yine yürüdüm. Neden sonra hatırıma dervişin yolda elime tutuşturduğu kâğıt düştü de elimi belimdeki kuşağa attım. Kâğıdı şeyhe uzattım hemen, zira edebe aykırı bir hal etmekten korkuyordum.

Şeyh kâğıda bakınca hafif bir tebessüm etti de muhtemel ki, bir ben gördüm onu, zira müridlerin başları yerdeydi. Sonra başını kaldırıp "Demek Derviş İlyas Dede'yi tanırsın ey can? Adımların aşk kokuyor da aşkta yürüdüğünü bilmiyorsun" dedi, lakin ben tek bir kelam edemedim. Nasıl kelam edecektim? Fikredemiyor, aklımdan geçenleri söze dökemi-

yordum. Zira bana bu kâğıdı veren dervişin adının İlyas olduğunu nasıl bilebilirdi.

Sonra devam etti şeyh sanki benim bir cevap veremeyeceğimi bilir gibi; "Hoş geldin. Safalar getirdin ey can! Aşkın aşk ola" dedi ve beni getiren müride döndü; "Bu can sana emanettir ey Musa Can. Ne lazım gelirse yapasın" dedi de öyle ayrıldık şeyhin yanından.

Bu ana kadar ne zaman aşk desem ve aşk babında muhabbet işitsem Gülhayal demekti. Lakin bu andan sonradır bildim ki, aşkın türlü türlü manaları vardır da benim bu bildiğim tek bir manasıdır.

Ben aşkı bilmez idim, o geldi buldu beni.

•••

Yolda Bir Yer
Mayıs 2010

BAŞINI SEVİNÇLE kaldırdı Ömer, *İlm-i Aşk*'ın nazlı sayfasından. Sanki şeyhi kendisi bulmuş gibi seviniyordu. Kendini Hasan'dan gayrı biri gibi hissetmiyordu ki. Madem Hasan gönlüne derman olacak bir mekân ve bir tabip bulmuştu, o zaman Ömer de mutlu olabilirdi. Ve öyle seviniyordu Ömer.

Başını kaldırıp da otobüsün hafif buğulanmış camından dışarı bakınca Edirne'de olduklarını fark etti. İçinden inmek geldi obüsten inip de Hasan'ın olduğu o Muradiye Medresesi'ne gitmek düştü aklına, ama yapamadı. Hasan'ın anlattıklarını sanki bu anda oluyormuş gibi düşünüyordu ve sanki öyle inanıyordu Ömer.

Sanki inse ve medresenin o dinî ve tarihî insicama vuran kubbesi altına girse şeyhin yanından Musa isimli o mürid ile çıkan Hasan'ı yakalayacak gibi geliyordu ona. Ah keşke öyle olsaydı! Gördüğü an yollarda yürümekten tozu üzerine giymiş yamalı hırkasına yapışmaz mıydı?

Bütün bu olanları hatırına getirdi Ömer. Kitabı ellerine aldığı ilk andan beri olanları bir bir düşündü. Gerçek olamayacak kadar tuhaftı hepsi. Bir kitap neler yapabilir ve hayatında neleri değiştirebilirdi insanın?

Bunlar gerçek olabilir miydi? Rüya olduğuna inansaydı

şayet, bir rüyada bütün bunlar görülebilir miydi?

İlm-i Aşk'ı yanındaki küçük çantaya özenle yerleştirdi Ömer. Sonra aynen Hasan'ın taşıdığı gibi koynunda taşıdığı o ilk anda yazdığı kâğıt parçasını çıkardı da harfleri seyretti. Kendi hatıraları canlandı sonra gözünün önünde. Seneler evvelinde gönlüne düşen bir can delici güzel geldi hatırına, sonra parmağından halen dahi çıkarmadığı, belki de çıkaramadığı bir yüzük... Söyleyecekti belki bütün bunları, ama sustu. Zira bu Ömer'in değil Hasan'ın hikâyesiydi. Ve Hasan, Ömer'in hiçbir zaman yapamadığı bir şekilde aşkı imlaya vurmuş, ilmini kaleme okutmuştu.

Camdan dışarıyı seyrediyor, ama aklını bir tayy-i zaman ile maziye götürüyordu. Otobüste yanık bir hançereden kulaklara dokunan Davudî sesle bir Anadolu türküsü işitiliyor, radyoda Ömer'in de kim olduğunu bilmediği biri radyo denen bu aleti dile getiriyordu gönlü titreten sesiyle.

Bir insan bütün ömrünü bu ilmi öğrenmeye adar ve aşk yolunda bütün varından geçebilir miydi? Bu kadar sene vefa gösterebilir miydi aşkına? Şimdiye değin ne öğrendiyse Hasan yollarda öğrenmişti. Ya şimdiden sonra ne olacaktı? Her şeyden geçmiş, her şeyi terk etmiş ve hatta vatansız kalmıştı. Eskilerde okuduğu bir cümle düştü hatırına Ömer'in. Kim bilir ne vakit hangi kitaptan okumuştu; "Vatan, gidilecek bir yerin olması demek" diyordu. Ya Hasan nereye gidecekti? Aşkın vatanı mekânsızlık, vatansızlık mıdır yoksa? Hayır! Hasan "Âşıkların vatanı cennettir" diyordu işte.

Ak saçlarını cama dayadı Ömer ve gözlerini yola mıhladı. Sanki dikkatle bakarsa aşk ile yürüyen Hasan'ı görecek gibi dikkat kesildi yola. Sonra nefesiyle buğulanan cama şahadet parmağıyla tek bir çizgi çekti ve elif yazdı. "İşte aşk bahsinde bütün hatıralarım bir elif'in servi boyundadır" dedi kendi kendine ve gözlerini uyumak için değil de gözbebeklerine resmedilmiş hayalleri izlemek için kapadı.

Ama Hasan hâlâ *İlm-i Aşk*'ı kelama döküyor mürekkebe

aşkı söyletiyordu. Sanki bir rüyadaymış gibi dinleyen bütün herkesle konuşuyordu o.

●●●

Üçüncü Kapı

Lam

Bu kapı çilehane kapısıdır
ve bu hanede öğrendiğim kelamlar sırlanmıştır.

Yirmi Birinci Sene,
Yirmi Birinci Kelam:
Ateş
(1439)

Ateş belki de aslıyla aşktan sudur etmiş de öyle ortaya çıkmıştır. Ki aşk da âşıkı yakıp kül eder, ateş de.

Âşık bu bahiste semender denen canlıya benzer. Bu varlığı gözle henüz müşahede edilmemiş ve dahi kıssalarda can bulmuş mahlûk ateş içinde ve ateşle yaşar. Ateşten bir hanedir meskeni, bedeni akkor bir paredir. Anlatırlar ki, semender yanmadan yaşayamaz da ne vakit ateşten cüda kalsa, ayrı düşse canını verir ve bir köşede safi bir kül olur. Bu bahiste âşık da Semender misal yanar da kavrulur. Aşk bedeni kendine mübtela eden bir ateştir zira.

Onunla kalırsan yanarsın, lakin ayrılırsan ondan manayı da kaybeder, yâri unutur kül olursun. Ondan bir an cüda kalsa âşık, aşksızlıktan ölür. Aşk ki, âşıkın gıdasıdır hem bedeni hem gönlü doyurur. Yâr için aşka tutulmak kederdir, ateştir, derttir; doğru. Lakin ondan ayrı kalmak, yani ki aşksız kalmak ölümdür.

Bu bahiste ateş dahi bir âşık olur da öyle yakar bedenleri. Kimilerine göre zalim olan, bir afet olan bu ateş dahi esasında maşukunu arar da durur. Onun maşuku ta ezelde gördü-

ğü bir damla Kevser suyudur. Bu bir aşk hikâyesi ve bu aşkta beden gerekmez. Ateş ve katre...

Su yanmaz mı zannedersin ey kâri? Aşkın değdiği her meta ateşe tutar ve dahi ateşle yekahenk bir raksa düşürür cismini. Ateş bu tılsımlı kıssada katreye meftun, onun gönlü serinleten simasına meclup bir âşık... Bilir ki, ne vakit o nazlı katre ile bir araya gelip de söyleşseler, dizi dize değdirip sohbet ü ülfet etseler ya ateş kül olacak yahut da katre kuruyacak. O sebeple ki, bir an olsun vuslata eremez bu iki cisimsiz âşık. Onlar dilediği vakit bir araya gelemez, biri ateşten bedenini diğerine değdiremez yekdiğeri damlalarını indiremez. Birbirlerine acı vermekten sakınırlar. "Sevilen her nasıl olacaksa acı çekmesin de dilerse vuslat haram olsun" derler, birbirlerini uzaklardan temaşa ederler.

O ateş ki, gönlünde bir damla su taşır da o sebeple sönmez. İlm-i kimyayı bilenler ateşin dahi içinde su olduğunu söylerler. Ve nasıl ki çok su söndürürse ateşi azı da daha bir harlandırır. O sebeple mücerret gönlünde maşuku olan katreden bir parça taşır ateş de har har yanar ve kavrulur. Yanmaya aşinadır gayrı o ve aşinalık onda aşk olur.

O vakitten beridir ki, ateş belde belde dolaşır da nerede bir âşık bulsa hasta gönlünü yakar, onların vuslatıyla kendini avutur. Ateşin manasından bîhaber olanlar onun aşk ile tutuşan ellerini bilmez, kül kokan sözlerini bilmez de idrak etmezler bu ezelden bir damla aşka düşmüşün derd-i aşkını.

Ve o ateş bu güçsüz, takatsiz beni, alil bedeni bulur da yakar da kavurur. Lakin bilmez mi ki benim dahi vuslattan nasibim yoktur. O benimle bir vuslat göreceğini mi sanır? Şen şuh bir kelam edeceğimi mi sanır? Ben dahi onun gibi vuslat kelamına cahilim. Ve ondan daha ziyade yanar bütün bir varlığım.

Bana ilişme ey ateş, bende ne yakacak zerre kaldı ne de göreceğin bir vuslat var. Lakin sen hem yakar hem yanarsın, oysa ben bir kendimi yakarım da kimseye ilişmez yangınım.

Gücün varsa şayet katrede boğ ateşini. Bana ilişme!
Ey ateş! Dokunma bedenime, yanarsın...

●●●

Yirmi İkinci Sene,
Yirmi İkinci Kelam:
Çile
(1440)

Aşıka ömür fasl-ı çile, dünya çilehane olsa gerektir. Yoksa neden alabildiğine kara olsun bulutlar?

Ben yirmi küsur senedir çiledeydim zaten. Ve o vakitler bu kırk günden müteşekkil çilenin bende kırk senede tamam olacağını bilemezdim.

ÇİLE AKLIN girmediği bir hücrede kalb ile düşüncelere dalıp tefekküre kapılar açan bir vakit. Belki bir sır ve hatta benim de anlatmamam icap eder. Lakin bu sırlı mahzende nefsi çürütmek için geçirdiğim halleri ben seneler boyu yaşadım. Kırk gün kalınan çilehanede kim kaç kelam, kaç sır talim eder bilmem, ama ben kırk senede kırk kelam öğrendim ve bu dünya çilehanesinde daha mürid olamadan tefekküre düşürdüm ömrümü de yine de aşkı buldum.

Muhtemel ki kim neyi kaybederse onu bulacaktı. Ben dahi bulmadan kaybettiğimi gördüm orada. Anlatsam lisanım kâfi gelmez buna, bütün kalemler dile gelse ve bütün harfler diz kırsa kırtas önünde ne yazmak mümkün olur, o hali ne de kıraat etmek.

Ben gafil aklımın bildiğini söylerim sana. Hata ettimse affeyle, cehlime ver. Lakin ben bu çileye çok evvelden Kızan-

lık'ta bir gülistanda girmiştim. Güllerle zikretmiş, dikenlerle söyleşmiştim. O andan beridir ki, ne ettiğimi bilirim ne gittiğimi, ne söylediğimi bilirim ne işittiğimi. Ben bu hal ile çilehaneye girsem de kırk günü tamam etsem kırk senelik bu çilemden ayrı kalırım.

Bana bu âlem bir çilehane, ömür bir müddet-i çile. Ne vakit tamam olacak bilmiyorum. Çilehane dedikleri daha doğmadan evvel ayları dahi bilmeden tükettiğim anamın batnına benziyor. Aklını unut, kalb ile düşün ey kâri! Bir hücreden başka bir hücreye geliyorsun. Öldüğün vakit çilen tamam olacak.

Nerede başladı bu tefekkür halin bilir misin? Ana rahmindeki günler geliyor mu hatırına? Ağlasan sesin işitilmez. Sessiz ağlamak zordur, acı verir ey kâri! Ağlıyor musun? Ağlamıyorsan dağla gözlerini. Bak ki bir cennetlik batında daha doğmamış bebekler ağlıyor.

Ben daha doğmadan âşıktım muhtemel. Anamın nefesiyle gönlüme düştü bu tuhfe. Ve ne vakit ki ayrıldım oradan, bir hücreden yekdiğerine girer gibi. İşte bu dünya bir çilehane olur ancak. Görüyor musun kapı aralığından bir ışık geliyor. Kızıl mı, ak mı? Göremiyorum.

Dünyanın senin zanneylediğin kadar vüsati yok, geniş değil ey kâri! Nihayeti bir çilehane ve bir hücre kadar dar, burada âşık olmayanlara verilecek bir tek şey yok. Girdikleri kapıdan avdet etsin de gerisin geri çıksın onlar. Onlar bu dünya çilehanesinde kahkahalarla ömür doldururlar ve hatta ölümü dahi utandırırlar.

Bu dünya öyle geniş değil kâri! Ayaklarım bir ahşap zeminde başımı kaldırsam göğe değiyor. Görüyor musun? Hücreye benziyor değil mi?

Sükût ile ağla kâri! Hücre karanlık, ağlamazsan gözün görmüyor.

●●●

Tekkede en ziyade yakınlık kurduğum Musa idi. Ona diğerleri gibi ben de Musa Can diyor, öyle hitap ediyordum ki, hakikat sohbeti cana can veriyordu. O gece beni almasaydı tekkenin eşiği önünden muhtemel ki, bütün bildiklerimi isyana vuracak da dayanamayacak asi olacaktım.

Burası insanın beden denilen topraktan gemiyi, nefs denilen zalim sultanı unuttuğu bir yerdi. Müridlerin her birinin alnında sanki bir nur parlıyordu da gözlerimi alıyordu bu nur. Kimi nakkaş, kimi şair, kimi musikişinas, kimi hattat... Lakin illaki tamamı âşık bu müridlerin. Lakin ben gibi bir dilberin ay yüzüne, mavi gözüne değil de benim dahi bilmediğim bir mana ile aşka âşıklar.

Gündüzleri ömrümün son yirmi küsur senesinde hiçbir kimseyle yapmadığım şekilde Musa Can ile sohbetle geçiriyor, onun o gencecik yaşında bildiklerine taaccüp ediyordum. Ben sual ediyordum o dinliyordu, o cevap veriyor ve sanki ben onun o latif sesiyle seneler evveline gidiyor da gülistanda geziniyordum.

İlkin sual etmeye korktum bir kimseye. Bilmem kaç gün, kaç ay hiçbir kimseyle konuşmadan tekkenin ahvalini seyrettim de durdum. Belki de beni bir mecnun, bir meczup zanneylediler. Yoksa öyle miydim? Bilmiyordum. Kim ki aşk uğruna bir şeyleri feda etmez, ona âşık mı denirdi ki? İşte ben bütün bir ömrümü, mazimi, hayalimi feda edip de gelmiştim. Belki de mecnundum, bilemezdim. Zira aklını elden verenler, mecnun olduklarından bîhaber gezerlerdi.

Bilmem ne sebeple kimseyle konuşmuyor, tek sual etmiyordum. Zanneyledim ki; sual etsem, dervişin bana dediği gibi "Sual yasak" diye bir cevap verecekler de adaba aykırı bir hal etmiş olacağım. Lakin Musa Can benim bütün suallerimi sabr ü sükût ile dinledi de ben dahi bütün bildiklerimi ona anlattım. İlla ki, Gülhayal bir tek bende gizli kaldı. O defter-i aşkımın ilk kelamı ve hatta ilk harfiydi. Kamışa çektiğim ilk mürekkep damlası o idi.

Yine böyle bir gün sohbet ile deme vururken lisanı neden bilmem derviş düştü aklıma. Beni bir sapa yoldan çekip çıkaran ve bir tek kere adıyla seslenemediğim Derviş İlyas; daha tekkeye geldiğim o ilk günde bana verdiği "Âşıktır" yazılı kâğıdı eline tutuşturduğum vakit şeyhin dahi tanıdığı derviş. Biraz utanarak biraz sıkılarak sordum dervişin kim olduğunu Musa Can'a.

"Tekkede bir mürid idi. Ve hatta gazelhanlık ederdi de dinleyenlerin ciğerlerini tutuşturur, canlarını pare pare ederdi. Bir vakitten sonra cemaate katılmaz, gazeller söylemez oldu. Kendi halinde gezinir, sohbetleri dinlemez oldu. Geceleri ah u vahı ile inletir ve hatta duvarlarla söyleşir oldu. Sonradır ki, tekkeyi dahi terk etti. Dediler ki, bir nur yüzlü dilbere gönlünü vermiş de hırkayı ateşe atmış. Aşkın sureti dahi bu denli ateş salmışken başıma dahasına nasıl dayanayım demiş de yollara düşmüş. O vakitten beridir ki, bir tek yürür imiş" dedi.

"Ve yolda geldi ben garibi buldu" dedim.

"Tevafuk" dedi tebessüm etti Musa Can.

Sahi bu olsa olsa bir tevafuktu.

•••

Stara Zagora/Bulgaristan
Mayıs 2010

ÖMER MUAVİNİN yaptığı anonsla başını kaldırdı kitaptan. Bu ses artık yolculuğun bittiğini ve Stara Zagora yahut da Osmanlı'nın dediği gibi Eski Zağra'ya geldiklerini söyleyen bütün otobüslerde olduğu gibi zoraki bir ses tonuyla ve ezber ruhsuzluğuyla söylenmiş cümlelerden ibaretti. Olsun, en azından bu geldiği yerin Hasan'ın memleketi olduğunu biliyordu ya bu Ömer'e yetiyordu.

Kitabı (*İlm-i Aşk* demeliyim belki de) çantasına koyup çantayı boynuna astı Ömer. Nereye geldiğini, burada nereye gideceğini ve hatta ne yapacağını bile düşünmemişti Ömer. Dil bilmez, yol bilmezdi, ama buralarda Türklerin olduğunu biliyordu. Para karşılığı bile olsa bir Türk ya da Türkçe bilen herhangi biri ile yola devam edebilirdi. Altmışlı yaşlarda olanlar pervasız olmazdı normalde, ama çekinmezlerdi de. Nereye olursa düşünmeden gelmişti işte. Hem en son ne demişti Hasan (aynen Ömer'in de inandığı gibi) "Tevafuk." İşte Ömer de tesadüften ziyade bunun bir tevafuk olduğuna inanmış ve yol onu nereye götürecek kendisi de görmek için yola revan olmuştu.

Yolcular birer birer otobüsten inerken Ömer de bir kitabın kendine neler hediye edebileceğini ve hatta bir kitabın neler yapıp neler söyleyebileceğini bulmak için indi otobüs-

ten. Çantasını alınca bir süre sadece bakındı durdu, "Nereye gidebilir, ne yapabilir?" diye düşünüyordu muhtemelen.

Stara Zagora Türkiye'nin Akdeniz şehirleri gibi bir iklime sahipti. Daha önce okumuştu bunu, ama yüzüne doğru esen hafif bahar nesimi de bunu bir kez daha kulaklarını fısıldıyordu sanki. Sonra rüzgârın fısıltılarını bölen bir ses duydu Ömer. Bu otobüste yanında oturan Bilal isimli beydi. Gelene kadar onunla neredeyse hiç konuşmamıştı. Kendini kitabın sözlerine hapsetmişti sanki de konuşmak istememişti. Birden utandı altı saat süren yolculuk boyunca (hem de kendisine yardım ettiği halde) bu adamla hiç konuşmadığına.

"Merhaba Ömer Bey" dedi Bilal ve kendi memleketinde olduklarını belirten bir ses tonuyla "Hoş geldiniz" dedi.

"Merhaba Bilal Bey, hoş bulduk. Yolda konuşmaya çok fırsatımız olmadı. Biraz rahatsızdım kusura bakmayın. Siz buralısınız herhalde?" dedi Ömer.

"Estağfurullah. Evet, Eski Zağralıyım Ömer Bey. Buranın Türklerindenim" dedi Bilal bir ev sahibi edasıyla.

Ömer Bilal'in Stara Zagora değil de Eski Zağra demesine hem sevinmişti hem de gelene kadar onunla konuşmadığına biraz pişman olmuştu. Belki yolculuk boyunca onunla konuşsa, ona danışsa pek çok şey öğrenebilir ve şimdi böyle ne edeceğini düşünür vaziyette beklemezdi.

"Siz..." dedi Bilal. "Siz nereye gideceksiniz Ömer Bey?" diye sordu.

"Aslında ben bu geldiğim yerin doğru yer olup olmadığını bile bilmiyorum. Kızanlık diye bir yere gitmek istiyorum" dedi Ömer.

"Kazanlık mı?" dedi Bilal Ömer'in yanlışını düzeltmek ister gibi.

"Kızanlık olması lazım... Yani ben öyle biliyorum" dedi Ömer.

"Kızanlık değil de Kazanlık'tır sanırım aradığınız yer Ömer Bey. Gerçi Kızanlık diyenler de olmuş vaktiyle, ama

aslı Kazanlık'tır. Ya da en azından şimdi öyle kabul ediliyor. Vaktiyle buraları fetheden Osmanlı askerleri etrafı çeviren dağları görünce burayı bir kazana benzetip de Kazanlık demişler diye anlatılır" dedi Bilal.

"O halde orasıdır Bilal Bey" dedi Ömer aradığı yere bir adım daha yaklaştığını hissettiren bir tebessümle.

"Peki, gidecek bir yeriniz var mı?" diye sordu Bilal.

"Vallahi azizim bunu daha düşünmedim, ama oteller var ya, oralar hazır vaziyette beni bekliyorlardır" dedi Ömer tebessüm ederek.

"Gelin size bir şey teklif edeyim Ömer Bey. Sizi ben misafir edeyim. İstediğiniz zaman gidersiniz. Hem mademki buraları bilmiyorsunuz; ben de size bir nevi rehberlik etmiş olurum. Hem Türkiye'den gelmiş birini misafir etmek beni mutlu eder" dedi.

Ömer hem mahcup olmuştu hem de bir kez daha tevafuk kelimesinin manasını gözleriyle görüyordu. Ne kadar reddedecek olduysa da Bilal Bey kabul etmedi. "Bir gece bile olsa kalın lütfen. Hem evimde bir ben bir de oğlum var. Bize rahatsızlık vereceğinizi falan da düşünmeyin. Hem dediğim gibi bir gece de olsa kalın en azından Kazanlık'a ya da sizin deyişinizle Kızanlık'a nasıl gideceğinizi öğrenir öyle gidersiniz. Hem sanırım Bulgar dilini de bilmiyorsunuz. Yanınızda ben olursam biraz daha rahat edersiniz" diyerek ısrar etti Ömer'e ve hatta ikna etti.

Şimdi Ömer bu daha henüz tanıdığı bu misafirperver adamla bilmediği bir şehirde bir takside bilmediği bir yere gidiyor ve neler olacağını da kestiremiyordu. Taksinin açık camından esen rüzgâr uzun kır saçlarını dağıtırken Ömer hem şehri seyretti. Hem de mırıldanır gibi kendi kendine konuşuyordu:

"Bu adam gerçekten bir Türk olmalı. Yoksa kim yolda görüp de tanımadığı birine yalnızca Türk diye bu kadar iltifat gösterir de, onu evinde misafir ederdi?"

●●●

Dar, düz yollardan ilerleyerek bahçeli bir evin önünde durdular. Ömer yol boyunca etrafı seyre dalmış, ama aradığı şeyi bulamamış gibiydi. Burası artık ne Hasan'ın anlattığı o şehre benziyor ne de Evliya Çelebi'nin söylediği gibi Osmanlı kokuyordu. Ömer belki Bilal'i tanımasa buralarda bir zaman ve şimdi Osmanlı'nın yaşadığına ve yeşil sancağını şerefle dalgalandırdığına inanmayacaktı.

Bütün şehirler değişirdi muhakkak ve hatta İbn Haldun'un deyişiyle insanlar gibi ölürlerdi. Bunu Ömer de biliyordu, ama burada Osmanlı'yı hatırlatacak tek bir taş kalmamış mıydı? Ya da belki Ömer görmüyordu. Ama o yeşil sancağın renginin buralarda çoktan solduğunu anlamak için bu kısacık taksi gezisi bile kâfi gelmişti.

Türkiye'deki şehirlerde olduğu gibi burada da şehrin sinesine saplanmış bir ok gibi uzanan uzun beton binalar tarih denilen tılsımlı kuşu öldürüyordu. Hasan'ın anlattığı şehirden bu kadar farklı olması normaldi belki, ama Ömer yine de o anlatılanlara benzer bir şeyler bulacağını umut ediyor, öyle inanıyordu. İnancı olmasa insanın neyi kalırdı ki elinde bu dünyada?

Yolda Bilal, Ömer'e hem biraz şehri tanıtmak ve belki de biraz üzerindeki tedirginliği kırmak için bildiklerinin kısa bir özetini geçti. Onun dediğine göre şehir düz yolları, ılık iklimi ve ıhlamurları ile meşhurdu. "Hele bir mevsimi gelsin ıhlamurlar öyle güzel bir koku yayarlar ki mest olursunuz" diye ekledi Bilal. Neden sonra Ömer gayr-i ihtiyari "Osmanlı?" diye sorunca şoförün aynadan kendisine attığı sert bakışı fark etti, ama aldırmadı. Zira daha önce de buralarda "Osmanlı" denince insanların cininden kaçmış peri gibi baktıklarını ve hatta pek de hoşlanmadıklarını işitmişti. "Onu sonra konuşalım isterseniz Ömer Bey. Neredeyse geldik" deyince Bilal, Ömer de susmuş ve rüzgârın kendine fısıldadıklarını dinlemeye başlamıştı yine. Sanki çok dikkatli dinlerse Ha-

san'ın bir köşe başında ah edişini duyacak gibi geliyordu ona.

Her ne kadar bu şehir artık sahte bir afrodit güzelliğiyle yeşil entarisini kara libaslara değişmiş olsa da Ömer burasının Hasan'ın şehri olduğunu bildiği için rahattı. Ama gözlerine değen taksicinin o sert bakışlarından sonra artık buraya Stara Zagora değil de Eski Zağra demeye karar verdi. Ki Stara Zagora kelimesi de Eski Zağra kelimesinin Bulgarcasıydı. Yani bu şehre verilecek daha güzel bir isim bulunamamıştı. Zira bu şehrin ismi buydu. Ve bu isim bir Osmanlı ismiydi, gururluydu.

•••

Bilal'in evi etrafını ince bir duvarın çevirdiği küçük bir bahçe içinde tek katlı şirin bir evdi. Buraya bakınca Ömer İstanbul'da gördüğü tanıdık yerler geldi hatırına. Oradaki evlere benziyordu işte. Geldiğine iyi mi etmişti kötü mü, bilemiyordu Ömer. Tedirgindi ve belki biraz da mahcup... Şimdiye kadar gördükleri arasından sadece bu ev geldiği yere benzer bir şeyler hatırlamasını sağlıyordu.

Bahçenin tahta kapısından içeri girip evin giriş kapısına doğru ilerlediler. Kapıdan içeri girince Bilal, Ömer'e bir yer gösterdi. "Dilerseniz çantanızı buraya bırakın daha sonra yerleşirsiniz, ben bir çay demleyeyim de içelim. Siz bahçeye geçin ben hemen geliyorum" dedi tebessüm ederek. Ömer de onun dediği gibi yaptı çantasını kapının hemen yanına koydu ve bahçeye çıkıp plastik sandalyelerden birine oturdu.

Bilal beyaz tenli, siyah saçlı biraz da çatık kaşlı bir adamdı. Dışarıdan onu gören sert biri olduğunu zannederdi. Hafif kirli sakalları daha yeni yeni aklaşmaya başlamış, saçları ise griden siyaha çalan renklerle doluydu. Ömer sevmişti bu adamı.

Ömer aralarında geçen bu kısacık tanışıklıktan onun esasında mülayim, nahif bir adam olduğunu anlamıştı. Kırklı yaşlarda gibi duruyordu, belki daha gençti. Bilemiyordu

Ömer. Ama tedirgindi işte. Acaba bu daveti kabul etmemeli miydi? Gidip pekâlâ bir otelde kalabilirdi. Ama buraya gelmişti işte. Hem gelmesinin bir maksadı yoktu. Sadece gönlünün istediğini yapıp yola düşmüştü. Hasan'ın memleketini görmeyi istemişti sadece. Ama şimdiki halini Hasan görse tanır mıydı buraları?

Senelerdir kendisi insanları misafir ediyordu, ama işte şimdi aynı şekilde kendisi hem de hiç tanımadığı bir adamın evinde misafir olmuştu. Neden sonra aklına Ahmet geldi. Bu kitap onu da alıp nerelerden İstanbul'a getirmişti. Ama Ahmet farkında değildi. İşte şimdi yine aynı kitap Ömer'i de alıp yola düşürmüştü, ama bir farkla, Ömer farkındaydı olanların. Aşk yolda olmak demekti madem gidilecek bir yer bulmaya ne gerek vardı ki? Yol nereye götürürse gidilmesi gerekirdi belki. Ama şimdi ne yol eski yola benzer ne de aşk eski aşka. Ama bu kitap o mazideki aşkı satırları arasına hapsetmişti de Ömer baktıkça onu görüyordu.

Ömer başını kaldırıp şehrin yüzüne baktı. Şehrin minaresiz resminde gezdirdi bakışlarını. Acı acı iç çekti sonra. "Burası gözlerine mil çekilmiş bir dilber... Öyle güzel, ama o kadar sahte bakıyor. Minaresiz şehirler, kör şehirlerdir. Gözleri fezayı göremez ki" dedi kendi kendine ve "Hasan buraları çok evvelden terk etmiş" dedi

Az sonra Bilal de gelip Ömer'in yanına oturdu. "Kusura bakmayın Ömer Bey. Az önce taksideki sorunuza cevap veremedim. Belki fark etmişsinizdir taksicinin size bakışını. Buralarda neden bilinmez ve belki de nedensiz yere Osmanlı demek insanları huzursuz ediyor. Onlara sanki Osmanlı elinde kılıcıyla zulüm etmiş bir zalim gibi anlatılıyor" dedi.

"Estağfurullah güzel kardeşim. Fark ettim ben de, onun için sustum. Canını sıkma sen. Ama Osmanlı'nın bu denilenleri yaptığını düşünmek ne büyük cehalet! Osmanlı buralarda bir medeniyet kurmuştu. Türk'ü, Bulgar'ı hatta Müslüman'ı, Hıristiyan'ı kardeş etmişti. Şimdi ise bakışları bile

hasmâne. Ben asıl zalimliği söyleyeyim: Yolda gelirken hususen dikkat ettim bir minare, bir kubbe göremedim. Oysa ben biliyorum ki, Osmanlı buralara inci serper gibi kubbeler serpmiştir. Peki ya nerede şimdi onlar? İşte bence asıl zalimlik budur. Oysa bakın Ayasofya gelinlik bir kız gibi İstanbul sarayında halen dahi arz-ı endam ediyor" dedi Ömer biraz hiddetli biraz da sıkılarak.

"Ben de sizden çok farklı düşünmüyorum Ömer Bey. Ama bir vakitler bizim varlığımız unutuldu. O unutulunca da bize başka şeyler ezber ettirildi ve o zaman da çocuklarımıza bütün bu söylediklerinizi dahi unutturuldu. Şimdi ne yapsanız da bunu değiştirmek kolay değil" dedi Bilal. Ve bir müddet ikisi de sustu. Sükût ikisine de neler anlatıyordu bilinmez, ama muhtemel ki ikisinin içinde de aynı ateş yanıyordu.

Az sonra Bilal "Çay demlenmiştir. Müsaadenizle getireyim de içelim" dedi ve kalktı masadan. O gidince Ömer kendi kendine acaba bunları söylemese miydim diye düşündü. Kırmış ve üzmüş müydü acaba Bilal'i? Ama Bilal de bunların farkındaydı. Elbet bir gün diğer herkes de farkına varacaktır diye düşündü sonra.

Neden sonra başını kaldırıp tekrar şehre bakınca içinde bir acı hissetti. Bu konuşma onu üzmüş ve belki de canını acıtmıştı işte. Gönlünde bir ateş gibi yanmıştı birden ve diline döküldü bu ateş de kendi kendine sessizce söyledi: "Buralarda Osmanlı ölmüş" dedi acı bir sesle. "Hayır" dedi sonra "Buralarda Osmanlı öldürülmüş."

Burası halen dahi Hasan'ın aşk kokan şehri miydi?

●●●

Çaylarını içerlerken Bilal Ömer'in boynuna asılı çantayı fark etti. Otobüste ilk gördüğü andan beri o çantayı boynundan hiç çıkarmamıştı. Ömer o çantanın içinde *İlm-i Aşk*'ı taşıyor ve hiç yanından ayırmıyordu. Bilal nezaketli, ince bir adama

benziyordu. Belki de bu sebeple hiç sual etmedi bu boynundaki çantada ne taşıdığıyla ilgili.

"E, Ömer Bey, sizi buraya getiren nedir?" dedi Bilal çayından bir yudum içince.

Şimdi ne diyecekti ki Ömer? Kitaptan bahsetse miydi bilemiyordu. Hasan'ın kendisine verdiği sırrı bir başkasıyla paylaşamazdı. Onun için hiç *İlm-i Aşk*'tan bahsetmedi. "Kızanlık'ı daha evvelden işitmiştim. Görmek istedim sadece. O sebeple çıktım geldim buralara. Şükür ki, siz denk geldiniz, yoksa kim bilir kimlerle karşılaşır, nerelerde bulurdum kendimi?"

"Hoş geldiniz Ömer Bey. Kızanlık güzel yerdir. İnşallah giderseniz göreceksiniz masallarda anlatılan yerlere benzer. Güller şehri der buradaki insanlar oraya. Gülleri ile meşhurdur. Buraya göre biraz daha kuzeyde, dağların eteklerinde küçük, şirin bir yer... Muhakkak beğenirsiniz" dedi Bilal.

Ömer ne diyeceğini bilemedi. Aradığı yer orasıydı işte. Hasan'ın vatanıydı, ama Hasan şimdi nerede, kimlerle ve ne yapıyordu? Birden kendini vefasız bir arkadaş gibi hissetti. Kaç saat olmuştu da Hasan ile konuşmamış, onu dinlememişti. Oysa Hasan belki de tekkenin tenha bir köşesinde yalnız başına onunla konuşmasını bekliyordu. Aşka bir lügat yazmıştı bu garip âşık. Aşkın lügatini kendi kelimeleri ile ve ömrünün seneleri ile kâğıda düşürmüştü ve işte Ömer'e anlatıyordu bütün bunları.

Bir kitapla konuşmak onu yazan kişiyle, yazarıyla konuşmak demek değil miydi? Ki hele yazan kişi onu gönül lisanıyla yazmış olsun...

"İnşallah öyle olur" dedi Ömer aklından hâlâ Hasan'ın ne yaptığını düşünerek. "İnşallah görünce de beğenirim" dedi ve ekledi "Elinize sağlık, çay güzel olmuş. Bilirsiniz eskiler çayı semaver ile demlerlermiş. gönül ehli insanlar bir araya gelip sohbeti hikmete dönüştürdükleri vakit yanlarında muhakkak bir de semaver olurmuş ki, semavere dahi küçük

derviş derlermiş. Çayın lezzeti bana bunu hatırlattı."

Tebessüm etti Bilal. "Tuhaf... İlk kez duyuyorum bunu. Yani çaya küçük derviş denildiğini ilk kez sizden duydum. Afiyet olsun Ömer Bey. İsterseniz ben size odanızı göstereyim de biraz istirahat edin" dedi.

"Çok iyi olur" diyerek bardağını biraz kenara doğru çekti Ömer. Ama o istirahat etmek değil de bir yerde, herhangi bir yerde Hasan ile başbaşa kalıp söyleşmek, yani ki *İlm-i Aşk*'ı dinlemek istiyordu ve bu iyi bir fırsattı işte.

Az sonra masadan kalkıp içeri geçtiler. Bilal, Ömer'e odasını gösterdi. Oda sanki bir misafir için hazırlanmış gibi düzenli ve sadeydi. Ömer'in de aradığı buydu zaten. Hemen oturacak bir yer buldu ve boynundaki çantanın içinden *İlm-i Aşk*'ı çıkardı. Acaba Hasan onun İstanbul'dan çıkıp da buralara; Eski Zağra'ya geldiğini bilebilir miydi? Onun şehrinde olduğunu hissedebilir miydi? Bu yaşlı adamın onun verdiği sırla yollara düştüğünü sezebilir miydi? Olurdu elbet. Aralarında çok uzun zaman vardı, ama bu olurdu. Zaman ne idi ki? Gönülden söyleyecek olursa hepsini Hasan da bilirdi elbet.

En son tekkeye gitmiş, orada kendine bir haldaş edinmişti Hasan; Musa. Bu son yazdıklarında sanki biraz daha mutlu gibiydi. Belki de Ömer öyle hissetmişti, ama sanki harflerin gözleri gülüyor gibi gelmişti ona. Ya şimdi ne yapıyordu Hasan? Aşk bahsinde bu defa hangi kelamı öğrenmişti?

Ceketinin sol üst cebinden gözlüğünü çıkardı Ömer. İtinayla camlarını sildi. Sonra gözüne takıp açtı kitabını. "Artık sana misafirim ey âşık Hasan! Konuş ki, bu şehir mazideki haline dönsün. Sen anlat ben dinleyeyim, bir tek minare olsun göreyim bu şehrin yüzünde. Haydi, konuş şimdi benimle! Söz senin sözündür" dedi ve kitabın sararmış sayfasına eğdi başını.

●●●

Yirmi Üçüncü Sene, Yirmi Üçüncü Kelam: Sabır (1441)

Sabır acı bir kelamdır. Can deler, sineyi pare pare eder. Lakin bu aşk cenginde ve dahi bu dünyanın harap meydanında vuslata erecekler illa ki, sabırlı olanlardır.

KAÇ SENE oldu ben bu hal üzere yollara düşeli, kelamı kanla boyayalı kaç sene? Daha bu sabır denen kelamı idrak etmeden sabretmeyi öğrendim ben. Acı bir kelamdı ve dahi can yaktı. Ve belki de sabır sineme saplı okların acısına katlanmaktı.

Aşkı mutlu bir hal, mesrur bir kelam diye tasavvur edenler sabrı da bilemeyecekler elbet. Kayıp bir genc-i naçizeyi, yani ki eşsiz bir hazineyi bulmanın bu denli kolay olacağını kim söyledi onlara? Doğru, aşk bir eşsiz hazine lakin bulana kadar ıstırap çekecek, gam ile sürüneceksin amma sabredecek ve dahi sabrın manasını bileceksin. Bu hazineyi ararken her adımda candan geçecek ve her adımda öleceksin. Sabır ölüm kokuyor, senin de genzinde acı bir koku var mı, yakıyor mu ey kâri?

"Canım yanıyor" dediğim vakit "sabret" diyor insanlar.

Sabır ne demektir ki, böyle söylüyorlar? Sabır ki, en ziyade vuslatı bilmeyen aşka, yâri bu dünya uykusundan uyanmış âşıka gerek. O, ateşi söndürmeyen, lakin dindiren bir merhem. Ve bana "Bu merhemi yarana sür" diyorlar. Ben senelerdir o deva ile söndürmeye çalışıyorum yaralarımı. Lakin kapanmıyor bu yaralarım. Bedenim hasta, gönlüm mecruh... Lakin bana "Sabret!" diyorlar. Onlar benim nasıl yandığımı, nasıl can verdiğimi bilmiyorlar ki! Yoksa aşk mı bu ölmeden evvel ölmek dedikleri?

Şayet öyle ise, yani aşk ölmeden evvel ölmek demekse, sabır dahi bu ölüm halinde nefes almaya benziyor. Yaşadığını zanneyliyorsun sabır nefesini ciğerlerine çekince. Lakin neden hâlâ sükûn üzeredir ki bedenin? Sabır, ölü bir bedenle nefes almak... Bedene can vermiyor da yaşadığını vehmediyorsun. Sabret ey aşka düşmüş âdem! Sabrettiğin vakit ölü olduğunu bilmiyorsun.

Sabır ne demek, ne manaya geliyor? Ölümü bilerek yaşamaya benziyor bu kelam. Dünyaya tahammül etmeye... "Ölüm düğündür" diyorlar tekkede. Oysa ben düğünü de ölümü de Gülhayal ile istiyordum. Ama sabrediyorum işte. Bu hakiki düğününde, ölümünde manasını idrak etmek için sabrediyordum.

Aşka düştüm ey kâri! Aşkla öldüm. Sabret diyorlar, lakin ölüme nasıl sabredilir, onu söylemiyorlar. Muhtemel ki bunu onlar da bilmiyorlar. Ben senelerdir sabrediyorum. Lakin sabır ölüyü diriltmiyor, yanağımdaki aşk acısını tebessüme çevirmiyor.

Benim sabır dediğim bu hal daha kaç sene devam eder? Canımdan kaç can götürür, bilmeye yetmiyor gücüm.

Acizim...

•••

Tekkede günler sanki yollarda geçirdiğim günlerden daha hızlı geçiyordu. Musa Can olmasa da bu kadar hızlı mı aka-

caktı zaman bilmiyorum. Ama bu tekkede benim lisanımdan anlayan bir can dost var ise o da oydu. Ben buraya tekke diyordum, lakin burası bir Mevlevihane... Ve bu mevlevihanede bulunan herkes aşkı biliyordu.

Bilmem mevlevihanede geçirdiğim kaçıncı senede bir cuma günü namazı eda edip de avluya çıktığım vakit başında sikkesi üzerinde uzun beyaz hırkası ile tekkede bulunanlardan aksakallı, uzunca boylu yaşı kemale ermiş bir müridin "Buyurun ya Hû" diye birkaç defa seslendiğini işittim. Evvelce buna bir mana verememiştim. Sonraları anladım ki, bu Mevlevilerin sema dedikleri ayin için yapılan bir çağrı imiş. Ben bu sesi işitip de ne yapacağımı kestirememiş halde iken Musa Can geldi yanıma. "Bu, semaya iştirak içindir. Meydancı Dede derler bu zâta. Sema edileceği vakit böyle meydana çıkar da haber verir. Haydi, gel semahaneye geçelim de gönlün sükûnet bulsun" dedi ve koluma girdi.

Tekkenin usta bir hakkâk elinden çıktığı belli olan cümle kapısından geçip semahane denilen uzun ve geniş salonun kapısına gelince durdurdu beni Musa Can. "Semahaneye sağ ayakla, eşiğe basmadan girilir. Bu semanın adabındandır" dedi de ben dahi öyle baş kesip selam vererek girdim semahaneden içeri. "Yanından ayırma beni olmaz mı Musa Can? Ne edeceğimi bilemez de hata ederim" dedim, tebessüm etti, yanaklarında güneş parladı sandım.

Neden sonra bütün müridleri başlarında sikke, üzerlerinde ak bir hırka ile yekpare bir sütun gibi ayakta dururlarken gördüm. Bir tarafta da onlardan ayrı tennure, destegül giymiş halde mutribanlar bulunuyordu. Mutriban saz heyeti demekti. Sema başladığı vakit ellerindeki aletlerle mekâna bir başka sükût katıyordu bu sesler.

Lakin bu halde ayakta durmanın dahi adabı vardır. Müridler ayakta, başları öne eğik, sağ ayaklarının başparmağı sol ayaklarının başparmağının üstünde mühürlemişler de öylece edep ile dururlar. Sağ elleri sol omuzlarında, sol elleri sağ

omuzlarında dururlar ve bu halde şeyhlerini beklerler. Buna mühürleme derlermiş. Lakin öyle edepli, öyle güzel görünüyorlardı ki, semahanede onları izleyen ak meleklerin sıraya dizildiğini zanneder ve dahi aktan gayrı renk görmezdi. Hemahenk tesbih taneleri gibi bir urgana dizilmişler de imamelerinin gelip de başlarına konmasını bekliyorlardı sanki. Tek bir beyaz sütun gibi görünüyorlardı. Nasıl edecek de ak renkten akı ayıracaktı gözüm?

Az sonra ben de Musa Can ile edebi surette tecelli ettiren bu müridlerin arasına karıştım. Musa Can daha önlere bir yerlere giderken ben arkada diğerlerini seyrederek, taklitle onların yaptıklarını yapmaya çalıştım. Biz bu halde iken şeyh semahaneye girdi. O girince bütün müridler hep bir ağızdan ve yekâvaz ile "Hû" dediler. Onlar hû dedikçe gönlüm kanatlandı durdu sinemde. Bıraksam beni dahi alacak koynuna da uçuracak... Onlar hû dediler semada kuşlar seslerini unuttu, onlar hû dediler semahanenin duvarlarında taşlar cansızlığını unuttu. Onlar hû dediler de bütün bir mekân onlara iştirakle hû dedi sandım.

Şeyh müridleri arasından geçerek posta oturana kadar müridler bu vaziyette bekleştiler. Ben dahi onlar gibi bu hal üzere bekledim. Az sonra şeyh posta oturunca müridler dahi hep birden bulundukları yere diz kırıp oturdular. Daha sonra bir Mesnevîhan *Mesnevî*'den bir bölüm okudu. Ondan hemen sonra mutribandan bir mürid Kur'ân-ı Kerim kıraat etti de her birimiz huşu ile dinledik. Tilavetin ardından şeyh post duasını edince kubbe âminler ile çatlayacak gibi titredi.

Bundan sonra mutribandan kudümzenbaşı dedikleri müridin kudüm denen musiki aletine bir kaç defa vurmasıyla bir sükût hâkim oldu semahaneye. Bir tek kudüm sesi işitiliyor ve ondan gayrı bütün sesler sükût ediyordu. Az sonra kudüme bir de neyzenbaşının üflediği ney sesi katıldı ki, bu ney sesi neyi dahi yakıyordu. Ben müridlerin ardında öylece oturmuş bu ses ile gönül telimi inletiyor, hayallerimi bir baş-

ka mekâna seğirtiyordum. Gözlerimi kapayıp öyle bir hayale daldım ki, sanki sinemde kalbim dahi kudümün sesi ile atıyor ve hatta ona eşlik ediyordu. Her bir darbe ile bir sene evveline gidiyor mazinin ateşinde zamanı yakıyordum. Çok evvele gidebilsem aşkın aslını dahi hatırıma getirebilirdim belki, lakin bu gafil beden manayı kavramaya set çekiyor, engel oluyor da göremiyorum. Bu bedenle aşkın sureti hatırlanıyor ancak. Ve benim bu âlemde aşk namına bildiğim tek isim Kızanlık'ta toprağa sarılmış uyuyor.

Neden sonra neyin iç yakan, sine delen sesi hafifledi ve dahi kudüm sesi daha bir derinden işitilir oldu. Şeyh postundan doğrulup semahanenin ortasına doğru sanki semada yürür gibi ilerledi. Her kudüm darbesiyle sağ ayağını ileri atıyor diğer darbe ile de sol ayağını onun yanına çekiyordu. Şeyh bu halde iken semazenler de sağa doğru birbirlerine daha bir yanaşıp ve şeyhi takiben semahane içinde devretmeye başladılar. Onlar dönüyor, semahane dönüyor; onlar dönüyor aklım başımda devrediyor. Postun önüne gelen her derviş o ilk anda gördüğün gibi ayak mühürlüyor ve selam veriyordu. Öyle ki, karşı karşıya gelen iki semazen birbirlerinin yüzüne ve hatta iki kaşının tam ortasına bakarak sağ ellerini kalp hizasına getirerek baş kesip birbirlerine selam verdiler. Bu halde semahaneyi üç defa devreylediler. Sonradır ki, sazendeler taksime başladı. Ney yandı, neyzen yandı, semahane yandı, hayalhane yandı, an yandı, zaman yandı... Bir tek ney sesi bütün bir dünyayı gözümde kül etti de kulağımda bir ateş iniltisi...

Şeyh posta geçip de tekrar oturunca semazenler sırayla gelip şeyhin sağ elini, şeyh dahi onların sikkelerini öptü. Bu halden sonra semazenler sırtlarındaki ak hırkaları çıkardılar. Bilahare hizalanan semazenler öyle bir devran etmeye başladılar ki, onlar döndükçe saat geriye aktı, zaman kayboldu benim âşık zihnimde. Onlar hem kendi etraflarında hem de semahane etrafında devrettiler de ben dahi kendimden geç-

tim. Arada bir ney sesi öyle bir ateş ile inliyordu ki, gönlü olan bu sesin ateşine dayanamaz da oracık yanardı. Ve dahi kudüm sanki neyin kalbinin atışı gibi bir hızlanıyor bir hafifliyor, lakin çatlayacak gibi inliyordu. Semazenler üzerlerindeki beyaz entarileri ile eteklerini savura savura dönüyorlar benim sinem tutuşuyor, genzime bir gül kokusu geliyor da tebelleş oluyordu; yanmış bir gül... Yanıyordum ey kâri! Görsen o ak rengin raksını ve dahi o neyin semahanedeki aksini işitsen sen dahi yanardın. Gözlerimi kapadım zamanı ney sesleri ile yıkadım ve bir musallaya yatırdım sanki. Aşk semahanede bütün müridlerin gözü önündeydi işte, sema ediyordu. Gördüm ve dayanamadım.

Bu müridler aşkı cana getiriyor da raks ettiriyorlardı. Öyle bir ses ile hû diyorlardı da aşkın resmini gözlerime aksettiriyorlardı. Onlar aşkı biliyorlardı ey kâri. Ben ise aşk bahsinde cahildim. Dahasına dayanamadı bîçare bedenim. Yığıldım kaldım. Onlar semada aşk deyip raks ediyorlardı ben toprak ile gözlerimi sürmeliyor ve dahi kör bakıyordum âleme.

Sonrasını ben de bilmiyorum. Gafilim... Gönlüm dahasını görmeye takat yetiremedi de aşk diye inleyip yığıldım kaldım olduğum yere. Öyle bir aşk ile nara attım ki, semazenlerin eteği tutuştu yangınımdan. Ateş, ateşi yaktı, gördün mü ey kâri?

Semahaneye girerken âlemi hariçte bırakmak icap edermiş meğer. Lakin aşk bu alemin evladı değil ki. Sinende aşk olsun da her neye olacaksa olsun; harama bulaşmamış, haddi aşmamış bir aşk. Böyle bir aşkın her türlüsü nihayetinde Yâr'a götürür. Oysa ben Gülhayal ile yaşıyor ve dahi onu bütün mekânlarda yanımda gezdiriyordum. Şayet gerçekten âşıksan yârin hiçbir vakit ölmez de canında seninle bir olur. İki hiç olur da yalnızca bir kalır. Yâr cismen olmasa dahi yanında, bir tek vakit senden ayrı değildir o. Aşkta ayrılık yokmuş meğer. Alemi seyretsen aşk, fezaya nazar etsen aşk... Bu dünya aşk suyuna batırılmış, lakin istediğim bir damla su

ile eğleşmek değil, ben o suyun esas havuzunda gönlü kandırmak ve yangını söndürmek için senelerdir bilmeden arıyorum.

Maşuk her daim gönlünde dururken nasıl ayrılıktan bahsedersin? Ben semahanede diz kırıp otururken dahi aşk benim yanı başımda diz kırkarmış, Gülhayal orada dahi yanımdaymış ey kâri. Zira Aşk benim gözlerime Gülhayal ile tecessüm etmiş.

Semada aşk ile devretti semazenler ben aklımı uçurdum başımdan da yığıldım kaldım. O vakitten beri sema kelamını işittiğim an hırkalar gül kokar.

•••

Bir aşk meclisiydi Mevlevihane. Her kelamın neticesi aşk oluyor, duvarlarda taşlar aşk kokuyor ve dahi kim ne kıraat ederse aşkı okuyordu. Bu aşkın bilmediğim bir haliydi. Ben henüz bu hale mana veremiyordum. Bütün dervişlerin ayrı ayrı maşuku değil de tek bir maşuku vardı. Onlar yandıkça nur oluyor ben yandıkça kara bir renk alıyordum sanki.

O gün semahanede kendimi kaybedişimin üzerinden günler geçmişti de Musa Can'a bu halden sual ettim. "Beni yakan ateş sizi de yakıyor bilirim, lakin siz yandıkça nur saçarken ben yandıkça kor oluyorum. Ne haldir bu Musa Can?"

"Aşk nihayetinde tek bir maşuka götürür elbet. Götürmüyorsa şayet ona aşk demek aşka hakaret olur. Bir sim-ten, âşıkı candan eden dilbere gönül vermek aşkın adabına mugayir değildir amma sen bil ki, o aşk aşkın ufacık bir numunesidir. Ya aslolan? Onu bulmak içindir bütün bunlar. Lakin sen de göreceksin ki, senin aşkın dahi aslı bulacaktır. Zira ateş seni de yakmıştır ey Hasan! Ve bir gün gelecek ateşin dahi yanacaktır. Her ateş nur saçar. Ezelde her birimizin simasına vuran cemal-i aşk aynı değil miydi sanırsın?

Âşıkın ateşi, şem'in koynundaki yanan fitilin ateşine ben-

zer. Evvelce sadece fitil yanar da bir kendi yanar zanneder. Sonradır ki, şem'in bedeni dahi saf bir ateşe bürünür. İşte senin ateşin fitilin yanmasıdır oysa manayı kavrayanlar şem'i dahi yakmışlardır. Onlar yanan bir hiçtir yahut yanan bir su... Sen onu bu âlemde gördüğün bir nazlı, nazenin dilbere benzet dilersen yahut bir latif çiçeğe benzet her biri aşkın o ezeldeki aslî haline benzer. O olmasaydı aşk olmazdı" dedi de benim gönlümde bir kapı açtı kara gözleriyle.

"Ya bu canı dahi olmayan şem aşkı nasıl bilir? Gözü yoktur ki aşka nazar kılsın, aklı yoktur ki idrak etsin, canı yoktur ki can versin? Nereden bilir bir mum parçası aşkı?" diye sual ettim. Musa Can sanki bütün bu sorulara cevap vermek için hazırdı. Ben sual ediyordum o cevap veriyordu. Bütün bunları nereden bilebiliyordu?

"Sen bütün yaratılmışlarda aşk yok mudur sanırsın? Toprak âşık olmasa insan olmazdı, kelam âşık olmasa lisan olmazdı, tohum âşık olmasa gül olmazdı, ateş âşık olmasa kül olmazdı ve şem âşık olmasa nur saçmazdı. Âşık olan bir âdem aşktan gayrı kelam eder mi hiç? Ya bütün bu mahlûkatı yaratan aşk ise nasıl onun vücut verdiği aşksız olacak? Yani ki bütün yaratılmışlarda aşk vardır da bilmek zor iştir ey Hasan!"

"Yani her yaratılmışta aşk vardır. Bilmeyene veyl olsun" dedim ve Musa Can'ın ateşi yakan bu sözleriyle öğrendiğim kelam bütün bir aşkı nerede bulacağımı ve dahi ne vakit aşkı bildiğimi öğretti bana. Ben dahi yandıkça etrafa nur saçacak, hem pervane hem de şem olacaktım. İkiyi birde bulacaktım bu halle.

Nasıl ki şem ateşi sinesinden geçen o uzunca fitile hapsetmezse, yani ki yanmazsa, pervane etrafında uçuşmaz ve hatta aşk olmaz. Ve bu ateşi görmezse pervane aşk uğruna vermez canını da aşka şehid olmaz. Lakin bu kıssada candan geçen yalnızca pervane mi sanırsın ey kâri? Şem dahi servi boyunu bu ateşle suya çevirir. Yandıkça damlalarını düşürür

gözlerinden de bedenini eritir, hiç eder. Yani bir mumun yandıkça akıttığı damlalar onun gözyaşıdır. Can veren her pervaneyle şem dahi candan geçer hiç olur. Mumun ince bedeninden süzülen her katre bir pervane uğrunda akmıştır. Şem ile pervane bir olur ve isimleri yalnızca aşk kıssasını anlatınca iki kelam eder. Yoksa aşk dediğin vakit hem pervane demiş olursun hem de şem...

O gün aşkın ezelden bir tuhfe, bir hediye olduğunu idrak ettim de ateşim ilk kez aydınlattı yolumu, yahut ben bu denli yanarken ilk defa açtım gözlerimi.

Her ateş etrafına nur saçardı elbet. Hele ki bu aşkın ateşi olsun...

•••

Yirmi Dördüncü Sene,
Yirmi Dördüncü Kelam:
Bezm-i Elest
(1442)

"Âdemoğlu ne vakit aşkı bilmiş de âşık olmuştur?" diye sual ettim gönlüme. "Bezm-i elest" dedi bana. "O vakitte âşıklar belâ değil de aşk dediler ve dahi o gün ruhlarına aşk nasip oldu. Ve onlar asıl güzelliği bir tek kez daha görmek, yani ki O'nu bulmak için aşk yolunu seçtiler."

ÇOK ESKİ vakitlerde satmışım ben gönlümü bir aşk mezadında. Gönül ki, onun bedenden çok daha eski bir mazisi var ve o aşkın ilk halini bildiğinden meclup bu kadim kelama. Ta elest bezminde gördüğünü unutmayan yalnızca odur. Muhtemel ki bu sebeple hâlâ yanıyor.

Âdemoğlunun daha bedenleri yaratılmadan evvel ruhları var idi o diyarda. Ne dünya namına bir parça, ne kan ne beden... Saf, mücerret bir varlık; ruh... Ne Havva Âdem'e meftun, ne Kays Leyla'yı biliyor; ne Zühre yıldızları görmüş, ne Züleyha Yusuf diyor.

Ruhlar bir mecliste toplanıyor o vakit. Her biri yekdiğerine benziyor, beden yok, ruh cisimsiz. Bütün insanoğlu bu sebeple asılda birbirine benziyor. Bir mecliste toplanıyor ervah, ne hased diye bir mefhum ne aşk diye bir kelam var.

Onlar yalnızca aslî bir Cemal'i biliyor. Melekler seyrediyor bu meclisi saf nur içinde kara gözlerle. Ne hüzünden haberleri var, ne de gönülleri yanıyor. Onlar Cemal ile boğulmuş, bir damla suyu bilmiyorlar.

Ruhlar bir mecliste toplanmış zamanı seyrediyorlar. Ne toprak ile sıvanmış cisimleri, ne de elleri kan kokuyor. Neden sonra bir perde kalkıyor evvel şeklini bilmediğim gözlerinden. Cemal önlerinde ve dahi yanlarında, başları olsa da kaldırsalar yine O... Her yönde ve her yerde ruhlara aslı gösteriyor. O anda melekler ruhları görmüyorlar. Gözleri kördür meleklerin, onlar aslî güzellikten gayrısını görmezler. Bakmazlar ki görsünler. İşte o anda sarhoşluk ne manaya geliyor idrak ediyor daha bedeni bilmeyen insan. İşte o vakit üzümün suyunu dahi bilmeden sarhoş oluyorlar. Canları olsa çatlayacak, sineleri olsa parça parça olacak... Neden sonra bir ses işitiyor Cemal'i gören ruhlar, bir ses işitiyorlar meleklerin nutku tutuluyor. Dizlerini kırıyor da ruhlar secde ediyor. Bir sual dizlerini titretiyor; "elestü bi rabbikküm? Ben sizin rabbiniz değil miyim?"

"Belâ!" diyor bütün ruhlar hep bir ağızdan. Onlar belâ diyor daha yaratılmamış âlem inliyor, onlar belâ diyor, daha can bulmamış beden titriyor ve belâ diyor onlar melekler ağlıyor gözlerinde mercan.

Ve bir sual daha... Tekrar ediyor kelamın sahibi; "Rabbiniz değil miyim ben sizin?" Ve inleyen bir cevap geliyor tekrar, "Belâ" diyor âdemin doğmamış çocukları. Meleklerin gözlerinde yaşlar birkaç ruhu ıslatıyor. Ve bir kez daha aynı sual; "Rabbiniz değil miyim?" yine "Belâ" diyorlar, lakin arada birkaç ateşîn ses işitiliyor. Kim bu başka bir kelam edebilenler? Onlar daha kelamı öğrenmemişken nasıl "Belâ"dan gayrı bir sesle cevap veriyorlar?

Üzerlerine meleklerin gözyaşı yağan ruhlar yanıyor ve ateşi söze vurarak "Aşk" diyor, inliyorlar. O anda siyah bir nokta beliriyor renksiz bedenlerinde ruhların, melekler buna

süveyda diyorlar. Ve aşk o inleyen ruhların kelamıyla bütün âdemoğluna veriliyor.

Ezelden vardır aşk. O ezelde gördüğün Cemal'i hatırlamak için bu denli yanıyor gönlünde süveyda. Yusuf O'na benziyor diye kan ağlıyor Züleyha. Kays o vakti hatra düşürmek için Leyli bir göze mecnun, âşıklar ezelde Yâr'dan ayrıldıklarından böyle mahzun.

Bu sebeple ki, aşk bedenin değil de ruhun nasibidir. Bedenle aşkı idrak edemezsin.

Ben dahi o vakitte aşk dedim de halen dahi inliyorum.

•••

Bu kelamı öğrendiğim andan sonra Gülhayal başka bir suret kazandı gözlerimde. Artık Gülhayal o Kızanlık'ta gördüğüm dilber değildi. O sureta benim yüzümü aşkın aslına çevirmek için bakarmış bana. Bildim ki aşka hazret demek gerekirmiş de Hz. Aşk diye yazılmalıymış kâğıtlara. Lakin bir hata, bir günah ise bu düştüğüm bu hal; gafilim, acizim. Ben bu sırrı anlayabilmek için seneleri tükettim. Benliğimi yok ettim de kim olduğumu dahi bihakkın bilmeyen insanlar arasında geçirdim vakti.

Muhakkak ki O, yani ki Hz. Aşk, aşka rıza göstermese ne aşkı verirdi bana ne de Gülhayal'i düşürürdü karşıma.

Ezelden aşinaydım ben cemale. Ve aşinalık bir aşk oldu da ne aradığımı dahi bilmeden aradım. Bu yolda ilk attığım adımdı Gülhayal.

Hata ettim ise gafilim... Ezelde gördüğümü bulmak için düştüm yollara ve dahi bütün yazdıklarım bu sebeple hüzün kokar...

•••

Stara Zagora/Bulgaristan
Mayıs 2010

ŞAŞKINDI ÖMER. Hasan onun bildiği kelimelerden bahsetmişti hep. Ama hiçbirini onun bildiği gibi anlatmamış, başka başka manalar yüklemiş hatta sanki bu kelimelere kendisi bir sır vermişti. Onun söyledikleri Ömer'in bildikleriyle aynı kelimeler değildi. Hasan herkesin söyleyeceği kelimeler söylüyor, ama başka manalar veriyordu onlara. *İlm-i Aşk* bir başka lisan konuşuyordu sanki. Yoksa bütün bu kelimelerin manalarını Ömer bilmiyor muydu?

Her kime sorsan elest bezmini bilirdi. Daha ufacık çocuklar öğretilirdi bu. "Ne zamandır Müslümansın?" diye sorulunca "Kalû belâdan beri" derdi daha okumaktan yazmaktan bîhaber çocuklar. Ama Hasan bu herkesin bildiği kelamı bir başka manayla anlatıyordu. Şimdiye kadar söylediği bütün kelimeleri biliyordu Ömer, ama Hasan'ın yazdıklarını okuyunca esasında bilmediğini fark etti. Hasan nasıl ediyordu bilmiyordu Ömer; ama her kelimeyi kimsenin çözemediği, bilemediği ve söyleyemediği bir şekilde açıklıyor ve bunları yanmış bir gönülle yazıyordu. Mürekkep onun lisanıyla can buluyordu sanki de bütün sırlarını ayan ediyordu.

Bu kitabın şimdiye kadar bilinmemesine üzüldü önce. Bilinseydi şayet üzerinde pek çok kere çalışılır ve bütün insanlar bu mana yüklü kitaptan nasiplerine düşeni alabilirlerdi.

Ama bir yandan da bulunmadığına seviniyordu. Bu Hasan'ın sırları ile dolu bir hatıratıydı. Ömrünün hülasasını yazmıştı. Bilinmemiş olması demek şu ana kadar bu kitabı okuyan bütün insanların Hasan'a sadık kaldığı, aşkını dile düşürmediği demekti. Onlar okumuş ve Hasan'ın hatırına bu sırrı sır bilmişler de susmuşlardı.

Ömer bir rüyadaydı sanki. Bütün bu olanlara inanamıyordu. Daha evvelden birisi çıkıp da bir kitap uğruna buralara kadar geleceğini söylese inanmazdı tabii ki. Kitapları çok sever ve hatta kelimenin gücüne inanırdı. Kitap onun en kadim dostu, en ketum sırdaşı, en sadık arkadaşıydı. Kitapların dilinden anlardı, senelerini harfler arasında geçirmiş pek çok insana gıpta eder, görmesi mümkün olsa bu yaşında tutar ellerinden öperdi, kitapların da bir canı vardı. Ama bu *İlm-i Aşk* başka türlü bir hale sokmuştu onu. Daha evvel birisi çıkıp da bu yaşında şehirler aşıp bir kitabın efsunlu sözleriyle buralara kadar geleceğini söylese ihtimal verirdi, ama inanmazdı. Oysa işte buradaydı ve neden geldiğini bile bilmiyordu.

Kimsenin bilmediği bir kitaptı bu elleri arasında tuttuğu lacivert ciltli nazlı kitap. Şimdiye kadar kimlerin ellerinin bu kitaba dokunduğundan bile habersizdi. Laciverdî gözlerinde kaç kişinin parmak izleri, kaç âdemin gözleri asılıydı? Birden bunun senelerdir elden ele gelen ve kimseye açıklanmayan bir sır olduğunu düşündü Ömer. Kendisi ne yapmalıydı bu sırra ihanet edip kitapla ilgili bir şeyler mi konuşmalıydı birileriyle? Yoksa emanete sadakat edip sır mı bilmeliydi bütün bunları? Hasan'a ihanet edemezdi ve etmeyecekti de. Laciverdi suya değdirmiş gibi bulanık duran, nazı kelama çeviren bu kitap ne de güzel duruyordu elleri arasında. "Ne kadar güzelsin *İlm-i Aşk*" diye sessizce söylendi Ömer.

Bir aşk hikâyesiydi bu. En başlarda diğer bütün aşk hikâyelerine benziyor, bir dilbere aşkından bahsediyor ve "Gülhayal" diyor inliyordu. Ama aşkında sadıktı Hasan ve halen

dahi unutmamıştı Gülhayal'i. sevdiğinden kalan tek hatırayı, Gülhayal yazılı ufacık bir kâğıdı hiç ayırmamıştı yanından. Ama ne vakit ki Gülhayal bu dünyadan göçüp gitti, Hasan'ın deyişiyle bu dünya uykusundan uyandı işte o zaman Hasan bir başka kıssa anlatmaya başladı sanki. Artık Cemal diyor, cennet diyor, Allah diyordu. Aşkı bu kelamlar ile imlaya vuruyordu. Aşk bahsinde ilahî bir fasıl açıyordu sanki. O anlattıklarını lisandan değil de derun-ı dilden yazıyor gibiydi. Bir başka lisandı kullandığı. Söylediği kimsenin söylemediği şeylerdi. Kelimeler aynıydı, ama manası başka. Ne değişik sesler veriyordu Hasan böyle kelam-ı aşka!

Hasan kitabın başlarında anlattığı o Kızanlık'taki adam değildi muhtemelen artık. Bir başka Hasan olmuştu. Senelerini yollarda geçirmiş, nihayetinde kendini tevafukla (tesadüfle değil) bir mevlevihanede bulmuştu. Gördüklerini çok anlatmıyor daha ziyade aşk bahsinde öğrendiklerini söylüyordu o. Onun için önemli olan, kıymete değer olan, gönül gözüyle görüp, hal lisanı ile işittikleriydi. Ve onları yazıyordu sadece. Mevlevihane'ye gelmese nereye giderdi kim bilir? Aşkı daha ziyade nerede öğrenebilirdi ki? Yoluna o derviş çıkmasa aşk diye yazılan bu üç harflik kelimeyi koca bir kitaba sığdırabilir miydi?

Bu bir aşk lügati olmalıydı. Her bir kelimenin aşk bahsinde manasını veriyordu Hasan. Ama kendi ömrü boyunca öğrendiği kelimelerin Hasan'ın âşık gönlüne vuran manalarıydı bunlar. Başka bir kitap, başka bir lügat bu kelimeleri böyle açıklamazdı, açıklayamazdı ki. Kim sabrı onun gibi anlatabilirdi mesela? Kim edebi onun söylediği şekilde söyleyebilirdi? Ya da kim uykuyu böyle manaya boğabilirdi?

Nereye gidecekti Hasan bu kıssanın sonunda? Bu hikâye nereye varacaktı? Ya da Ömer bu emaneti ne yapacaktı?

Sahi Ömer Kızanlık'a gittiği vakit ne olacaktı?

●●●

Neredeyse akşam olmak üzereydi. Pencereye vuran turuncu rengin gölgelenmiş çırpınışlarıyla Ömer kolundaki saate baktı. Ezan sesinin işitilmediği bir yerde bu turuncu rengi ilahî nida olmadan izlemek Ömer'e hiç de haz vermiyordu. "Demek ki" dedi kendi kendine. "Demek ki, günbatımının güzelliği ezan sesine eşlik ettiği vakit güzel geliyordu insan zihnine." Ezanla doğmayan güneş, doğmaya hicab ederdi.

Buruk bir gönülle çıktı Ömer odasından. Odanın kapısını yavaşça kapattı. *İlm-i Aşk* yine boynunda taşıdığı bez çantanın içinde duruyordu. Ve koynunda sakladığı Gülhayal yazılı o kâğıt... Çıkar çıkmaz hafifçe öksürdü kendisinin odadan çıktığını Bilal'in fark etmesi için. Az sonra Bilal geldi yanına.

"Nasıl, dinlenebildiniz inşallah Ömer Bey? Ben de yemek için bir şeyler hazırlıyordum" dedi Bilal.

"Dinlendim kardeşim. Teşekkürler. Zahmet etmeseydiniz yemek için" dedi, ama acıktığını hissetmişti.

"Estağfurullah Ömer Bey zahmet olur mu hiç. Siz benim misafirimsiniz. Zaten hazır sayılır. Buyurun masaya geçin."

"Eyvallah Bilal Bey" deyip masaya doğru yürüdüler.

Ömer sandalyeye oturmuştu, ama içinden de bir an önce Kızanlık'a gitmek istiyordu. Merak ediyordu Kızanlık'ı. Acaba Hasan'ın anlattığı yere benziyor muydu hâlâ? Hem *İlm-i Aşk*'ı da bir nevi vatanına götürmüş olacaktı. Bir emanetçi gibi hissetti kendini Ömer. Emaneti yerine götürüyordu belki de.

Az sonra Bilal de masaya geldi. Ömer kendini hem mahcup hem de mutlu hissediyordu. Mahcuptu çünkü hiç tanımadığı bir adam kendine bu kadar iltifat ediyor, ama onun elinden bir şey gelmiyordu. Mutluydu çünkü en azından bir arkadaş bulmuştu kendine.

Yemekleri bitince masanın toplanmasına Ömer de yardım etti. Sonra dış kapının önünde bahçe seviyesinde yapılmış verandaya geçtiler. Akşamın serinliğiyle farklı, kesif bir hava vardı şehirde. Bu şehir konuşamıyordu. Dili kesik, sesi

tutuk, sözleri kayıptı. Bir süre böyle düşüncelerle daldı gitti Ömer. Neden sonra başını Bilal'e çevirdiğinde onun da gözlerini semaya mıhlayıp düşüncelere daldığını fark etti.

"Türkiye'ye çok sık gider misiniz Bilal Bey?" diye sordu sonra Ömer neden sorduğunu bile düşünmeden.

"Birkaç ayda bir giderim. Akrabalarımın çoğu Türkiye'de yaşıyorlar. Hem bana iyi geliyor. Biraz nefes almak gibi bir şey" dedi tebessüm ederek.

"Sevindim" dedi Ömer. Gerçekten de sevinmişti. Bilal de gizliden gizliye Ömer'in düşüncelerini onaylıyordu sanki. Yoksa "nefes almak gibi" ne demekti?

Sonra ikisi de sustular. Ömer iki kolunu önünde bağlayıp geriye doğru yaslandı biraz. Düşüncelere dalıyor, ama nihayetinde düşündüğü ya *İlm-i Aşk* ya da Hasan oluyordu. Bu rüyadan nasıl çıkacak, zihnini nasıl başka şeylere verecekti bilemiyordu, ama başka bir şey düşünmek de istemiyordu şimdilik.

Yıldızlı gökyüzüne bakarken elini *İlm-i Aşk*'ın göğsüne koydu. "Sen giderken aşkı da mı götürdün buralardan Hasan?" diye sordu içinden. Sonra zaman diye düşündü. Zaman her şeyi alıp götürdü zaten. Bütün şehirler burası gibi olmadı mı?

Ruhları öldü hepsinin. Birkaç tanesinde belki var, ama saklı oldukları yerlerde can çekişiyorlar. Ve artık bütün şehirler birbirine benziyor, insanlar gibi asıllarını unutuyorlar.

"Üzülme şehir! Ben senin gözlerinde sakladığın o nuru hâlâ görüyorum. Kulaklarını sağır etmişler de ilahî bir terennüm işitemiyorsun, ama gözlerin kör değil" dedi Ömer sessizce yıldızlarla müzeyyen semaya bakarken.

Bilal belki hepsini işitmedi bunları ya da işitti de bir dua zannedip sustu. Muhtemelen ona da sorulsa Ömer'in söylediklerini söylerdi. Ama tek bir kelime kulaklarında kaldı Bilal'in ve şehirlerin de yaşadığını ve hatta nefes alışlarını hissetti:

Üzülme şehir!

●●●

Ertesi gün Kızanlık'a gitmeyi planlıyordu Ömer. Bilal'e bunu söylemişti, ama Bilal de gelmek istemişti onunla. Oralarda bir başına ne edecekti. "En azından yanınızda Türkçe bilen biri olur. İzin verirseniz ben de geleyim sizinle" diye iknaya çalışmıştı onu. Ama Ömer kesin bir şey söylememişti. "Sizi zahmete düşürmeyeyim, zaten bu kadarı bile fazla" kabilinden cümlelerle geçiştirmeye çalışmıştı, ama sanki içten içe o da istiyordu yanında bir kişinin daha olmasını. Belki de kendisine şahitlik edecek gibi geliyordu. Farkında olmadan edeceği bir şahitlik...

"Ben senin bu vasiyetin addettiğin kitabı okudum ve tekrar vatanına getirdim bak a âşık Hasan!" diyeceği bir vakit olacak ve o vakitte yanında bir şahit götürmüş olacağını düşünüyordu belki de. "Yarın ola, hayrola Bilal Bey. Sabah erken gitmeyi düşünüyorum" demişti sadece.

Bunları konuştuktan sonra odasına geçmişti. İşte şimdi yatağında uzanırken yarın neler olacağını düşündü. Ne ile karşılaşacaktı?

Belki de hayal kırıklığına uğrayacak ve hatta bu kitabın bir hayal ürünü olduğunu görecek gönlü şikeste halde gerisin geri İstanbul'un yolunu tutacaktı. Bir hayal dahi olsa hikmetli bir kitaptı bu. Bir şair değildi Hasan, ama şiir gibi cümleler yazıyor, kelimelere gönlünden ses veriyordu sanki. Bunları düşünürken Ömer'in aklına Fuzulî'nin şu sözü geliverdi hemen:

"Aldanma ki, şair sözü elbet yalandır."

"Ne hoş adam bu Fuzulî" diye geçirdi içinden. "Şair sözü yalandır, aldanma" diyor, ama bunu yine de şiirle söylüyordu. Şiirde insanın dizlerini kıran, düşlerini gerçeğe vuran, bildiğini rüzgârlarla savuran bir şey vardı. Hikmet vardı sözde.

Bütün bunları düşünse bile yine de Hasan'ın söylediklerinin doğruluğuna inanıyordu o. İnanmasaydı kitap bunca sırrını ona aşikâr eder, bütün örtülerini yüzünden söker atar mıydı? İnanmadan hangi imkânsız mümkün olabilirdi ki?

Harflerin dilinden anlıyordu gerçekliğini, kelimenin çilekeşliğinden söküyordu. Biliyordu Hasan'ın bunları okunması için yazmadığını, ama acaba hayalhanesinde kurduğu o diyardan esen bir tılsımlı rüzgâr olabilir miydi bütün bir kitap? Olsundu. Yolda olmak değil miydi aşk? Bu yaşında dahi olsa vesile olmuştu bir şeylere farklı bakabilmesine. O dahi bütün bunlara inanıp yollara düşmüştü bu haliyle. Aşk olmasa yolda olunamazdı. Aşk olmasa kelam bu denli bir kâğıt parçasını yakamazdı. Aşk olmasa, aşk olmasa... Dünya harap, gerçek serap olurdu.

"Âşık olmak sevaptır" diyesi geldi susturdu kelimeleri. Nasıl ki eskiler "Gül koklamak sevaptır" deyip de peygamberî bir rayihayı genizlerine çektiklerini düşünüyor ve öyle hissediyorlarsa o da aşkın ilahî bir bûse olduğuna kanaat getiriyordu. Ve yine aynı şairin, Hz. Fuzulî'nin dediği gibi aslî ve asil bir aşktı söylemek istediği:

"Her ne var aşk imiş âlemde..."

Öyle olmazsa aşk olmazdı ki, o süfli bir sevgiydi ve kalbe sirayet etmiyor, sözleri aşkı rivayet etmiyordu. Kastettiği Aşk için âşık olmaktı. Ama yine de susturdu sesleri.

Şimdilerde aşkı kalpten aşağılara indirenleri görünce bu sözün sırrı anlaşılmaz diye sustu. Günaha girer diye sustu. Ama böyle olmasında aşkın günahı var mıydı ki? İlahî nakışları dünyadan silmeye çalışan insan büyük bir say ü gayretle aşkın hamurundaki ilahî damlaları da yok etmeye çalışıyordu.

Bu sebeple susturdu kelimeleri çünkü gafiller onun ne demek istediğini anlayamazdı. Ve gecenin esved gözlerine gömdü bütün bir sesleri. Aşkı anlatmak zor işti ve sustu

Ömer. Bu kez hayatında hiç olmadığı kadar sessiz bir şehirde sözlerini sükût eden şehre nisbet edercesine sözlerini susturdu.

●●●

Yirmi Beşinci Sene,
Yirmi Beşinci Kelam:
Süveyda
(1443)

"Kalbin orta yerinde kara bir nokta vardır" diyorlar. Ki süveyda zaten kara demektir. İşte o elest bezminde ruhların daha yaratılmamış bedenlerine düşen kara nokta... Sevda burada hissedilir, burada var olurmuş. Ve sevda dahi süveyda gibi kara diye manalandırılıyor. Süveyda aşkı inkâr edenlerin haramıdır, aşkın bedendeki makamıdır süveyda..

KÂĞITLARA KARA kara noktalar düşürdüm bu kelamı öğrendiğim vakit. Noktanın manasını deryayı mürekkep etsem yine de anlatmaya muktedir değilim, yetmez gücüm. Hele ki gönüldeki bu kara noktayı anlatayım. Öyle bir nokta ki sırrını bilmek için ömür vermek gerekiyor, candan geçmek, aşkı acı bir şerbet edip içmek gerekiyor. Bu kelamı anlatırken gözlerimde damlalar taşıyor ve süveyda gönlümde kara bir nokta, aşk orada yaşıyor.

Süveydada aşk kelamında ilk mürekkep lekesi... İnsanın manasını bu beden defterine oradan yazmaya başlıyor kelamın sahibi. Beden bir defter oluyor O'nun elinde de sırrı bilinmedik uzuvlarına gömüyor insanın kalem-i ilahî ile. Ve bu kelamı tercüme etmeye hiçbir lügatin gücü yetmiyor. Aşk

süveyda denilen o noktayı mesken tutuyor. Bir noktaya gömülü diyorlar. Lakin noktanın manası nedir ki? Bir noktalık mekân bu denli büyük bir hali nasıl oluyor da saklıyor bedeninde? Mana veremiyorum, beden defterini anlatmaya ne ilmim ne de kelimelerim yetiyor. Düşündüğüm vakit dahi, bilmemek bedenimi yakıyor. Alnımda damla damla sır akıyor ve şahit oluyorum ki mucize aciz bırakıyor insanı.

Sağında ve solunda iki melek vardır diyorlar insanın. O melekler nereye ve ne şekil bir kalemle, hangi renk mürekkeple yazıyorlar kelamı? Beden onlara defter olsa acep mi? Ve süveyda bu defter-i bedene nakşedilen ilk nokta... Neden kara? İdrak edemiyorum. Bilemiyorum. Bilsem dahi anlatmaya yetmiyor gücüm.

Süveydayı anlatmak için kara noktalar düşürdüm *İlm-i Aşk*'ıma, defter-i mahzunuma noktalarla bir suret-i süveyda, yani ki süveyda resmi nakşettim. Nokta ile anlattım manasını bu kelamın.

Nokta tek başına manaya boğuyor insanı. Evvel nokta var idi sonra vücut buldu her bir kelime muhtemel. Harflerde gizli noktayı seçebildiğin vakit bu kelamı da idrak edersin elbet. Ama harflerde noktayı görebilmek zor iş... Lakin kulaklarına akseden o "oku" kelamı harfleri mi oku demek acep? Yoksa bu bedenlere yazılı manzumeyi mi?

Bedenine yazılmış bunca kelamı biliyor musun ey kâri? Sahi süveyda denen o küçücük noktaya aşk yazılmış, görüyor musun? Ve dahi o tek kelimelik deryayı okuyabiliyor musun?

●●●

Kelimelerden bir diyar kurdum ben kendime. Benim âlemim bu âlem. Ve dahi ben bikes, kimsesiz kaldığım vakitlerde kelimelerle, harflerle hal lisanını konuştum. Zira fikri cana getiriyordu onlar, manayı göze değdiriyor ve hatta hiçbir şey istemiyorlardı benden. Onlar aşkıma ses veriyor, ben onlara

aşkı veriyordum. Sen onlara aşkı söyletmezsen aşkı bilmez ki onlar.

Bir vakit geldi ki, harflere dahi âşık oldum. Anladım ki, âşık olmak için bir dilber bulmak zorunda değilmiş gönlüm. Aşk her varlığın bedeninde her mahlûkatın teninde. Mevlevihanede gördüm ki, aşk olmayan tek bir varlık yokmuş. Aşk ile yazdım bütün bildiklerimi kırtaslara. Ben ağladım onlar feryadı bildiler de hıçkırıklara gark ettiler kara bedenlerini. Sonradır ki, bütününü kızıl bir mürekkeple yazdım. Ben harflere can vererek konuştum onlar beni dinledi.

Harflere âşık olurmuş meğerki hattatlar. Ve hattatlık manevî çileyi bitirdikten sonra tamam olurmuş. Her ne kadar maddî aletlerle yapılıyor gibi görünse de o ruhi bir ilim, derundan akseden bir güzellikmiş. Beni nasıl ki, bu yola bir dilber düşürdüyse onları dahi harfler bu seyr-i süluka sokuyor. Onlar manasını yazıyorlar kâğıtlara harflerin, seslerin resmini çiziyorlar. Onlar aşkı harfe vuruyor ve harfler onların aşk namına gördükleri her şey. Kelamı resme düşürüyorlar. Harflerle suretler çiziyor onlar. Onlar aşkın sesini kağıtlarda mana ediyorlar.

İşte ben de çok evvelden validemden tederrüs ettiğim, öğrendiğim hattı öyle bir aşkla kırtaslara düşürdüm. Hattat demedim kendime hiç, lakin kelimelerin manaları gibi simaları da güzel olsun diledim de o sebeple güzel yazdım her birini.

Validemin daha evvel vakitte hüsn-ü hattı öğretirken söylediği kelamı hiç unutmadım; "Güzel yazarsan güzel yaşarsın evladım." Ve dahi bildim ki, nasıl yaşarsan öyle yazarsın. Ben aşk ile geçirdim bütün bir ömrü ve aşk ile yaşadım ve dahi aşk ile yazdım. Ateş ile hemhal oldum da harflerim dahi kül kokuyor.

Hat meşk etmek aşka ses vermek oldu benim bütün ömrümde. Ben de öyle bilip kelimelerle sırdaşlık eyledim. Beni diyarlarında sakladılar da o diyarda cevelan ettim. En ziyade

elif ile he'yi sevdim ben. O iki harf feryadıma ses veriyor ve her daim ah ediyorlardı.

Harfler yalan söylemez ey kâri! Onların diyarını bilirsen onlar her daim sadık olurlar sana. Ve ben bu sırrı idrak ederek meşk ettim bütün harfleri. *İlm-i Aşk*'ımı kendime haldaş bildiğim harflerle bina ettim. Onlar bana sadık kaldılar da ben de onları elçi eyleyip sana gönderdim. Sana ne söylüyorlarsa harfler, bil ki dost kelamıdır. Hile nedir bilmez onlar.

İşte o vakit karar verdim bütün bunları kağıtlara düşürmeye. Mevlevihanedeki küçük odamda geceleri bir mum ışığında nohutî kâğıtlara harflerin simasını düşürerek geçirdim. *İlm-i Aşk* daha zihnimde tebarüz etmeden evvel bütün harfleri tanıdım.

Her gece bir harfi gördüm rüyamda. Her geceyi onların efsununda geçirdim. Onlarla kelam ettim, onlarla konuştum. Kelimelerle dertleşmeyi, harflerle gözyaşı dökmeyi öğrendim. Ve dahi onlarla ağladım ben. Harflere can vermek için gözyaşımla kardım mürekkebi. Ve her seferinde kara mürekkebi akiki bir renge boyadı gözyaşım.

Yazmak ağlamaya benziyor ey kâri! Yazmak, ağlamak kadar zor. Bakma sayfalardaki damla izlerine. Harfler gözyaşlarıma destmal oldu, gözyaşlarımı sildiler de o sebeple izleri kaldı sayfalarda. Yazmak harfleri katreye resmetmek demek muhtemel. Bir hat levhası seyretmek ne hoş değil mi? Oysa dikkatli bakarsan hattatların gözyaşlarını görürsün harflerin nazlı boynunda. Sahi sen hiç kelimelerle ağladın mı?

Sen misal ağlasaydım, senin gibi olsaydı hıçkırıklarım gözyaşlarım harflere benzemezdi ey kâri!

Ellerinde tuttuğun kitap aşkın hatırıma kazıdıklarıdır ve bütün harfler benim katre katre gözyaşlarımdır. Görüyor musun harflere değince bakışların senin dahi gözlerin ıslanıyor?

●●●

Mevlevihanede nefes alışım dahi gönlümü terbiye ediyordu. Artık gündüzleri halk içine çıkıyor ahali arasında yalnız kalmak ne demektir bihakkın yaşıyordum. Ama ben yalnızlığımı kelimelerin dostluğunda yok ediyor, aşkın onlarca halini görmek için yanıyordum. Geceleri ise kâğıtlara dertli nâmeleri yazıyor, onlarla hasbihal ediyordum. Zıllî bir semaya asıyordum bütün harfleri. Onlar beni biliyor ve dahi ben onları biliyordum. Evvelden bilmemek canımı yakıyor sanıyordum da şimdilerde bilmenin ıstırap olduğunu biliyor harflerle feryad ediyor, cümlelerin köşe başlarında inliyordum.

Yine böyle bir gece vakti muhtemel ki uykunun gözlerime değmediğini bildiğinden Musa Can çıkageldi küçükten de küçük odama.

Ben kendime bile mihmandarlık edemezken bir başkasına nasıl ederdim? Bir vakit söyleştik durduk. Neden sonra odadan çıkarken gözü ufak rahlenin üzerinde duran kağıtlara ilişti Musa Can'ın. Baktıkça hayret ediyor, hayret ettikçe sanki hayran oluyordu.

"Bu kelamları sen mi meşk ettin?" diye sual etti de ne cevap vereceğimi ne edeceğimi bilemedim. Ne evet dedim ne hayır. Sükût eyledim, bekledim ve belki de ar ettim, utandım. Sükûtumu ikrardan bildi de iltifatlarla kelam etti. Oysa ben güzele meftun, cemale meclup zihnimde harfleri dahi güzel bir libasa büründürmek için yazıyordum.

O geceden sonra hattat dediler bana; Hattat Hasan... Oysa ben ne hattattım, ne de bir sanat icra ediyordum. Sadece kelimelerin zaten güzel olan simalarını kırtaslara çiziyordum. Onlar "güzel" diyor, iltifat ediyorlardı, lakin ben ağlayarak yazıyordum.

Çok sonraları öğrendim ki, hattatlar kamışlarını açarlarken çıkan yongaları biriktirir de ölene kadar saklarlarmış. Sonra vasiyet ederlermiş öldüğü vakit imam bu yongalarla kaynatsın bedenlerini yıkayacak suyu. Hat bir aşktı muhtemel ve bana dahi hattat diyorlardı. Ya benim vasiyet edecek

neyim vardı? Bir dertli, gamlı kitaptan gayrı neyim vardı ki?

İlm-i Aşk benim tek sermayemdir. Öldüğüm vakit yaksınlar istedim evvelce. Lakin harfler çok güzeldi, kıyamadım.

●●●

Stara Zagora/Bulgaristan
Mayıs 2010

SABAH ERKENDEN uyandı Ömer. Yaşlı bedeni bunca yorgunluğa dayanamamış, *İlm-i Aşk*'ı okurken uykuya dalmıştı. Muhtemelen son okuduğu cümlelerin etkisiyle *İlm-i Aşk*'ı bir ateş içinde yanarken görmüştü rüyasında. Lacivert cildi kor bir renge dönmüş, harfleri kızıl ateşler içinde eriyordu. Sonra bir adam gördü rüyasında ve o adam Hasan'dı biliyordu. Ömer gözünden dahi sakındığı *İlm-i Aşk*'ı ateşler içinde görünce dayanamadı, ellerini uzattı ateşe. Oysa Hasan tebessüm ediyordu. "Dokunma defter-i mahzunuma, kitab-ı derunuma el sürme, yanarsın" dedi. "Ama..." dedi Ömer. "Bırak yansın. O yansın ki, bütün her şeyi unutayım" dedi de ateşin simasına vuran ışığıyla tebessüm etti Ömer'in yüzüne.

Böyle bir rüyadan uyandı Ömer. Artık rüya olan ne, gerçek olan hangisi çözemiyordu. Diyecek bir şey bulamadı ve yattığı yerden doğruldu. Sonra yere düşmüş *İlm-i Aşk*'ı aldı eline. Uyuya kaldığı vakit okuduğu yerde son bir cümle kalmış ve kitapta tam bu sayfanın üzerine yere düşmüştü. Yine bir derkenara şöyle bir not düşürmüştü Hasan:

Gülhayal, gönlüme aşkı düşüren seni unutmamı istemiyor mu ki, halen rüyalarıma ateş oluyorsun?

Okuyunca yüreği burkuldu Ömer'in. Nihayetinde Hasan da bir insandı ve aşk denen hastalığa tutulmuş çare arıyordu

bu derde. Bulabilecek miydi bilmiyordu Ömer, ama o bu yolda çok şey öğrenmişti ve hatta kendi dediği gibi kelimelerle ağlamış, harflerin dahi ciğerini dağlamıştı feryadı. Aşk ayıp değildi elbet. Ama Hasan çoktan Gülhayal aşkını geçmiş daha üst perdeden seyre dalmıştı hem bu dünyayı, hem Gülhayal'i. Fakat o henüz bunun farkında bile değildi.

Ömer, *İlm-i Aşk*'ı tekrar çantasına koydu. Artık sonuna yaklaştığını hissediyordu bu yolculuğun ve Hasan için asırlar sonra yapacağı hiçbir şey yoktu. Hasan'ı mevlevihanenin bir köşesinde gecenin zifiri karanlığında dizleri üzerine çökmüş de ağlarken düşünüyor böyle düşündükçe de gönlü titriyordu. Neden sonra bir duaya düşürdü bütün düşüncelerini:

"Ya Rab bu aşkı söz ile cana getiren garib Hasan aşkın asıl haline varmış olsun. Ben şahidim o seni arıyor, lakin aradığının farkında değil."

•••

Hazırlanıp odasından çıktı Ömer. Ama çıkınca odanın hemen karşısındaki koltukta Bilal'in kendisini beklediğini gördü. Şimdi ne diyecekti Bilal'e? Uyumadan evvel bunu düşünmüş ve yalnız başına gitmeye karar vermişti. Hasan'ın yazdığı bu kitabın kendisine bırakılmış bir emanet olduğunu düşünmüştü. Ve hatta bu bir sırdı, bir başkasına söylenmemeliydi.

Ama işte Bilal orada öylece oturmuş bekliyordu. Kendisini misafir edip onca iltifat etmiş bu kadirşinas adamı şimdi nasıl geri çevirecekti? Onun kalbini kırmadan bunu söylemek zor olacaktı, ama Ömer karar vermişti, o şehre yalnız girecekti. Hasan'ın beldesini yalnız başına ziyaret edecek ve onun aşkına renk veren güllerle tek başına söyleşecekti.

"Hayırlı sabahlar Bilal Bey" dedi Ömer. Bilal aynı şekilde icabet etti. Kahvaltıyı çoktan hazırlamış Ömer'i bekliyordu. Çok da fazla konuşmadan kahvaltı masasına geçtiler. Neden bilinmez ikisi de konuşmuyor, sessizce çaylarını yudumlu-

yorlar ve sanki yemiyorlar da atıştırıyorlardı.

Neden sonra Bilal ani bir sesle ve sanki düşünmeden bir cümle söyledi; "Rüyamda sizi gördüm Ömer bey" dedi. Ömer'in konuşmasına müsaade etmeden devam ediyordu. "Rüyamda sizi gördüm. Elinizde bir kitapla ıssız bir yerde, bir mezarın başına geçmiş ağlıyordunuz. Toprağı daha tazeydi sanki bu mezarın ve hemen yanı başında alev kızılı bir gülfidanı. Sonra o elinizdeki kitabı açıp sayfalarını yırtmaya başladınız. Ama anlayamadım mezarda olan kişi için miydi gözyaşlarınız yoksa elinizdeki kitabın sayfalarını yırttığınız için mi? İnsan bile isteye kendini ağlatacak bir şeyi yapar mı? Bilemedim, ama her bir sayfayı öpüyor sonra toprağa gömüyordunuz. Ve ben öylece uyandım. Bir daha da uyku tutmadı. Ben de salona gelip öylece oturup sizi bekledim. Ben rüyalara inanırım. Onlarda gerçekten izler olduğuna her zaman kani idim ki, bu rüyada da böyle bir şey vardı. Ben sizinle gelmek fikrinden vazgeçtim Ömer Bey. Her ne için ve nereye gidiyorsanız anladım ki, bu başka bir yolculuk. Lütfen yanlış anlamayın. Hâlâ gözümün önünde o diz kırıp da elinizde tuttuğunuz kitaba ağlayarak bakışınız."

Ömer ne diyeceğini bilemedi. Lokmalar boğazında düğümlendi, çay bir ağu oldu da genzinden aşağı yakarak indi. Yüzü sapsarı safrana döndü, gözbebekleri büyüdü. Alnında boncuk terler, sustu. diyecek hiçbir şeyi yoktu. Ama bir şeyler söylemeliydi Bilal'e. Yüzü gibi gönlü de temizdi bu adamın.

"Kitapların aşkına Bilal Bey kardeşim?" diye sordu.

Cevap vermedi Bilal ya da veremedi bilmiyorum. Ama ikisi de şimdi tuhaf düşünceler içinde birbirlerine biraz daha yakın hissettiler kendilerini.

"Kitapların aşkı vardır. Onlara aşk ile bakarsan sana binbir sır verirler. Ben senelerden beri hep buna inandım. Her okuduğum kitapla sohbet ettim. Diledim ki, onlarla dost olayım. Mutlu mesrur kitaplarla gülüp, gamlı dertli kitaplarla

ağlayayım. Onlar benimle konuşsun ben onlara âşık olayım. Kitaplarında bir canı vardır ve onlar insanoğlundan çok daha uzun yaşarlar.

Siz hiç nazlı ciltli, zer bir mürekkeple yazılmış, altın sarısı sayfalarla bezenmiş bir kitaba âşık oldunuz mu? Şayet kitaplara âşık olursanız onlar kendi dünyasına alırlar sizi de onlardan gayrı bir dosta ihtiyaç duymazsınız. Onlar riya etmez, sır verirseniz saklarlar, size seneler evvelinden haberler uçurur, mekânı dahi ayaklarınızın altından kaydırır da bilmediğiniz yerlere götürürler sizi. Şayet kitaba aşkınız yoksa güllerle dahi müzeyyen olsa da, nazlı olsa da sayfaları, harfleri arasında yazarının kırık kalbini saklasa da bir kâğıt parçasından ibarettir hepsi. Yani ki kitapları aşkla okumaz ve hatta kitaba âşık olmazsanız bir tomar kâğıt tutarsınız ellerinizin arasında. Kitaba kıymeti sizin ona olan aşkınız verir."

Daha diyecek çok sözü vardı Ömer'in, ama *İlm-i Aşk* ona saklaması için söylenmiş bir sırdı. Sırrı aşikâr etmemek için sustu. Sağ elini *İlm-i Aşk*'ı koyduğu çantanın üzerin değdirdi sonra ve kapadı gözlerini sanki *İlm-i Aşk*'ın o mücerret kalbi daha bir hızlı atıyor ve hatta Bulgar diyarını titretiyordu. Ömer sustu, Bilal sustu. Aşkın bir lisanı olsaydı şayet o konuşacaktı. Ama aşkın dilini çok önce paslı kerpetenlerle sökmüştü insanlar.

Bir müddet ikisi de hiçbir söz söylemeden öylece oturdular masada. Sessizliği yine Ömer bozdu. "Sizde Kızanlık'ı gösteren bir harita var mı Bilal Bey?" dedi. Bilal henüz kendine gelememiş ve hatta kendini halen dahi gece gördüğü o rüyada sanıyordu. İkinci kere tekrarladı Ömer sorusunu. "Olacaktı sanırım" diyebildi Bilal ve zorla da olsa yerinden doğrulup masanın hemen karşısındaki odaya girdi.

Az sonra elinde ince bir dergiyle geri geldi Bilal. Masaya oturup hızlı hızlı karıştırdı sayfaları. "İşte burada var Ömer Bey. Hatta altında Kızanlık köylerini gösteren bir liste de var" dedi ve Ömer'e uzattı dergiyi.

Ömer dergiyi eline aldı, ama Bulgarca yazdığından bir şey anlayamadı. Sadece haritaya baktı bir müddet. Sonra Bilal'e dönüp; "Rica etsem köylerin isimlerinin Türkçesini okur musunuz bana?" diye rica etti.

"Tabii ki" dercesine başını öne doğru hafifçe eğerek dergiyi tekrar aldı Bilal eline. Bazı köy isimleri Türkçeden bozma olduğu için çevirmesi kolay oluyordu, ama bazıları tamamen değiştiği için Türkçesini bulmakta güçlük çekiyordu Bilal. Ama yine de yapabildiği kadarıyla çevirerek okumaya başladı:

"Subaşı, Büyükoba, Çanakçı, Sofular, Uşaklı, Saltuklar, Okçular, Âşıklı..."

"Âşıklı mı dediniz?" diye sordu Ömer Bilal'in okumasını keserek. Heyecanlanmıştı birden. Sanki aradığı bir şeyi bulmuş gibi hissetti kendini.

"Evet, Âşıklı" dedi Bilal. "Osmanlı zamanında böyle bir isim verilmiş ve hâlâ kullanılıyor. Devam edeyim mi okumaya Ömer Bey?"

"Peki neden Âşıklı demişler bu köye biliyor musunuz Bilal Bey?" dedi sanki Bilal'in "Devam edeyim mi?" sorusunu hiç duymamış gibi.

"Bilemiyorum neden böyle bir isim verildiğini, belki orada daha sonra ismi dillerde dolanan bir âşık yaşamıştır yahut bir aşk hikâyesi, bir efsane ya da bir rivayet... Bilemiyorum" dedi. Ömer'in göğsü yerinden çıkacakmışçasına çarpıyordu. Nedenini bilmiyor, ama bu köyün Hasan'ın köyü olduğuna inanıyordu sanki. Yoksa neden köyün adını duyar duymaz içinde böyle bir his doğsundu ki?

"Bende kalabilir mi Bilal Bey bu dergi?" dedi Ömer bütün bu düşünceler zihninde dolaşırken. Hüzünlüydü kitap bitiyordu ve *İlm-i Aşk* artık onunla konuşamayacaktı. Mutluydu Hasan'ı bulduğunu hissediyordu.

"Tabii ki kalabilir" dedi Bilal. "Peki o köyün olduğu yeri benim için işaretler misiniz lütfen Bilal Bey?" dedi Ömer. Bi-

lal cebinden çıkardığı kalemle köyün olduğu yeri bir daire içine aldı.

Ömer dergiyi alıp çantasının içine yerleştirdi. "Haydi, Bilal Bey, yolcu yolunda gerek. Size bütün bunlar için nasıl teşekkür edeceğimi inanın bilemiyorum, ama İstanbul'a geldiğiniz bir vakitte lütfen bana da uğrayın, bir gönül dostunu görmek beni her vakit mutlu eder" dedi ve cebinden çıkardığı ufak bir kâğıda Mavi İstanbul Oteli'nin adresini yazdı hızlıca.

"Ne demek Ömer Bey... Ben sizi misafir etmekten çok memnun oldum. Mutlaka geleceğim. Nereye gidiyor ve neyi arıyorsanız inşallah bulursunuz ve size geldiğim vakit o sırrı bana da anlatırsınız" dedi ve Ömer'in adresi yazdığı kâğıdı alıp cebine koydu.

Kapıya doğru ilerlediklerinde kucaklaştı birbirini bir gün öncesine kadar hiç tanımayan bu iki adam. İkisi de hüzünlü, ikisi de sessiz... Ne diyeceklerini bilemediler. Ömer aşk yolunda Hasan'ın yerine yürüyordu ve tesadüf kelimesini anlamsız bırakacak şekilde karşılaştığı bu latif sözlü, ikram bilir adam; Bilal onun bu yolda yürümesine vesile oluyordu.

Helalleşip taksiye binince Ömer'in düşünceleri nedensiz bir hüzne takıldı. Yine ayrılık ve yine ayrılık... Hiç sevmezdi ayrılmayı, her nereden ayrılıyor olursa olsun. Ayrılmak zor işti. Ömer uzaklaşana kadar bekledi Bilal. Taksi gözden kayboluncaya kadar olduğu yerden ayrılmadı. Sonra cebindeki ufak kâğıdı çıkarıp adresi okudu ve muhakkak bir gün Ömer'i görmeye İstanbul'a gidecekti.

Ömer tekrar tekrar dönüp ardına baktı. Bilal'in görüntüsü iyice küçülünce, yani ki taksi iyice uzaklaşınca bir cümlenin acısı geldi de tam gönlüne oturdu:

Bir gün bir adam gönül erbabı birine; "Ayrılık, ölümün kardeşidir" dedi. Gönül lisanını bilen adam "Hayır" dedi "Yanlış biliyorsun, aslolan ölüm, ayrılığın kardeşidir, her nereden ve kimden ayrılırsan ayrıl."

●●●

Terminale varınca taksiden indi Ömer. İçinde kendisinin dahi anlam veremediği tuhaf duyguların üst üste bindiği bir hal vardı. Hem şaşkın hem hüzünlü, hem mutlu hem sakin... Bildiği tek şey; koynunda gezdirdiği kitabın yalnızca harflerle yazılmadığıydı. Bütün bu olanlar bir kitabın uğruna mıydı, Hasan'ın hatırına mıydı, aşkın nuruna mıydı?

Daha ne kadarına dayanabilirdi bilmiyordu Ömer. Daha neler olabilirdi ki ve aşk namına asırlar evvel söylenmiş bunca kelamın üstüne daha ne söylenebilirdi. Sadece gidiyordu işte. Nereye gittiğini, ne olacağını bile bilmeden gidiyordu. Aşk; bazen gitmek demekti. Gitmek ise zaten mağrur bir hal...

Terminaldeki otobüs şirketlerinin bürolarından birinden yarı Türkçe yarı İngilizce anlatarak güçlükle de olsa biletini alınca henüz otobüsün hareket saatine yarım saat kadar var olmasına aldırış etmeden otobüse geçip yerine oturdu Ömer. Gerçekten heyecanlanmıştı şimdi. Bir kitabın insana neler yaptırabileceğini görmüş ve gerçekten heyecanlanmıştı. Bu heyecanını paylaşabileceği tek bir dostu vardı ve o da seneler evvelinde Ömer'in onu dinlemesini ve belki de ona bütün bu olanları anlatmasını bekliyordu. Bu "eski" dostundan daha fazla ayrı kalmaya dayanamadı Ömer. Yalnız başına otobüste otururken çantasından *İlm-i Aşk*'ı çıkardı ve kaldığı yerden devam etti Hasan ile sohbetine. Yalnızlığını kelimelerin koynunda ve bir kitabın nâme kokan boynunda unutmak ne güzel şeydi.

Kızanlık'a gidecekti. Emaneti güvenle saklamış ve tastamam teslim eden bir dost edasıyla yola çıkıyordu şimdi. Ama bu yolda ona Hasan da eşlik etsin diye *İlm-i Aşk*'ın harflerle bezenmiş yüzüne çevirdi bakışlarını.

●●●

Yirmi Altıncı Sene,
Yirmi Altıncı Kelam:
Gül
(1444)

Aşk ile bakmazsan onun nazlı bedenine, güldeki sırrı göremezsin. Aşk ile nazar kılmazsan bil ki, gül esasında dikenli bir çalıdır.

"GÜLÜ TARİFE ne hacet, ne çiçektir biliriz" diyecek-sin, belki ey kâri. Lakin bilmediğin bir hal vardır gülde. O gülistanda aşk bahsinin sultanıdır. O ki, bir bülbülü şeydalandıran, toprağı nurlandıran, âşıkı kızılıyla kandırıp, dikeniyle acılara yandırandır. Gül toprak üstünde tebessümün resmidir. Ben gülün manasını öğrendiğim vakit ne edeceğimi şaştım, bilemedim ki, bu sırrı kim vermiş ona? Ve o anda sağ elimin başparmağına sırlanmış acıyı bir kez daha hissediverdi takatini kaybetmiş yüreğim. Ben aşk bahsine güller arasında ve bir gül ile girdim. Muradım o ki, bu aşk beni Gül'e götürecek. Sen gülü yalnızca bir çiçek midir sanırsın yoksa? O çiçeklerin sultanı, âşıkların remzidir. O bir cennet tohumu ve toprağın nefesidir.

Evvelde gül tohumunu koynunda taşıyıp da cennetten getirmiştir Havva. Sürgün bir âlemde vatandan elde kalan tek sermaye... Serendip'te bir dağ yamacına atıverir de toprak koynunda saklar onu. Bir tohum; aşkın güle vurmuş tebes-

sümü. Dünya âleminde Havva'dan sonra güzelliğin tecessümü... Toprağa atıverir de toprak aşk eder ona. Gülün ilk âşıkı topraktır. İnsan bedenini dahi yok eder de can verir gülfidanına. Topraktan âşık mı olur deme sakın! İçinde aşk olmayan bir mahlûk mu vardır? Toprak canından can verir ona. İnsan ayakları altında ezer, ölülerini verir toprağa, lakin o her vakit can verir bütün mahlûkata. Boy veren her gülde toprağın haki kanı vardır. Toprak bedeni öldürür, lakin aşka can verir. Gülün nazlı tomurcuğunda gösterir aşk-ı latifini. Gülde Havva'nın ana eli, cennetin amber kokulu yeli ve aşkın safi bir hali vardır. Ve toprak aşka mekân olur, gül bitirir münbit bedeninde.

Gül evvel bahiste aşkın tohumudur Havva'nın gamzesinde. Havva gül tohumunu atıverdi de bir parça toprağa, kızıl bir renk alıverdi bütün güller. Âdem cennette gördüğü bu çiçeği bu âlemde bir kez daha görünce; "Gül" dedi ve güldü Havva. Zira kelamı o biliyor ve isimleri o veriyordu her bir varlığa. "Gül" dedi Âdem ve güldü Havva. Bir taze fidanın ince bedeninde bir tomurcuk tebessüm etti. Ve Havva gül dedi.

Ve sonradır ki, Nuh'un gemisinde bülbülün o küçümen gagasında gördü insanlar gülün tohumunu. Sen gülün maşukunu bülbül sanma. O gülün serpilmiş haline mübteladır. Topraktan ziyade kim sevebilir ki gülü? Toprak gülleri çürütmez ona nefes verir. İşte bu sebeple taşır bülbül gül tohumunu da âşıkı maşukuna kavuşturur. Güle bir toprak bulabilmek için kanatlar semayı. Bülbül kendi lisanınca aşk der ona ve gülün dikenden bedenine o dahi ömrünü verir.

Sonra, gül güneşin kavurduğu bir toprakta gönlünü uçurur cennette tebessümünden damlayıp da toprağa düştüğü Yâr'in. Bu bahiste gül maşuk değil âşık olur. Gün gelir Medine yolunda güneşin ateşi kavurduğu çölde o cennet kapısında ismini gördüğü âdemoğlunun alnından damlayan bir katreye tutulur. Aşkından rengi beyaza çalar. Ki beyaz güller

o vakitte görürler dünya yurdunu. O günden beridir ki, gül demek aşk demektir. Gülü sen yalnız maşuk mu sanırdın? O dahi o tozlu çöl yolunda mübtela olduğuna ve en çok benzediğine âşıktır.

Gülün canı dikenindedir bilir misin? Dikene dokunduğun vakit bir sen mi elem duyar da acı çekersin sanıyorsun? Neden yakar gülün dikeni canını? Zira gül ateşin donup kalmış şeklidir. Yaprakları ateş saçar kızıl gölgesinde. Evvela toprağı sonra bülbülü yakar da en nihayetinde o da tadar aşkın yürek yakan yemişini. Gülün de yaprakları tutuşur sen ona dokunduğun anda.

Aşk güle nazar kılıp Yâr'i görmektir. Ve dahi gül koklamak sevaptır.

•••

Artık aşkı bir başka anlıyor, başka bir mana veriyordum ona ben. Bunu anlatmak öyle zor ki! Lisanım yetmiyor bunu söze vurmaya. Ne edeyim de anlatayım bunu sana? Nasıl edeyim de bu halimden haberdar edeyim? Bu hal anlatmak için değildir. Lakin bir âdemoğluna olsun anlatamamak canımı yakıyor ey kâri. Kiminle kelam etsem cümlelerin sonu aşk, hangi yana nazar kılsam gözlerim yaş doluyor. Bu hal bir başka hal... Aşk artık o ilk anda Kızanlık'ta beni esir eden hal değil. Zira artık bir tek ben değil de bütün her şey ona esir.

"Aşk O'nu bulmanın yollarından biridir" diyorlar mevlevihanede. Diyorlar da beni bir ateşten alıp başka bir ateşe atıyorlar. Ben, bilmediğim bir yolda ayaklarımı bileklerimden kıra kıra yürüyorum. Hissedebilir misin bunu kâri; adımlarım acıyor. Ben ne yolu biliyorum ne de yürümeyi. Bilmeden girdim ben bu yola, nasıl eder de bu hal ile bulurum aradığımı?

Gül ile düştü bu hal benim alnıma. Parmağıma saplanan bir gül dikeni... Bilemedim ki, damarlarıma aşkı zerk etmiş. Bilemedim ki, bana aşkı verip de canı terk etmiş. Mademki

aşk O'nu bulmak içindir. Neden halen dahi aşk denince gözlerime. Gülhayal'in hatırı geliyor? Neden o gülabhanede aldığım ismi yazılı kağıt halen dahi koynumda duruyor? Bütün her şeyi unutuyorum da bir aşk kalıyor ve aşk deyince gözümde bütün şehirler yok oluyor. Aradığımı bulabileceğim, sırrı görebileceğim, aşkı çözebileceğim bir şehir arıyorum. "Var" diyorlar. Lakin nasıl edecek de bu aşk ile divane, derd ile bîçare gönlüme anlatacağım bunu. O şehre nasıl gireceğim. Hem ismi neydi ki? Bu sırrı çözmeye gücüm yetecek mi?

Mademki aşk O'nu bulmak içindir ne edeceğim diye sual ediyorum Musa Can'a. Lakin o benim halimle hallenmek istiyor. Beni aşk bahsinde üstad görüyorlar muhtemel onlar. Oysa ben, fakir-i hakir, bînasip bir âdem... Bilsem de yanıyorum, bilmesem de. "Aşkı bilirsen kendini bilirsin, kendini bilirsen O'nu bilirsin" diyor da gönlüm sıkışıyor, aşk diye inleyip yığılıyorum.

Sana dua ediyorum biliyor musun ey kâri? Nerede olduğunu, ne zamanda olduğunu ve dahi kim olduğunu bilmeden sana dua ediyorum: aşk olsun, aşk olsun sana.

•••

Her âdemin bu dünyada bir sırrı vardır bilir misin? Bazı vakit tanırsın bu sırrı da arar dursun. Nasip, belki yollarda bir ömür arar belki de bulursun. Sırrını kavradın mı ömrünün ey kâri? Ömrünün sırrını bilmeyenler de vardır. Ben sırrı aşk ile ve aşkta buldum. Bununla imtihan olundum. Yani ki aşk benim bu dünyadaki imtihanım. Dünyada öğrendiğim tek şeydir aşk. Aşk, kul olmanın bir başka adı... Tek sermayem aşkımdır ve ben ziyan olmasından korkuyorum. Aşkımın ve dahi ömrümün...

Bana hattat diyorlar mevlevihanede oysa ben yeter ki, bu üç harfli kelamda bir tek nokta olsam da yok olsa benliğim. Dünya hali bir rüya, yol bir rüya, Gülhayal bir rüya olsa da

uyandığım vakit aşkın koynunda tazecik bir sabî olsam.

Kızanlık'ta vakt-i güldür şimdi. Toprağın bûsesi goncalarda arz-ı endam eder. O kokuyla kuşlar dahi semada mest olur da toprağa düşerler. Hissediyor musun ey kâri güller aşk kokuyor. Korkma, dikenleri bedenine sapla ki, sen dahi aşk kokasın...

●●●

Yirmi Yedinci Sene,
Yirmi Yedinci Kelam:
Nefha
(1445)

Aşk gönlünde nefes alıyor. Öldürme aşkını. O nefes aldığı müddetçe yaşıyor gönlün. Aşk olmazsa bedenin cansız kalıyor ve dahi gönlün senden utanıyor.

CİĞERLERİNDE İLAHÎ bir nefes var âdemoğlunun. Bilmem her kişi fark edebiliyor mu bunu? Nefeslendikçe genzine ilahî koku geliyor mu? O nefesi fark ettiği vakit bihakkın âşık oluyor insan. Saydığım bu bütün kelamların manasını biliyor da bir başka kişi oluyor sanki. Aşk başka bir hal oluyor, bir başka mana kazanıyor bütün bedeninde. Bütün bildikleri değişiyor. Canı aşk, ömrü aşk, dili aşk, gönlü aşk oluyor.

"Nefesimden verdim" diyor Maşuk âdemoğluna. Ona kendi nefesimden üfledim. Yani ki aşkı aşk bildim, aşk verdim, aşktan gayrısına meyyal insanoğluna... Lakin o nefesin bedeninde varlığının farkına varmak için evvela aşkı bilmeli insan. Aşkı bilmeden nefes dahi sekteye uğruyor. Aşkı bil ki nefes alabilesin. Aşkı bil ki insan olabilesin. Aşkı bil ki...

Bu kelamı öğrenip de manasıyla mest olduğum vakit "Ya Rab" diyorum, "Ya Rab! Ey aşkı bir gamze eyleyip yanaklarıma, bir çizgi eyleyip şakaklarıma, yol eyleyip de ayaklarıma

konduran... Daha beden denen bir kelam bilinmez ve cisimden eser bulunmazken ve o ilk anda belâ deyip de aşk etmişken ben sana ruh-ı nazeninimle, aşkı bana nasip etmişken, sana hata mı eyledim de aşkın ile sermest ruhumu bu topraktan zindana hapsettin?

Bu beden ruhuma bu denli külfetken aşkı bulmak zor geliyor. Ben aşk diye inliyor, bir tek aşk istiyorum, lakin bedene aşk ağır geliyor" diye inlemeye tutuldum. Ve o vakitte anladım ki, topraktan bir zindan olan bu bedene dahi aşkın nişanesini vermiş ve dahi aşk mührünü nefesinle vurmuşsun. Ben aşkı gönlümde bir nefes olduğu halde taşırmışım da bilememişim. Gafilim, acizim... Affeyle, aşk ver bana.

Aşkın gül kokuyor nefesi ve ciğerlerinde dolaşıyor. Aşk harab gönlünü bir can meclisi eyliyor. Lakin hiçbir tütsü yanmadan kokmuyor ey kâri! Gönlün ateş-i suzan ile yanmazsa aşkın ıtrı bedenini sarmıyor ve dahi ciğerlerindeki o ilahî nefesi, yani ki aşkı unutuyorsun. Halden anlamıyor, gönlü bilmiyor ve aşk kokmuyorsun o vakit.

Ölü bir can taşıyor sinesinde aşksız olanlar. Onlar ne aşkın bu dünyada dert ve bela getirdiğini biliyor ne de gam ile inliyorlar. Onlar aşkı şuh bir kelam, oyun ve oynaş zanneyliyorlar. Onlar aşkı pür-safa biliyorlar. İdrak edemiyorlar ki, aşkın cefası dahi vefa, ezası dahi safadır. Aşkı bilmeyene, âşık olmayana acıyasım geliyor ey kâri. Onların yerine de aşk deyip ağlayasım geliyor. Oysa aşk bir burcu nefes... Nefes almadığın vakit öldüğün vakit değil midir?

Aşk gönlümde misk ü amberi utandıran bir rayiha, bir nefes. İlm-i Aşkımdan, defter-i mahzunumdan bir aşk ıtrı yayılıyor mu senin yaşadığın anda hâlâ bilemiyorum. Lakin aşkın kokusu yok olmaz, harfler defter-i garibimde aşk kokuyor, ben aşkı onlara verdim ey kâri! Aşkın kokusunu duyuyor musun?

●●●

Yirmi Sekizinci Sene,
Yirmi Sekizinci Kelam:
Suret
(1446)

Bu âlem suretler âlemidir. Gördüğün her ne varsa bil ki, gölgedir onlar. Aşk suretler ile görünür de sen aslolanı ararsın. Surette boğulduğun vakit aşk da ölür, sen de ölürsün.

DÜNYA BİR tecellihane imiş meğer yeni idrak ettim bunu. Ben neyi görüyorsam asıl değilmiş onlar. Suretlerle bezenmiş bir dünya... Gözlerine efsun üfleyen bir hayal... Hepsi gözlerimin bir mekri, hilesi. Dünya denilen âlem mekkâr... Hayır, çirkin demiyorum. Hepsi güzel, her şey güzel... Zira güzelin elinden çıkmışa bed demek benim harcım değil. Lakin suretleri asıl zanneylemek... Ne büyük gaflet! Ben ki senelerdir öyle zannedip, bütün bir âlemi adım adım hıfz eyledim. Hem aslı aradım hem de dünyalık bir şiir söyledim. Hanelerde yakılmış kandilleri güneş sanıp, güneşi bir hücreye haps eyledim.

Aşk suretlerle düşüyor insanın gönlüne. Suretlere meyletmek ayıp değil ki! Lakin suretlerle boğulmak deryayı dahi utandırıyor. Bu kelam dünyayı gözümde bir çakıl taşı ediyor ve bikıymet kalıyor her ne varsa gördüğüm. Mercanları, zümrüdî renk ile boyanmış taşlar uğruna savurmuşum sene-

lerdir. Sırrımı bilmediğim mecralar da aramış, şerbet sanıp da zehri nuş eylemişim. Aşk ki, güzele meyletmekmiş. Öğrendim, ikrar ve dahi tekrar ettim. Amma güzel namına bildiğim ne varsa o aşk-ı aslın bir aksiymiş. Ben aşkı dua bilip dualarda aşk istedim bütün dünya aşk oldu şimdi gözümde.

Gülhayal nazlı bir dilberdi, güzeldi. Gül kadar güzel ve hayal kadar sırlı... Lakin o benim aşk bahsimde suretti meğer. Erken uyandı bu uykudan o. Muhtemel ki uyanmasa suretleri silip aslı bulmaya yetmeyecekti gücüm. Ben nasıl unuturum Gülhayal'i? O evvelden benim aşk bahsinde kılavuzum, benim aşk yoluna girmeme vesile o. Bedenim değil gönlüm sevdalanıyor ona. Haramı bilmeyen bir sevda bu, aşkın Aşk olduğu ve yalanı bilmeyen bir sevda... Söylüyorum, lakin anlamıyorsun ey kâri. Beden bir toprak parçası onun arzusuna aşk mı denir hiç? Cesede hapsedilmiş olsa aşk o öldüğü vakit ölmez miydi? Bedenle değil gönlünle bul aşkı. Bil ki bulduğun vakit ben dahi orada olacağım. Suretleri sil at! Aşkın rengini al, onun rengiyle boya gözbebeklerini de meyletme sahte boyalara. Bil ki asıl varken surete itibar olmuyor.

Koynumda sakladığım bir kâğıtla senelerdir güneşi arardım ben. Bu kelamın manasını öğrendiğim anda bildim ki güneşi görmek için çerağ gerekmezmiş. Kandillerini söndür şimdi, yoluna ışık verir zaten güneş ve bil ki o seni aşka götürecektir. Aşk seni sahralar da dahi vahalara götürendir. Ve aşk taşı lâl eden, zehri bal eden, gözleri al edendir.

Aldanma sana "Bu bir hayaldir" diyenlere. Hayali olmayanlar gerçeği ne bilecek! Onlar kelamıma itibar etmesin, onlar inanmasın söylediklerime. Sen bil ki gönlünde aşk vardır. Her yaratılmışın özünde vardır aşk. Bilmeyene gafil desen gaflet utanır. Aşkı bilmeyenin, ona inanmayanın sözlerine aldırma. Kör olanlar güneşi hiç göremezler ki.

●●●

İnsan bir rüyayı kaç kez görür kâri? Kaç kere düşer aynı düş

gözbebeklerine? Gözyaşları kaç geceye tesbih çektirir inci inci? Bir rüyada kaç mana olur ki? Ben o ilk seferde gördüğüm düşü son bir kez daha gördüm mevlevihanenin safran sarısı odasında. Ben ömrüm boyu bir rüya için yaşadım muhtemel ve rüyanın adı aşk... Beni aldı nihayetsiz bir gerçeğe götürdü. Dedim ya evvelden; "Rüyaların hayrolsun, ben rüya görmeyenlerle kelam etmem." Lakin bu kez bu düşü ben değil de bir başka kişi gördü.

Bilmem aşkı yolda olmak diye bilip de yola düşüşümün kaçıncı senesiydi artık. Mevlevihanenin mescid kısmında bir sütun dibinde iki büklüm bir halde maziyi, anı ve maziden daha evveli düşünüp de kendi halime yanarken Şeyh çıkageldi yanı başıma. Gözlerimde yaşlar nedensiz akıyordu yine. Yine ağlıyor ve gözyaşlarımla dua ediyordum. Gözyaşlarını katre katre eritip de onlarla dua etmek ne güzel haldir bilir misin? Evvel bahiste söyledim ya; aşk belki de dua etmek demektir.

Evvela bir kimsenin yanıma geldiğini dahi fark etmedim. Neden sonra sükûtu bir sır ile böldü şeyh:

"Düşümde seni gördüm ey Hasan! Bir kuyuda hıçkırarak ağlıyordun. Zanneyledim ki, gözünden akan yaşlar kuyuyu dolduracak. Lakin sen gözünden akan yaşları dahi görmüyor da kuyunun duvarlarına kızıl mürekkeple ve muhtemel ki kanla harfler yazıyordun. Daha ne kadar bekleyeceksin o kuyuda? Daha ne kadar vaktini hiç edecek, asıl vatandan göç edeceksin? Gözlerini kaldır da bak! Kuyunun başında bir aşk kervanı seni bekliyor. Güneş simana değmek için geceyi dahi gündüz ediyor. Başını kaldır ki, güneşin nuru gözyaşlarını kurutsun."

"Ya nereye gideceğim ben? Seneler oldu ki yollara düşürdüm ömrümü, gönlümü teyemmüm ile yıkadım da topraklara buladım. Belde belde, şehir şehir aşkı aradım. Ya şimdi hangi şehri arayacak hangi beldeyi bulacağım?"

İnce parmaklarını gözlerime değdirdi şeyh. Parmağında

aşkı yazdığım bir hacil katre... "Lâmekân" dedi. "Âşık orada ve hatta seni bekliyor"

Ben her mekânda bir ömür boyu aşkı aradım, asıl aşkın olduğu yer hariç...

Bu vakitten sonra kalamazdım mevlevihanede. Zira aşk beni çağırıyor ve ben ona yürüyordum. Bir kez daha sahip olmadıklarımı terk eyleyip yollara düşürdüm ömrümü. Lakin bu defa gideceğim şehri biliyordum: Lâmekân...

●●●

Yirmi Dokuzuncu Sene, Yirmi Dokuzuncu Kelam: Perde (1447)

Gözlere setredilmiş bir perde vardır da aşkı bulmak ve hatta bilmek için o perdeyi yırtıp atmak gerektir. Perdenin ardını gördüğün vakit dünyada aşk namına bildiklerine temmet çekiyor zihnin, unutmuyor, ama tamamlıyorsun tümünü. Her biri alnında iz bırakmış bir nakış olarak kalıyor sadece. O perde varken gözlerinde, gördüğün aşkın gölgesidir muhtemel. Asıl ise seni perdenin ardında bekliyor.

DÜNYALIK UĞRAŞLAR gözüme çamurdan örtüler düşürdü doğduğum ilk andan beri. Gördüklerim ise göremediklerimin bir aksi fersiz gözlerimde. Aşkı buldum derken kaybettim ya ben; hani o evvel vakitte gül rayihaları arasında Gülhayal'e aşk etmiş ve buldum sandığımın aşk olduğunu dahi bilemeden kaybetmiştim ya, işte o vakitten beri o nazarımı rengiyle boyayan bin renkli tülü gözlerimden sıyırabilmek için yirmi küsur sene aşk deyu inleyip yolları vatan ettim kendime. Lakin o perdeyi sökmek için gözümden, yani ki kaldırmak için gerçek zanneylediğim düşleri ömrümden acılarla yanmak ve yollara revan olmak icap edermiş.

Aşkı bulmak o kadar kolay değil ki! O sebeple "Âşıklar

kördür" diye kelam ettim ben. Onlar manasını halden bilmeyenlerin kavrayamayacağı bir başka nazarla bakarlar ve dahi perdeleri yakarlar gözlerinde. Perde kalksın da bir aşk kalsın diye göz dahi yok olsa ne keder!

Bu gözlerine setredilmiş perde kalktığı vakit aşkın aslını görüyorsun da ona âşık oluyor, onu biliyor ve onu seviyorsun. Gördüğüne ve hatta göremediğine inanıyorsun. Aşk inanmak değil mi ki zaten? Lakin o aşkın asil ve aslî yüzü seni aşk yoluna düşüreni unutmanı istemiyor. Yani ki bana "Gülhayal'i unut" demiyor O. Edeple girdiysen aşk bahsine o vakit Aşk-ı asl aşkını tamam ediyor sadece. Aşk O'nu bulduğun vakit tamam oluyor. Her aşk ona götürüyor yani. Her aşk onun manasını bilmeye gücümün dahi yetmediği sırrından bir nişane bu dünyada. Ben yıllardır şehir şehir aşkı aradım, meğer aşk bir başka mekânda benim adını dahi bilmediğim bir şehirde imiş.

Muhtemel ki Gülhayal, Aslı'nın, Leyla'nın, Zühre'nin Züleyha'nın isminin bir başka dilde yazılışı... Onlar aşka düşürdüklerini hangi şehre götürdülerse ben dahi o şehre vasıl olacağım. Perdeleri bir bir açıp aradığımı orada bulacağım.

Gözlerim sızlıyor şimdi bu kelamı öğrenince. Sözlerim utanıyor benden, kelimeler sırlanıyor da söyleyemiyorum. Perdeyi yırt at gözlerinden, ardına bak ey kâri, gördüğünün ardına bak. Orada bir başka âlem seni bekliyor. Gönlüm sızlıyor, bedenim bir mücrimin inleyişiyle titriyor. Ağlıyorum yanıyorum ve dua ediyorum ki gözlerimdeki perde yansın.

Aşkı bulmak kolay değil ey kâri...

●●●

Edirne vilayetini terk eylediğim vakit anladım ki, artık ben eski ben değildim. Bir başka Hasan olmuş, aşka bir başka bakar olmuştum. Şakaklarımda beyaz teller karalara galip gelmiş, ömrüm bu yolda tükenmişti. Hâsılı artık ömür kemale ermiş, ama halen dahi bulamamıştım aradığımı. Artık Kı-

zanlık'ta sevdiğini toprağa gömüp de yollara düşen Hasan değildim. Lakin yine mahzun, yine garib ve yine yalnız...

O vakitler hiçbir şeyi göremiyor, gördüğümü dahi bilemiyordum. Bir kez daha terk eyleyip her şeyi, yollarda aradım aşkı. Anadolu diyarında gezmediğim şehir görmediğim belde kalmadı. Artık ben bir şehirden bir diğerine varmadan ismim varıyor, insanlar beni tanıyor ve "meczup" diyorlardı bana. İsmim böyleydi artık; meczup... Bazı vakit ansızın efkârlanıyor feryad ile ağlıyordum, bazı vakit bir nazlı bir gül görüp koynunda aşk ile halleşiyor dert ile kelam ediyordum. Gül ile konuşuyor, bülbülü düşman biliyordum.

Öyle bir vakit geldi ki, etrafımdaki insanları dahi göremez oldum. Onların bakmadığı yerlere bakmak, onların görmediklerini görmek istiyordum. Öyle olsun diye düşünmeden gözlerimi dağlar, kör olacağım vakte kadar gam ile ağlardım. Lakin gözlerimde bir perdenin var olduğunu bilmiyordum ki. O perde kalkmadan görünmüyordu aşk gözüme.

Aşk gözlerim setredilmiş o perdenin ardındaydı. Ben ise onu yırtıp atmak için aklımı dahi elden vermeye razıydım.

Aşk olduğu vakit neye ihtiyaç vardı ki? Ben illa ki aşka muhtaçtım.

•••

Kızanlık/Bulgaristan
Mayıs 2010

BİR ARALIK başını *İlm-i Aşk*'tan kaldırıp otobüsün buğulu camından baktı Ömer. Yemyeşil bir ovanın içinde otobüs ilerlemiyor da sanki derya ortasında yüzüyordu. Kızanlık burası mıydı? Öyle olmasa eğer içinde böyle bir heyecan olmazdı muhtemelen. Sağ taraflarında bir sur gibi duran sıralı dağlar hem Hasan'ın hem de Bilal'in bahsettiği Kızanlık'ı çevreleyen dağlar olmalıydı. Burası Kızanlık'tı. Gönlü öyle söylüyordu Ömer'e. Gönül söylüyorsa şüphe yok demekti.

Az sonra otobüs küçük bir garaja girdi ve yanaştı. Bu eski, küçük, ama şirin garaj her ne kadar Ömer'in hayal ettiği o Hasan'ın şehrinin bir yüzü olmasa da eğreti durmuyordu.

Otobüs tam olarak yanaşıp da durunca Ömer'in anlamadığı bir şeyler söyledi otobüsün muavini. Ömer bu kez aceleyle ve biraz da heyecanla indi otobüsten. Kızanlık'ta çok eğleşmek istemiyor asıl o ismini görüp de Hasan'ın köyü olarak tahmin ettiği yere gitmek istiyordu; Âşıklı Köyü'ne... Belki de orası Hasan'ın köyü bile değildi, ama emin olabilmesi mümkün değildi ki. "İnsan hayatta neden olabilir ki?" dedi kendi kendine. O sadece öyle inanıyordu ve inandığın zaman gerçek oluyordu her şey.

Ömer boynuna bir muska gibi asıp da gezdirdiği *İlm-i*

Aşk ile şimdi tanıdık bir ses dahi duymadığı, bildik bir kelime işitmediği bir yerde ve bu kez ne olacağını ve ne yapacağını gerçekten bilemediği bir halde idi. Bir aralık "Neden buradayım?" diye düşündü sonra böyle düşünmüş olduğundan utandı. O bir insanın, bir âşıkın (ki o Hasan'dı) aşk namına yaşadığı bütün bir ömre şahit olmuştu. "Bu dünyaya da şahit olmaya geldik" demiyorlar mıydı? İşte Hasan'ın şahidiydi Ömer. Buralara kadar da şahit olmaya gelmişti muhtemel. Aşka şahit olmak için ve aşk için...

Önce ne yapacağını ve Âşıklı Köyü'ne nasıl gideceğini kestiremedi Ömer. Neden sonra otobüsün kapısının hemen yanında sigarasını sanki bir nevi hasretle ciğerlerine çeken muavini gördü. Dilini bilmiyordu, ama en azından ona Bilal'den aldığı dergiyi gösterebilir, muhtemelen gitmek istediği yere nasıl gideceğini böyle öğrenebilirdi. O da öyle yaptı.

Dergide işaretlenmiş yere şöyle bir baktı muavin ve sigarasından son bir kere öpercesine nefeslendikten sonra işaret parmağıyla fırlattı izmariti ve Ömer'e kendi lisanınca bir şeyler söyledi önce. Anlamadığını fark edince de az ileride duran kirli yeşil rengi güneş ışığından safranla tozlanmış minibüsleri işaret etti. Ömer amacına ulaşmış nereye gideceğini anlamıştı en azından. Tebessümle başını eğerek teşekkür etti muavine. Muavin de aynı şekilde icabet etti ona. "Bazı şeylerin her lisanda hâlâ aynı şekilde söylenebiliyor olması ne hoştu" diye geçirdi içinden ve yürüdü.

Minibüse doğru ilerliyordu. Aklında artık sorular yoktu. Cevapları ise düşünmüyordu bile. Cevaplar sorularla mahduttu. Kendileri bile sınırlı iken neye cevap verebilir neye çare olabilirlerdi ki? Bu yaşadıkları ise ne soruları ne de cevapları alıyordu içine. Onları çoktan aşmış safi bir manayı gösteriyordu Ömer'e. Bu sebeple o da artık düşünmeden ve yol onu nereye götürürse gidiyordu. Aklın yolu bir miydi bilemiyordu, ama artık şeksiz şüphesiz inanıyordu ki, aşkın yolu hep birdi.

Minibüsün kapısından içeri girince, belki emin olmak, belki de heyecanını biraz olsa da bastırabilmek için dergideki işaretli yeri bu kez de minibüs şoförüne gösterdi. Ondan da bütün insanların bildiği ve konuştuğu o dille bir cevap alınca hemen şoförün ardındaki koltuğa oturdu.

Artık sonuna geliyordu bir şeylerin. Her ne varsa bileceği onu bilecek yahut sadece Hasan'ın memleketini görüp "hiçbir şey" alıp da gerisin geri dönecekti. Bilmiyordu Ömer. Ve bilmemek bazen en büyük nimetti. Tek bildiği; her şey yalan, hayal, rüya olsa dahi Aşk gerçekti.

●●●

Ve yine terk ediyordu Hasan her şeyini. Ama "Sahip olduklarımı terk ediyorum" demiyordu. Sahip olmadıklarını terk ediyordu, öyle diyordu. Tek istediği, tek dilediği aşktı onun. Aşk için dua ediyor ve bu duayı *İlm-i Aşk*'a nakış nakış işliyordu.

Muhtemelen anlamıyordu kimse onu. O dahi kimse onu anlasın istemiyordu belki. Ömer Hasan'ın bütün anlattıklarını, en başından beri ne söylediyse hepsini, bütün bir hikâyesini tek tek geçirdi aklından. Bir aşk yolculuğunun belki de tek şahidiydi. Ama Hasan yine yollarda ve yine gidiyordu, terk ediyordu.

Bir beyit geldi de Ömer'in dudaklarına yapıştı sanki. Sıcaktı ve yakıyordu. Ağlayacak oldu, sustu. Bir beyit bütün bir ömrü hülasa etmeye yetiyordu:

Bir yerde ki, yok nâmeni takdir edecek gûş
Tayy-i nefes eyleme tebdil-i mekân et[5]

●●●

[5] Bir yerde söylediklerini anlayıp da takdir edecek bir kulak yani ki bir insan yoksa boşa nefesini harcama, terk eyle de git oradan (Ziya Paşa).

Minibüs yavaş yavaş hareket ederken Ömer dilinden anlamadığı ve dilini anlamayan bunca insanın içinde kendisini anlayabilecek ve yalnızlığını söyleyebilecek tek dostunun kim olduğunu biliyordu. Konuşsa duymuyordu Hasan belki, ama Ömer onun söylediklerini sinesinde bir ok gibi derinden hissediyordu. Kitaplarla konuşmak sükût ile oluyordu, doğru. Ama şimdiye kadar bu kitabın ona söylediklerini ve başına gelenleri hangi sükût izah etmeye yetebilirdi ki?

Ömer ömrü boyunca aşk etmişti kitaplara, onlara âşık olmuş, sevdalanmıştı. Ama ilk kez bu mavi gözlü, nazlı kitap; *İlm-i Aşk*, onun aşkına icabet ediyor da karşılık veriyordu sanki. İnsan aşkı için nerelere gitmezdi ki? Bu, yani ki aşk bedenin ötesinde bir şeydi? Öyle olmasa görmediğine âşık olabilir miydi insan? Bir kitaba dahi sevgili diyebilir miydi?

Hasan yirmi küsur seneyi geçirmiş, zaman saçlarını aklara boyamı, dudaklarının kızılı kaçmıştı belki de. O evvelde Kızanlık'taki günlerini anlatan genç oğlan değildi. Belki Ömer ile aynı yaşlardaydı şimdi? Kim bilir, belki de Ömer'e bir rüya kadar yakındı o asırlar evvelinden aşina olduğu dostu. Zaman neyi engelleyebilirdi ki?

Minibüs dar bir patika yola girip de Ömer'i bilmediği, hatta ismini bile daha evvel duymadığı bir diyardan bilmediği başka bir diyara götürürken Ömer artık suallerin manasız olduğunu anladı. Sadece gidecekti. Görecek, inanacak ve bilecekti. Hasan onu Âşıklı köyünde, vatanında beklemiyordu belki, ama işte elinde tuttuğu *İlm-i Aşk*'ın içinde kim bilir hangi anlam yüklü kelimenin gölgesinde bir serinlikte bekliyordu.

Son kez açtı kitabı Ömer. Son kez olacağını bilse, belki de açmayacak *İlm-i Aşk*'ın son söyleyeceklerini bilmeyecek olsa da bir kez daha kitap ile konuşabileceğini bildiğinden mesut olacaktı.

Ama bilmiyordu Ömer ve son kez açtı *İlm-i Aşk*'ı... ve Hasan son bir kelimenin nazlı gölgesinde, aşkın aşk olduğu

bir zamanda ve âşıkların yaşadığı bir mekânda onunla söyleşmek ve sırrını vermek için bekliyordu.

●●●

Otuzuncu Sene,
Otuzuncu Kelam:
Lâmekân
(1448)

Ben senelerdir aşk ile mekânsız gezerdim. Meğerki bütün âşıkların bir mekânı varmış, Anka dahi orada yaşar, bülbül şem'in ışığında uçar, Bayezid orada aşk bahsinden sohbet açar da leyli bir gecede Kays dinler Ferhad "aşk" der inlermiş. Bütün bir âşıkların meskûn bulunduğu, gönüllerin teskin olduğu bir yer: Lâmekân...

LÂMEKÂN; LÜGATLERDE mekânsızlık, yersizlik yurtsuzluk diye yazıyor. Oysa onlar bu kelamın bir şehrin ismi olduğunu bilmiyorlar ki. Lâmekân diye bir şehir vardır; mekânsızların mekânı, gariblerin şehri, âşıkların diyarı...

"Âşık âşıkı tanır" derlerdi evvelden. Meğerki onlar aynı köyün evlatları... Aynı beldede doğmuşlar, aynı diyarda yaşamışlar, aynı sebilden su içmişler, aynı sırlı yoldan geçmişler... Bu şehir onların şehri ey kâri, ismi Lâmekân; aşkın vatanı. Bu sebeple bu denli aşina bütün aşka düşmüşler birbirlerine. İsmini mekânsızlar bulmuşlar muhtemel ki bu şehrin, lisanları bildiğin lisanlara hiç benzemiyor. Hoş onlar gönül lisanı ile tekellüm ediyor, duymadığın bir musiki terennüm ediyorlar.

Lâmekân diye bir yer vardır, bilir misin? "Nerededir bu

belde, nasıl gidilir?" diye sual etme sakın. Sorduğun vakit "Sual yasak" diyor bileneler. Bilerek bu şehre gidilmiyor. Bütün bildiklerini nisyana vurup, her şeyi terk etmezsen bilinmiyor. Haritalarda görünmüyor, seyyahlara sorulmuyor. Gidenler geri gelmek istemiyor o diyardan. Bu şehir bildiğin şehirlere zerrece benzemiyor.

Sema zümrüdî bir renk ile boyanmış, arz topraktan libasını çıkarmış, Hallac sual eder Bayezid'e, Bayezid dahi Yusuf'a sorarmış o şehirde. Bu şehirde er yahut hatun yok ve her birinin ismi aynı, "âşık" diyorlar onlara. Onlar senin akıl ile bildiğin, beden gözü ile idrak ettiğin bu âlemde sürgün bir halde yaşarmış. Onların vatanı; Lâmekân... Seması on bir kızıl yıldız ile bezenmiş, yağmurlar incilere özenmiş, gözlerini Kâbe toprağı ile sürmelemiş marallar, güller bedenlerini kınalayıp da gezermiş.

Meğer o seneler evvel gülabhanede gözüme değen nur, ismiyle Gülhayal bu şehrin eşiğinden gözbebeklerime akseden bir ışıkmış da ben o şehri bulmak için bilmeden yollara düşmüşüm. "Aşk yolda olmaktır" demişti bir vakitler derviş İlyas bana. Demek ki yolda olmak bu şehri; şehr-i Lâmekân'ı bulmak için gerekirmiş. Aşk kimin gözüne hangi suretle düşerse düşsün o şehr-i latiften süzülen bir nur, tüten bir koku imiş.

Lâmekân diye bir şehir gerçekten vardır ey bu şehri bir hayalhane zanneyleyen gafil! Ben senelerdir ararım da henüz bulabildim izini. Her adım ile orayı ararmışım meğer de bilemedim. Yolum o şehre çıksın diye terk eyledim nam ü şanı. Bulacağım gün aşkın manasını bileceğim gün olacakmış ve dahi öyle oldu. Şimdi bu diyarda sürgündeyim. Bir gün gelecek de âşıkların vatanı Lâmekân'a gireceğim diye dua ile kapısında bekliyorum. Vatanımı orasıdır benim. Lâmekân diye bir şehir vardır, biliyorum. Sen bulamadın diye âşıklar vatansız mı diyeyim?

O şehrin kapısına geldim de kapı nasıl açılır bilemiyo-

rum, bir nur geliyor da sinemin sol tarafına değiyor. Lâmekân aşkın Aşk olduğu şehir...

●●●

Âşıklı Köyü/Bulgaristan
Mayıs 2010

ÖMER ÂŞIKLI Köyü'ne varmıştı şimdi. Minibüs onu köyün hemen yanından geçen yolda bırakmış ve şoför aradığı yerin neresi olduğunu parmağıyla işaret ederek yeşil bir denizi göstermişti sanki ona. Âşıklı Köyü yemyeşildi. Toprak yolun kenarından attığı adımların dahi manalı olduğunu düşünerek ve aklında daha kendinin dahi var olduğunu bilmediği sorularla yürüdü. Bu küçük köy aradığını verecek miydi ona? Buraya neden geldiğini söyleyebilecek miydi?

Hasan'ın dediği gibi her yer güllerle bezenmiş, sema dahi gül kokuyordu bu köyde. Ve o artık bu köyün Hasan'ın köyü olduğuna iman edercesine inanıyordu. Ömer yürüyor ve köylüler kim olduğunu bilmedikleri bu garip adamın yüzüne tuhaf bakışlar değdiriyorlardı. Ama aldırmıyor, yürüyordu Ömer. Aradığı neydi ki? Kime soracak, kime söyleyecek ve kim bilecekti?

Sonra dayamadı Ömer. Az ileride toplanmış olan köylülerin yanına yanaştı. Belki *İlm-i Aşk*'tan bahsetmeyecekti onlara (ki bahsetse de anlayamayacaklardı ne beden lisanları aynıydı onunla ne de gönül lisanları) ama belki bir şeyler öğrenebilirim umuduyla yaklaştı.

Önce ne diyeceğini bilemedi. Ne dese anlamayacaklardı. Sonra Türkçe olsa da birkaç şey söyledi ve sustu. Köylülerin

hiçbir şey anlamadıkları yüzlerinden belli oluyordu. Bir kez daha bir şeyler söylemeyi denedi Ömer. Köylüler birbirlerine baktılar yine aynı ifadeyle. Neden sonra içlerinden birisi, yaşı diğerlerine göre daha büyük olan bir adam garip bir yüz haliyle ve gözlerini kısarak baktı Ömer'in yüzüne, eski ve unutulmaya yüz tutmuş bir Türkçeyle; "Türk müsün?" dedi.

Ömer hayretle sevinç arası bir duygu içindeydi şimdi. Bu kadarı onun bile inanmaya gücünün yetmeyeceği bir şeydi. Bir mucize gibi geliyordu Ömer'e bütün bunlar. Böyle şeyler hayatta olabilir miydi?

"Evet" dedi. Ama içinden o adama sarılmak geldi bir aralık. Ne tuhaf bir duyguydu bu? Gözlerinde manasız bir gülümsemeyle bir kez daha "Evet" dedi Ömer.

Yanındaki köylüler kendine tuhaf tuhaf baktıkları halde biraz daha yaklaştı adam Ömer'e. Ve yine parçaları kayıp bir Türkçe ile ve belki de biraz imalı "Hoş geldin" dedi. Ömer, adamın az da olsa Türkçe konuşabiliyor olduğuna önce şaşırmıştı, ama daha sonra burasının eski bir Türk şehri olduğunu getirdi hatırına. Bu adam da muhtemelen o eskiden kalan Türklerden olmalıydı. Her nasıl olursa olsun az da olsa Türkçe biliyordu ya Ömer'e yeterdi bu.

"Hoş bulduk" dedi Ömer, ama karşısındaki adamın tedirginliğini fark edebiliyordu. Nihayetinde bir yabancıydı ve neden geldiğini bile bilmiyordu buraya.

Adam, Ömer'e iyice yaklaşınca Ömer konuşması gerektiğine kanaat getirip adamın da anlayabileceği bir şekilde; "Sadece gezmeye geldim köyünüzü. Akşama dönecektim bu güzel köyü de görmek istedim" dedi. Adam başını öne doğru eğerek karşılık verdi. Anladı mı anlamadı mı bilmiyordu Ömer, ama bu kez hafiften de olsa tebessüm ediyordu adam.

"Ben bu köyün eski bir Türk ailesindenim. (...) Ama Türkçem çok iyi değil. (...) Yardım etmeye çalışırım size" dedi. Neredeyse her kelimede biraz bekliyor bir diğer kelime için düşünüyordu. Konuşmakta zorlandığı çok belliydi. Yan-

lış kelimeler kullansa da ne söylemek istediğini anlayabiliyordu Ömer.

Adam Ömer'in bir şeyler söylemesini beklemeden devam etti kırık Türkçesiyle konuşmaya; "Sizi (...) buralara kadar getiren nedir?" diye sordu.

Ömer hiç düşünmeden aklına ilk gelen şeyi söyledi; "Bulmaya geldim" dedi. Adam Ömer'in söylediklerine hiçbir anlam verememişti muhtemelen. Ömer'in ne söylediğini değil ne söylemek istediğini anlayamamıştı. "Peki, neyi arıyorsunuz" diye sordu bu kez. "Bilmiyorum" dedi Ömer, "Bilmediğimi bulmaya geldim."

Adam hiçbir şey anlamamıştı Ömer'in söylediklerinden. Öyle gibi duruyordu, ama anlamış gibi manasız ve tereddütlü bir tebessümle salladı başını.

Ömer buralara kadar sadece bulmaya gelmişti. Ama o ne aradığını dahi bilmiyordu. Belki de çoktan bulmuştu da fark edemiyordu.

•••

Beraberce yürüdüler. Adam Ömer'in yanından hiç ayrılmıyordu. Hem Ömer'e bu küçük köy ile ilgili bir şeyler anlatıyor hem de tanımadığı bu yabancının gerçekten buralara ne için geldiğini anlamaya çalışıyordu.

İki yanında küçük evlerin olduğu dar toprak yoldan ilerlediler. Her evin önünde güllerle bezenmiş bahçeler, her bahçeden tüten gül kokuları vardı. Cennetten bir köşe gibiydi bu köy. Ömer burada kalmak isterdi belki, ama yol bitmiş miydi bilmiyordu.

Yürüyüp köyün kenarındaki büyükçe bir gül bahçesine vardılar. Uzaktan bakınca sanki gül ile dokunmuş halıların toprak üzerine serildiği bir yer gibi görünüyordu burası. Gülistanı görünce mest oldu Ömer. Güller dile gelse, aşk deyip feryad edecekler gibi geldi ona. Az sonra adam müsaade isteyip ayrıldı Ömer'in yanından. "Hemen geleceğim" dedi ya da

demeye çalıştı. Hemen gelmese ne elem! Ömer burada yalnız başına bütün bu olanları tefekküre düşürmek için günleri ve geceleri geçirse az gelirdi.

Adam yanından ayrılınca gülistanın hemen yanında duran yalnız bir ağacın gölgesinde oturdu. Gülleri seyrediyor, gözleri gül kokuyordu. Hasan'ın aşk bahsinde öğrendiklerini düşündü, aşkı düşündü, Gülhayal'i düşündü. Hasan çok evvelden bulmuştu muhtemelen aradığını, ama farkında değildi. Bir kitap ile başlamıştı her şey, ama nihayetinde Ömer'i alıp da nerelere getirmişti böyle? Bir mana yolculuğu, bir aşk seferiydi bu. Bu kitaba inanması için gelmesi gerekiyordu demek ki buraya. Bu hikâye bir hayal olamazdı. Hasan aşkı inci inci dizmişti. Ve şimdi Hasan'ın memleketindeydi işte Ömer. Güller arasındaydı. Bu gördüklerini Hasan'a anlatmak istedi. Onu dinlemek, onun memleketinde onunla söyleşmek istedi. Ve *İlm-i Aşk*'ı çıkardı çantasından.

●●●

Dördüncü Kapı

He

Bu kapıdan girince manaya boğuldu aşk ile meczup gönlüm.
Bu hali anlatmaya kelimeler kâfi değil, yetmiyorlar.

Âşıklı Köyü/Bulgaristan
Mayıs 2010

AĞLAYACAK OLDU Ömer. Ne yapacağını, ne edeceğini, kime ne diyeceğini bilemedi. Tekrar tekrar çevirdi sayfaları, harflere tekrar tekrar baktı. Nasıl olabilirdi? Kim kıymıştı *İlm-i Aşk*'ın bu nazlı bedenine? Kim yırtıp atabilmişti sayfaları?

Ellerini başının arasına aldı da duramadı, bilemedi ne yapacağını. Ak saçları daha bir ağarmıştı sanki. O an daha bir ağırlık çökmüştü ihtiyar bedenine. Alnından soğuk terler boşandı, elleri titredi. Bu nasıl olabilirdi? Hasan en son "Lâmekân" diye bir kelimeyi yazmış, onun sırrını kelama getirmiş ve dördüncü bir kapı açmıştı *İlm-i Aşk*'ın önüne; "He." Ama ondan sonraki sayfalar yırtılmıştı ve hiçbiri yoktu. Kim kıyabilmişti ona, kimin elleri bu sayfaları yırtmaya dayanabilmişti?

Sonda kalan birkaç sayfada bir şeyler yazıyordu, ama Ömer öyle kendinden geçmişti ki, onları göremiyordu bile. Ne yapacağını bilemiyordu. Hasan'ı yalnız bırakacağından korktu, başına neler gelirdi Hasan'ın onsuz? Şimdi nerelerdeydi? Aşk bahsinin yarım kalacağından korktu, aşkın haram olacağından. Hasan hakiki aşkı bulamayacağından korktu. Bir gül kadar güzel düren bu lacivert gözlü kitabın canının yanıyor olacağından korktu. "*İlm-i Aşk*, hangi el sana

bunu yapabildi?" dedi ve dayanamadı ağladı Ömer.

Sonra *İlm-i Aşk*'ın son sayfalarındaki yazılara çevirdi gözlerini. Ne diyeceğini ne edeceğini bilemiyordu. Sadece okudu ve okuduğu her şeye inanıyordu.

●●●

Son Varak...

NE OLDU diye düşünme bu noksan sayfalara ey kâri! Bil ki, ben yırttım onları. Gönlüm yandı, dilim tutuştu ve dahi her sayfayı *İlm-i Aşk*'tan ayırırken feryad etti kelimeler. O andan gayrısını ben sırladım, ben sakladım sayfaları. Bu halden sonrasını söylemek yasaktır. Bildim ve hamuş ettim kelamları, zira harfler anlatmaya yetmiyorlardı. Yazsam o hal içinde neler düştüğünü gönlüme, canın dayanmazdı ey kâri. Istırabıma ortak ol istemedim. Derdimi dert edin istemedim de bu hal ile öğrendiğim kelamları sırladım ve hatta yazdıklarımı yırttım attım defter-i aşkımdan. Onlar benimle ve bende sır olacak. Vasiyet ettim ki, öldüğüm vakit benimle onu da toprağa gömsünler ve bütün defterlerin açıldığı o gün bu yırtık sayfaları da açsınlar da tek kelimeye düşmüş ömür hülasamı yine bana okusunlar.

Her âdem benim bu çile vatanında öğrendiğimi, çilehanede kalıp da tederrüs ettiğimi kendi öğrenmedikçe benim kelamım nafiledir. O sebeple ki, bu seneden sonraki kelamları sırladım.

Ömrümün geri kalan seneleri yalnızca benim olsun istedim ve yırttım o kelamları. Onları da kelama düşürsem sana ne kalırdı ey kâri? Onları anlatsam gönlün dayanamazdı, yanardın. Var sen düşün onları da bulduğun vakit defter-i mahzunumu tamam et.

●●●

Evvelce Edirne vilayetinden ayrıldığım vakit aşk yolunda yürünmedik mekân kalmasın da Lâmekân'ı bulayım diye yürüdüm. Evvela Anadolu diyarını gezdim dolaştım, dağ demedim, taş demedim, beldeleri aşk deyip aştım. Sonradır ki, dünyalık her şeyi terk etmeden Lâmekân'a girilmeyeceğini idrak ettim ben. Beden dahi bu yolda yük oldu sırtıma. Ondan gayrı neyim var ki dünyalık, diye düşüncelere daldım da sonra koynumda taşıdığım o ufacık kâğıda yazılmış tek kelamlık nâme geldi hatırıma. Üzerinde "Gülhayal" yazılı o ufacık kâğıdı dahi bırakmak için, aşktan gayrısını terk etmek için Kızanlık'a döndüm ey kâri. Sılaya dönmek her daim gönlünü mesud etmiyor insanın. Sılaya dönmek, tekrar ayrılacağını biliyorsan eğer ölümden zor geliyor. Ben de ıstıraplara boğulmuş otuz senenin sırtıma bıraktığı küfe izleriyle girdim Kızanlık'a. Aşkın beni kendine esir ettiği, Gülhayal'in dahi terk ettiği, güllerin diyarı Kızanlık'a geri döndüm. Maksadım aşkı terk eylemek değildi. Aşkı terk etmek için dönmedim ben. Aşktan gayrı ne varsa sahip olduğum onu terk etmek için döndüm. Aşk için döndüm. Aşkın aslı için...

Bir gece vakti yıldızlar dahi uyurken bir başıma giriverdim Kızanlık'a. Adımımı attığım vakit ayaklarım yandı. Güller tanıdı beni biliyor musun ey kâri? Aşk bir mühür vurdu aciz bedenime ve güller tanıdı beni. Dedim ya evvel bahiste "Âşık âşıkı tanır." Gece vakti bir sır olup Gülhayal'in mezarını aradım. Ağladım ey kâri! Aşk için inleyerek ağladım. Sen hiç aşk için ağladın mı? Bil ki, ağladığın vakit âşık oluyorsun. İnsan oluyorsun ağladığın vakit, insana benziyorsun.

Hiç kelam etmedim Gülhayal'e, hiç sual etmedim, neden gittin demedim. Emaneti getirdim ben. Bildim ki Gülhayal olsa da aşk var, Gülhayal yoksa da aşk var. Otuz senedir koynumda taşıdığım ismi yazılı kırtası çıkarıp mezarına gömdüm onun. Hani bir mektup yazıp da "Gönlüm nerededir?" diye sormuştum, hatırlıyor musun? İşte geri getirdim gön-

lümü. Ölmekten zor geldi, bilemezsin! Diledim ki, o dahi âşıkların diyarında beni bekliyor olsun. "Sen o ilk anda gönlünü bana vermiştin de bu nâme ile sırlamıştın ya aşkını. Ben dahi sana geri getirdim gönlünü. Zira Lâmekân'a gönlü bilmeden girilmiyor Gülhayal. Bir bedende iki gönlü taşımak çok zor! Bu sikleti tartmaya gücü yetmiyor terazinin. Bir bedende iki gönül değil, bir gönülde iki beden oldum ben seninle. Aşk beni çağırıyor, duyuyor musun?"

Ve döndüm ey kâri. Gülhayal'in mezarına aşkından kalan tek sermayemi gömdüm ve toprağından öptüm. Aşkın asıl diyarını bulmak için döndüm ve bir gece vakti ardımda ölmüş bir yâri bırakıp asıl yârime yürüdüm. Aşka yürüdüm, aşkla yürüdüm.

Gülhayal ağlıyordu...

●●●

Ben işittim o sesi ve yürüdüm. Nihayetinde o kutlu muştu ile ben de girdim şehr-i Konstantine. O vakit anladım ki, aşk Ayasofya'dan seslenirmiş bana. Ben de her vakit o sesi, aşkın sesini dinlemek için İstanbul'da bekledim bu uykudan uyanacağım günü. Son harf İstanbul'da düşmüştür bu defter-i mahzunuma. Aşk bu toprakta ateş olmuş da o deryaya hâle düşmüştür. Gül yaprağını dökmüş, bülbüle nâle düşmüştür. *İlm-i Aşk* bir lisan vermiştir dilime de o hal ile aşk kemale düşmüştür.

Lakin sana son kelamı söyleyecek ve sükût edeceğim ey kâri. Söylemiş, kelam etmiştim o bahisten: her aşk elif ile başlar ve he ile biter. İşte İlm-i Aşk'ımın da son kelamıdır he. Ve dahi bunu duyunca cennete melekler hû der, cennet "Hû" olur. İşitince bu kelamı bülbül, şeydalanır "Hû" der, güller "Hû" olur. Aşk "Hû" olur. Ve akar ondan gayrısı gözümde, bir damla su olur.

●●●

Lâmekân'ı, aşkın aslolduğu, âşıkların meskûn olduğu di-

yarı bulduğum vakitten sonra gizli olan neyi varsa kayboldu bütün ömrümün. Bütün bildiklerim ve dahi bilemediklerim gözlerime aşikâr oldu. Öyle bir manaya boğuldum ve öyle bir diyara ulaştım ki, orada öğrendiklerimi yazmaya ne lisanım kâfi geliyor ne de kelimelerin gücü yetiyor buna.

Bu vakitten sonra öğrendiğim kelam deftere ağır gelir. Sana dahi söyleyemem, zira sinen çatlar yükünden bu sözlerin ve dahi o kadar ucuz değil ey kâri. Canı satmak gerekiyor, ömrü hiçe atmak gerekiyor. Âşıkların olduğu bir âlem bu... Aşkın sırrı beni kendimden etti. Ben bütün ömrümü verdim de öğrendim aşkı. Sen nelerini feda ettin ki, anlatayım sana bu sırrı? Aşk uğruna nelerden vazgeçebilirsin?

Her âdemin kırk gün kaldığı çilede ben kırk sene tükettim. İsyan etmedim, aşkı terk etmedim ve sual etmedim hikmetinden. Aşk dedim yürüdüm. Sana bütün bir ömrümün sermayesini, gönlümün meczup hikâyesini veriyorum. Dinle ve inan ki, söylediklerim yalan değil. Kırk senede, kırk sırlı kelam öğrendim ve gücüm yetmedi hepsini söylemeye. Lakin ne vakit bir gül ilişse gözüme sağ elimin başparmağı sızlıyor ve dünyadan yalnızca bu sızı kalıyor nasibime

Dinle! Dinlemezsen var olduğuna inanmayacağım. Dinlemezsen bir köşe başında deryalara atıp *İlm-i Aşk*'ımı kelimeleri boğacağım. Bir gün gelecek ben dahi bu uykudan uyanacağım.

Aşk ilahî bir ses; söylemek, kelam etmek için bir çift dudak arıyordu. Ben ona bütün kelimelerimi, bütün varımı ve dahi bütün ömrümü verdim. Bir damla idi aşk akacak göz arıyordu. Ben ona bütün suretleri, bütün âlemi, bütün bir mazimi verdim. Bu ana gelince ise yetmedi kelimelerim. Anlatayım dedim, yasak dediler. Evvelce yazdım sonra yırtıp attım onları. Ben sırladım. Zira her âdem kendi idrak edecektir bu bahisten sonrasını.

Ve bil ki, bu halden sonra kitap yırtılmış, kelam sırlanmıştır.

Tek duamdır ki, aşkı bilen eller dokunsun defterime. *İlm-i Aşk*'ım aşk olsun, aşk ile okunsun...

●●●

Âşıklı Köyü/Bulgaristan
Mayıs 2010

ÖMER EN son sayfayı okuyup bitirdiğinde bir ok saplanır gibi sızladı sinesi, bütün bedeni bir acıyla titredi. Çünkü o son sayfada kim bilir kaç zamandır orada duran bir gül yaprağı düşüverdi avucuna. Rengi kızılını çoktan kaybetmiş, safrana dönmüştü. Belki de Hasan koymuştu o yaprağı... Bilemedi, bilemeyecekti. Ama *İlm-i Aşk*'ın nazlı sayfaları arasından bir gül yaprağı düştü Ömer'in avucuna...

Ömer'in yanağına buruk bir tebessüm geldi de oturdu. Ağlayacak mı, gülecek mi bilemedi. Ağlayacak oldu çünkü *İlm-i Aşk* bitmiş, sırrı sır etmişti. Ve bu kitap sanki ondan canını alıp da gitmişti. İstanbul'da ilk kez mavi cildine dokunuşu geldi aklına, Ahmet'in kendine bıraktığı mektubu okuyuşu...

Sonra Hasan ile sırdaşlığını hatırladı. Sonra bu *İlm-i Aşk*'ın kalp atışlarını duyduğu anları ve kendine yoldaşlık ve belki mürşitlik edişi düştü hatırına. Ama bitmişti. *İlm-i Aşk* bitmişti. Bir kitabın bitmesi ne kadar acı! Ama bu kitap Ömer'e sır vermiş, "Aşk" demişti. Tebessüm edecek oldu çünkü Aşk'ı bulmuştu, âşık olmuştu ve hatta aşk olmuştu.

Şimdi ne edecekti?

Hasan Ömer'in önünde bir kapı açmış ve sükût eylemişti. İnanamadı önce Ömer. Kitabın bittiğine inanmıyor, inana-

mıyordu. Hiç bitmeyecek gibiydi sanki. Oysa bitmeyecek olan kelam değil, aşktı.

Ve Hasan'ın dediği gibi bütün aşkların nihayeti O'na varıyorsa adına aşk deniyordu. Hasan ona sırrını söylemiş ve öyle bir yerinde hamuş etmişti ki, kelimeleri bu halden sonrasını kime sorup öğrenecek, kim ile hasbihal edecek, kim ile sırdaş olacaktı? Kitap bitince ölmüştü Hasan. Sanki şu an ölmüştü. "Yok" dedi kendi kendine. "Hayır. Beden ölür, lakin ölmez âşıklar."

Ağır ağır doğruldu yerinden Ömer. Sırrı öğrenmişti, ama eksik kalmıştı bir şeyler. İşte şimdi onu bulacaktı belki de. Kalktı yerinden önce aldı *İlm-i Aşk*'ı eline laciverdî cildine bir bûse kondurdu. Dudakları yandı sandı. Ama dayandı. Zira *İlm-i Aşk* ona bu sırrı vermişti ya ne kadar canını yaksa da susar kelam etmezdi.

O yerinden doğrulunca onu alıp da bu gül bahçesine getiren adam göründü uzaktan. Yaklaştı ve yaklaştı. Elinde Ömer'e ikram etmek için getirdiği bir şeyler vardı, ama ne o adamı ne de getirdiklerini fark edecek halde değildi. Sadece yürümek istiyordu.

Öyle de yaptı. Ardını döndü ve yürüdü. Ardında gülleri bıraktı ve sırrı aldı yürüdü. Aşk yolda olmaktı ve aramazsan bulamazdın onu. Aşk ezelden vardı.

Neden sonra ardına döndü Ömer. Neden döndüğünü bile bilmeden ardına dönüp yaşlı adama baktı. "İsmin neydi ey dost?" dedi. Adam bu olanlara hiç şaşırmamış gibi cevap verdi Ömer'e. "İlyas" dedi ve sustu. Ömer artık şaşırmıyor, bütün bunları bilen birinin olduğuna tekrar tekrar iman ediyor ve tesadüfe inanmıyordu. Bu olsa olsa tevafuktu.

Adam "İlyas" dedi ve tebessüm etti Ömer. Sonra "Hızır ile seyre çıkan İlyas gibi" dedi kendi kendine, ardına döndü ve yürüdü Ömer.

Dudağından bir şiir döküldü sonra nedensiz ve manaya boğulmuş, sanki adımları yere değdikçe bu şiiri terennüm

ediyor, güllere rüzgâr değdikçe onu söylüyordu:

Her ne var Aşk imiş âlemde
İlim bir kıyl ü kal imiş ancak[6]

●●●

[6] Alemde gördüğün ne varsa hepsi Aşk'mış. O'ndan başka ne varsa, ilim dahi olsa boş bir uğramış ancak. (Fuzulî.)

Anlatıcı: Tarihsiz...

İnanmazsan anlatamam ki sana...
Çünkü Aşk inanmakla başlıyor...

ÖMER AK saçlarını gül rüzgârında savurarak yürüdü. O yürüdü, Kızanlık kayboldu ardında, o yürüdü mazi kayboldu, o yürüdü zaman kayboldu ve o yürüdü. *İlm-i Aşk* ona bir sır vermiş ve "Aşk yolda olmaktır demişti" ya, o sebeple gelmişti belki de bu kadar yolu. Aşkı bulmak ve hatta bilmek için terk etmek gerekiyordu. Terki bile terk etmek... Ve Ömer bilmeden gelmiş ve bilerek gidiyordu şimdi. Zira "Aşk zengini fakir, fakiri zengin eyleyendir" diyordu bilenler. Aşk cahili dahi âlim ediyordu.

Yürüdü Ömer... Ve bir kara nokta olana kadar bedeni rüzgâr dahi esmedi. O aşk istedi, evvela bir kitap, sonra bir sır, sonra hakikat oldu. Ve yürüdü Ömer, belki de o geri kalan kelimeleri bulmak için yürüdü. Yürüdü şak mürekkebinden damlayan bir nokta olana dek bedeni...

İlm-i Aşk şimdi nerededir ben de bilmiyorum. Belki koynuna alıp götürdü Ömer onu, belki de gül yapraklarıyla kazdığı bir mezara gömdü. Belki de gül dallarıyla tutuşturduğu bir ateşte yaktı. *İlm-i Aşk* belki öldü ey okuyucu! Belki de Hasan ile öldü o. Ve ölmeyen tek bir şey kaldı bana ve sana; aşk... Güller ölüyor, zaman ölüyor, kelam ölüyor ve yürüyor âşıklar. Zira o ölmüyor, ölüm aşkı öldürmüyor.

●●●

Bir gece vaktiydi bu hikâye avuçlarıma düştüğünde. Gözlerimi kapadığım o ilk anda düşüverdi ilk kelime dudaklarımın arasına. Ama bilemedim ben. Bilemedim ki, gözümden akan tek bir damlaya yazmış onu Katib-i Mutlak. İlk kelimeyi kulağıma fısıldadığında peri-i ilham ilk yıldız semada görünüveriyor, güneş kara libasının giyiniveriyordu. Yani ki geceye dönüyordu akşam. Gece oldu ve uyandı kelimeler...

Son kelimeyi duyduğumdaysa yıldızlar terk eyliyordu semayı ve bir ses ölü şehirlere inat "Ben yaşıyorum" diyordu minarelerden. Güneş doğdu ve sırrım sır oldu. Dahasını anlatmaya yetmiyor gücüm; acizim. Güneş varken kelimelerden kandil yakmaya gerek yok. Güneş varken kayboluyor kelimeler. Güneş varken lambalar yanmıyor hanelerde. Güneş varken suretlerine itibar olmuyor. Ve ben susuyorum. Zira söz vermiştim ben kelimelere, onlarla bir akid yapmıştım, anlatmayacaktım. Ama çok güzeldiler, çok nazlıydılar, aşk ettim onlara, kıyamadım. Yine de sual ettiler. "Niye susuyorsun?" dedi kelimeler bana. "Susuyorum. Çünkü yetmiyorsunuz" dedim de yine sustum.

Bir sırrı anlattım sana. Sana aşkı anlattım ben. İnanmıyorsan şayet yırt at bütün kitabı. Yırt ki, ben dahi Hasan misal sırlayayım bütün kelimeleri. Ben bu hikâyeyi belki Hüthüt'ün kınalı kanadında, belki gözümden akan bir katrenin yanağında gördüm ve "aşk" dedim ona. Aşk dedim ve aşkı aşk bildim. İlkin Gülhayal'e ağladım, sonra Hasan için süzüldü gözümden damlaya benzer harfler. Sonra bildim ki, asıl haline ağlanacak benim. Ve dahi kendim için ağladım. "Aşk" dedim ve dua ettim. Aşk bir dua değil miydi ki?

Susmak istedim, yetmedi gücüm. Bana bu hikâyeyi ateşe atlayan bir pervane anlattı ey okuyucu, ama "sır" dedi. Sırrı sır bildim evvelce sonra dayanamadım, işittiklerimi anlattım sana. Sen sır tutmayı bilir misin? Sana sırr-ı aşkı veriyorum. Sana gülden güzel, hayalden gerçek, ama en ziyade cennetten

tevarüs ilahî bir tuhfe ile; aşkın kelamı ile sesleniyorum. Duyuyor musun?

Ben bir garib, yalnızca gördüklerini anlatan, duyduklarını yazan bir anlatıcı... Gördüm ve şahit oldum. Gecelerce bu hikâyeyi seyrettim bir köşe başında. Susmak için yeminler ettim geceleri, gündüzleri tövbe ile geçirdim. Kıyamadım sonra. Ve sana anlattım.

Bil ki, ben şimdi avucumda bir gül yaprağını tutuyor ve sağ elimin başparmağına saplanacak bir dikeni aşk ile arıyorum. Ve ben halen dahi o geri kalan kelimeleri bulmak için geceleri gündüzlere satıyor, rüyalara yatıyorum. Sen o kelimeleri bulabildin mi ey okuyucu?

Aşkı görüp, onun sesini işitebildin mi? Zira aşk onu işitecek kulak arıyor, aşk ismini söyleyecek dudak arıyor. Aşk seni arıyor, ama bilmiyorsun.

Aşk olsun...

•••

Sonsöz Yerine...

“ .”